

Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(modificarea Codului penal și Codului contravențional)

Participantul la avizare	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1. Procuratura Generală	1. Referitor la propunerea de modificare indicată în pct.4, menționăm că, termenele de prescripție sunt aplicate pe larg în cazul săvârșirii tuturor infracțiunilor prevăzute de legea penală. Aici amintim importanța realizării scopului legii penale și a celei procesual penale și atunci când ne referim la infracțiunile de corupție și a celor conexe acestora, evaziunilor fiscale, infracțiunilor comise de persoanele juridice, etc.. Din acest motiv considerăm că, substituirea în mod izolat a termenului de prescripție de 2 ani cu 3 ani în cazul infracțiunilor ușoare, nu va produce schimbări semnificative aferente situațiilor ce determină imposibilitatea tragerii la răspundere penală a persoanelor din motivul expirării termenului de prescripție. Astfel, ar fi oportună modificarea art. 60 alin. (4) Cod penal, cu instituirea unui nou temei de întrerupere a termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, și anume – remiterea de către procuror a cauzei penale în instanța de judecată.	1. Se acceptă parțial. Articolul 60 alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Prescripția se întrerupe în cazul în care, pînă la expirarea termenelor prevăzute la alin.(1), cauza penală parvine în instanța de judecată pentru examinare în fond. Din momentul înregistrării cauzei penale în instanța de judecată începe să curgă un nou termen de prescripție.”.

	Prin urmare, propunem completarea art. 60, cu un nou alineat (4¹) Cod penal, în următoarea redacție: „(4¹) Prescripția se va întrerupe și în cazul în care, până la expirarea termenelor prevăzute la alin.(1), cauza penală va parveni în instanța de judecată pentru examinare în fond. Calcularea prescripției în acest caz începe din momentul înregistrării cauzei penale în instanța de judecată.”. În plan comparat, se atestă că legislațiile statelor străine reglementează posibilitatea întreruperii termenului de prescripție în legătură cu efectuarea în general a oricărei acțiuni de urmărire penală de către procuror, oricărui act emis de către judecătorul de instrucție sau oricare încheiere sau hotărâre a instanței de judecată. Spre exemplu, Codul de procedură penală francez, prevede la art.9/2¹ un model mult mai restrictiv față de cel propus <i>supra</i>, instituind următoarele: „Termenul de prescripție a acțiunii publice este întrerupt de: 1° Orice act, emanat de procuror sau de partea civilă, care are tendința de a pune în mișcare acțiunea publică, prevăzut la articolele 80, 82, 87, 88, 388, 531 și 532 din prezentul cod și articolul 65 din legea din 29 iulie 1881 privind libertatea presei;	
--	---	--

¹ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000043409311

	2° Orice act de anchetă emanat de procuror, orice proces-verbal întocmit de un ofițer de poliție judiciară sau de un agent împuternicit care exercită atribuții de poliție judiciară care tinde efectiv la căutarea și urmărirea penală a autorilor unei infracțiuni; 3° Orice act de cercetare prevăzut la articolele 79 la 230 din prezentul cod, efectuat de un judecător de instrucție, o cameră de instrucție sau magistrați și ofițeri ai poliției judiciare delegați de aceștia, vizând în mod efectiv cercetarea și urmărirea penală a infractorilor; 4° Orice încheiere sau hotărâre, chiar dacă nu este definitivă, dacă nu este viciată de nulitate. Orice act, hotărâre sau hotărâre menționată la 1° până la 4° face ca un termen de prescripție să curgă pe o perioadă egală cu perioada inițială. Acest articol se aplică infracțiunilor conexe, precum și făptuitorilor sau complicilor care nu sunt acoperiți de una dintre aceste acte sau hotărâri.[...] Un alt exemplu este Codul penal al Germaniei care prevede expres care sunt termenele de prescripție pentru diverse categorii de infracțiuni, precum și modalitățile de întrerupere a termenului de prescripție. Astfel, potrivit § 78c. Întreruperea cursului prescripției (1) Cursul prescripției este întrerupt prin 1. prima audiere a acuzatului, aducerea la cunoștința acestuia că împotriva sa a fost pusă în mișcare	
--	--	--

	acțiunea penală sau emiterea ordonanței privind această audiere sau aducerea la cunoștință a acesteia, 2. orice audiere a acuzatului de către judecător sau emiterea ordonanței de audiere a acestuia de către judecător, 3. orice desemnare a unui martor-expert de către judecător sau procuror dacă anterior acuzatul a fost audiat sau i s-a adus la cunoștință faptul că împotriva sa a fost pusă în mișcare acțiunea penală, 4. orice emitere a unei ordonanțe de confiscare sau percheziție și hotărâri judecătorești prin care aceste măsuri sunt menținute, 5. mandatul de arestare, mandatul de internare, mandatul de aducere și hotărâri judecătorești prin care aceste măsuri sunt menținute, 6. actul de inculpare, 7. începerea fazei de judecată, 8. stabilirea unui termen de judecată, 9. procedura de judecată simplificată în camera de consiliu sau altă hotărâre care corespunde unei sentințe, 10. suspendarea provizorie a procesului în instanță ca urmare a lipsei inculpatului, precum și orice dispoziție emisă de judecător sau procuror după suspendarea procesului sau în cadrul unei proceduri în lipsă în vederea	
--	--	--

	identificării locului în care se află inculpatul sau în vederea asigurării mijloacelor de probă, 11. suspendarea provizorie de către instanță a procedurii din cauza stării de sănătate a inculpatului care nu îi permite participarea la judecată, precum și orice dispoziție emisă de judecător sau procuror după o astfel de suspendare a procedurii în scopul verificării motivelor care nu permit participarea inculpatului la judecată sau 12. orice cerere a instanței de efectuare a unui act de consultare medicală în străinătate.² Într-un alt registru, în cauza Mažukna v. Lithuania³, curtea a statuat că, „86. Curtea observă că, atunci când cauza a fost transferată la Tribunalul Klaipėda pentru examinare pe fond, a mai rămas doar puțin mai mult de un an până la expirarea termenului de prescripție. [...] dispozițiile relevante ale Codului penal în vigoare la momentul accidentului impuneau aplicarea termenului de prescripție „necondiționat” și nu permiteau suspendarea acestuia în timpul amânărilor (a se vedea paragrafele 53 și 59 de mai sus). Curtea reține că acel cadru legal a fost modificat în iunie 2010 și în prezent Codul penal al Lituaniei prevede, printre altele, că, în timpul examinării unei cauze de către o instanță, curgerea termenului de prescripție este	
--	---	--

² <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Germania-RO.html>

³ [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22tabview%22:\[%22document%22\],%22itemid%22:\[%22001-172656%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22tabview%22:[%22document%22],%22itemid%22:[%22001-172656%22]})

	suspendată atunci când un proces este amânat din cauza absența acuzatului (a se vedea paragraful 60 de mai sus). Deși nu este rolul acestei Curți să determine care cadru juridic intern este cel mai potrivit pentru asigurarea drepturilor garantate de Convenție (a se vedea, mutatis mutandis, Hristozov și alții împotriva Bulgariei, nr. 47039/11 și 358/12, § 105, CEDO 2012 (extrase), precum și cauzele citate în acestea), reiterează că modul în care se aplică termenul de prescripție trebuie să fie compatibil cu cerințele Convenției (a se vedea, mutatis mutandis, Mocanu și alții împotriva României [[GC], nr.10865/09, 45886/07 și 32431/08, § 326, CEDO 2014 (extrase)). În speță, deși Curtea admite că cauza a fost amânată din motive importante, nu poate să nu constate că lipsa oricărei posibilități de suspendare a termenului de prescripție pe durata amânării cauzei l-a lipsit pe reclamant de posibilitatea de a avea chestiunea răspunderii pentru vătămarea sa examinată de o instanță. 87. Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite Curții să concluzioneze că nu a existat o investigație efectivă a circumstanțelor accidentului în care reclamantul a fost rănit. În consecință, a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție sub aspectul său procedural. Prin urmare, considerăm că propunerea înaintată se identifică a fi limitele marjei de apreciere a statului, respectându-se astfel conformitatea cu Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.	
--	---	--

	2. Considerăm imperios necesară modificarea art.70 Cod penal prin excluderea alin.(4), deoarece ecuația de calcul a pedepsei în cazul minorilor și persoanelor care au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au împlinit vârsta de 21 ani, conceptual urmează să se regăsească la articolele 84 și 85 din Codul penal. Or, este de neînțeles motivul pentru care la alineatul (4) al art.70 Cod penal, sub denumirea marginală de „Închisoarea”, sunt prevăzute limitele aplicării pedepsei în caz de concurs de infracțiuni și cumul de sentințe, în condițiile în care art.84 și 85 din Codul penal sunt normele speciale care prevăd aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni și a cumulului de sentințe. Prin urmare, completarea art.70 din Codul penal cu alineatul (4) a constituit o eroare atât sub aspectul introducerii formulelor de calcul la articolul ce reglementează instituția pedepsei sub formă de închisoare, cât și formulării unui algoritm de calcul care încalcă grav drepturile și garanțiile inculpatului/condamnatului în cadrul unui proces penal. Pornind de la principiile de formulare a unei norme, care trebuie să corespundă criteriilor de claritate, previzibilitate și aplicabilitate, oportun ar fi ca modalitatea de calculare a unei pedepse definitive în cazul unui concurs de infracțiuni să fie cuprinsă de o singură normă, la caz, în partea generală a Codului penal, și anume în art.84, care este intitulat „<i>Aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni</i>”.	2. Se acceptă. Art. 70 alin. (4) se abrogă.
--	---	---

	<i>A simili, aceleași rațiuni urmează a fi aplicate și în cazul cumulului de sentințe, actualmente existând norma prevăzută la art.85 CP RM denumită – „Aplicarea pedepsei în cazul unui cumul de sentințe”.</i>	
	3. La pct.7: considerăm inoportună completarea art.75 Cod penal cu alin. (2¹), întrucât circumstanțele invocate în norma propusă se regăsesc în mod expres și în conținutul alin.(2) al art.75 Cod penal. Astfel, introducerea prezentului alineat o considerăm inoportună, deoarece conform redacției actuale a art.75 din Codul penal, pedeapsa cu închisoarea are deja un caracter excepțional și se aplică doar atunci când o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. Totodată, sancțiunile articolelor din Codul penal conțin o marjă suficientă între minimul și maximul pedepsei, această marjă fiind aplicabilă de către instanța de judecată în dependență de circumstanțele cazului, inclusiv în vederea reducerii pedepsei cu închisoarea până la minim.	3. Se acceptă. Modificarea de la art. 75 alin. (2¹) se va exclude din proiect.
	4. La pct.8: cu referire la substituirea textului „substanțelor menționate la art.24” din art.76 alin.(1) lit. i) cu cuvintele „a alcoolului sau a altor substanțe” menționăm că, sintagma „sau a altor substanțe” nu corespunde cerințelor de previzibilitate a legii, nefiind clar care sunt acele substanțe consumarea cărora va face aplicabilă norma analizată.	4. Se acceptă. La articolul 76 alin. (1) lit. i) textul „a substanțelor menționate la art.24” se substituie cu cuvintele „ a alcoolului, drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora”.

	Respectiv, având în vedere propunerea de abrogare a art. 24 din Cod penal, propunem substituirea textului din art.76 alin.(1) lit. i) Cod penal „a substanțelor menționate la art.24” cu textul „a alcoolului, drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora”.	
	5. La pct.9: reiterăm argumentarea indicată <i>supra</i>, ce se referă la modificările propuse la art. 76 alin. (1) lit. i) Cod penal. Similar, propunem substituirea textului din art.77 alin.(1) lit. j) Cod penal „substanțelor menționate la art.24” cu textul „alcoolului, drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora”. La art. 79¹ din proiect, propunem substituirea textului, <i>„Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani”</i> cu textul <i>„Dacă pedeapsa prevăzută de lege prevede închisoare sau detențiunea pe viață, instanța, ajungând la concluzie că urmează să fie aplicată pedeapsa cea mai severă sub formă de detențiune pe viață, va aplica pedeapsa cu închisoare de 30 de ani”</i>. Aceeași propunere este pertinentă și pentru redacția art. 80 din Codul penal. La pct.12 din proiect, propunem modificarea art. 82 alin. (2) din Codul penal, prin înlocuirea sintagmei „o treime” cu sintagma „două treimi”.	5. Se acceptă. Aferent pct. 4 din prezentul tabel, la art. 77 alin alin. (1) lit. j) textul „a substanțelor menționate la art.24” se substituie cu cuvintele „ a alcoolului, drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora”. Cu referire la modificările propuse la art. 79¹ și 80 , reținem că acestea constituie obiectul unui alt proiect de lege înregistrat în Parlament cu nr. 472 din 14 decembrie 2022. În contextul celor menționate, modificările vizate au fost excluse din prezentul proiect. La art. 82 alin. (2) cuvintele „o treime” se vor substitui cu cuvintele „două treimi”.

	Menționăm că anterior până la adoptarea legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 163 din 20.07.2017, art. 82 alin.(2) din Codul penal, avea următoarea redacție: (2) Mărimea pedepsei pentru recidivă nu poate fi mai mică de jumătate, pentru recidivă periculoasă este de cel puțin două treimi, iar pentru recidivă deosebit de periculoasă – de cel puțin trei pătrimi din maximul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod. Astfel, considerăm că modificările operate prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, în privința art.82 alin.(2) din Codul penal, în lipsa unei argumentări, au constituit o eroare, or, limita instituită de legiuitor prin textul: <i>„Mărimea pedepsei pentru recidiva periculoasă și deosebit de periculoasă nu poate fi mai mică de o treime din maximul pedepsei prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod”</i> nu este proporțională cu starea de recidivă (periculoasă sau deosebit de periculoasă) în care se află făptuitorul.	
	6. Cu privire la propunerea de modificare a art.84 din Codul penal, reținem următoarele: Normele penale care reglementează modalitatea de calculare a pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, le calificăm ca fiind neproporționale și cu o aplicabilitate redusă <i>ad absurdum</i>.	6. Se acceptă parțial. Articolul 84 alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor

	Or, pedeapsa pe care o poate risca o persoană din categoria dată de vârstă, pentru săvârșirea unei infracțiuni unice, poate fi mai mare decât pedeapsa maximă stabilită de lege pentru concursul de infracțiuni. Raportând cele expuse la un exemplu practic, vom stabili că, dacă persoana care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani – comite <u>o singură infracțiune</u>, prevăzută de art.145 alin.(2) CP RM, pedeapsa închisorii ce poate fi stabilită inculpatului, având aceeași limită de vârstă la aplicarea pedepsei (de la 18 la 21 de ani) – este închisoarea pe un termen de <u>13 ani și 4 luni</u> indiferent dacă persoana a fost sau nu anterior condamnată (art.70 alin.(3¹) Cod penal). Această pedeapsă însă, va putea fi aplicată de către instanța de judecată, doar în ipoteza în care instanța nu va ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, inculpatul riscând în aceste condiții la aplicarea unei pedepse cu închisoarea de la 15 la 20 de ani sau detențiune pe viață. Într-o altă conjunctură, dacă persoana, fiind în aceleași condiții de vârstă, comite un concurs de infracțiuni (spre exemplu infracțiuni prevăzute de art.145 alin.(2) și 186 alin.(1) Cod penal), pedeapsa maximă ce poate fi aplicată inculpatului pentru concurs de infracțiuni, <u>în cazul în care nu a mai fost condamnat anterior</u>, este de <u>12 ani și 6 luni</u> închisoare (art.84 alin.(1) Cod penal). Altfel spus, pentru săvârșirea unei infracțiuni unice, legea penală acordă un element subiectiv instanței	aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani – pe un termen nu mai mare de 20 de ani, iar în privința minorilor – pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.”. Articolul 84 se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa, alta decât închisoarea, pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial al pedepselor aplicate, termenul pedepsei definitive urmând să se încadreze în maximele pedepselor prevăzute în Partea Generală a prezentului cod.”.
--	--	--

	de judecată pentru stabilirea sau nu a pedepsei în limite preferențiale, iar de cealaltă parte, pentru săvârșirea unui concurs de infracțiuni, legea penală obligă instanța de judecată la stabilirea unui cumul, care fiind însumat, poate fi mai mic decât pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei singure infracțiuni. Astfel, se atestă o discrepanță și o inechitate cu privire la posibilitatea aplicării pedepsei în privința persoanei care a comis o singură infracțiune (e.g. 20 ani închisoare sau 13 ani și 4 luni) în raport cu o persoană care a comis un concurs de infracțiuni (12 ani și 6 luni – dacă nu a mai fost condamnată), ultima beneficiind de privilegii legale nejustificate. Totodată, subiecții infracțiunilor din categoria dată de vârstă pot fi încurajați de a comite mai multe infracțiuni în vederea beneficierii de o pedeapsă mai redusă. În acord cu constatările reflectate <i>supra</i>, aferent faptului că textul art.84 alin.(1) Cod penal, încurajează persoanele să comită mai multe infracțiuni în vederea obținerii unei pedepse reduse și aici ne referim doar la subiecții activi cu vârsta între 18 și 21 ani, propunem următoarea redacție pentru alin.(1) al art.84 din Codul penal: <i>„(1) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor</i>	
--	--	--

	<i>aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.”.</i> Într-o astfel de redacție, au fost luate parțial în considerație și garanțiile oferite la moment de norma în cauză. Suplimentar, considerăm oportună și reglementarea pedepsei definitive în cazul cumulării alternativelor pedepsei cu închisoarea, prin completarea art.84 cu un nou alineat (1¹), având următorul text: <i>„(1¹) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa, alta decât închisoarea, pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial al pedepselor aplicate, termenul pedepsei definitive urmând să se încadreze în maximele pedepselor prevăzute în Partea Generală a prezentului cod.”</i>	
	8. Considerăm corectă excluderea din alin.(1) al art.85 Cod penal a textului „ <i>care nu au fost condamnate</i>”. În același timp luând în considerație modificările propuse la art. 84 Cod penal, considerăm oportună	8. Se acceptă. La art. 85 alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune,

	delimitarea termenul pedepsei definitive pentru minori în cazul unui cumul de sentințe la 15 ani, iar la persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, la 25 ani. Suplimentar, considerăm oportună și reglementarea pedepsei definitive în cazul cumulării alternativelor pedepsei cu închisoarea, prin completarea art.85 cu nou alineat (1¹), cu următorul text: <i>„(1¹) Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate depăși 40 000 unități convenționale, 480 ore muncă neremunerată în folosul comunității, 20 ani în cazul privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, și pe un termen nelimitat în cazul privării unei persoane juridice de dreptul de a exercita o anumită activitate.”</i>	instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate depăși termenul de 30 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, - termenul de 25 ani și în privința perosanelor care nu au atins vârsta de 18 ani – termenul de 15 ani.” Totodată, art. 85 se va completa cu alin. (1¹) cu următorul cuprins: „Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate depăși 40 000 unități convenționale, 480 ore muncă neremunerată în folosul comunității, 20 ani în cazul privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, 10 ani în cazul privării de dreptul de a conduce mijloace de transport și pe un termen nelimitat în cazul privării unei persoane juridice de dreptul de a exercita o anumită activitate.”
	9. La pct.15, ce prevede modificarea art.90 alin.(4) din Codul penal, susținem modificarea propusă, însă în	9. Se acceptă. Art. 90 alin. (4) va avea următorul cuprins:

	vederea asigurării previzibilității normei penale considerăm că redacția acestuia urmează să fie transpusă, cu excepția unor infracțiuni din șirul articolelor, după cum urmează: „(4) Persoanelor care au săvârșii infracțiuni deosebit de grave, excepțional de grave, și persoanelor care au săvârșit infracțiunile prevăzute la art. 165, art. 166' alin.(2)-(4), art. 171,206, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.” Formula normei care a fost propusă, ar putea duce în eroare destinatarul legii cu privire la situațiile în care condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică. Or, la analiza <i>prima facie</i> a normei în redacția propusă, s-ar crea impresia că, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică doar în cazul infracțiunilor deosebit de grave, excepțional de grave, care sunt prevăzute la art. 165, art. 166¹ alin.(2)—(4), art. 171, 206 Cod penal și nu cumulativ. Într-o altă ordine de idei, având în vedere gravitatea pedepsei, considerăm oportună excluderea posibilității aplicării mecanismului prevăzut la art. 90 Cod penal în cazul art. 171, dar doar în cazul săvârșirii faptelor prevăzute la alin. (2) și (3) Cod penal. La fel, reieșind din natura infracțiunii prevăzută la art.172 din Codul penal - Acțiuni violente cu caracter sexual, similară celei prevăzute la art.171, considerăm necesar completarea	„Persoanelor care au săvârșii infracțiuni deosebit de grave, excepțional de grave, și persoanelor care au săvârșit infracțiunile prevăzute la art. 166¹ alin.(2)-(4), art. 171 alin (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3), precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.” Similar modificărilor operate la art. 90, aceleași infracțiuni vor fi exceptate și de la condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare.
--	---	--

	normei indicate supra și cu infracțiunea prevăzută la art.172 alin.(2) și (3) din Codul penal. Similar situației expuse <i>supra</i>, considerăm oportun a indica că prevederile art.90¹ Cod penal, nu se aplică față de art.171 alin.(2) și (3) și art.172 alin.(2) și (3) Cod penal.	
	10. În aceeași ordine de idei, conform proiectului de lege, se atestă că au fost operate modificări și ale art.90 și 90¹ din Codul penal, potrivit căruia, persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave, excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la art.165, art.166¹ alin.(2)–(4), art.171, 206, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică. După cum se observă, normele citate interzic aplicarea prevederilor art.90 și 90¹ din Codul penal și în cazul infracțiunilor prevăzute de art.165 și 206 din Codul penal. Este de remarcat faptul că, în multe cazuri pentru infracțiunile menționate, sunt urmărite penal și condamnați nu numai autorii de bază, dar și recrutorii, care au un rol facultativ la săvârșirea acestor infracțiuni, și nu participă nemijlocit la exploatarea victimelor în scopurile prevăzute de lege. Uneori, colaborarea lor cu organul de urmărire penală, joacă un rol primordial în descoperirea cazurilor de criminalitate organizată, inclusiv la identificarea autorilor și organizatorilor acestor infracțiuni.	10. Se acceptă. La art. 90 și 90¹, din conținutul normei de la alin. (4), textul „art. 165” și cifra „206” se vor exclude.

	În context, <i>Strategiile Comisiei Europene privind combaterea traficului de persoane și de combatere a criminalității organizate, pentru perioada anilor 2021-2025</i>, recomandă statelor părți ca anchetele în materie de aplicare a legii nu ar trebui să se oprească la confiscarea de obiecte ilegale sau la arestarea infractorilor mărunți, ci ar trebui să vizeze actori și rețele care reprezintă coloana vertebrală a ecosistemelor infracționale. În astfel de cazuri, facilitarea colaborării lor cu organul de urmărire penală și instanță, este garantată prin aplicarea unor proceduri speciale (<i>judicata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală - art.364¹ din Codul de procedură penală și acordul de recunoaștere a vinovăției – art.80 din Codul penal</i>), care oferă unele beneficii, inclusiv cea de reducere a limitelor minime și maxime de pedeapsă prevăzute de lege. Întrucât, în cazul aplicării procedurilor date, reducerea cu o treime ale limitelor minime ale sancțiunilor propuse la art.165 și 206 din Codul penal, va permite aplicarea prevederilor art.90 și 90¹ din Codul penal, aceste norme nu vor putea fi aplicate, prin prisma modificărilor propuse, care interzic aplicarea lor în cazul infracțiunilor prevăzute de art.165 și 206 din Codul penal. Prin urmare, aplicarea exclusivă a pedepsei închisorii în cazul infracțiunilor menționate, ar avea un caracter represiv și ar contravine scopurilor pedepsei penale, și anume cel de corectare și reeducare a vinovatului.	
--	---	--

	În această ordine de idei, se propune excluderea din dispozițiile art.90 și 90¹ din Codul penal a sintagmei - infracțiuni prevăzute la art.165, 206.	
	11. Cu privire la modificarea propusă la pct.18 din proiect, ce vizează completarea art.106 Cod penal, punctăm că, în sensul propus, proiectul ar avea drept rezultat introducerea unei norme inaplicabile. Or, numărul persoanelor care au comis accidente rutiere, iar după condamnarea lor să comită un alt accident rutier în stare de ebrietate alcoolică și cu părăsirea locului accidentului rutier, ar reprezenta maxim 10 cazuri începând cu anul adoptării Codului penal. În acest sens propunem varianta discutată în cadrul comisiei create pe lângă Ministerul justiției și anume, de confiscare a mijlocului de transport utilizat la comiterea infracțiunii sau contravaloarea acestuia în cazul comiterii de către persoană a infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(2), (4) și (6) sau 266 Cod penal.	11. Precizare. În contextul renunțării la transpunerea art. 264¹ în Codul contravențional, reținem că această modificare a fost exclusă din proiect.
	12. În contextul modificărilor propuse, ținându-se cont că infracțiunile sunt comise din interes material și pot genera profituri, proprietăți ilicite, considerăm justificat modificarea art.106¹ din Codul penal, care completează lista infracțiunilor prevăzute pentru confiscarea extinsă. Or, pornind de la dezideratele practice, confiscarea extinsă este un instrument juridic coerent și mult mai eficient în lupta împotriva infracționalității, de regulă, organizate.	12. Se acceptă. La articolul 106¹ alin.(1) după textul „332-335¹” se va completa cu textul „361 alin.(3), 362¹”

	În baza acestui raționament, se propune a fi completat art.106¹ din Codul penal cu următoarele modificări: La articolul 106¹ alin.(1) după textul „332-335¹ ” de completat cu textul „361 alin.(3), 362¹”. Menționăm că modificarea art.106¹ alin.(1) din Codul penal, în privința completării acestuia cu textul, „361 alin.(3)”, este viabilă doar în condițiile acceptării propunerilor de completare a proiectului cu art.361 alin.(3) din Codul penal, propus în aviz.	
	13. La pct.19: pe lângă modificările propuse la art.107 Cod penal, considerăm necesar de a fi concretizată modalitatea de aplicare a actului amnistiei luând în considerație etapa aplicării acestuia, cu modificarea alin.(1) după cum urmează: <i>„Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale la etapa urmăririi penale, sau înlăturarea pedepsei, reducerea pedepsei aplicate sau computarea ei de către instanța de judecată.”</i> Modificările propuse ar exclude practica diferită a instanțelor de judecată, chiar și cea definitivată recent de către Curtea Supremă de Justiție și ar crea o claritate pentru destinatarii legii penale.	13. Nu se acceptă. Partea generală din Codul penal conține dispoziții generale privind instituțiile de bază ale dreptului penal, iar modalitatea de aplicare a actului amnistiei cu toate particularitățile ei procedurale este reglementată printr-o lege specială adoptată cu ocazia unor evenimente social-politice care influențează fenomenul infracțional sau care marchează momente deosebite în evoluția societății. În acest sens, considerăm propunerea prezentată inoportună.
	14. Similar modificării propuse la art.107 Cod penal, propunem ca prevederile art.108 și 109 să nu fie aplicabile în cazul infracțiunii prevăzute la art.165 Cod penal.	14. Se acceptă.

	15. La pct.21: cu privire la completarea Codului penal cu art.132². Mijloace de plată fără numerar, menționăm că definirea noțiunilor – „mijloc de plată fără numerar”, „instrument de plată fără numerar” și „instrument de plată electronică”, precum și moneda virtuală” nu se regăsesc în legislația extra-penală a republicii Moldova. Totodată, se atestă că noțiunile „<i>instrument de plată fără numerar</i>” și „<i>instrument de plată electronică</i>” sunt împrumutate din legislația României, iar noțiunea de „<i>moneda virtuală</i>” este transcrisă din Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30.05.2018. Subsecvent, se constată că doar noțiunea de „<i>monedă electronică</i>” prevăzută la art.132² alin.(4) din proiect, este definită în Legea Nr. 114 din 18.05.2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Prin urmare, considerăm necesară și oportună definirea noțiunilor „mijloc de plată fără numerar”, „instrument de plată fără numerar” și „instrument de plată electronică” și în legislația extra-penală a Republicii Moldova, în corespundere cu cadrul normativ existent și, avizarea acestora în corespundere cu prevederile art.32 alin.(2) din Legea Nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, de către Banca Națională a Moldovei, după care preluarea acestor noțiuni și în Codul penal al Republicii Moldova.	15. Precizare Ținem să precizăm că lipsa unui cadru normativ extra-penal care reglementează mijloacele de plată fără numerar, prevăzute la pct. 21 din proiect, nu va crea impedimente la calificarea infracțiunii de la art. 260⁷, or potrivit art. 119 din Codul penal ori de câte ori legea penală folosește un termen sau o expresie dintre cele definite în prezentul capitol, înțelesul lor este cel prevăzut la articolele ce urmează. Cu toate acestea, în contextul evoluției relațiilor sociale, în speță dezvoltarea și extinderea modalităților de plată fără numerar, împărtășim opinia că se impune necesitatea reglementării instrumentelor de plată vizate în legea-cadru.
--	---	---

	16. La pct.22: din proiect, care prevede completarea Codului penal cu art.134²³ – „Entitate neconstituțională”, menționăm următoarele: Prin scrisoarea din 30.06.2016, autoritățile Republicii Moldova au solicitat avizul Comisiei de la Veneția pe marginea „Proiectului de lege nr. 281 pentru modificarea și completarea unor acte legislative” denumit generic-„mandat de securitate” (CDL-REF(2016)058), în continuare „proiectul de lege”. Potrivit „proiectului de lege nr. 281” menționat <i>supra</i>, Codul penal urma a fi completat cu un nou articol: Articol 134¹⁵ Entități neconstituționale, după cum urmează: <i>„structura creată în afara reglementărilor constituționale și legale ale unui stat, pe un teritoriu, nerecunoscută de acel stat și de majoritatea statelor lumii.”</i> Aceasta constituie o normă similară ca cea propusă în proiectul supus avizării. În acest context, reținem că potrivit Avizului comun al Comisiei de la Veneția nr. 878/2017 din 14 martie 2017 (CDL-AD(2017)009) adoptat la cea de 110-a sesiune plenară (Veneția, 10-11 martie 2017), pe marginea proiectului de lege nr. 281 pentru modificarea și completarea legislației moldovenești cu privire la așa-numitul „mandat de securitate” s-a statuat următoarele: „70 Definiția unei „entități neconstituționale” este în totalitate neclară. Ce este o „structură”? Ce înseamnă a	16. Precizare. Modificarea criticată, precum și modificările de la art. 134²³, 134²⁴, 338¹, 338², 338³, 352² din proiect constituie obiectul unei inițiative legislative a unor deputați înregistrat în Parlament cu nr. 456 din 8 decembrie 2022. În contextul celor menționate, modificările vizate au fost excluse din prezentul proiect.
--	--	---

	fi creată „în afara reglementărilor constituționale și legale ale unui stat”? Este o condiție aceea ca statul care nu recunoaște structura și teritoriul pe care a fost creată această structură să reprezinte același stat? [...] Probabil, această prevedere este aplicabilă organizațiilor cum ar fi Statul Islamic sau/și altor mișcări separatiste și face referire implicită la teritorii ca Transnistria; totuși, formularea propusă nu pare să satisfacă condițiile de calitate a legii. Prin urmare, reieșind din faptul că dispoziția normei art.134²³ care definește noțiunea de „Entitate neconstituțională”, nu diferă semnificativ de definiția criticată de Comisie, atragem atenția asupra necesității respectării condițiilor de calitate a legii.	
	17. Nu este clară poziția autorului proiectului în ceea ce privește modificările propuse la art.165¹ alin.(1) Cod penal, care pe de o parte exclude textul „sau traficul de copii” de la alineatul (1), iar de cealaltă parte păstrează termenul „copii”, substituindu-l cu „minor”, la alineatul (2). Respectiv, componenta de trafic de minori este păstrată în contextul alin. (2), iar în alin. (1), componenta penală de trafic de minor este exclusă. Or, punctăm că alineatul (2) constituie o normă de blanchetă, care face trimitere la alin.(1) al art.165¹.	17. Precizare. La art. 165¹ alin. (2) cuvintele „sau trafic de copii” se exclud.
	18. Cu privire la propunerile de modificare incluse în pct.31 și 32 al proiectului, ce vizează completarea Codului penal cu art.177¹ – Uzurparea de identitate și art. 177² – Falsul de identitate, opinăm asupra unei delimitări	18. Se acceptă. Textul de incriminare al uzurpării de identitate se exclude din proiect.

	insuficiente între dispozițiile art.177¹ alin.(1) și art. 177² alin.(1) și (2), fapt ce poate duce la aplicarea eronată a normelor penale. Potrivit Notei informative, falsul și uzurparea de identitate constituie o alterare de adevăr care poate avea consecințe grave, deoarece de identitatea persoanelor sunt legate formarea și dezvoltarea unui important ansamblu de relații sociale. Astfel, potrivit art.177¹ alin.(1) se propune incriminarea următoarelor acțiuni: „(1) Acțiunea manifestată prin însușirea sau folosirea ilegală a datelor cu caracter personal ale unui subiect de date sau identificărilor unei alte persoane juridice, inclusiv folosirea unor indice, însemne sau procedee care emit și/sau simulează comportamentul/activitatea unei alte persoane fizice sau juridice, fără acordul titularului, care are drept scop de a produce consecințe materiale sau nemateriale,” Potrivit art. 177² alin.(1) este propusă incriminarea următoarei fapte: „(1) Prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, prin semnarea unui act de dispoziție, înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare, portalurilor web, adreselor poștale electronice, numerelor de telefon, a cardurilor de acces sau a altor servicii ale societății informaționale, cu excepția utilizării unor pseudonime care nu duc atingere	
--	--	--

	identității sau pseudonimelor unor altor subiecți de date, pentru a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice,”. În acest context, opinăm asupra faptului că <i>„prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, prin înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare, portalurilor web, adreselor poștale electronice, numerelor de telefon, a cardurilor de acces sau a altor servicii ale societății informaționale, fapte care aduc atingere identității unor subiecți de date”, reprezintă sau include în sine „folosirea ilegală a datelor cu caracter personal ale unui subiect de date inclusiv folosirea unor indici, însemne sau procedee care emit și/sau simulează comportamentul unei alte persoane fizice.”</i> Prin urmare, atragem atenția asupra necesității de evitare a suprapunerii normelor penale care incriminează aceleași fapte în vederea respectării principiului „<i>ne bis in idem</i>”.	
	19. Cu privire la propunerea indicată în pct.34 din proiect, opinăm asupra faptului că, cazurile de săvârșire a infracțiunilor prevăzute la art.192 Cod penal, se înregistrează și în prezent, aceasta fiind una frecvent înregistrată în special în orașele mari, motiv pentru care considerăm necesară păstrarea acesteia în varianta existentă. Astfel, abrogarea art. 192 din Codul penal, se prezintă a fi inutilă și prematură din mai multe	19. Se acceptă. Pct. 34 se exclude din proiect.

	considerente. În conținutul notei informative a proiectului nu a fost justificată necesitatea abrogării normei materiale date, care are o aplicabilitate răspândită și eficientă la investigarea infracțiunilor contra patrimoniului. Or, această normă penală prin care se incriminează pungășia mărește mult eficacitatea legii penale în ce privește apărarea patrimoniului în situațiile în care se prefigurează doar pericolul vătămării acestuia. Conform caracteristicilor juridico-penale ale infracțiunii de pungășie, se consideră consumată din momentul începerii săvârșirii acțiunii de sustragere. Corespunzător abrogarea normei date nu poate fi motivată prin argumente plauzibile.	
	20. La pct.26, 28, 29, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 din proiect, conchidem că nu susținem propunerea de înlocuire în textul legii penale a noțiunii de „copil” cu noțiunea de „minor” . În această ordine de idei, amintim prevederile Convenției Internaționale cu privire la Drepturile Copilului, care utilizează noțiunea de „copil” cu referire la persoana care nu a împlinit 18 ani. Astfel, potrivit art.1 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului nr.52, adoptată de către Adunarea Generală a ONU la 20.11.1989, prin noțiunea de copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când, în baza legii aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă. În context, nu mai puțin relevante sunt și dispozițiile art.1 alin.(2) al Legii Republicii Moldova	20. Se acceptă.

	privind drepturile copilului nr.338-XIII din 15.12.1994, potrivit căreia, o persoană este considerată copil din momentul nașterii până la vârsta de 18 ani. Potrivit art.8 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, aceasta se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte. Prin urmare, reglementările enunțate supra, operează doar cu noțiunea de copil iar utilizarea în proiectul de lege al noțiunii de minor/minori, etc, ar crea neconcordanță cu prevederile actelor menționate. În susținerea acestei opinii, elocvente sunt stipulările Liniilor Directoare pentru Justiția Prietenoasă Copiilor, adoptate la Strasbourg la 30 iunie 2010 de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, care, luând în considerație necesitatea asigurării unei implementări eficiente a standardelor existente universale și europene cu privire la protecția și promovarea drepturilor copiilor, a adoptat recomandări în calitate de instrument practic pentru statele membre în vederea adaptării sistemelor judiciare și non-judiciare ale acestora la drepturile, interesele și necesitățile specifice copiilor. Astfel, este injustă utilizarea doar a noțiunii de „minor” în textul legii penale (însemnând persoana care nu a atins majoratul) în locul celei de „copil”, iar în lumina Convenției cu privire la drepturile copilului, urmează să fie modificat atât Codul civil, cât și alte acte normative care utilizează noțiunea de „minor” și „copil minor” în sensul uniformizării utilizării doar a noțiunii de „copil”, poziție susținută și de către organizațiile	
--	--	--

	internaționale din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, inclusiv UNICEF. Reieșind din cele expuse, se impune necesitatea substituirii în proiectul legii a noțiunii de minor/minori/minorilor cu cel de copil/copii/copiilor, inclusiv în dispozițiile art.158, art.165¹, art.168, art.206, art.206¹, art.208, art.208¹ din Codul penal.	
	21. La art.201¹ alin. (2) Cod penal, propunem completarea normei cu o nouă agravantă, și anume cu litera d) cu următorul conținut: <i>„săvârșite cu bună-știință asupra unui minor ori asupra unei femei gravide”.</i> În același timp, și în dispoziția alin.(3) al art. 201¹ Cod penal – <i>„Faptele prevăzute la alin.(1) și (2) care:”</i>, se impune necesitatea stringentă de înlocuire a conjuncției „și” cu „sau”, în vederea neadmiterii interpretărilor eronate. Concomitent urmează a fi înlocuită pedeapsa „3 ani” cu „4 ani” din sancțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (1) și art. 320¹ Cod penal, pentru a da posibilitate reprezentanților organelor de drept să aplice măsura preventivă sub formă de arest subiecților infracțiunilor prenotate și garantarea securității victimelor (<i>cerință ce rezultă din Convenția de la Istanbul</i>).	21. Precizare Propunerile prezentate au fost incluse în proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie), înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic 205/MJ/2022, și în Parlament cu nr. 321. Totodată, în contextul observațiilor prezentate considerăm că se impune necesitatea modificării dispoziției art. 201¹ alin. (3), prin urmare cuvântul „și” se va substitui cu cuvântul „sau”.
	22. De notat că, anterior, au fost formulate și alte propuneri de modificare ale componentelor de infracțiune	22. Nu se acceptă. Modificările propuse la art. 175¹ din Codul penal au fost examinate suplimentar de Ministerul Justiției, în contextul definitivării pe platforma

	care sunt conexe celor abordate și care nu se regăsesc în proiectul menționat. În context, se propunem modificări și completări la următoarele articole ale Codului penal: Art.175¹ din Codul penal - Ademenirea minorilor în scopuri sexuale Ținând cont de sintagma din definiție „<i>dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale</i>”, aceasta determină situația că infracțiunea va fi realizată doar dacă copilul este plasat într-o poziție de risc, iar potențialii suspecți evită răspunderea în situațiile când minorul nu reacționează la ademenirile acestora. Unitatea semantică menționată <i>supra</i> este judicios să fie reflectată ca o circumstanță agravantă, fiind exclusă din definiția infracțiunii propriu zise. Concomitent, s-a determinat lipsa unei constrângeri a persoanelor care au comis aceste infracțiuni la ocuparea anumitor funcții sau exercitarea anumitor activități, în detrimentul situației că infracțiunea este comisă contra copiilor, iar după ispășirea pedepsei principale, persoana condamnată poate avea acces nestingherit la aflarea în preajma minorilor. Referitor la circumstanțele agravante acestea urmează a fi desfășurate în concordanță cu pericolul social care poate să se manifeste în unele forme pe care le îmbracă aceste infracțiuni.	parlamentară a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie</i>) înregistrat cu nr. 321/2022. Cu titlu preliminar menționăm că prin proiectul de lege 321 se intervine cu modificări la art. 175¹ din <i>Codul penal</i> fiind exclus cuvântul „inclusiv” din alin. (1) al art. 175¹ din <i>Codul penal</i>. La articolul 175¹ alineatul (1), după cuvintele „unei întâlniri” se completează cu textul „, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice,”. Codul penal Român, în articolul 202, a denumit infracțiunea – „Coruperea sexuală”. Însă, în conștiința juridică, termenul „corupție” este perceput numai în legătură cu infracțiunile săvârșite de persoanele cu funcție de răspundere (infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică). Deci, nu ar fi rațională înlocuirea unei surse de confuzie prin alta. Totodată, subliniem că potrivit art. 23 din <i>Convenția de la Lanzarote</i> prevede „Fiecare parte va lua măsurile legislative sau de altă natură necesare pentru a incrimina propunerea făcută cu intenție de către un adult, prin intermediul tehnologiilor de comunicare și informare, pentru a întâlni un copil care nu a împlinit vârsta prevăzută de art. 18 paragraful 2, în scopul comiterii asupra acestuia a oricărei
--	--	---

	În consecință, scopul proiectului de Lege pentru modificarea art.175¹ din Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18 aprilie 2002 (în continuare <i>Proiect</i>) este de a spori nivelul de protecție a copiilor împotriva potențialelor infractori și a genera posibilitatea ca investigatorii să poată desfășura metodele pro-active de investigații, nu doar reactive, la momentul când victima deja a suportat impactul infracțiunii. Mai mult un alt scop suplimentar a fost clasificarea agravantelor infracțiunii prevăzute de art.175¹ din Codul penal, în concordanță cu pericolul social al acestora. La aspectul modificării denumirii infracțiunii urmează de subliniat că art.22 și art.23 din Convenția de la Lanzarote – reflectă corect însăși scopul normei penale unde este indicat și acțiunea de „promisiunea de a oferi avantaje sub orice formă”, astfel considerăm că nu doar „ademenirea” (în proiect se propune schimbarea denumirii în „acostare”), dar și „coruperea”⁴ copiilor reflectă denotația corectă a infracțiunii care este și în corelație cu definiția formulată în Proiect. Sintagma „prin intermediul...” o considerăm greșită, deoarece atrage atenția la metoda de comunicare, însă tehnologiile informaționale sunt un instrument cu	infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 18 paragraful 1 lit. a) sau la art. 20 paragraful 1 lit. a), <u>dacă propunerea a fost urmată de fapte materiale care conduc la o asemenea întâlnire</u>”. În acest sens, remarcăm că art. 175¹ este compatibil cu art. 23 din Convenția de la Lanzarote. Cu referire la propunerile de modificare a art. 206, nu considerăm oportun și justificat revizuirea lin. (2) și (3). Modificările propuse la art. 208¹ din Codul penal vor fi examinate suplimentar de Ministerul Justiției în contextul definitivării pe platforma parlamentară a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie</i>) înregistrat cu nr. 321/2022. În context, reținem că proiectul de lege vizat a fost adoptat în cele din urmă, în Parlament prin Legea nr. 316/2022. Prin urmare, propunerile prezentate urmează a fi examinate și promovate printr-un alt proiect de lege promovat pe platforma Ministerului
--	---	--

⁴ La noțiunea de „**corupere**” urmează de remarcat că, în situația descrisă în Proiect, aceasta se manifestă deseori sub acțiunile din definiția infracțiunii prevăzute la art.325 din Codul penal, promisiunea, oferirea sau darea a unor bunuri, servicii, privilegii alte avantaje în scopul ca persoana care acceptă aceste beneficii este determinată să săvârșească o ilegalitate, adică acțiunea este identică, însă obiectul juridic este unul distinct, în cazul infracțiunii citate este „*buna desfășurare a activității în sfera publică*”, iar în cazul infracțiunii prevăzute de art.175¹ din Codul penal este „*libertatea și inviolabilitatea sexuală a copilului*”.

	care se săvârșește infracțiunea din care cauză corect ar fi formula „cu utilizarea...”. Sintagma „viața sexuală...” este una greșită în raport cu utilizarea acesteia față de copiii cu vârsta de până la 14 ani. Or, până la această vârstă copii nu au acest tip de relații, din cauza particularităților fiziologice și respectiv, este greșit utilizată această noțiune în definiția normei penale. În același timp chiar și până la începerea vieții sexuale copilul beneficiază de dreptul de a-i fi protejată inviolabilitatea sexuală. Respectiv, ținând cont că pentru persoanele cu o vârstă fragedă viața sexuală nu este caracteristică, considerăm că corect, la această normă, urmează de utilizat „...<u>contra libertății și inviolabilității sexuale</u>”. Din analiza expusă în prima constatăm că din definiția infracțiunii urmează de exclus fragmentul „<i>dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale care conduc la o astfel de întâlnire</i>” în vederea oferirii protecției adecvate copiilor. Sintagma respectivă a fost introdusă în concordanță cu prevederile art.23 din Convenția de la Lanzarote, însă tratatul internațional impune <u>standarde minime</u> pe care trebuie să le asigure statele care l-au ratificat, dar ținând cont de realitățile actuale, protecția cu certitudine necesită a fi sporită. În context, ținând cont de evoluțiile care au avut loc de la momentul adoptării Convenției de la Lanzarote	Justiției, care va fi supus ulterior consultărilor publice.
--	---	--

	în anul 2007, și anume dezvoltarea tehnologiilor și accesul copiilor la ele, urmează de ridicat nivelul protecției și de sancționat acostarea copiilor în scopuri sexuale, fără a pune în pericol minorii și a aștepta trecerea infractorilor la faza activă a faptei. Convenția de la Lanzarote urmează de abordat și în concordanță cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului⁵, unde în preambul, statele semnatare remarcă necesitatea de a acorda o protecție specială copilului, deziderate enunțate în Declarația de la Geneva din 1924 cu privire la drepturile copilului, Declarația drepturilor copilului adoptată de Adunarea generală la 20.11.1959; Declarația universală a drepturilor omului (în mod deosebit în articolele 23 și 24), Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale (în mod deosebit în art.10) și statutele și instrumentele pertinente ale instituțiilor specializate și ale organizațiilor internaționale care se preocupă de bunăstarea copilului. Avansând în preocuparea forului comunitar la asigurarea copiilor cu un mediu lipsit de pericolele abuzurilor și exploatării sexuale, constatând că exploatarea sexuală a copiilor, în special sub forma pornografiei infantile și a prostituției, precum și toate formele de abuz sexual asupra copiilor, pun în pericol grav sănătatea și dezvoltarea psihosocială a copilului.	
--	--	--

⁵ Convenția internațională nr.1989, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20.11.1989. Intrat în vigoare la 20.09.1990, la care Republica Moldova a aderat la 12.12.1990 prin Hotărârea Parlamentului nr.408-XII, în vigoare din 25.02.1993.

	Respectiv, ținând cont că infracțiunea prevăzută de art.175¹ din Codul penal are ca obiect libertatea și inviolabilitatea sexuală a copilului, considerăm necesară ridicarea gradului de protecție a potențialelor victime, prin excluderea din definiție a textului „<i>dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale care conduc la o astfel de întâlnire</i>”, cu determinarea ei ca o circumstanță agravantă. Astfel, infracțiunea din una materială va deveni o infracțiune formală. Referitor la circumstanțele agravante urmează de menționat că se propune excluderea circumstanței agravante: „<i>de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune cu caracter sexual sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză</i>”, pe motiv că, prin Legea nr.244 din 18.12.2008, circumstanța agravantă „<i>repetat</i>” a fost exclusă de principiu ca circumstanță agravantă din Codul penal, deoarece în urma mai multor cazuri pe care Republica Moldova le-a pierdut la CEDO, s-a constatat că această prevedere încalcă principiul <i>non bis in idem</i>. Considerăm că redacția actuală a legii poate genera aceleași riscuri. Totodată, se solicită includerea următoarelor circumstanțe agravante, care ridică pericolul social al crimei și necesită o sancțiune mai severă în vederea respectării principiului proporționalității: crimă <i>versus</i>	
--	--	--

	pedeapsă și realizarea efectivă a prevederilor art.2 din Codul penal – „Scopul legii penale”. Astfel, se propune introducerea următoarelor agravante: <i>„c) dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale;</i> <i>d) de două sau mai multe persoane;</i> <i>e) asupra a două sau mai multe persoane;</i> <i>f) asupra unui copil în vârstă de până la 14 ani;”.</i> La subiectul argumentării circumstanțelor agravante menționate <i>supra</i> urmează de menționat că acestea sunt unele tipice și se regăsesc în alte infracțiuni din partea specială a Codului penal. Introducerea lor este fundamentată și de cazuistica analizată, fiind frecvent întâlnite aceste împrejurări (agravante), iar lipsa diferențierii creează abordarea similară a spețelor cu grad de pericol distinct. Redacția propusă a normei penale va avea un impact semnificativ în procesul de prevenire și contracarare a fenomenului exploatarei sexuale a copiilor, în special cu utilizarea tehnologiilor on-line. Ținând cont de analiza efectuată asupra textului art.175¹ din Codul penal, considerăm că infracțiunea urmează a fi expusă într-o redacție nouă, după cum urmează:	
--	---	--

	„Articolul 175¹. Acostarea și coruperea copiilor în scopuri sexuale⁶ Propunerea, convingerea, manipularea, amenințarea, promisiunea de a oferi avantaje sub orice formă, efectuate inclusiv cu utilizarea⁷ tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, în vederea stabilirii unei întâlniri cu un minor, cu scopul săvârșirii împotriva acestuia a oricărei infracțiuni <u>contra libertății și inviolabilității sexuale⁸, -⁹</u> se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 4 ani; <u>(2) Aceleași acțiuni săvârșite:</u> a) împotriva unui minor aflat într-o situație de neputință, care se datorează unei boli sau dizabilități;	
--	---	--

⁶ art.22, art.23 Convenția Lanzarote – și ar reflecta corect însăși scopul normei penale unde este indicată și acțiunea de „promisiunea de a oferi avantaje sub orice formă”;

⁷ Sintagma „prin intermediul” consider greșită, această noțiune ține de metoda de comunicare, însă tehnologiile informaționale sunt instrumente cu care se săvârșeste infracțiunea din care cauză corect ar fi „cu utilizarea”;

⁸ La copii de până la 14 ani nu putem folosi noțiunea de viață , or, până la această vârstă copiii nu au acest tip de relații din cauza particularităților fiziologice și, respectiv, este greșit utilizată această noțiune în definiția normei penale;

⁹ De exclus sintagma „dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale care conduc la o astfel de întâlnire,” în vederea oferirii protecției adecvate copiilor. Sintagma respectivă a fost introdusă în concordanță cu art.23 din Convenția de la Lanzarote, însă tratatul internațional impune standarde minime pe care trebuie să le asigure statul, care cu siguranță pot fi sporite. Astfel, ținând cont de evoluțiile care au avut loc de la momentul adoptării Convenției în anul 2007, și anume dezvoltarea tehnologiilor și accesul copiilor la ele, urmează de ridicat nivelul protecției și de sancționat acostarea copiilor în scopuri sexuale, fără a pune în pericol minorii și a aștepta trecerea la faza activă a infractorilor;

	<i>b) de către un membru al familiei minorului, de către o persoană care locuia cu minorul sau de către persoana în a cărei îngrijire, sub a cărei protecție sau la a cărei educare ori tratament se află minorul;</i> <i>c) dacă aceste acțiuni au fost urmate de fapte materiale;</i> <i>d) de două sau mai multe persoane;</i> <i>e) asupra a două sau mai multe persoane;</i> <i>f) asupra unui copil în vârstă de până la 14 ani, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani.”.</i> Art.206 din Codul penal – Traficul de copii În vederea uniformizării gradului prejudiciabil al agravantelor prevăzute la art. 206 din Codul penal cu alte articole ale Codului penal se propune ca unele agravante prevăzute la alineatul (3) să fie trecute la alineatul (2). Astfel, alineatele (2) și (3) ale art.206 din Codul penal vor avea următorul cuprins: ” (2) <i>Aceleași acțiuni:</i> a) <i>comise de o persoană care anterior a săvârșit aceleași acțiuni;</i>	
--	---	--

	b) <i>săvârșite asupra a doi sau mai multor copii;</i> c) <i>săvârșite de două sau mai multe persoane;</i> d) <i>săvârșite asupra copilului care se află în îngrijirea, sub ocrotirea, sub protecția, la educarea sau la tratamentul făptuitorului;</i> e) <i>săvârșite de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional;</i> f) <i>însoțite de violență fizică și/sau psihică, de aplicare a armei de foc sau de amenințare cu aplicarea acesteia;</i> g) <i>însoțite de abuz și/sau violență sexuală;</i> h) <i>însoțite de profitare de abuz de autoritate sau de situația de vulnerabilitate a copilului, de amenințare cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei copilului sau altor persoane;</i> i) <i>însoțite de prelevare a organelor țesuturilor și/sau celulelor umane</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 10 la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unități convenționale, cu privarea</i>	
--	---	--

	<i>de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> <i>(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2):</i> <i>a) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;</i> <i>b) însoțite de contaminarea copilului cu o boală venerică sau cu maladia SIDA;</i> <i>c) soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau cu o boală psihică a copilului, cu decesul sau sinuciderea acestuia;</i> <i>d) săvârșite asupra unui copil în vîrstă de pînă la 14 ani.</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 de ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani sau cu detențiune pe viață, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”</i> Art.208¹ din Codul penal - Pornografia infantilă Din analiza efectuată în lucrare dar și cazurile de condamnare la CtEDO inclusiv <u>K.U. c. Finlandei</u>, ar fi binevenită operarea modificărilor la textul infracțiunii prevăzută de <u>art.208¹ din Codul penal</u>, cât în partea gravității acesteia, care, din motiv că este o infracțiune mai	
--	---	--

	puțin gravă, în prezent nu permit investigatorilor să desfășoare măsuri speciale de investigații dar și în partea formulării circumstanțelor agravante referitor la tipurile de material privind abuzul sexual contra minorilor (în continuare MASC) prezentat în imagini atât și referitor la vârsta copiilor. Respectiv se propune a modifica sancțiunea pentru infracțiunea respectivă și anume cu introducerea următoarei sintagme: <i>„se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 4 ani;”</i> Ține de menționat că infracțiunea prevăzută de art.175¹ din Codul penal - <i>ademenire a minorilor în scopuri sexuale</i> este o infracțiune gravă (la primul alineat prevede pedeapsă cu închisoare de la 3 la 6 ani), faptă infracțională care însă nu implică trecerea infractorului la realizarea abuzului asupra minorului ci doar pregătirea acestui abuz. Astfel, situația actuală este una paradoxală la moment ce pregătirea unui abuz asupra unui copil se sancționează mai sever decât beneficierea de o infracțiune realizată prin vizualizarea imaginilor a abuzului propriu zis. Mai mult, ținând cont de diversitatea MASC implică cu siguranță și diferența de pedepse pentru aceste fapte infracționale.	
--	---	--

	Astfel nu poate fi pedepsită similar o persoană care a produs, distribuit, difuzat, importat, exportat, oferit vândut, procurat, schimbat, folosit, sau deţinut MASC cu un copil semi-îmbrăcat, dezbrăcat sau în alte poze intime unde copilul se află de unul singur similar cu persoana care a deţinut MASC unde minorul este abuzat sexual prin penetrare, este prezentat în scene sadice şi/sau bestiale La ideea delimitării diverselor categorii a infracţiunii prevăzute de art.208¹ din Codul penal este şi vârsta copiilor din MASC. Astfel considerăm că scenele cu abuz asupra copiilor sub vârsta de 14 ani urmează a fi sancţionate la fel de sever ca cele care conţin reprezentări sadice şi /sau bestiale, pericolul fiind incontestabil mai mare ca cel săvârşit asupra unor copii care au atins vârsta adolescenţei, adică mai mari de 14 ani. Astfel, din argumentele indicate mai sus se propune a fi completat art.208¹ din Codul penal cu alineatul 2 cu următorul cuprins: <i>„Aceleaşi acţiuni săvârşite:</i> <i>- cu copii implicaţi în activităţi sexuale prin penetrare, scene sadice şi/sau bestiale;</i> <i>- cu copii implicaţi cu vârsta mai mică de 14 ani;</i> <i>se pedepseşte cu o pedeapsă de la 4 la 8 ani, cu privarea de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate de la 3 la 5 ani.”</i> Abordând comparativ cu alte legi penale la argumentarea introducerii alineatului 2 putem exemplifica	
--	---	--

	legislația penală¹⁰ a Federației Ruse unde la art.242.1 din Codul penal este incriminată fapta de producere și circulație a materialelor sau a obiectelor ce conțin imagini cu caracter pornografic ale minorilor. În versiunea inițială a art.242 era prevăzută răspunderea pentru producerea în scop de distribuire sau publicitate, publicitatea, distribuirea materialelor sau obiectelor pornografice., precum și comerțul ilegal de publicații imprimare, imagini, înregistrări video sau alte elemente cu caracter pornografic. Abia în 2008 au apărut componente infracționale speciale, necesitate cărora a fost dictată de răspândirea fulminantă a pornografiei infantile, inclusiv, de multiplele cazuri de utilizare a Internetului și rețelor de socializare. Astfel, la ziua de azi, norma de la alin.(1) art.242.1. din Codul penal are următorul conținut: „producerea, procurarea, păstrarea și (sau) trecerea peste frontiera de stat a Federației Ruse în scopul răspândirii, demonstrării publice sau al publicității ori răspândirea, demonstrarea publică sau publicitatea materialelor sau obiectelor ce conțin imagini cu caracter pornografic cu implicarea minorilor”. Comparativ cu legislația penală autohtonă, legiuitorul rus prevede un regim sancționator mai aspru pentru pornografia infantilă, fapta fiind pedepsită cu privațiune de libertate pe un termen de la 2 la 8 ani, cu sau	
--	--	--

¹⁰ Уголовный кодекс Российской Федерации от 13.06.1996 N 63-ФЗ http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699/ [accesat la 20.03.2020].

	fără privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 15 ani. Răspunderea penală se agravează dacă: a) fapta este săvârșită față de un minor care nu a atins vârsta de 14 ani; b) de către un grup de persoane în baza unei înțelegeri prealabile sau de către un grup organizat; c) cu obținerea unui venit în proporții mari; d) cu folosirea mijloacelor de informare în masă, inclusiv rețelelor informațional-telecomunicaționale (inclusiv internetul). Și se pedepsește cu privarea de libertate pentru un termen de trei până la zece ani cu sau fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 15 ani.	
	23. Cu privire la pct.42 din proiect, se atestă că o altă modificarea este cea prevăzută de dispoziția art.207 din Codul penal, potrivit căreia, scoaterea ilegală a minorului din țară, se realizează prin următoarele metode: în baza unor acte false sau prin eludarea de la controlul efectuat la trecerea frontierei în alte scopuri decât cele menționate la art.206. Este de menționat faptul că potrivit art.1 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în toate acțiunile care privesc copii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala. La fel, art.3 al Convenției obligă statele părți să asigure copilului protecția și îngrijirea necesară în vederea	23. Se acceptă. Art. 207 va avea următorul cuprins: „Articolul 207. Scoaterea ilegală a copiilor din țară (1) Scoaterea copilului din țară în baza unor acte false sau prin eludarea de la controlul efectuat la trecerea frontierei, în alte scopuri decât cele menționate la art. 206 sau neînapoierea lui în țară, se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani. (2) Aceleași acțiuni săvârșite cu abandonarea copilului în străinătate se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani.”

	garantării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acestea le-a fost încredințate în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare. Concomitent, potrivit art.11 alin.(1) al Convenției menționate, statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate. Astfel, țările-participante urmează să întreprindă măsuri în vederea combaterii scoaterii ilegale a copiilor și împiedicarea reîntoarcerii lor din/în străinătate. Din această cauză relațiile sociale cu privire la dezvoltarea minorului sunt protejate de legea penală a Republicii Moldova, unde în partea specială, de rând cu alte infracțiuni, a fost încriminată și cea prevăzută de art.207 din Codul penal, adică scoaterea ilegală a copilului din țară. La fel, și Convenția de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, adoptată la 25.10.1980 (în continuare Convenția de la Haga), definește această infracțiune - deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită. Prin urmare, Convenția de la Haga delimitează două acțiuni ale acestui delict și anume: deplasarea și neînapoierea copilului. Astfel, conform proiectului de lege, dacă în cazul primei acțiuni aceasta a fost încriminată prin săvârșirea ei	
--	---	--

	în baza unor acte false sau prin eludarea de la controlul efectuat la trecerea frontierei, atunci cea de a doua acțiune - neînapoierea copilului, a rămas a fi neîncriminată. În acest context, potrivit angajamentelor asumate prin ratificarea tratatelor internaționale, în special Convenția internațională cu privire la drepturile copilului și Convenția de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, fiecare stat-parte ia măsurile necesare, inclusiv măsurile legislative și administrative, în conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, pentru a asigura punerea în aplicare a obligațiilor care îi revin cu privire la drepturile copilului. Totodată, conform unui studiu efectuat, în perioada anilor 2015-2020 acest tip de infracțiuni a sporit în mod constant, astfel încât problematica calificării și investigării infracțiunii prevăzute de art.207 din Codul penal a devenit una actuală, în special luând în considerație practicile distincte ale justițiarilor. În acest context, întru respectarea angajamentelor asumate prin ratificarea convențiilor menționate, precum și unificarea practicii urmăririi penale și celei judiciare, se propune următoarea redacție al art.207 din Codul penal. Articolul 207 va avea următorul cuprins: ”Articolul 207. Scoaterea ilegală a copilului din țară (1) Scoaterea copilului din țară în baza unor acte false sau prin eludarea de la controlul efectuat la trecerea	
--	---	--

	frontierei, sau neînapoierea lui în țară, în alte scopuri decât cele menționate la art. 206. se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani. (2) Aceleași acțiuni săvârșite cu abandonarea copilului în străinătate se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani.”	
	24. Propunem completarea proiectului cu completări aferent art.217¹ și art.134¹ din Codul penal. În acest context, cu privire la obiectul material al infracțiunii prevăzute de art.217 și 217¹ CP RM, conchidem că spre deosebire de norma prevăzută la art. 217¹ CP RM, obiectul material al infracțiunii în ipoteza alin.(1) art.217 Cod penal – îl reprezintă plantele care conțin droguri sau etnobotanice, iar în ipoteza alin.(2) și (3) art.217 Cod penal – îl reprezintă drogurile, etnobotanicele sau analogii acestora. Mai mult ca atât, în pofida denumirii articolului 217¹ Cod penal, <i>i.e.</i> „Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare” alineatele acestuia nu incriminează în calitate de obiect juridic sau material „etnobotanicele”. Suplimentar se ajunge la concluzia că, în prezența ultimelor două modalități normative ale acțiunii prejudiciabile specificate la alin.(1) art.217¹ Cod penal, scopul de fabricare a produselor etnobotanice este cel care conferă ilegalitate acțiunii în cauză. Se stabilește că, în cazul acestor două modalități normative, scopul de	24. Se acceptă. La articolul 217¹ alin.(1) după cuvântul „droguri” se va completa cu sintagma: „sau etnobotanice,” iar textul „sau semănatul ori cultivarea de plante pentru fabricarea produselor etnobotanice,” – se exclude. La alin.(2) după cuvântul „droguri” se va completa cu cuvântul: „<i>etnobotanice</i>”, iar după textul „ori înstrăinarea ilegală a drogurilor” se se va completa cu cuvântul: „<i>etnobotanicelor</i>”. La alin.(3) lit.c) după cuvântul „drogurilor” se va completa cu cuvântul: „<i>etnobotanicelor</i>”.

	fabricare a produselor etnobotanice constituie scopul special al infracțiunii. Așadar, reținem că infracțiunea prevăzută la art.217¹ alin.(1), (2) și (3) lit. c) Cod penal, nu are în calitate de obiect juridic sau material, „produsele etnobotanice” or, acest fapt suscită semne de întrebare cu privire la motivul ce a determinat lipsa etnobotanicelor în calitate de obiect material al infracțiunii nominalizate, aparent fiind o omisiune legislativă. La fel, remarcăm faptul că denumirea articolului 217¹ Cod penal, „Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare” nu este una reprezentativă în condițiile în care alineatele acestui articol nu incriminează „Circulația ilegală a etnobotanicelor” – în sensul atentării la un obiect juridic special ce ar trebui să îl constituie relațiile sociale cu privire la neadmiterea circulației ilegale de etnobotanice. În urma analizei normelor prevăzute la art.217 și 217¹ Cod penal, se constată faptul că deși infracțiunea prevăzută la art.217¹ Cod penal, (<i>Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare</i>) în acord cu prevederile art.16 Cod penal, se prezintă ca având un grad prejudiciabil mai înalt decât infracțiunea prevăzută la art.217 Cod penal, (<i>Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare</i>) prima după cum s-a menționat supra, nu incriminează circulația ilegală a etnobotanicelor. Această situație de drept	
--	--	--

	determină lipsa unei acoperiri juridice a faptelor de circulație ilegală a etnobotanicelor în scop de înstrăinare, organul de urmărire penală fiind astfel în imposibilitate de a incrimina în redacția actuală a legii penale, circulația ilegală a acestor produse în scop de înstrăinare. Toate aceste circumstanțe indică asupra unei omisiuni legislative cu privire la neincluderea produselor etnobotanice în textul art.217¹ Cod penal. Totodată, analiza dreptului comparat și a criticilor doctrinare, atestă lipsa previzibilității normelor penale aferent noțiunilor „plante care conțin etnobotanice”, „etnobotanice” și „analogi”. Lipsa unor reglementări legale precise, care să determine cu exactitate conținutul acestora, deschide posibilitatea unor abuzuri în activitatea de aplicare a răspunderii pentru faptele incriminate la art.217 și 217¹ Cod penal. Definiția dată în alin.(5) și (6) art.134¹ Cod penal noțiunilor „etnobotanice” și „analogi” nu este clară, previzibilă și lipsită de echivoc. În activitatea practică, concluziile cu privire la faptul dacă o substanță constituie analog al drogurilor rezultă doar din scrisorile Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, care însă nu sunt bazate pe careva investigații de laborator, ci doar pe formula stabilită în prealabil în rezultatul expertizei chimice. La acest capitol, se constată rigiditatea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor	
--	--	--

	stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, care sunt modificate o dată la câțiva ani, în pofida faptului că analogi ai drogurilor cu formule noi, modificate neesențial față de cele din listele menționate, apar frecvent. Astfel, la articolul 217¹ din Codul penal, propunem următoarele: - La articolul 217¹ alin.(1) după cuvântul „droguri” se exclude „ , ” și se completează cu sintagma: „sau etnobotanice,”. După cuvântul „autorizație” se aplică „ , ” iar textul „sau semănatul ori cultivarea de plante pentru fabricarea produselor etnobotanice,” – se exclude. - La alin.(2) după cuvântul „droguri” se aplică „ , ” și se completează cu cuvântul: „<i>etnobotanice</i>”. După textul „ori înstrăinarea ilegală a drogurilor” se aplică „ , ” și se completează cu cuvântul: „<i>etnobotanicelor</i>”. La alin.(3) lit.c) după cuvântul „drogurilor” se aplică „ , ” și se completează cu cuvântul: „<i>etnobotanicelor</i>”.	
	25. La pct.55 cu referire la sancțiunea prevăzută la art.227 alin.(2) din Codul penal, care prevede pentru persoana fizică <i>inter alia</i> amendă de la 3000 la 5000 unități convenționale, menționăm că limitele acestei amenzi, nu coroborează și exced limitele sancțiunii sub formă de amendă instituite pentru persoanele fizice, reglementate de prevederile părții generale ale Codului penal. Este de menționat că în acord cu prevederile art.64 alin.(3), „<i>Mărimea amenzii pentru persoanele fizice se</i>	25. Se acceptă. Cuantumul amenzii din conținutul sancțiunii de la articolele indicate au fost ajustate conform rigorilor impuse de art. 64 alin. (3) din Codul penal.

	<i>stabilește în limitele la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material – pînă la 20000 unități convenționale, luîndu-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvîrșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale”.</i> Prin urmare, în condițiile în care infracțiunea este săvârșită în lipsa interesului material, instanța de judecată va fi în imposibilitate de a aplica o amendă mai mică de 3000 unități convenționale, ceea ce contravine art.64 alin.(3) din Codul penal. - Reținem <i>a simili</i> precizările de la pct. 55 și pentru intervențiile legislative prevăzute la: - pct.56 cu referire la sancțiunea prevăzută la art.227¹ alin.(2) din Codul penal; - la pct.57 cu referire la sancțiunea prevăzută la art.228 alin.(2) din Codul penal; - la pct.58 cu referire la sancțiunea prevăzută la art.228¹ alin.(2) din Codul penal; - la pct.60 cu referire la sancțiunea prevăzută la art.229¹ alin.(2) din Codul penal; - la pct.61 cu referire la sancțiunea prevăzută la art.229² alin.(2) din Codul penal;	
--	--	--

	26. La punctul 55, articolul 227 se propune la aliniatul (1) cuvintele „au cauzat” se substituie cu textul „pot provoca”. La punctul 61 Articolul 229² în denumirea articolului și în conținutul articolului cuvântul „ilegală” se va înlocui cu cuvântul „neautorizată”. La punctul 63 Articolul 231 se expune în următoarea redacție: „Tăierea, ruperea și/sau scoaterea din rădăcini a arborilor și arbuștilor din fondul forestier și a vegetațiilor silvice din afara fondului forestier sau din spațiile verzi, săvârșită: a) în proporții ce depășesc 500 de unități convenționale; b) de persoane cu funcție de răspundere, persoane publice, inclusiv de persoane responsabile de protecția și paza vegetației silvice sau cu autorizarea de către acestea a recoltării de masă lemnoasă cu încălcarea legii și altor acte normative” în continuare după text. Din cuprinsul alin.(1) art.231 a proiectului de lege propus pentru avizare rezultă că subiectul infracțiunii este unul special, fiind omisă incriminarea acțiunilor altor persoane. Paza și protecția pădurii este sarcina de bază a lucrătorului silvic, altor persoane publice care gestionează terenuri împădurite sau cu vegetație silvică din afara fondului forestier sau spații verzi, de aceea incriminarea	26. Se acceptă parțial. La punctul 61 Articolul 229² în denumirea articolului și în conținutul articolului cuvântul „ilegală” se va substitui cu cuvântul „neautorizată”. La articolul 229² în denumirea articolului și în conținutul articolului cuvântul „ilegală” se va înlocui cu cuvântul „neautorizată”. Dispoziția de la art. 231 alin. (1) va avea următorul cuprins: „Tăierea, ruperea și/sau scoaterea din rădăcini a arborilor și arbuștilor din fondul forestier și a vegetațiilor silvice din afara fondului forestier sau din spațiile verzi, săvârșită: a) în proporții ce depășesc 500 de unități convenționale; b) de persoane cu funcție de răspundere, persoane publice, inclusiv de persoane responsabile de protecția și paza vegetației silvice” La articolul 231¹ cuvintele „vegetației forestiere” se vor substitui cu cuvintele „vegetației silvice”.
--	---	--

	acțiunilor prevăzute la art.231 acestei categorii de persoane nu trebuie să fie condiționată de producerea daunelor în careva proporții. Potrivit art.9 alin.(2) lit.c) din Legea nr.29/2018 cu privire la delimitarea proprietății publice, pădurea (nu arborele singular) este bun proprietate publică a statului, de domeniul public, care este în sine patrimoniul național. Anume din aceste considerente norma penală specială trebuie să incrimineze separat acțiunile ilegale comise de subiectul special ce au ca rezultat distrugerea pădurii și nu are relevanță prejudiciul material, modul, mijloacele de săvârșire, scopul urmărit și împrejurările în care s-a produs distrugerea pădurii sau a vegetației silvice din afara fondului forestier. La punctul 64 Articolul 231¹ expresia „vegetației forestiere” se substituie cu expresia „vegetației silvice”.	
	27. La pct.66, 73 și 74 din proiect se propune abrogarea art.234, 256 și respectiv 258 Cod penal. Potrivit Notei informative se menționează că infracțiunile urmează a fi comutate în norme de drept contravențional, însă potrivit modificărilor propuse pentru Codul contravențional, se atestă lipsa comutării infracțiunilor menționate în Codul contravențional, motiv pentru care atragem atenția asupra necesității incriminării faptelor de la art.234, 256 și 258 din Codul penal în Codul Contravențional.	27. Precizare. Menționăm că pct. 66, 73 și 74 au fost excluse din proiect, urmare a obiecțiilor parvenite din partea altor autorități.
	28. La pct.69: luând în considerație amploarea infracțiunilor de evaziune fiscală, considerăm că nu este	28. Precizare.

	oportună modificarea propusă la alin.(1) al art.244 Cod penal, de micșorare a limitei minime a pedepsei.	Reținem că limita minimă a pedepsei nu a fost redusă, fiind majorată limita maximă de la 2 ani și 6 luni la 6 ani. În acest context, atragem atenția asupra faptului că evaziunea fiscală este o problemă acută a sistemului fiscal, unele doctrine ale statelor vecine echivalează acest tip de infracțiune drept furt sau jaf. Înăsprirea pedepsei pentru comiterea evaziunii fiscale va disciplina contribuabilii, va reduce din tentația contribuabililor de a comite evaziunea fiscală, în special în privința celor care au predispoziții spre evaziune pe fondul reducerii profiturilor și a veniturilor.
	29. Considerăm nemotivată modificarea art.251 Cod penal, prin introducerea cauzării unei daune materiale în proporții mari. Astfel, norma nou creată ar fi practic inaplicabilă. La caz, ar fi oportun de indicat un quantum minim, de exemplu de 5 salarii medii prognozate pe economie (49500 lei).	29. Nu se acceptă. O soluție alternativă, pe care o considerăm mai viabilă, este reglementarea acțiunilor respective ca contravenție, acoperind astfel generarea unor daune care nu constituie proporții mari.
	30. La pct.75: din proiect propunem substituirea textului „cu conectarea la canalele de telecomunicații” de la art.259 alin.(2) lit.d) cu textul „cu conectarea la canalele de comunicații electronice”. Recomandarea formulată rezultă din modificările propuse de către autorul proiectului în pct.1 al proiectului.	30. Se acceptă.
	31. La pct.76: nu suntem de acord cu propunerea expusă și anume ce ține de completarea art.260 din Codul penal cu sintagma „ <i>posesia, obținerea pentru utilizare</i> ”, or simpla posesie a unor mijloace tehnice și sau produse	31. Se acceptă. Posesia, sau obținerea pentru utilizare a mijloacelor tehnice sau a produselor de program ca modalități normative cu caracter alternativ ale

	de program de către o persoană, fără a fi folosite la comiterea infracțiunilor prevăzute la art.237, 259, 260¹–260³, 260⁵ și 260⁶ din Codul penal, ar putea fi catalogată ca pregătire la comiterea infracțiunii prevăzute la art.260 din Codul penal.	acțiunii prejudiciabile prevăzute la art. 260 se exclud din proiect.
	32. La pct. 85: în dispoziția alineatului (2), (4) și (6) art. 264 propunem ca textul <i>„care nu deține permis de conducere”</i> a-l substitui cu textul <i>„care nu deține dreptul de a conduce vehicule din categoria (subcategoria) vehiculului condus”</i>. Argumentare: Potrivit art.18 din Legea nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier: <i>„Pentru a conduce vehiculul pe drumurile publice, conducătorul trebuie să întrunească condițiile stabilite și să corespundă normelor minime privind aptitudinile fizice și mintale necesare pentru a poseda dreptul de a conduce vehicule din categoria sau subcategoria vehiculului condus, aprobate de către Guvern, precum și să dispună de autorizația corespunzătoare în cazul efectuării anumitor transporturi.”</i>, iar art. 19 alineatul (1) și (2) din aceeași lege prevede că: <i>„Dreptul de a conduce vehicule reprezintă un drept special de a conduce vehicule din anumite categorii și/sau subcategorii, obținut în conformitate cu legislația Republicii Moldova și înregistrat în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule. Dreptul de a conduce vehicule se confirmă prin deținerea permisului de conducere, în care este indicată categoria sau subcategoria de vehicul pentru care se deține dreptul de a conduce, sau prin înregistrarea acestui drept în Registrul de stat al conducătorilor de</i>	32. Precizare. În urma consultărilor publice pe marginea proiectului supus avizării, desfășurate la 30 noiembrie 2022, s-a renunțat la transpunerea în Codul contravențional a conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe, prin urmare modificările de la art. 264 nu mai sunt actuale, urmând a fi excluse din proiect.

	<i>vehicule, cu condiția că persoana care conduce vehiculul deține asupra sa un act de identitate valabil pe numele său. (2) Persoanele care dețin dreptul de a conduce vehicule înregistrat în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule pot conduce vehicule din categoria/subcategoria corespunzătoare pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent dacă acestea dețin sau nu permis de conducere de categoria/subcategoria respectivă, cu condiția că persoana care conduce vehiculul deține asupra sa un act de identitate valabil pe numele său.”.</i> Prin urmare, textul propus „persoană care nu deține dreptul de a conduce vehicule din categoria (subcategoria) vehiculului condus” ar corespunde cu reglementările din art.19 al Legii 131/2007 având în vedere și modificările operate prin Legea 237/2021 pentru modificarea unor acte normative. Totodată menționăm că, deținerea unui permis de conducere pentru o categorie/subcategorie care nu acordă dreptul de a conduce mijlocul de transport la volanul căruia a fost comisă infracțiunea prevăzută de art.264 Cod penal, reprezintă aceeași restricție de a conduce mijlocul de transport în cauză. Respectiv, în vederea evitării unor formulări ambigue și interpretative considerăm judicios operarea modificărilor în acest sens.	
	33. La pct.90: propunem pct.90 a-l reda cu următorul cuprins:	33. Se acceptă.

	„90. La articolul 287: la alineatul (1) cuvântul „<i>grosolan</i>” se exclude, iar cuvintele „<i>printr-un cinism sau</i>” se substituie cu cuvântul „<i>printr-o</i>”; alineatul (1) se completează cu textul „<i>altele decât cele enumerate la art.349,</i>”. În acest sens menționăm că la 12 august 2021, Curtea Constituțională a pronunțat Hotărârea nr. 25 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 287 alin. (1) din Codul penal. Prin Hotărârea citată, Curtea a declarat neconstituționale cuvântul „<i>grosolan</i>” și textul „<i>cinism sau</i>” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 985/2002. De asemenea, Curtea a menționat că soluția cu privire la declararea neconstituționalității textului „<i>printr-un cinism sau</i>” din articolul 287 alin. (1) din Codul penal impune adaptarea din punct de vedere gramatical a cuvântului „<i>printr-un</i>” din același articol. În acest context, Curtea i-a solicitat Parlamentului să opereze modificările de rigoare în textul articolului 287 alin. (1) Cod penal. Totodată, potrivit art.281 alin.(1) al Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și a pct.299 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, Guvernul are obligația ca în termen de cel mult trei luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, să înainteze Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea,	
--	--	--

	completarea sau abrogarea actului normativ declarat, total sau parțial, neconstituțional. Astfel, modificările au fost propuse în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.25 din 12.08.2021, adică ancorarea prevederilor art. 287 din Codul penal în sfera constituționalității.	
	34. . La pct.91: modificările propuse la articolul 306 din Codul penal nu pot fi susținute din motivele indicate <i>infra</i>: Potrivit art.274 alin.(1) din Codul de procedură penală: <i>”Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art.262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informînd despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.”</i>, iar articolul 279 alin.(1) din Codul de procedură penală prevede că:„ Acțiunile procesuale se efectuează în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea cărora este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrîngere sînt pasibile de realizare doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel.”.	34. Se acceptă. Pct. 91 din proiect se exclude.

	Totodată, articolul 6 alin. 4³) din Codul de procedură penală definește bănuiala rezonabilă: „<i>suspiciune care rezultă din existența unor fapte și/sau informații care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori se pregătește comiterea unei infracțiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc neimplicarea persoanei</i>; Prin urmare, organul de urmărire penală sau procurorul dispune începerea urmăririi penale în cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau după caz al actelor de constatare rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune, iar ordonanța de începere a urmăririi penale legitimează organul de urmărire penală sau procurorul să efectueze acțiunile de urmărire penală necesare întru acumularea probelor în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor cazului inclusiv în vederea stabilirii dacă a fost sau nu săvârșită o infracțiune. Or, urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii. În aceeași ordine de idei, <i>principiul oficialității</i> procesului penal, stabilit în art. 28 din Codul de procedură penală, obligă procurorul de a porni urmărirea penală în cazul în care este sesizat, în modul prevăzut de Cod, că s-a săvârșit o infracțiune și de a efectua acțiunile	
--	---	--

	necesare în vederea constatării faptei penale și a persoanei vinovate. Totodată, procurorul este obligat să manifeste un rol activ în interesele victimelor, să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului (art. 254 din Codul de procedură penală). Potrivit art.279 alin.(1) Cod de procedură penală organele de urmărire pot efectua doar anumite acțiuni procesuale până la pornirea urmăririi penale (art.118 – cercetarea la fața locului și art.130 – percheziția corporală sau ridicarea), motiv din care, în multe cazuri, pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei este necesară pornirea urmăririi penale. Însă, incriminarea acțiunilor de începere a urmăririi penale de către subiecții investiți prin lege cu astfel de atribuții, ar genera un comportament de abținere a subiecților din autoritățile statului de a executa obligațiile pozitive de a investiga eficient toate faptele ilegale comise, asupra cărora planează bănuiala rezonabilă că se încadrează în una din dispozițiile speciale ale Legii penale. Urmărirea penală de regulă este pornită <i>in rem</i> sau <i>in personam</i>, în ambele cazuri acest proces nu duce la încălcarea anumitor drepturi sau la cauzarea unor repercusiuni defavorabile persoanei, ci din contra urmează a fi realizată acea activitate procesuală pentru	
--	---	--

	stabilirea existenței/lipsei infracțiunii sau vinovăției/nevinovăției persoanei. În acest sens, Curtea Constituțională în Decizia nr. 62 din 13 mai 2021 <i>(de inadmisibilitate a sesizării nr.170a/2020 pentru interpretarea articolului 70 alin.(3) din Constituție și pentru controlul constituționalității articolului 63 alineatele (1) și (1¹) din Codul de procedură penală)</i> a reținut că: „21. În concluzie, Curtea reține că pornirea urmăririi penale în privința unei persoane nu reprezintă, la modul general și abstract, o acuzație în materie penală. Această acțiune de urmărire penală poate comporta trăsăturile unei acuzații în materie penală doar în funcție de repercusiunile sale asupra situației unei persoane concrete și de caracterul acțiunilor de urmărire penală care vor fi desfășurate după pornirea urmăririi penale....”. Prin urmare, considerăm necesar a menține latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.306 Cod penal doar <u>fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de tragere la răspundere penală a unei persoane nevinovate (adică emiterea ordonanței de punere sub învinuire și înaintarea acuzării în corespundere cu prevederile art. 282 din Codul de procedură penală).</u> Or, rațiunea legiuitorului de a incrimina această faptă s-a datorat necesității respectării drepturilor persoanelor învinuite în comiterea unor infracțiuni precum și necesității de apărare a acestor categorii de persoane de unele eventuale abuzuri din partea	
--	---	--

	organelor de drept, adică represiuni împotriva unei persoane vinovate. Totodată, este de menționat că lecturând nota informativă în partea necesității modificărilor articolului 306 Cod penal, se constată că nu există nici o argumentare și /sau justificare acestei propuneri, contrar prevederilor art.30 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative. În continuare, în proiect în sancțiunea alineatului (1) art.306 Cod penal autorul a stabilit sancțiunea sub formă de „...amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale sau închisoarea de la 2 la 6 ani....” Astfel, subiectul infracțiunii specificate la alineatul (1) art.306 Cod penal este persoana fizică, iar motivele infracțiunii pot fi dintre cele mai variate: interesul material, răzbunarea, ura, excesul de zel, interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu. În aceeași ordine de idei, potrivit art.64 alin.(3) din Codul penal: <i>„Mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material – pînă la 20000 unități convenționale, luîndu-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii.”</i>, iar art.75 alin.(1) din Cod penal prevede că: <i>„Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.”</i>.	
--	--	--

	Prin urmare, având în vedere că infracțiunea prevăzută de art. 306 Cod penal poate fi săvârșită din diferite motive nu numai din interes material propunem a revizui și a racorda limitele amenzii stabilite ca sancțiune la alineatul (1) al art.306 Cod penal (<i>de la 3000 la 5000 de unități convenționale</i>) cu limitele amenzii stabilite în partea generală a Codului penal (art.64 alin.(3)).	
	35. La pct.92: Cu referire la modificările propuse pentru alineatul (1) al articolului 307 Cod penal având în vedere că autorul distinge trei categorii de acte care pot fi emise de către judecător cu încălcarea legii: <i>act de dispoziție, act procesual sau act procedural</i>, considerăm necesar a se interveni cu modificări și în art. 6 al Codului de procedură penală întru definirea noțiunilor „<i>act procesual</i>” și „<i>act de dispoziție</i>”, pentru a corespunde cerinței de calitate și claritate a legii, conform art.23 din Constituție și a evita interpretarea neuniformă a acestora. Totodată, având în vedere că infracțiunea prevăzută de art. 307 Cod penal poate fi săvârșită din diferite motive nu numai din interes material propunem a revizui și a racorda limitele amenzii stabilite ca sancțiune la alineatul (1) al art.307 Cod penal (<i>de la 3000 la 5000 de unități convenționale</i>) cu limitele amenzii stabilite în partea generală a Codului penal (<i>de la 500 la 3000 unități convenționale</i>).	35. Precizare. Reieșind din analiza suplimentară a componenței de infracțiune de la art. 307 din proiect, se propune următoarea redacție: „Articolul 307. Pronunțarea unei hotărâri, sentințe, decizii, încheieri sau ordonanțe cu încălcarea legii (1) Pronunțarea cu bună-știință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii, încheieri sau ordonanțe cu încălcarea normelor legale imperative, în scopul favorizării sau vătămării unei persoane, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani. (2) Aceeași acțiune: a) legată de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

		b) care au cauzat daune în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.”
	36. La pct.94: nu susținem modificările propuse la art. 312 din Codul penal și având în vedere că în nota informativă nu sunt careva argumente/justificări cu privire la aceste modificări, motiv din care nu este clară și intenția autorului de a interveni cu modificări în dispoziția acestui articol, inclusiv a substitui sintagma „<i>cu bună-știință</i>” cu sintagma „<i>cu rea-voință</i>” precum și necesitatea de a îngusta sfera de aplicare a normei de incriminare de la proces penal, proces civil, proces contravențional sau în cadrul judecării cauzei în instanța de judecată națională ori internațională la urmărire penală și în cadrul judecării cauzei în instanța de judecată națională și internațională . Astfel, ” <i>buna-știință</i>”, presupune un mod conștient de comportament, inclusiv și în domeniul prezentării declarațiilor sau prezentării concluziei false sau traducerii incorecte și se deosebește de buna-credință/buna-voință, deoarece exclude erorile scuzabile la perceperea, memorarea și reproducerea informațiilor, fiind similară relei-voințe, înglobând elementul conștientizării că faptele sau împrejurările unei anumite cauze sunt prezentate într-un mod special denaturat sau eronat. Astfel, noțiunea de „bună-știință” poate fi interpretată, din punct de vedere gramatical și etimologic, ca fiind sinonim cu noțiunea de „rea-voință”. Totodată, nu susținem nici propunerea de îngustare a ariei de aplicabilitate a art.312 Cod penal de la	36. Se acceptă parțial. Art. 312 alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor, victimă sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată ori internațională, se pedepsește cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 2 ani.”

	proces penal, proces contravențional și civil doar la urmărire penală având în vedere faptul că: Astfel, rămâne neacoperită aria procesului contravențional și procesului penal (până la pornirea urmăririi penale), creându-se situația lacunară de impunitate pentru declarații mincinoase, prezentate cu bună-știință. În acest sens menționăm că, potrivit art.1 alin (1) Cod de procedură penală <i>procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni</i>. Legiuitorul în art.279 alin.(1) Cod de procedură penală permite efectuarea acțiunilor procesuale doar în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Analizând prevederile Codului de procedură penală desprindem, că din momentul sesizării sau autosesizării până la emiterea ordonanței de începere a urmăririi penale, înăuntrul acestui termen, organul de urmărire penală poate efectua doar acțiunile procesuale prin care nu este adusă atingere drepturilor părților. În fond, se vor efectua acțiunile ce nu suferă amânare în scopul constatării bănuielii rezonabile. La modul concret, din momentul înregistrării sesizării cu privire la infracțiune și până la darea soluției de începere a urmăririi penale, pot fi efectuate: a) <i>audierea martorilor</i>; b) <i>cercetarea la fața locului</i>; c) <i>prezentarea spre recunoaștere</i>; d) <i>experimentul</i>; e) <i>examinarea corporală</i>; f) <i>examinarea cadavrului</i>; g) <i>constatarea tehnico-științifică și medico-legală</i>. Astfel, în situația când procedura de audiere a martorului, victimei sau părții vătămate în cadrul procesului penal nu diferă cu nimic cu procedura de	
--	---	--

	audiere a lor în cadrul urmăririi penale, iar audierea se consemnează în ambele cazuri în procese-verbale care se iau în considerație la aprecierea probelor și sunt puse la baza rechizitoriului, sentinței de condamnare/achitare (decizii de sancționare), sau a unei hotărâri de refuz în pornirea urmăririi penale/clasarea/încetarea cauzei penale considerăm necesar ca art.312 Cod penal să poată fi aplicat pentru întreg proces penal și nu doar pentru anumite faze a acestuia (urmărirea penală și judecarea cauzei). Totodată, având în vedere amendamentele propuse la acest articol preîntâmpinarea părților vătămate și a martorilor, specialiștilor/expertiilor pentru declarația mincinoasă precum și preîntâmpinarea interpreților/traducătorilor pentru traducere incorectă în cadrul procesului penal (până la pornirea urmăririi penale) ar purta un caracter formal nu va avea efecte juridice motiv din care se justifică menținerea incriminării depunerilor declarațiilor mincinoase, a concluziei false sau a traducerilor incorecte în orice faza a procesului penal, procesului contravențional și procesului civil. Suplimentar propunem a completa art. 312 din Codul penal cu un subiect nou, <i>persoana care este audiată în condițiile prevăzute pentru martor</i> – care va include victima precum și inculpatul la examinarea cauzei în ordinea art.364¹ sau 504-509 Cod de procedură penală. Or, în cadrul grupului de lucru s-a discutat și acceptat practic unanim ca, bănuitul, învinuitul, inculpatul să poartă răspundere penală pentru declarații mincinoase luând în considerație că completarea dată impune	
--	---	--

	modificări în legislația procesual penală considerăm necesar de luat în considerație acest aspect. Totodată, urmează a se revedea și modifica limitele pedepsei sub formă de amendă stabilite pentru alineatul (1) și (2) la art.312 Cod penal, care însă nu coroborează cu art. 64 alin.(3) din Codul penal care reglementează că amenda pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar art. 74 alin.(1) din Codul penal reglementează că <i>persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.</i> Prin urmare, pedeapsa sub formă de amendă pentru persoanele fizice urmează a fi stabilite în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale. Totodată, propunem în sancțiunea alineatului (1) al articolului 312 textul „de până la 2 ani” a-l substitui cu textul „de până la 3 ani”. Or, având în vedere că în majoritatea cazurilor urmărirea penală pentru infracțiunea prevăzută de articolul 312 Cod penal este pornită după rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești se propune mărirea pedepsei închisorii pentru ca termenul de prescripție să permită tragerea la răspundere penală a făptuitorului.	
	37. La pct.95: nu susținem propunerea de a abroga art.313 din Codul penal. În condițiile lipsei unei astfel de norme, organul de urmărire penală și procurorii vor întâmpina dificultăți în cadrul urmăririi penale inclusiv la	37. Se acceptă. Pct. 95 din proiect se exclude.

	realizarea scopul procesului penal, adică cunoașterea completă și exactă a faptelor în materialitatea lor, precum și a persoanei care le-a săvârșit, pentru ca aceasta din urmă să fie trasă la răspundere penală. Pe de altă parte, privite în toată complexitatea lor, activitățile de înfăptuire a justiției desfășurate în cadrul procesului penal urmăresc scopul de a afla adevărul pentru ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată pe nedrept. Prin urmare, relațiile sociale referitoare la înfăptuirea justiției, ocrotite de pericolul probelor contrare adevărului, relațiile sociale privitoare la activitatea de aflare a adevărului în procesul înfăptuirii justiției, a căror existență ar fi puse în pericol în cazul în care martorii și părțile vătămate nu ar răspunde penal pentru refuzul sau eschivarea de a face declarații, motiv din care opinăm că este necesar a păstra răspunderea penală pentru martorii și părțile vătămate care refuză să facă declarații.	
	38. La pct.96: în dispoziția art.314 din Codul penal urmează a se revedea și corecta erorile materiale la numerotarea alineatelor. Totodată, urmează a fi revăzute și modificate limitele pedepsei sub formă de amendă stabilite în alineatele articolului pentru a le aduce în concordanță cu art.64 alin.(3) din Cod penal, pertinente fiind și argumentele prevăzute la pct. 33 din prezentul aviz.	38. Se acceptă. Limitele pedepsei sub formă de amendă au fost ajustate în conformitate cu art. 64 alin. (3) din Codul penal.
	39. La pct.97: propunem redarea articolului 322 din Codul penal cu următorul cuprins: „Articolul 322. Transmiterea ilegală a obiectelor sau substanțelor interzise persoanelor deținute în instituțiile penitenciare, deținerea sau folosirea pe	39. Se acceptă parțial. (1) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a telefoanelor mobile, cartelelor

	teritoriul penitenciarului de către persoanele deținute a unor astfel de obiecte sau substanțe (1) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a telefoanelor mobile, cartelelor SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță (radiotelefoane, stații radio, computere, tablete), subansamble sau accesoriile acestora se pedepsește cu amendă în mărime de la 600 la 800 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani. (2) Acțiunea prevăzută la alineatul (1), săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere sau cu folosirea situației de serviciu se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 1500 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de până la 3 ani. (3) Primirea, deținerea sau folosirea în instituțiile penitenciare, de către persoanele deținute a telefoanelor mobile, cartelelor SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță (radiotelefoane, stații radio, computere, tablete), subansamble sau accesoriile acestora se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani (4) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani.	SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță (radiotelefoane, stații radio, computere, tablete), subansamble sau accesoriile acestora se pedepsește cu amendă în mărime de la 600 la 800 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani. (2) Acțiunea prevăzută la alineatul (1), săvârșită cu folosirea situației de serviciu se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 1500 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de până la 3 ani. (3) Primirea sau folosirea în instituțiile penitenciare, de către persoanele deținute a telefoanelor mobile, cartelelor SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță (radiotelefoane, stații radio, computere, tablete), subansamble sau accesoriile acestora se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani (4) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora
--	--	--

	(5) Acțiunea prevăzută la alin.(4), săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere sau cu folosirea situației de serviciu, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (6) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive se pedepsește cu închisoare de la 5 la 7 ani. (7) Acțiunea prevăzută la alin.(6), săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere sau cu folosirea situației de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 6 la 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (8) Producerea, transportarea și deținerea pe teritoriul instituțiilor penitenciare de către persoanele deținute a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive se pedepsește cu închisoare de la 6 la 8 ani. ”. Argumentare: Astfel, potrivit alineatului (1) al normei prevăzute la art.322 din Codul penal (din proiect), prevede transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a obiectelor sau a substanțelor a căror transmitere ori păstrare este interzisă conform legislației privind executarea hotărârilor cu caracter penal.	se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2000 de unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani. (5) Acțiunea prevăzută la alin.(4), săvârșită cu folosirea situației de serviciu, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (6) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive se pedepsește cu închisoare de la 5 la 7 ani. (7) Acțiunea prevăzută la alin.(6), săvârșită cu folosirea situației de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 6 la 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (8) Producerea sau păstrarea pe teritoriul instituțiilor penitenciare de către persoanele deținute a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive
--	--	--

	În același timp, alineatele (4)-(7) al normei prevăzute de art.322 Cod penal prevăd cazurile de transmitere tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a obiectelor și substanțelor care prezintă un pericol sporit cum sunt: băuturile alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora, a armelor, a substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive. Din normele legale citate supra, se stabilește că alineatul (1) al art.322 Cod penal reglementează fapta de transmitere tăinuită de control a bunurilor și substanțelor interzise de a fi transmise în penitenciar deținuților, altele decât cele ce prezintă un pericol mai sporit, înglobate de autor în alineatele agravantele ale articolului 322 Cod penal, menționate în alineatul precedent. Potrivit anexei nr.7 din Statutul executării pedepsei de către condamnați aprobat prin Hotărârea Guvernului 583/2006, obiectele, produsele alimentare și lucrurile interzise în penitenciar și/sau izolatorul de urmărire penală sunt: „1. Obiecte, lucruri, substanțe extrase din circuitul civil; 2. Toate tipurile de arme;3. Mijloace de transport;4. Substanțe explozibile, toxice, incendiare și radioactive; 5. Bani, valută străină, obiecte de valoare;6. Hîrtii (titluri) de valoare;7. Dispozitive optice;8. Produse alimentare care necesită preparare termică (excepție: ceai, cafea, lapte uscat, concentrate alimentare de pregătire imediată care nu necesită fierbere), drojdii;9. Toate felurile de băuturi pe bază de alcool, bere;10. Parfumerie și alte articole de parfumerie ce conțin alcool; 11. Substanțe stupefiante, psihotrope, substanțe medicamentoase, obiecte cu destinație medicală fără prescripția medicului; 12. Mașini de multiplicare și de dactilografiat;13. Cuțite, dispozitive periculoase de	se pedepsește cu închisoare de la 6 la 8 ani.
--	---	--

	bărbierit, lame pentru dispozitive de bărbierit; 14. Obiecte contondente care după construcția lor sînt asemănătoare cu armele albe;15. Topoare, ciocane și alte scule; 16. Cărți de joc;17. Aparate de fotografiat, materiale foto, substanțe chimice pentru dezvoltare, aparate de luat vederi, aparate audio-vizuale cu capacitate de înregistrare, mijloace de legătură (telefoane, telefoane mobile, radiotelefoane și stații radio), precum și accesoriile acestora;18. Diverse documente (excepție: documentele care identifică persoana deținutului, copiile sentințelor, deciziilor instanțelor de judecată, chitanțele privind predarea spre depozitare a lucrurilor personale);19. Cărți topografice, busole, literatură chinologică, privind topografia, artele marțiale, construcția armelor; 20. Uniforme militare și de alt fel, accesoriile acestora; 21. Materiale și obiecte pornografice; 22. Dispozitive electrocasnice, cu excepția fierbătoarelor de fabricație industrială, cu puterea nu mai mare de 250 W (unul); 23. Obiecte, produse alimentare, obținute sau achiziționate contrar ordinii stabilite de Codul de executare și prezentul Statut.”. În acest sens, propunem de a menține răspunderea penală pentru fapta de transmitere tăinuită de control nu asupra tuturor obiectelor care sunt interzise legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penale ci doar a obiectelor care prezintă pericol cum ar fi: telefoanele mobile, caretele SIM și alte dispozitive de comunicare la distanță pe care le-am încadrat în alineatul (1) al art.322 Cod penal; băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicilor sau a analogilor lor pe care le-am încadrat în alineatul (4) al art.322; a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive pe care le-a, încadrat în alineatul (6) al art. 322 Cod penal.	
--	--	--

	Astfel, pentru fapta de transmitere tănuită de control persoanelor deținute a altor obiecte interzise de legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penal cu excepția celor specificate în alineatul precedent, spre exemplu: bani, hârtii de valoare, produse alimentare, aparate de fotografiat, medicamente...ș.a., propunem a le încadra în Codul Contravențional, deoarece au un pericol social mai redus. S-a considerat oportun a menține în alineatul (1) din art. 322 Cod penal doar a telefoanelor mobile, cartelelor SIM și alte dispozitive de comunicare de la distanță, deoarece interesul persoanelor deținute în ceea ce privește introducerea și folosirea telefoanelor mobile în locurile de deținere poate fi determinat, între altele și de următorii factori: posibilitatea coordonării grupărilor criminale sub forma continuării activității infracționale, posibilitatea influențării proceselor penale aflate atât la organul de urmărire penală cât și în instanța de fond, posibilitatea coordonării unor acțiuni împotriva administrației penitenciare, asigurarea posibilității impunerii ca lideri informali în rândul deținuților. În majoritatea cazurilor telefoanele mobile introduse în penitenciare oferă o conexiune simplă către activitatea infracțională pe care a avut-o înainte de a fi privată de libertate. De asemenea, dezvoltarea noilor tehnologii de comunicare, precum și creșterea performanțelor echipamentelor utilizate de către rețelele de comunicații mobile, concomitent cu reducerea dimensiunilor terminalelor utilizate, fac din ce în ce mai prezent și riscul săvârșirii infracțiunilor prin intermediul telefoanelor mobile și a conexiunilor internet.	
--	---	--

	Totodată, o simplă analiză a sentințelor pronunțate pe această categorie de infracțiuni menționăm că, potrivit Portalului național al instanțelor de judecată (PNIJ) , în perioada anilor 2021- august 2022, de către instanțele de fond, pe cauzele penale în baza art.322 alin.(1) Cod penal au fost pronunțate 52 sentințe dintre care 36 sentințe de condamnare, 2 sentințe de eliberare a persoanei de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, 13 sentințe de încetare dintre care 9 au fost încetate în legătură cu expirarea termenului de prescripție și o sentință de achitare. Totodată, în partea ce ține de tipul și mărimea pedepsei aplicate prezentăm infra următorul tabel: Articolul 322 alin.(1) Cod penal anul 2021-august 2022 Sentințe cu aplicarea pedepsei amenda - 8 (în limitele 400 -500 unități convenționale) Sentințe cu aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității - 18 (în limitele 60-120 ore muncă neremunerată în folosul comunității) Sentințe cu aplicarea pedepsei închisoarea - 10 (în limitele 3-4 luni închisoare) Sentințe de eliberare de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională în temeiul art. 55 Cod penal - 2 (cu aplicarea amenzii contravenționale în mărime de 100 și 150 unități convenționale) Sentințe de încetare a procesului penal - 13 (dintre care 9 sentințe de încetare – expirarea termenului de prescripție; 3 sentințe de încetare - amnistia) Achitare - 1 (fapta nu întrunește elementele infracțiunii) Total - 52 sentințe	
--	---	--

	Din datele prezentate în tabelul supra, se constată că în majoritatea cazurilor, persoanelor condamnate pentru infracțiunea prevăzută de art.322 alin.(1) Cod penal, le-au fost stabilite pedepse sub formă de amendă în mărime de 400-500 unități convenționale și muncă neremunerată în folosul comunității în limitele 60-120 ore. Totodată, se atestă și un număr foarte mare de procese penale încetate(17 %) în legătură cu expirarea termenului de prescripție, în situația în care procesul penal este un proces complex, de lungă durată, care angajează cheltuieli mari de personal/timp etc., iar deciziile irevocabile pe aceste cauze penale pot fi emise peste ani de zile. Astfel, optăm pentru instituirea unui mecanism eficient de combatere a acestor fapte, prin proceduri mai simple ce necesită un timp redus de examinare. Având în vedere că potrivit articolelor 34 alin.(2) și 37 alin.(2) Cod Contravențional amenda persoanelor fizice poate fi aplicată în limitele „de la unu la 1500 unități convenționale” și respectiv munca neremunerată „de la 10 la 60 ore”, s-a propus ca pentru săvârșirea faptei contravenționale de transmitere tănuită de control persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a obiectelor sau a substanțelor a căror transmitere ori păstrare este interzisă, dacă fapta nu constituie infracțiune, stabilirea pedepselor similare celor prevăzute la moment de art.322 alin.(1) Cod penal, motiv din care în plan preventiv, acestea nu vor fi mai puțin efective. Respectiv, se propune completarea Codului Contravențional cu art.343¹ care să reglementeze faptele de transmitere tănuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a obiectelor sau a substanțelor a căror transmitere ori păstrare este interzisă conform legislației privind	
--	--	--

	executarea hotărârilor cu caracter penal, dacă fapta nu constituie infracțiune, cu stabilirea următoarelor sancțiuni: amendă de la 300 la 500 de unități convenționale, sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 ore.	
	40. La pct.98: luând în considerație că prin proiectul dat se propune modificarea esențială a normelor Codului penal, propunem modificarea nu doar a art.325 Cod penal, prin introducerea unui nou alineat ³¹), care nu poate fi apreciată nici ca normă de bază și nici ca agravantă și nici ca o circumstanță ce condiționează liberarea persoanei de la răspundere penală, dar modificarea completă a art.324 și 325 Cod penal, inclusiv după structură, după cum urmează: „Articolul 324. Corupere pasivă <i>(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale,</i> <i>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.</i>	40. Se acceptă.

	<i>(1¹) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite în proporții care depășesc 100 unități convenționale,</i> <i>se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.</i> <i>(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (1¹), săvârșite:</i> <i>a¹) de un funcționar internațional;</i> <i>b) de două sau mai multe persoane;</i> <i>c) cu extorcare de bunuri sau servicii enumerate la alin.(1) și (1¹);</i> <i>d) în proporții mari</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.</i> <i>(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (1¹) sau (2), săvârșite:</i> <i>a) de o persoană cu funcție de demnitate publică;</i> <i>b) în proporții deosebit de mari;</i>	
--	---	--

	<i>c) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale,</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 15 ani cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.</i> Articolul 325. Coruperea activă <i>(1) Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice sau unei persoane publice străine de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale,</i> <i>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale.</i> <i>(1¹) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite în proporții care depășesc 100 unități convenționale,</i> <i>se pedepsește cu închisoare de pînă la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.</i>	
--	--	--

	<i>(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1) și (1¹), săvârșite:</i> <i>b) de două sau mai multe persoane;</i> <i>c) în proporții mari</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 la 14000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.</i> <i>(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (1¹) sau (2), săvârșite:</i> <i>a) în proporții deosebit de mari;</i> <i>a¹) în privința unei persoane cu funcție de demnitate publică sau a unui funcționar internațional;</i> <i>b) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale,</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 12 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 14000 la 18000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> <i>(4) Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la art.324 este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de</i>	
--	--	--

	<i>urmărire penală sînt la curent cu infracțiunea pe care a săvîrșit-o.</i> Expunerea acestor norme în varianta prezentată vă exclude interpretări eronate ale legislației penale, cât și va corespunde formei de conținut a Codului penal. Prin urmare, propunem după pct.97 de completat proiectul cu două puncte, cu renumerotarea în continuare a acestora, cu următorul cuprins: Articolul 324: alineatul (1) de completat cu textul „săvîrșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale”; sanctiunea alineatului (1) va avea următorul cuprins: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.”; se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvîrșite în proporții care depășesc 100 unități convenționale, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”;	
--	--	--

	la alineatul (2) textul „Aceleași acțiuni săvârșite.” se substituie cu textul „Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (1¹), săvârșite.”; la alineatul (3) după cuvintele „la alin.(1)” se completează cu cifra „(1¹)”; alineatul (4) se abrogă. Articolul 325: alineatul (1) de completat cu textul „săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale”; sanctiunea alineatului (1) va avea următorul cuprins: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale.”; se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite în proporții care depășesc 100 unități convenționale, <i>se pedepsește cu închisoare de până la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”;</i> la alineatul (2) textul „Aceleași acțiuni săvârșite.” se substituie cu textul „Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (1¹), săvârșite.”;	
--	---	--

	la alineatul (3) după cuvintele „la alin.(1)” se completează cu cifra „,(1 ¹)”.	
	41. Propunem după pct.104 de completat proiectul cu două puncte, cu renumerotarea în continuare a acestora, cu următorul cuprins: „105. La articolul 347: în sancțiunea alineatului (2) cifrele „350” urmează a fi substituite cu cifrele „500” 106. La articolul 352¹: în sancțiunea alineatului (2) cifrele „400” urmează a fi substituite cu cifrele „500” ” Astfel, modificările menționate se impun în scopul ajustării limitelor sancțiunii amenzii cu stipulările art.64 alin.(3) Cod penal, conform cărora, limita minimă generală a pedepsei sub formă de amendă constituie 500 de unități convenționale.	41. Se acceptă.
	42. Pct. 108. propunem a-l reda cu următorul cuprins: „108. Articolul 361: din denumirea articolului cuvântul „<i>vânzare</i> ” se exclude. la alineatul (1):	42. Se acceptă.

	după textul „folosirea documentelor oficiale false” se completează cu textul „inclusiv a documentelor electronice false”; cuvintele „vînzarea” și „sau vînzarea” se exclud; sanctiunea alineatului (1) va avea următorul cuprins: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 750 la 950 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 ore, sau cu închisoare de până la 3 ani;”. alineatul (2): se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) sub formă de îndeletnicire;” sanctiunea alineatului (2) va avea următorul cuprins: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 950 la 1500 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 6 ani.”. se completează cu alin.(3) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) și (2) comise în scop de înstrăinare ori înstrăinarea documentelor oficiale false, inclusiv a documentelor electronice false. se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 20000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani.” <u>Argumentare:</u> În redacția actuală al art.361 alin.(1) din Codul penal, latura obiectivă a infracțiunii se realizează prin acțiunile alternative de <i>confeccionare</i>,	
--	---	--

	<i>deținere, vânzare, sau folosire</i> a documentelor oficiale false și confecționare sau vânzare a imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false. Efectuând o analiză a modalităților normative alternative prin care se realizează latura obiectivă a infracțiunii indicate <i>supra</i> s-a constatat că, între acestea și, în special, între anumite combinații de modalități există o discrepanță esențială între gradul prejudiciabil și pericolul social al faptelor ilegale care sunt incriminate de legea penală. Astfel, dintre toate modalitățile normative alternative ale laturii obiective în cazul componentei de infracțiune prevăzute de art.361 alin.(1) din Codul penal, care este o infracțiune ușoară, se disting acțiunile de confecționare și vânzare care, fiind combinate, prezintă un pericol social mult mai sporit față de restul modalităților normative alternative prevăzute în norma penală, comise separat sau combinat. Reieșind din constatările enunțate, urmează a fi echilibrată și ajustată calificarea faptelor pentru a fi sancționate reieșind din gradul prejudiciabil al faptelor comise. Această inițiativă este generată și de faptul că, în perioada anilor 2020 - 9 luni ale anului 2021, de către organele de drept, au fost urmărite grupuri criminale organizate, care sunt implicate în activități de vânzare a actelor false, iar proporțiile acestor infracțiuni ating cote substanțiale, făptuitorii fiind acuzați de vânzare a sute și mii de documente, în special acte de identitate a țărilor din	
--	--	--

	spațiul Uniunii Europene (România, Cehia, Polonia, Lituania ș.a.). În context, lipsa unor pedepse descurajante generează situații când aceleași persoane comit repetat infracțiuni similare, iar amploarea pe care o atinge la zi fenomenul poate genera riscuri asupra nerespectării de către Republica Moldova a prevederilor Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană. Din aceste considerente, este necesară incriminarea acțiunilor de confecționare în scopul înstrăinării ca fiind o componentă de infracțiune cu circumstanțe agravante. Astfel, din raționamentele indicate s-a propus amendamentele menționate supra la art.361 din Codul penal.	
	43. Propunem după pct.109 de completat proiectul cu un punct nou, cu renumerotarea în continuare a acestora, cu următorul cuprins: „110. Articolul 362¹: sanctiunea alin.(1) va avea următorul cuprins: <i>„se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 7000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 20000 de unități convenționale,</i>	43. Se acceptă parțial. Considerăm sancțiunile prezentate disproporționate și exagerat de mari în raport cu relațiile sociale protejate, or în lipsa unor argumente pertinente acestea nu pot fi acceptate. În partea ce ține de instituirea unei noi agravante la alineatul (3), susținem raționamentele expuse, astfel alin. (3) se va completa cu lit. c) cu următorul cuprins: „c) cu confecționarea documentelor de identitate false;”

	<i>cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”</i> sanctiunea alineatului (2) va avea următorul cuprins: <i>„se pedepsesc cu amendă în mărime de la 4000 la 10000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 30000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”</i> Alineatul (3) se completează cu litera c) cu următorul cuprins: <i>„c) cu confecționarea documentelor de identitate false;”</i> Sanctiunea alineatului (3) va avea următorul cuprins: <i>se pedepsesc cu amendă în mărime de la 6000 la 20000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 15000 la 60000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.”.</i> Argumentare: Faptele de organizare a migrației ilegale pot fi comise prin mai multe modalități, însă	
--	---	--

	falsificarea documentelor de identitate este cu un pericol social sporit de restul modalităților, reieșind din faptul că, se creează identități false, din care considerente urmează a fi inclusă ca o variantă agravantă a organizării migrației ilegale.	
	44. La pct. 111. și pct.113 textul „soldate cu urmări grave” urmează a fi exclus, deoarece a fost declarat neconstituțional prin Hotărârile Curții Constituționale nr. 22/2018, nr. 24/2019. Totodată, prin Adresa anexată la Hotărârea nr. 22 din 1 octombrie 2018, Curtea i-a semnalat Parlamentului că noțiunea de „urmări grave” se regăsește în mai multe articole ale Codului penal și a sugerat modificarea normelor penale în discuție, în conformitate cu principiul legalității incriminării.	44. Se acceptă. Textul „soldate cu urmări grave” a fost exclus.
	45. Având în vedere modificările operate în Codul penal (art. 126, 186--192) prin Legea nr.247/2022 pentru modificarea unor acte normative au fost identificate unele inadvertențe normative, care impun intervenția și modificarea Codului penal. Astfel, prin Legea nr. 247/2022 pentru modificarea unor acte normative legiuitorul a modificat art. 126 alin. (1) și (1¹) din Codul penal și a exclus cuvântul „sustragere” și, respectiv, la articolele 186-192 a modificat proporțiile pentru infracțiunile patrimoniale, cuantificând mărimea acestora în salarii medii lunare pe economie prognozate prin Hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.	45. Se acceptă parțial. În contextul raționamentelor expuse, precum și în vederea executării HCC nr. 22/2017, se propune modificarea art. 126 alin. (2) după cum urmează: „(2) Se consideră proporții considerabile sau esențiale valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, poluate utilizate, transportate, păstrate, comercializate, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.”

	Prin urmare, spre exemplu în rezultatul modificărilor alineatele (4) și (5) ale articolelor 186-188,191 incriminează acțiunile prevăzute la alineatele (1)-(3) <i>dacă valoarea bunurilor sustrase depășește 40 salarii lunare (alineatul (4)) și respectiv 100 de salarii medii (alineatul (5)).</i> Potrivit alineatelor (1) al acestor articole se incriminează fapta tip de sustragere dacă valoarea bunurilor sustrase se încadrează în limitele de la proporții mici la proporții considerabile, or proporțiile considerabile sunt incriminate la alineatul (2) al acestor infracțiuni. Astfel, potrivit constatărilor Curții Constituționale în Hotărârea nr.22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), (par. 101-102) despre necesitatea stabilirii în legea penală a unui prag valoric al daunelor considerabile și esențiale pentru excluderea estimărilor subiective, astfel constatându-se că „[...] până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile, mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari [...]”. Având în vedere cele expuse se stabilește că daunele considerabile sunt de la 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei	Considerăm că o astfel de intervenție legislativă a daunelor în proporții considerabile și a daunelor în proporții esențiale va contribui la o mai bună diferențiere a răspunderii penale. Mai concret, nu va exista o trecere bruscă de la proporțiile mici la proporțiile mari și totodată va fi eliminată lacuna în lege privind situațiile de cauzare a urmărilor prejudiciabile în cazul în care valoarea bunurilor sustrase se situează în limitele de 20 - 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Totodată, nu va exista o marjă prea largă de discreție pentru cei care aplică legea penală, marjă care ar genera coruptibilitate și abuzuri. Având în vedere cele expuse, considerăm că prin prisma modificărilor de la art. 126, nu se mai impune necesitatea instituirii unui prag valoric pentru fiecare din infracțiunile de la 186-192 în parte.
--	--	---

	(art.18 alin.(1) Cod Contravențional) până la 20 salarii medii lunare pe economie (art.126 alin.(2) Cod penal). Astfel, se constată că: -alineatul (1) și (2) al acestor categorii de infracțiuni în criminează infracțiunile tip de sustragere dacă valoarea bunurilor sustrate se încadrează între 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat și 20 salarii medii lunare pe economie; -iar alineatele (4) și (5) în criminează infracțiunile tip de sustragere dacă valoarea bunurilor sustrate depășește 40 și respectiv 100 de salarii medii lunare pe economie. Prin urmare, se stabilește că nu au fost prevăzute (reglementate) situațiile de cauzare a urmărilor prejudiciabile în cazul în care valoarea bunurilor sustrate se situează în limitele de 20 - 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărîrea de Guvern în vigoare la momentul săvîrșirii faptei, motiv din care s-a creat o lacună legislativă care urmează a fi remediată. Argumentele sunt valabile și pentru infracțiunile prevăzute de articolele 190, 191,192 din Cod penal. Respectiv, întru înlăturarea lacunelor legislative constatate intervenim cu următoarele propuneri: 1. Articolul 126 alineatul (2), la început se completează cu textul „Mărimea daunelor considerabile va constitui limitele care se încadrează între proporții mici și proporții mari.”	
--	--	--

	2. La articolul 186 alin.(2) lit.d) cuvintele „<i>în proporții considerabile</i>” se substituie cu cuvintele „<i>ce depășesc 10 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;</i>” 3. La articolul 187 alin.(2) lit.f) cuvintele „<i>în proporții considerabile</i>” se substituie cu cuvintele „<i>ce depășesc 10 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;</i>” 4. La articolul 188 alin.(2) lit.f) cuvintele „<i>în proporții considerabile</i>” se substituie cu cuvintele „<i>ce depășesc 10 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;</i>” 5. Articolul 189, se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(4), dacă valoarea bunurilor depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, <i>se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 10 ani.</i> 6. La articolul 190 alin.(2) lit.c) cuvintele „<i>în proporții considerabile</i>” se substituie cu cuvintele „<i>ce depășesc 10 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;</i>”	
--	--	--

	7. La articolul 191 alin.(1) cuvântul „considerabile” se exclude; 8. La articolul 191 alin.(2) lit.c) cuvintele „în proporții considerabile” se substituie cu cuvintele „ce depășesc 10 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;” 9. Articolul 192 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: <i>„(2¹) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(2), dacă valoarea bunurilor depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei,</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 5 ani.”.</i> Astfel, în scopul neadmiterii de interpretări precum și utilizării unui limbaj și stil juridic unic, având în vedere că potrivit modificărilor operate prin Legea 247/2022 în agravantele infracțiunilor de sustragere valoarea bunurilor sustrase a fost cuantificată în salarii medii pe economie, propunem a substitui în acest sens și cuvântul „în proporții considerabile” cu limitele „de la 10 la 40 salarii medii pe economie”, respectiv „proporții considerabile” să nu fie aplicabile pentru infracțiunile de sustragere. Totodată, având în vedere constatările Curții Constituționale în Hotărârea nr.22/2017 menționată supra	
--	--	--

	considerăm necesar de a stabili un un prag valoric al daunelor considerabile.	
	<u>46. II. cu referire la Articolul II.- Codul Contravențional al Republicii Moldova (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78-84, cu modificările ulterioare, art.100):</u> La punctele 3,4,5,6,10,11,14,19: în sancțiunile de la articolele 56²,64¹,65¹,68¹,79¹,85¹, 265¹,319 pedeapsa sub formă de muncă neremunerată este stabilită contrar rigorilor art.37 alin.(2) din Cod Contravențional care prevede că: „<i>Munca neremunerată în folosul comunității se stabilește pe o durată de la 10 la 60 de ore</i>”, adică peste limita maximă de 60 ore prevăzută în partea generală a Codului Contravențional. Or, în cazul în care se propune mărirea pentru anumite contravenții (care conform proiectului au fost transpuse din Codul penal în Codul Contravențional) a duratei muncii neremunerate în folosul comunității, atunci în acest sens urmează a se modifica și limitele prevăzute în partea generală (<i>art. 37 alin.(2) Cod contravențional</i>).	46. Se acceptă. Pedepsele sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității au fost ajustate în conformitate cu prevederile art. 37 alin. (2) din Codul contravențional.
	47. După pct.1 propunem a completa proiectul cu un punct nou cu renumerotarea corespunzătoare, cu următorul cuprins: „2. Articolul 30: se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:	47. Se acceptă. Articolul 30 se va completa cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins: „(5¹) Prin derogare de la alineatul (5) termenul de prescripție se întrerupe în cazul în care până la expirarea termenelor prevăzute de alineatul

	<i>(5¹) Prin derogare de la alineatul (5) termenul de prescripție se va întrerupe în cazul în care până la expirarea termenelor prevăzute de alineatul (2) și (3), cauza contravențională se va remite în instanța de judecată pentru examinare.”.</i> Considerăm judicios a interveni cu aceste modificări având în vedere că prin proiect multe fapte penale au fost comutate în fapte contravenționale, întru crearea premiselor în care mecanismele de tragere la răspundere contravenționale să fie eficiente și întru excluderea cazurilor de eliberare a făptuitorilor de răspunderea contravențională din motivul expirării termenului de prescripție în eventualitatea în care atât procedurile penale cât și contravenționale sunt caracterizate în țara noastră de o anumită lentoare/tergiversare.	(2) și (3), cauza contravențională se remite în instanța de judecată pentru examinare.”.
	48. La pct.5: urmează a se revedea numerotarea articolului cu cifra „65¹” prin care se propune reglementarea contravenției de <i>Divulgarea secretului adopției</i> or, Codul Contravențional include deja art.65¹ „Discriminarea în domeniul învățământului”.	48. Se acceptă. Articolul a fost numerotat cu cifra „64²”.
	49. La pct.7: propunem a modifica doar alineatul (1) al art. 69 Cod Contravențional după modelul propus în proiect, iar alineatul (2) și (3) urmează a fi păstrate doar cu ajustarea sancțiunilor. Prin urmare, propunem expunerea articolului 69 după cum urmează: „Articolul 69. Înjuria	49. Se acceptă. Articolul 69 urmează a fi expus în proiect, în redacția propusă.

	(1) <i>Înjuria, adică exprimarea verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenționat persoana și care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică</i> <i>se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 10 la 20 ore</i> (2) <i>Injuria adusă în mass-media, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic</i> <i>se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.</i> (3) <i>Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2), săvârșite din motive de prejudecată,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore.”</i> Astfel, nu este clar care a fost motivul excluderii de către autor a alineatelor (2) și (3) din art. 69 Cod Contravențional, deoarece în nota informativă la proiectul de lege, contrar prevederilor art.30 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, nu se găsesc careva justificări/argumentări în acest sens. Totodată, fapta prevăzută la alineatul (3) art.69 din Cod Contravențional a fost completată prin Legea nr.111/2022 pentru modificarea unor acte normative și transpune prevederile art.5 paragraful 1 al Protocolului	
--	---	--

	Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică referitor la incriminarea actelor de natură rasistă, xenofobă săvârșite prin intermediul sistemelor informatice, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 2003.	
	50. La pct.12 cu referire la modificările propuse pentru art.233 Cod contravențional: din denumirea articolului cuvintele „<i>cu grad avansat</i>” urmează a fi excluse deoarece contravine dispoziției în sensul în care se referă doar la „<i>stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat</i>”, deși chiar în alineatul (1) se încriminează „conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad minim”. Or, art.51 alin.(2) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative prevede că: „Denumirea articolului cuprinde cuvântul „articolul” și numărul de ordine al acestuia, precum și exprimă succint obiectul de reglementare, fără a avea o semnificație proprie în conținutul articolului.”. la alineatul (1) textul „<i>sau în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare</i>” urmează a fi exclus deoarece, legea penală (în proiect contravențională) nu conține „grade” care ar diferenția starea de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare. Astfel, în acest caz având în vedere redacția propusă în proiect pentru art. 233 Cod contravențional, fapta de <i>conducere a vehiculului de către o persoană în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu</i>	50. Nu se acceptă. A se vedea motivele invocate la pct. 32 din sinteză.

	<i>efecte similare va putea fi încadrată atât în alineatul (1) cât și în alineatul (2) al art. 233 Cod contravențional.</i> în sancțiunea alineatului (2) propunem ca textul „<i>de la 350 la 500 de unități convenționale</i> ” a-l substitui cu textul „<i>de la 500 la 1000 de unități convenționale</i>”, iar textul „<i>cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 1 an la 3 ani.</i>” a-l substitui cu textul „<i>în toate cazurile cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.</i>”. Astfel, având în vedere că pedeapsa aplicată persoanei recunoscute vinovate trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și Codului contravențional la stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială, precum și ținând cont de faptul că potrivit art. 34 alin. (3) Cod contravențional “... <i>contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale</i>”, considerăm că pedeapsa sub formă de amendă prevăzută ca sancțiune în proiectul de modificare a Codului Contravențional stabilită la alineatele (2), (4) și (7)-(9) art.233 Cod contravențional în limitele de la 350-500 de unități convenționale și art.233¹ Cod contravențional sunt prea blânde în raport cu faptele comise, pericolul social și după caz consecințele care pot surveni, din care motiv urmează a fi majorat cuantumul amenzii.	
--	--	--

	Totodată, considerăm judicios a introduce sintagma „<i>în toate cazurile</i>” deoarece având în vedere formularea propusă în proiect se poate interpreta că pedeapsa complementară poate fi aplicată doar în cazul în care contravenientului i se va stabili pedeapsa cu arest contravențional. Astfel, susținem inițiativa de intervenire la nivel legislativ prin instituirea unui mecanism eficient de combatere a acestui flagel (conducerea vehiculelor în stare de ebrietate alcoolică sau produsă de droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare) nu prin criminalizarea societății care rezidă în proceduri penale de lungă durată și costuri nejustificate (de personal, timp, financiare...etc.), dar prin proceduri simple și cu timp redus de examinare, <i>însă cu condiția aplicării obligatoriu a pedepselor complementare prevăzute la moment de cadrul normativ penal</i> pentru aceste fapte. La moment alineatul (1) art. 264¹ din Cod penal prevede că <i>fapta de conducere a mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similar</i>, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de+ transport. Prin urmare, considerăm judicios a menține pedeapsa complementară „cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” pentru fapta de conducere a vehiculului de către o persoană care se află în stare de	
--	--	--

	ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare. la alineatul (3) textul „<i>sau în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare</i>” urmează a fi excluse având în vedere că legea penală (în proiect contravențională) nu conține „grade” care ar diferenția starea de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare. în sancțiunea alineatului (4) propunem ca textul „<i>de la 350 la 500 de unități convenționale</i> ” a-l substitui cu textul „<i>de la 500 la 1000 de unități convenționale</i>”, iar cuvintele „<i>în ambele</i>” urmează a fi substituite cu cuvintele „<i>în toate</i>”, având în vedere că sunt indicate trei categorii de sancțiuni: amenda, munca neremunerată și arestul contravențional. alineatul (6) urmează a fi exclus din următoarele motive: <u>În primul rând</u>, norma nu corespunde principiilor de claritate și previzibilitate a legii, adică nu este clar pentru a se aplica art. 233 alin.(6) Cod Contravențional este necesar ca făptuitorul să comită faptele prevăzute de același alineat sau alineate diferite (adică contravențiile trebuie să fie identice sau omogene), fapt ce va condiționa interpretări neuniforme a legii. <u>În al doilea rând</u>, dacă facem o analogie cu instituția <i>repetării infracțiunii</i> în Codul penal atunci comunicăm că la moment unele infracțiuni, în calitate de variantă agravată, indică asupra faptei comise în mod repetat, adică aceeași infracțiune	
--	--	--

	comisă de o persoană atunci când anterior a mai comis o infracțiune prevăzută la alineatul (1)- sub forma variantei tip sau prevăzută la alineatul (2) – sub forma variantei agravate (<i>articolele 145,171,172,165,287.....ș.a.</i>) Or, acestea sunt niște reminiscențe ale instituției repetării infracțiunii prevăzute la art.31 din Codul penal care a fost exclus prin Legea nr.277/2008 pentru modificarea și completarea Codului penal. Astfel, articolul 31 (exclus prin Legea 277/2008) prevedea că: <i>„(1) Se consideră repetare a infracțiunii săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni identice ori omogene (evid. ns.), prevăzute de aceeași normă penală, cu condiția că persoana nu a fost condamnată pentru vreuna din ele și nu a expirat termenul de prescripție. (2) Săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni prevăzute la diferite articole ale prezentului cod este considerată ca repetare a infracțiunii în cazurile prevăzute în Partea specială a prezentului cod.”</i>. Totodată, excluderea articolului 31 a generat și necesitatea de a expune în redacție nouă dispoziția articolului 33 Cod penal, după cum urmează: <i>„Se consideră concurs de infracțiuni săvârșirea de către o persoană a două sau mai multor infracțiuni dacă persoana nu a fost condamnată definitiv pentru vreuna din ele și dacă nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, cu excepția cazurilor când săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni este prevăzută în articolele părții speciale a prezentului cod în calitate de circumstanță care agravează pedeapsa. În acest sens, Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărârea nr. 17 din 07.11.2005 despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală în pct.7 a</i>	
--	---	--

	reținut că: „<i>Violul și acțiunile violente cu caracter sexual (art.171 - 172 CP) se consideră săvârșite repetat, dacă făptuitorul a comis anterior alt viol sau alte acțiuni violente cu caracter sexual, cu condiția că acesta nu a fost condamnat pentru vreuna din aceste fapte și că nu a expirat termenul de prescripție.</i>”. Prin urmare, persoana va putea răspunde penal pentru forma variantei agravate prevăzute la alineatul (2) al articolului, dacă persoană anterior a mai comis o infracțiune prevăzută la alineatul (1) sub forma variantei tip și nu a fost condamnată pentru vreuna din aceste fapte și nu a expirat termenul de prescripție. Astfel, având în vedere cele expuse precum și faptul că în alineatul (6) al art.233 Cod contravențional (din proiect) se prevede răspunderea contravențională agravantă pentru fapta săvârșită repetat în cursul ultimilor trei ani de la aplicarea sancțiunii contravenționale (adică fiind deja sancționată pentru prima faptă) considerăm că există riscul pentru încălcarea principiului „<i>non bis in idem</i>” (<i>dubla incriminare pentru aceeași faptă</i>). <u>În al treilea rând</u>, dacă se vor accepta propunerile indicate supra, în prezentul aviz cu referire la modificarea limitelor pedepsei sub formă de amendă pentru alineatele (2), (4) și (7)-(9) art.233 Cod contravențional de la „350-500 de unități convenționale” la „500-1000 unități convenționale”, precum și modificarea pedepsei complementare din alineatul (2) art.233 Cod contravențional din „privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport” în „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” atunci menținerea alineatului (6) al	
--	--	--

	art. 233 din Cod contravențional (având în vedere categoriile și limitele pedepselor stabilite) ar fi și inoportună. la alineatul (8) propunem ca textul „<i>care nu deține permis de conducere</i>” a-l substitui cu textul „<i>care nu deține dreptul de a conduce vehicule din categoria (subcategoria) vehiculului condus</i>” fiind incidente argumentările expuse la pct.31 (cu referire la Articolul I din proiect) din prezentul aviz; în sancțiunile alineatului (8) și (9) propunem ca textul „<i>de la 450 la 500 de unități convenționale</i> ” și respectiv „<i>de la 400 la 500 de unități convenționale</i>” propunem a le substitui cu textul „<i>de la 1000 la 1500 de unități convenționale</i>”; sancțiunea alineatului (8) a o completa cu textul: „<i>, iar pentru persoanele care dețin dreptul de a conduce vehicule din altă categorie (subcategorie), în toate cazurile, cu anularea acestuia.</i>”	
	51. La pct.13. în sancțiunea alineatului (1) și alineatului (2) propunem ca textul „<i>de la 400 la 500 de unități convenționale</i>” a-l substitui cu textul „<i>de la 500 la 800 de unități convenționale</i>”, fiind incidente argumentările expuse la pct.5 din prezentul aviz;	51. Se acceptă.
	52. Pct.18. din proiect urmează a fi exclus având în vedere argumentele indicate la pct.36 (cu referire la Articolul I din proiect) din prezentul aviz.	52. Se acceptă.

	53. După pct.21 propunem a completa cu un nou punct cu renumerotarea corespunzătoare, cu următorul cuprins: „22. Se completează cu articolul 343¹ cu următorul cuprins: Articolul 343¹. Transmiterea ilegală a unor obiecte sau substanțe interzise persoanelor deținute în instituțiile penitenciare Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a obiectelor sau a substanțelor a căror transmitere ori păstrare este interzisă conform legislației privind executarea hotărârilor cu caracter penal, dacă fapta nu constituie infracțiune se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 ore.”. Astfel, la pct.36, 38 (cu referire la Articolul I din proiect) s-a propus modificarea art. 322 alin. (1) Cod penal (din proiect) în sensul menținerii răspunderii penale pentru fapta de transmitere tăinuită de control nu asupra tuturor obiectelor care sunt interzise legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penale ci doar a obiectelor care prezintă pericol cum ar fi: telefoanele mobile, caretele SIM și alte dispozitii de comunicare la distanță pe care le-am încadrat în alineatul (1) al art.322 Cod penal; băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicilor sau a analogilor lor pe care le-am încadrat	53. Se acceptă.
--	---	-------------------------------

	în alineatul (4) al art.322; a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive pe care le-a, încadrat în alineatul (6) al art. 322 Cod penal. Prin urmare, pentru fapta de transmitere tănuită de control persoanelor deținute a altor obiecte interzise de legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penal cu excepția celor specificate în alineatul precedent, spre exemplu: <i>bani, hârtii de valoare, produse alimentare, aparate de fotografiat, medicamente...ș.a.</i>, propunem a le încadra în Codul Contravențional, deoarece au un pericol social mai redus.	
	54. La pct.22,23,24: sancțiunile articolelor 373¹, 373² și 373³ urmează a fi completate cu pedepse alternative muncii neremunerate. În acest sens, având în vedere că potrivit art. 2 din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor: „<i>militari sunt cetățenii Republicii Moldova care îndeplinesc serviciul militar în baza obligațiunii militare sau a încadrării prin contract, în conformitate cu legislația în vigoare;</i>”, iar art. 37 alineatul (7) din Codul contravențional prevede că <i>munca neremunerată nu se aplică militarilor prin contract</i>, atunci în cazurile în care contravenienți vor fi militarii prin contract instanțe de judecată vor fi în imposibilitate să le individualizeze pedeapsa pentru comiterea contravenției.	54. Se acceptă. Sanctiunile de la art. articolelor 373¹, 373² și 373³ au fost ajustate conform observațiilor prezentate.
	55. La pct.23. urmează a fi corectată eroarea materială și cifrele „373¹” urmează a fi substituite cu cifrele „373²”.	55. Se acceptă.

	56. După pct.26 propunem de completat cu un nou punct, cu renumerotarea în continuare a acestora, cu următorul cuprins: „27. La articolul 396 alineatul (3) după textul „<i>prin derogare de la alin.(1)</i>” de completat cu textul „<i>este în drept să examineze cauza</i>”. Argumentare: Propunem de a reglementa în dispoziția alineatului (3) art.396 din Cod contravențional „<i>dreptul</i>” și nu „<i>obligatia</i>” procurorului de a examina cauza contravențională în cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție. Astfel, în multe cazuri probele acumulate în procesul penal sunt destule pentru a emite ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale, după caz, încetarea urmăririi penale și ordonanța de pornire a procesului contravențional, dar nu sunt destule pentru a emite ordonanța de sancționare sau de încetare a procesului contravențional, procurorul fiind în situația de a examina cauza contravențională și de a acumula probele necesare în vederea emiterii deciziei în acest sens. Or, acest fapt determină o încărcătură mare pentru procurori, care în loc să utilizeze potențialul pentru investigarea cauzelor penale și reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată, examinează cauzele contravenționale deși examinarea în mare parte a acestora este atribuită prin lege agenților constatatori (organele de specialitate specificate la art. 400–423¹² Cod contravențional.) și comisiei administrative.	56. Se acceptă parțial. Propunerea privind modificarea art. 396 nu poate fi acceptată, întrucât înlocuirea obligației procurorului cu dreptul de a sancționa o faptă care constituie o contravenție ar putea avea consecințe din perspectiva obligațiilor autorităților statului de a proteja persoanele împotriva comportamentelor ilegale și de a le sancționa în mod efectiv. Mai mult, norma propusă poartă un caracter discreționar și nu întrunește criteriile de previzibilitate a legii conform art. 23 alin. (2) din Constituție. Volumul mare de muncă ale procurorilor și motivul că fapta constituie o contravenție nu poate justifica nesancționarea unor comportamente ilegale. Într-un alt registru, considerăm oportun atribuirea Administrației Naționale a Penitenciarelor competența de a constata contravențiile privind transmiterea ilegală a unor obiecte sau substanțe interzise persoanelor deținute în instituțiile penitenciare.
--	--	---

	După pct. 32. Propunem completarea cu un nou punct cu următorul cuprins: „33. Se completează cu articolul 423¹² cu următorul cuprins: „ Articolul 423¹². <i>Administrația Națională a Penitenciarilor</i> <i>(1) Contravențiile prevăzute la art. 343¹ se constată de Administrația Națională a Penitenciarilor.</i> <i>(2) Sînt în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare.</i> <i>(3) Procesele-verbale cu privire la contravenții se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.”</i> Astfel, propunem atribuirea statutului de organ de constatare a contravențiilor prevăzute la art.343¹ Cod Contravențional Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu competența funcționarilor publici cu statut special din cadrul acesteia de a întocmi procese-verbale în acest sens, luând în considerație că locul comiterii acestor contravenții sunt instituțiile penitenciare. Un motiv în susținerea opiniei pentru atribuirea statutului de organ de constatare Administrației Naționale a Penitenciarelor sunt și prevederile art.273 alin.(1) lit.f) din Codul de procedură penală, conform căruia <i>funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare constată infracțiunile comise</i>	
--	---	--

	<i>în locurile de detenție și întocmesc procese-verbale în acest sens</i>, iar potrivit art.273 alin.(6) din același cod <i>procesul-verbal cu privire la constatarea infracțiunii constituie act de sesizare a organelor de urmărire penală conform art. 262 din prezentul cod și nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ</i>". Totodată, în proiect s-a propus atribuirea competenței de examinare a contravențiilor prevăzute de art.343¹ instanțelor de judecată luând în considerație prevederile articolelor 452 alin.(1) și 458 alin.(1) din Codul contravențional conform cărora <i>instanța de judecată, judecând cauza contravențională în ședință publică, oral, nemijlocit și în contradictoriu, este obligată să determine:</i> a) <i>caracterul veridic al contravenției imputate;</i> b) <i>existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei;</i> c) <i>vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional;</i> d) <i>existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante;</i> e) <i>necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale;</i> f) <i>alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei, precum și prevederile art.395 alin.(1) lit.c) din același cod conform căruia competența de examinare a contravențiilor în care agentul constatator, procurorul propun aplicarea sancțiunii muncii neremunerate în folosul comunității aparține instanței de judecată.</i> Totodată, având în vedere faptul că faptele incriminate la art.234, art.258 și 363 din Codul penal potrivit notei informative la proiect urmează a fi abrogate și comutate în fapte contravenționale, totuși aceste fapte	
--	--	--

	nu au fost incluse în proiect în Art.II – Codul Contravențional.	
Minsiterul Afacerilor Interne	57. Referitor la abrogarea art. 24 din Codul penal, nu considerăm relevantă argumentarea autorului conform căreia abrogarea articolului respectiv va admite posibilitatea de liberare de răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni în stare de ebrietate produsă de consumul de alcool sau de alte substanțe. Privit în ansamblul normelor penale, art. 24 nu reglementează instituția liberării de răspundere penală ci mai degrabă se referă la subiectul infracțiunii. Aceasta reiese și din faptul că art. 24 își are sediul juridic în capitolul II al Codului penal -"Infracțiunea", urmând reglementările legii penale referitoare la subiectul infracțiunii și anume prevederile despre responsabilitatea și iresponsabilitatea persoanei. Respectiv, decade necesitatea operării modificărilor propuse la art.76 alin. (1) lit. i) și art.77 alin. (1) lit. j).	57. Nu se acceptă Norma de la art. 24 creează controverse în aplicarea practică a răspunderii penale a persoanei. Pe de o parte unii practicieni consideră că norma art. 24 Cod Penal, este o normă cu caracter general și aceasta nu împiedică liberarea de răspundere penală. Pe de altă parte, se consideră că prin această normă restrictivă, se stipulează ca regulă că persoana aflată în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe, este îngrădită în dreptul de a beneficia de căile de liberare de răspundere penală, spre deosebire de alte persoane¹¹. În acest context, întru evitarea formării unei practici judiciare neunitare, considerăm oportun intervenția la nivel legislativ prin care art. 24 se abrogă.
	58. La punctul 6, după textul „art.72 alin.(5)”se va completa cu textul „art.84 alin.(1) și art.85 alin.(1)”, deoarece se referă la același subiect.	58. Precizare A se vedea pct. 20 din prezentul tabel.

¹¹ A se vedea practica judiciară privind refuzul de aplicare a art. 55 CP (Liberarea de răspundere/pedeapsă penală, pe motivul invocării prevederii art.24 CP pe dosarul nr. 1r-98/18; Inclusiv pe dosarul nr.1r-254, prin care Colegiul Penal al Curții de Apel, la pct. 10 al Deciziei menționează: “Conform art. 24 Codul penal, persoana care săvârșit o infracțiune în stare de ebrietate, produsă de alcool sau de alte substanțe nu este liberată de răspundere penală...Norma respectivă trebuie interpretată în sensul că interzice orice liberare de răspundere penală (inclusiv, liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională) în cazul comiterii unei infracțiuni de către făptuitorul care, la momentul comiterii infracțiunii era în stare de ebrietate...”

	59. La punctul 7, alineatul propus spre amendare nu relevă intenția autorului exprimată în nota informativă. Potrivit celor indicate în nota informativă, autorul proiectului are intenția extinderii posibilităților de reducere a pedepsei cu închisoare și/sau extinderea aplicării pedepselor alternative, totul realizându-se într-o manieră motivată de către instanțele judecătorești. La fel, autorul proiectului impune obligarea instanțelor judecătorești să motiveze și imposibilitatea reducerii pedepsei cu închisoare și/sau extinderea aplicării pedepselor alternative. Astfel, pornind de la cele indicate în nota informativă a proiectului de lege, se consideră că alineatul (2¹) urmează să aibă următorul conținut: „La stabilirea pedepsei penale, instanța de judecată urmează să examineze și să motiveze posibilitatea și oportunitatea reducerii pedepsei cu închisoare și/sau aplicarea pedepselor și măsurilor alternative. Imposibilitatea reducerii pedepsei cu închisoare și/sau aplicării pedepselor și măsurilor alternative la fel urmează a fi motivată".	59. Precizare A se vedea pct. 3 din prezentul tabel.
	60. La pct.10 a proiectului și anume completarea Codului penal cu art. 79¹ „Aplicarea pedepsei în cazul judecății pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală", se propune de a exclude această normă din proiectul de lege avizat pentru modificarea unor acte normative, dat fiind faptul că dispoziția normei penale propuse se regăsește în art. 364¹ alin. (8) CPP al RM și nu necesită a fi dublat în alt act normativ.	60. Nu se acceptă Considerăm oportun completarea Codului cu norma de la art. 79¹, întrucât aceasta este o normă de drept general și se încadrează organic în capitolul VIII denumit generic „Individualizarea pedepselor”. Cu titlu de mențiune, pentru a nu admite dublarea normei, reținem că aceasta urmează a fi abrogată din Codul de procedură penală.

	61. La punctul 15, care se referă la amendarea articolului 90 alineatul (4) din Codul penal, textul „infracțiuni prevăzute la art.165, art.166¹ alin.(2) - (4), art.171, 206,” se va substitui cu textul „infracțiuni prevăzute la art.135², art.137, art.137¹, art.140, art.158, art.164, art.165, art.166¹ alin.(2) - (4), art.171, art.175¹, art.176¹, art.181³, art.182, art.188, art.189, art.190 alin.(2) - (5), art.192¹ alin.(2) și (3), art.206, art.209, art.217 alin.(2) - (5), art.217¹ alin.(2) - (4), art.217², art.217³, art.217⁵ alin.(2), art.220, art.239, art.239¹, art.239², art.243 alin.(2) - (4), art.279, art.279¹, art.279², art.280, art.281 și art.282,” fapt prin care se va limita posibilitățile de aplicare a condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru unele infracțiuni care prezintă un grad de pericol social sporit, în funcție de însemnătatea valorilor lezate de fenomenul infracțional, manifestat în diverse forme. Această modificare va constitui o abordare complexă a fenomenului infracțional manifestat prin săvârșirea infracțiunilor menționate supra și va reprezenta o echitate socială în procesul de aplicare a sancțiunilor pentru comiterea altor genuri de infracțiuni și, astfel, se va institui un mecanism juridic diferit de incriminare și de apreciere a pericolului social al unor fapte penale. Respectiv, articolul 90 se recomandă a fi completat cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Persoanele care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.172 - 175, art. 201, art. 208, art.208¹ și art.208².”	61. Nu se acceptă. Cu siguranță importanța relațiilor sociale care sunt protejate prin intermediul componentelor de infracțiune enunțate este indubitabilă, însă considerăm judicios să amintim că scopul legii penale este nu numai de a apăra relațiile sociale de atentatele criminale, dar și de a influența conștiința și comportamentul subiecților care intră în asemenea raporturi. Contrângerea nu ar putea conduce de sine stătător la realizarea scopului legii penale, impunându-se aplicarea unor măsuri de reeducare și preîntâmpinare, cum este și instituția condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei. Mai mult ca atât, la dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța de judecată va ține cont de circumstanțele fiecărei cauze în particular și de persoana celui vinovat, prin urmare, această categorie de liberare de pedeapsă penală se aplică cu respectarea condițiilor și doar la propria convingere a judecătorului.
--	--	---

	Astfel, se vor forma și promova valori sociale în mod echitabil și în concordanță cu prevederile articolului 107 alineatul (3) din Codul penal.	
	62. La punctul 16, de asemenea, textul „infracțiuni prevăzute la art.165, art.166¹ alin.(2) - (4), art.171, 206” se recomandă a fi substituit cu textul „infracțiuni prevăzute la art.135², art.137, art.137¹, art.140, art.158, art.164, art.165, art.166¹ alin.(2) - (4), art.171, art.175¹, art.176¹, art.181³, art.182, art.188, art.189, art.190 alin.(2) - (5), art.192¹ alin.(2) și (3), art.206, art.209, art.217 alin.(2) - (5), art.217¹ alin.(2) - (4), art.217², art.217³, art.217⁵ alin.(2), art.220, art.239, art.239¹, art.239², art.243 alin.(2) - (4), art.279, art.279¹, art.279², art.280, art.281 și art.282”, din considerentele expuse mai sus.	62. Nu se acceptă. A se vedea raționamentele expuse la pct. 61 din prezentul tabel.
	63. La pct. 17, cu referire la completarea art.92 din Codul penal, în sensul extinderii categoriilor de condamnați în privința cărora instanța poate înlocui partea neexecutată din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, menționăm că, la art.91 Liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, unde legiuitorul a admis liberarea înainte de termen a persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, adițional este prevăzut și controlul asupra comportamentului persoanei vizate cu posibilitatea de anulare a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen și trimiterii condamnatului pentru a executa termenul de pedeapsă neexecutat, în cazurile în care persoana săvârșește fapte ilegale sau se eschivează cu	63. Nu se acceptă. La înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă, instanța ține cont de comportarea condamnatului în timpul executării pedepsei. Or, dacă instanța ajunge la convingerea că este posibilă corectarea persoanei fără ca aceasta să execute deplin pedeapsa cu închisoarea, iar scopul legii penale poate fi atins prin aplicarea unei pedepse mai blânde, atunci supravegherea comportamentului persoanei condamnate nu se impune. Prin urmare, în funcție de persoana celui vinovat și circumstanțele reținute de către instanța de judecată urmează a se aplica și una din categoriile liberării de pedeapsa penală.

	premeditare de la îndeplinirea obligațiilor stabilite de instanța de judecată (a se vedea art. 91, alin. (7) și (8)). Spre deosebire de art. 91, art.92 din Codul penal nu conține prevederi privind comportamentul ulterior al condamnatului și posibilitatea instanței de a anula încheierea privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, aceasta având un caracter absolut. Totodată, chiar și în eventualitatea săvârșirii unei noi infracțiuni, instanța va adăuga la pedeapsă, printr-o nouă sentință, partea neexecutată a pedepsei mai blânde și nu pedeapsa cu închisoarea care era inițială. Astfel, art. 91 și 92 din Codul penal reglementează două situații diferite de aplicare a liberării de pedeapsă penală, iar afirmația autorului propunerii conform căreia "dacă legiuitorul admite liberarea, în general, de pedeapsă înainte de termen pentru persoanele care își ispășesc pedeapsa pentru o infracțiune deosebit de gravă și excepțional de gravă, cu atât mai mult aceste persoane pot să beneficieze de înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o altă pedeapsă mai blândă " nu ia în calcul aceste diferențe, în speță condiția privind comportamentul persoanei și posibilitatea anulării încheierii instanței. În atare circumstanțe, nu se susține modificarea înaintată în formula propusă.	
	64. La punctul 18, se recomandă completarea articolului 106 din Codul penal și cu alineatul (7) cu următorul cuprins:	64. Nu se acceptă. În temeiul textului legal prevăzut la art. 106, urmează a fi supuse confiscării speciale toate bunurile utilizate sau destinate pentru săvârșirea

	„(7) În cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art.248, art.248¹ și art.248², mărfurile care constituie obiectul infracțiunii și mijlocul de transport utilizat la comiterea infracțiunii sau contravaloarea acestuia este supusă confiscării speciale.”. Confiscarea bunurilor care constituie obiect al contrabande, precum și a mijloacelor de transport utilizate pentru săvârșirea unei infracțiuni de contrabandă se recomandă a fi confiscate, chiar dacă acestea aparțin unui terț de bună-credință, deoarece sunt legate direct de săvârșirea infracțiunii, în cazul ocolirii obiectului unui control vamal. Subsecvent, contrabanda constituie un pericol social enorm, dat fiind faptul că este un instrument extrem de periculos care subminează cel mai mult sistemul economic, favorizează și încurajează corupția, iar veniturile ilegale provenite din contrabandă alimentează îmbogățirea ilicită și finanțarea infracțiunilor care periclitizează cel mai mult viața socială și politică.	unei infracțiuni sau contravenției, iar conform principiului proporționalității, măsura confiscării mijloacelor de transport nu încalcă prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 al CEDO, doar instanța de judecată, fiind competentă, de fiecare dată, să aprecieze dacă în cazul săvârșirii infracțiunii de contrabandă se impune o asemenea măsură complementară. Subsecvent, în practica judiciară, instanțele au apreciat că mărfurile și obiectele, care constituie obiectul contrabandei, precum și mijloacele de transport și alte mijloace destinate, folosite pentru transportarea sau tănuirea acestora și recunoscute drept instrumente ale infracțiunii, fiind corpuri delictive, pot fi confiscate în beneficiul statului, conform art. 46 alin. (4) din Constituție, art. 106 Cod penal și art. 162 Cod de procedură penală. Măsura confiscării contravalorii mijlocului de transport, utilizat la comiterea contravenției, nu este abuzivă și nu încalcă principiile constituționale, referitoare la proprietate, ci este o măsură de siguranță, prevăzută de lege și aplicată în temeiul acesteia. În contextul celor expuse, propunerea prezentată ar dubla prevederile actuale și prin urmare nu poate fi reținută.
	65. La punctul 19, se propune ca la articolul 107 alineatul (3) din Codul penal, textul „infracțiuni prevăzute la art.166¹ alin.(2)-(4)” să fie substituit cu textul „infracțiuni prevăzute la art.165, art.166¹ alin.(2)-(4), art.171 și art.206” sau cu textul „infracțiuni prevăzute la	65. Nu se acceptă. A se vedea raționamentele expuse la pct. 61 din prezentul tabel.

	art.135², art.137, art.137¹, art. 140, art.158, art.164, art.165, art.166¹ alin.(2) - (4), art.171, art.175¹, art.176¹, art.181³, art.182, art.188, art.189, art.190 alin.(2) - (5), art.192¹ alin.(2) și (3), art.206, art.209, art.217 alin.(2) - (5), art.217¹ alin.(2) - (4), art.217², art.217³, art.217⁵ alin.(2), art.220, art.239, art.239¹, art.239², art.243 alin.(2) - (4), art.279, art.279¹, art.279², art.280, art.281 și art.282", din aceleași considerente expuse la pct.3 din prezentul aviz.	
	66. La punctul 23, se propune completarea Codului penal cu articolul 134²⁵ cu următorul cuprins: „Articolul 134²⁵. Propaganda de subminare a sistemului social, judiciar, economic și/sau politic (1) Prin propaganda de subminare a sistemului social se înțelege acțiunea de răspândire sistemică a informației cu caracter de manipulare pentru influențarea atitudinilor, convingerilor și comportamentului persoanelor, pentru susținerea sau compromiterea anumitor instituții, cauze ori persoane prin prezentarea informației și/sau prin reflectarea informației, în vederea slăbirii sau periclitării sistemului social și a elementelor interdependente a acestuia. (2) Prin propaganda de subminare a sistemului judiciar se înțelege acțiunea de răspândire sistemică a informației cu caracter de manipulare și compromitere a comportamentului și responsabilității personalului din sistemul judiciar, influențarea atitudinilor și convingerilor acestora pentru a încuraja manifestarea sentimentului de impunitate, în vederea subminării autorităților judiciare și	66. Nu se acceptă. Reținem că propunerile prezentate nu respectă criteriile de calitate a legii, generând înțelesuri cu caracter echivoc. Suplimentar, reținem că în proiect se regăsesc deja norme de incriminarea a acțiunilor care atentează la suveranitatea, independența și securitatea statului.

	independenței sistemului judiciar, manipulării hotărârilor sale, periclitării integrității în sistemului judiciar și a elementelor interdependente a acestuia. (3) Prin propaganda de subminare a sistemului economic se înțelege acțiunea de răspândire sistemică a informației cu caracter de manipulare pentru influențarea atitudinilor, convingerilor și comportamentului personalului din domeniul economic și bancar, pentru susținerea sau compromiterea anumitor instituții, cauze ori persoane prin prezentarea informației și/sau prin reflectarea informației, în vederea slăbirii sau periclitării sistemului economic și a elementelor interdependente a acestuia. (4) Prin propaganda de subminare a sistemului politic se înțelege acțiunea de răspândire sistemică a informației cu caracter de manipulare și compromitere a comportamentului și responsabilității personalului din sistemul politic, influențarea atitudinilor și convingerilor acestora pentru a încuraja manifestarea sentimentului de impunitate, în vederea periclitării integrității în sistemului politic și a elementelor interdependente a acestuia. (5) Prin sistem se înțelege ansamblu de elemente aflate în legătură între ele în cadrul unei formațiuni mai complexe și relativ stabile, formațiune care se comportă ca întreg cu proprietăți și funcții proprii, distincte calitativ de proprietățile elementelor componente, în care elementele se comportă ca părți în raport cu sistemul în care se integrează și ca sisteme în raport cu propria lor structură, cărora le sunt subordonate - la rândul lor - alte	
--	---	--

	sisteme. Relația dintre elemente și sistem, dintre părți și întreg este în fond o relație între sistem și subsisteme. Propunerea reiese din faptul că în ultimii ani, atât în țară, cât și în regiune, se atestă o creștere sporită a unor categorii de riscuri care reprezintă în sine cel mai mare pericol social și anume: propaganda, sentimentul de impunitate, corupția și contrabanda. În fruntea acestui clasament este propaganda, deoarece în ultima perioada aceasta este utilizată pe post de armă extrem de periculoasă, fiind asociată cu arma nucleară, care poate la un moment imprevizibil să pună în funcțiune toate riscurile enumerate supra, care sunt instrumente de suport a propagandei, contribuind astfel la distrugerea statului și poporului ca entitate. Propaganda este o componentă de bază a războiului hibrid și urmează a fi asociată cu pericolul de război. Astfel, se recomandă completarea Codului penal cu Articolul 339¹. Acțiuni ostile contra statului, iar pentru a evita interpretarea acestei norme se recomandă și completarea Codului penal cu „Articolul 134²⁵. Propaganda de subminare a sistemului social, judiciar, economic și/sau politic, pentru a reglementa semnificația noțiunilor de „Propaganda de subminare a sistemului social, judiciar, economic și/sau politic" și a evita interpretarea diferită a acestora. Și, respectiv, se recomandă completarea Codului penal cu articolul 339¹ cu următorul cuprins: „Articolul 339¹. Acțiuni ostile contra statului	
--	--	--

	(1) Fapta de a intra în legătură cu o putere sau cu o organizație străină ori cu agenți ai acestora, în scopul de a suprima sau știrbi unitatea și individualitatea, suveranitatea sau independența statului, prin propaganda de subminare a sistemului social, dacă aceasta nu constituie trădare de Patrie, spionaj sau uzurparea puterii de stat, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani. (2) Acțiunea prevăzută la alin.(1), care: a) a fost săvârșită de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional; b) a fost săvârșită de două sau mai multe persoane; c) a fost săvârșită de un grup criminal sau de o organizație criminală; d) a provocat urmări grave; e) a provocat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; f) a cauzat sau putea să cauzeze daune intereselor securității statului; j) a fost săvârșită pe timp de război, se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani.	
--	---	--

	(3) Aceeași faptă săvârșită prin propaganda de subminare a sistemului judiciar, dacă aceasta nu constituie trădare de Patrie, spionaj sau uzurparea puterii de stat, se pedepsește cu închisoare de la 8 la 12 ani. (4) Acțiunea prevăzută la alin.(3), care: a) a fost săvârșită de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional; b) a fost săvârșită de două sau mai multe persoane; c) a fost săvârșită de un grup criminal sau de o organizație criminală; d) a provocat urmări grave; e) a provocat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; f) a cauzat sau putea să cauzeze daune intereselor securității statului; j) a fost săvârșită pe timp de război, se pedepsește cu închisoare de la 12 la 16 ani. (5) Aceeași faptă săvârșită prin propaganda de subminare a sistemului economic, dacă aceasta nu	
--	--	--

	constituie trădare de Patrie, spionaj sau uzurparea puterii de stat, se pedepsește cu închisoare de la 10 la 15 ani. (6) Acțiunea prevăzută la alin.(5), care: a) a fost săvârșită de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional; b) a fost săvârșită de două sau mai multe persoane; c) a fost săvârșită de un grup criminal sau de o organizație criminală; d) a provocat urmări grave; e) a provocat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; f) a cauzat sau putea să cauzeze daune intereselor securității statului; j) a fost săvârșită pe timp de război, se pedepsește cu închisoare de la 12 la 20 ani. (7) Aceeași faptă săvârșită prin propaganda de subminare a sistemului politic, dacă aceasta nu constituie trădare de Patrie, spionaj sau uzurparea puterii de stat, se pedepsește cu închisoare de la 10 la 15 ani.	
--	--	--

	(8) Acțiunea prevăzută la alin.(7), care: a) a fost săvârșită de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional; b) a fost săvârșită de două sau mai multe persoane; c) a fost săvârșită de un grup criminal sau de o organizație criminală; d) a provocat urmări grave; e) a provocat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; f) a cauzat sau putea să cauzeze-daune intereselor securității statului; j) a fost săvârșită pe timp de război, se pedepsește cu închisoare de la 16 la 20 ani. (9) În cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la alin.(1) - (8), nu se aplică prevederile art.90, art.90¹, art.91, art.91¹, art.107 și art.108. Respectiv, se vor efectua modificările de rigoare la art.90, art.90¹, art.91, art.91¹, art.107 și art.108.	
--	---	--

	67. La pct. 27, în partea privind reducerea sancțiunilor pentru infracțiunea prevăzută la art. 165 alin. (2) din Codul penal menționăm că, după cum autorul menționează în nota informativă, această modificare va implica și transferul infracțiunii din categoria celor deosebit de grave în categoria infracțiunilor grave, cu modificarea respectivă a termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, de la 20 la 15 ani. Concomitent, în nota informativă la proiect lipsesc datele care ar indica direct asupra faptului că indicii care determină traficul de ființe umane sau fenomenul sclaviei moderne s-au diminuat și nu iau sau capătă amploare proporțional cu creșterea unor categorii de persoane vulnerabile. În lipsa unei argumentări de rigoare, considerăm oportună excluderea punctului 27 din proiect. Din contra, menționăm că traficul de ființe umane reprezintă un fenomen complex, prevenirea, investigarea și combaterea acestui fenomen necesită eforturi considerabile, în special în contextul noilor provocări relative crizei COVID-19, războiului din Ucraina și fluxului de refugiați și migranți, dar și utilizării pe larg a noilor tehnologii în comiterea acestui tip de activitate infracțională.	67. Nu se acceptă. Ajustarea pedepselor vizate au fost operate în conformitate cu art.4 a Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia.
	68. La punctul 31, numărul de ordine „(1)” se va exclude, deoarece acest articol conține doar un singur alineat. Totodată, se va ține cont de eventualele modificări de ordin legislativ care se impun în contextul abaterilor constatate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în cauza Straistă contra Republicii	68. Precizare. Pct. 31 a fost exclus din proiect.

	Moldova (nr.14191/14) privind încălcarea art.8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.	
	69. La punctul 34, se expune dezacordul și nu se susține excluderea articolului 192 din Codul penal, întrucât pungășia este o infracțiune care atentează asupra patrimoniului persoanei. De regulă, infracțiunilor contra patrimoniului trebuie acordată atenție sporită, or dreptul de proprietate a persoanei asupra bunurilor sale este garantat inclusiv de actele internaționale, spre exemplu articolul nr.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Astfel, decriminalizarea infracțiunii de pungășie ar avea ca efect majorarea cazurilor de sustragere a bunurilor altei persoane din buzunare, genți sau din alte obiecte prezente la persoană. Faptul că legea penală incriminează pungășia mărește mult eficacitatea legii penale în ceea ce privește apărarea patrimoniului în situațiile în care se prefigurează doar pericolul vătămării acestuia. Specificul acestei incriminări constă în aceea că, dacă, spre exemplu, după reținerea făptuitorului se va constata că în mâinile acestuia a nimerit o simplă foaie de hârtie, dar, în momentul săvârșirii faptei, acesta urmărea scopul sustragerii, el trebuie tras la răspundere pentru pungășie. În această ordine de idei, pungășia fiind o infracțiune formală, se va considera consumată în momentul efectuării primelor acțiuni specifice infracțiunii date, spre exemplu „introducerea mâinii în buzunarul victimei”. În atare circumstanțe, scopul pedepsei penale în cazurile de infracțiunea de pungășie nu este de a pedepsi făptuitorul pentru bunurile sustrate (în cazul când se	69. Se acceptă. Punctul 34 a fost exclus din proiect.

	sustrage un bun), ci pentru a reeduca făptuitorul și a preveni săvârșirea unor fapte similare. Se va ține cont de faptul că pungășia reprezintă o categorie specifică de furt și se realizează prin săvârșirea acțiunilor în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunare, genți sau din alte obiecte prezente la persoană. Pungășia se realizează pe ascuns, în prezența nemijlocită a victimei sau altor persoane, relevă un grad sporit de pericol. În toate cazurile infractorul acționează în mod cinic și presupune sau putea să prevadă că va fi depistat. Un alt punct de vedere este că, aparent, pungășia este o infracțiune care are unele particularități caracteristice atât infracțiunii de „furt”, cât și infracțiunii de „jaf”. Decriminalizarea infracțiunii de pungășie va crea dificultăți la stabilirea intenției făptuitorului, stabilirea prejudiciului și calificarea faptei. Calificarea juridică a faptei de furt în baza Codului penal sau a Codului contravențional este strict dependentă de mărimea proporțiilor bunurilor sustrate. Furtul reprezintă o infracțiune materială pentru calificarea căreia este important să survină urmările sub forma sustragerii bunurilor altei persoane, intrarea în posesia bunurilor și posibilitatea de a dispune de ele după bunul său plac. Pentru infracțiunile de pungășie nu contează valoarea bunurilor sustrate, dar modul și locul unde acestea au fost sustrate. Infracțiunea de pungășie are o componentă de infracțiune formală, ceea ce face ca pentru calificarea acesteia să nu fie obligatorie survenirea consecințelor	
--	---	--

	(deposedarea proprietății de bunuri), fiind consumată din momentul începerii acțiunii de a sustrage bani sau alte bunuri din buzunare, geți sau alte obiecte prezente la persoană, indiferent dacă infractorul și-a realizat scopul scontat sau nu. Prin urmare, abrogarea articolului 192 din Codul penal ar avea ca efect calificarea faptelor de sustragere a bunurilor din geanta sau buzunarele persoanei în baza articolului 186 din Codul penal sau articolul 105 din Codul contravențional, iar dacă persoana va fi prinsă în momentul sustragerii bunurilor fapta va fi calificată ca tentativă de furt în proporții mici, considerabile, mari sau deosebit de mari. Pe de altă parte, majoritatea faptelor de sustragere a bunurilor din buzunare, geți sau din alte obiecte pe care le deține asupra sa persoana, ar putea să fie calificate ca contravenții, deoarece va fi complicat pentru organul de urmărire penală sau instanțele judecătorești să demonstreze intenția făptuitorului de a sustrage bunuri în proporții mici, considerabile, mari sau deosebit de mari. Se menționează că în Nota informativă la proiect nu se regăsesc argumente plauzibile care ar motiva abrogarea articolului 192 din Codul penal, or conform Legii 100/2017 cu privire la actele normative nota informative trebuie să conțină condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite.	
	70. La punctul 40, se expune dezacordul față de diminuarea sancțiunii prevăzută la articolul 206 alineatul	70. Nu se acceptă.

	(1) din Codul penal, din considerentul că traficul de minori sfidează cel mai grav drepturile copiilor și relațiile ce vizează dezvoltarea normală fizică și psihică a copilului, libertatea lui individuală, garantate inclusiv și de Convenția cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 (New York), în vigoare pentru Republica Moldova din 23 februarie 1993.	A se vedea pct. 67 din prezentul tabel.
	71. La punctul 41, din articolul 206 ¹ alineatul (2) se recomandă excluderea cuvintelor „ființe umane sau trafic de”, iar la punctul 28, din articolul 165 alineatul (2) se va exclude cuvântul „copil”, fără ca acesta să fie substituit cu cuvântul „minor”.	71. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impune dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.
	72. La punctul 46, autorul proiectului propune abrogarea articolului 213 ¹ , însă în nota informativă la proiect nu se regăsește motivarea acestei propuneri, fiind astfel creată o incertitudine.	72. Nu se acceptă. Infracțiunea prevăzută la art. 213 ¹ nu prezintă un pericol social sporit, iar scopul pedepsei poate fi asigurat inclusiv prin prisma Codului contravențional.
	73. La punctul 52, pentru a exclude factorul coruptibil se propune ca articolul 224 alineatele (1), (2) și (3) să fie completat în toate cazurile doar cu textul „pe un termen de 5 ani”. Recomandarea este valabilă și pentru punctele 41, 51 - 65, 75, 81, 83, 91, 92, 94, 97, 99, 100, 104 și 105 din proiect.	73. Nu se acceptă. În funcție de gradul prejudiciabil al faptei se vor stabili și limitele pedepsei complementare. Or, pedepsele stabilite de instanța de judecată trebuie să fie nu numai legale, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar și juste, adică să se respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului.
	74. La pct. 58 cu privire la completarea Codului penal cu art. 228 ¹ , Folosirea ilicită a subsolului, suntem de părerea că necesită a fi adăugată după sintagma „dacă	74. Nu se acceptă.

	aceasta a cauzat daune în proporții mari" o noua consecință a folosirii ilicite a solului și anume poluarea apelor subterane ale subsolului.	Poluarea apelor subterane și ale subsolului este prevăzută ca agravantă la alin. (2) al aceluiași articol.
	75. La pct. 61, referitor la completarea Codului penal cu art. 229 ² Folosirea ilegală a apelor, considerăm că dispoziția normei urmează a fi extinsă, or, în varianta actuală norma nu corespunde criteriilor de previzibilitate, iar nota informativă nu conține careva detalii în acest sens.	75. Nu se acceptă. Regimul de folosință a apei și actele permise întocmite în acest scop sunt reglementate în Capitolul IV din Legea apelor nr. 272/2011. Prin urmare, încălcarea dispozițiilor prevăzute în capitolul menționat, cade sub incidența normei de incriminare a folosirii ilegale a apelor, dacă prin aceste fapte prejudiciabile au fost cauzate daune în proporții amri.
	76. La punctul 83, textul „Articolul 260 ⁸ ” se va substitui cu textul „Articolul 260 ⁷ ”, deoarece în Codul penal ultimul articol 260 are indicele 6.	76. Se acceptă.
	77. La punctul 88, articolul 281 din Codul penal se propune a fi expus într-o nouă redacție cu următorul cuprins: „Articolul 281. Comunicarea mincinoasă cu bună-știință despre actul de terorism (1) Comunicarea mincinoasă cu bună-știință despre pregătirea unor explozii, incendieri sau a altor acțiuni care periclitizează viața oamenilor, sau care s-au soldat cu împiedicarea activității întreprinderii, instituției ori organizației se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani	77. Nu se acceptă. Cu referire la agravantele prezentate la alin. (2) și (3) comunicăm că în redacția propusă în proiect acestea au fost comasate într-un singur alineat cu stabilirea unor pedepse proporționale cu gravitatea faptei.

	(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1): a) săvârșite de două sau mai multe persoane; b) care au cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; d) care au cauzat sau puteau să cauzeze daune intereselor securității statului. se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 7 ani. (3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2) săvârșite: a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală; b) în condițiile stării de urgență, de asediu și de război. se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 12 ani."	
	78. La punctul 90, în contextul inițierii modificărilor, inclusiv prin ajustările stabilite de practica Curții Constituționale, se recomandă punerea în aplicare a hotărârii Curții Constituționale nr.25 din 12 august 2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.287 alin.(1) din Codul penal.	78. Se acceptă. A se vedea pct. 33 din prezentul tabel.
	79. La punctul 91, textul articolul 306 alineatul (1) nu corespunde exigențelor de claritate și previzibilitate a normei penale și contravine prevederilor legislației	79. Se acceptă. Pct. 91 din proiect urmează a fi exclus.

	procesual penale întrucât în Codul de procedură penală nu se operează cu noțiunile de „date reale” și „surse procesuale”. Potrivit articolului 274 alineatului (1) din Codul de procedură penală, temei pentru pornirea urmăririi penale reprezintă faptul dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală. La articolul 6 punctul 43) din Codul de procedură penală, legislatorul a definit noțiunea de „bănuială rezonabilă” ca fiind suspiciune care rezultă din existența unor fapte și/sau informații care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori că se pregătește comiterea unei infracțiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc neimplicarea persoanei. Așadar, constatarea bănuielii rezonabile este în strânsă legătură cu aprecierea personală a informațiilor și intima convingere a persoanei bazată pe date și circumstanțe inițial acumulate și/sau cunoscute. Prin urmare, incriminarea faptului că persoana a apreciat circumstanțele inițiale drept bănuială rezonabilă privind săvârșirea unei infracțiuni depășește scopul legii penale și a procesului penal. Activitatea de pornire a urmăririi penale reprezintă prerogativa statului de a-și onora obligațiile pozitive privind efectuarea eficientă a investigațiilor în privința infracțiunilor.	
--	--	--

	Mai mult ca atât, scopul procesului penal este acumularea probelor în vederea constatării existenței sau inexistenței infracțiunii, identificării făptuitorului, constatării vinovăției sau nevinovăției persoanei. Astfel, doar după efectuarea acțiunilor de urmărire penală și administrarea probatoriului, organul de urmărire penală pune persoana sub învinuire. În consecință, posibilitatea de a fi urmărit penal pentru decizia de pornire a urmăririi penale, îndeosebi în cadrul unui proces penal de rezonanță, poate afecta independența organului de urmărire penală și capacitatea acestuia de a adopta decizii imparțiale în cadrul procesului penal. Ipotetic, în asemenea cazuri organul de urmărire penală poate fi hărțuit pentru deciziile luate în cadrul urmăririi penale. Distinct de cele menționate mai sus, în partea ce ține de sintagma „tragerea la răspundere cu bună-știință a unei persoane nevinovate”, luând în considerație și agravanta de la articolul 306 alineatul (2) litera b) - soldată cu condamnarea unei persoane, se menționează că organul de urmărire penală (ofițerul de urmărire penală sau procurorul) nu pot trage la răspundere penală persoanele ce se fac vinovate de anumite acțiuni ilegale, această sarcină revine în exclusivitate instanței de judecată, care nu face parte din persoanele ce pot răspunde penal în ordinea articolului analizat. De asemenea, dispoziția alineatul (1), în formatul propus în prezentul amendament, poate fi raportată atât la activitatea organului de urmărire penală, cât și la	
--	--	--

	activitatea judecătorului, iar pentru constatarea componenței de infracțiune și calificarea acesteia va impune necesitatea prezenței ambelor semne (pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală) ceea ce va fi imposibil, fiindcă acțiunile indicate mai sus sunt realizate de instituții diferite (organul de urmărire penală și instanța de judecată). Totodată, reieșind din cele expuse supra, în cazul în care se insistă pe expunerea articolului 306 în varianta prevăzută în proiect, cuvântul „date” se va substitui cu cuvântul „probe”, iar textul „surse și mijloace” se va substitui cu cuvântul „acțiuni”, pentru a fi în concordanță cu terminologia utilizată în Codul de procedură penală.	
	80. Cu privire la propunerea nr. 94, de a modifica dispoziția art. 312 CP, suntem de părerea că urmează de exclus cuvintele a explicației, sau a declarației dat fiind faptul că în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, expertul și specialistul întocmesc un raport unde sunt incluse doar concluzii cu privire la întrebările oferite de către organul de urmărire penală nici de cum explicații sau declarații, iar în caz de necesitate acești subiecți pot fi audiați în calitate de martor respectând toate condițiile legii cu referire la calitatea de martor. De asemenea necesită de a fi înlocuită sintagma urmăririi penale cu procesului penal, dat fiind faptul că audierea martorilor, părții vătămate, efectuarea concluziilor de către specialist sau expert precum și efectuarea traducerilor sau interpretărilor de către	80. Se acceptă parțial.

	traducător sau interpret pot avea loc și în cadrul procesului penal adică până la pornirea urmăririi penale, iar acestea au importanță majoră în cadrul pornirii unei cauze penale. Concomitent la punctele 94 și 96, urmare a modificărilor propuse, din textul normei penale a fost exclusă etapa procesului contravențional. Prin urmare, se propune completarea prevederilor articolului 312 alineatul (1) și articolului 314 alineatul (1) - după textul „urmăririi penale” cu textul „și procesului contravențional”. La fel, articolul 314 alineatul (1¹) urmează a fi completat după textul „inculpatului” cu textul „ , persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional”. Aceste modificări vor asigura plenitudinea examinării acțiunilor ilegale pentru toate etapele și procesele de examinare a sesizărilor, asigurându-se astfel protecția tuturor categoriilor de victime.	
	81. La punctul 97, în contextul modificării articolului 322 alineatul (3), după cuvântul „tablete”, proiectul se recomandă a fi completat cu textul: „electronice, console și alte aparate, dispozitive sau obiecte tehnologice cu module wi-fi sau bluetooth sau care pot fi folosite pentru crearea rețelelor de comunicare sau pentru îndeplinirea unei funcții analogice de transmitere de voce, imagine sau date”, pentru a extinde lista obiectelor care sunt utilizate pentru comunicare. Prin urmare, acest tip de obiecte tehnologice fac parte din categoria de dispozitive inteligente multifuncționale care	81. Precizare. A se vedea redacția de la pct. 39 din prezentul tabel.

	sunt în permanentă dezvoltare, creând noi oportunități și soluții de comunicare. Utilizarea acestora de către persoanele condamnate, poate oferi posibilitatea de a organiza și comite alte infracțiuni, de a influența martorii sau alți participanți la procesul penal, precum și altele acțiuni ilegale.	
	82. La punctul 98, nu se susține amendamentul propus, dat fiind faptul că o nouă categorisire, prin stabilirea unei marje care nu depășește o anumită sumă, creează o subcategorie suplimentară între proporțiile mici și proporțiile mari. Mai mult ca atât, nici articolul 126 din Codul penal nu reglementează proporțiile enunțate.	82. Nu se acceptă. Modificările criticate au fost operate în vederea stabilirii unei pedepse proporționale în raport cu fapta prejudiciabilă, condiționată de valoarea esențial redusă a bunurilor sau oricăror altor avantaje, similar prevederii de la art. 234 alin. (4).
	83. La pct. 99, cu privire la modificarea normei de incriminare a art. 327 CP, suntem de părerea că necesită a fi modificat textul legii după cum urmează : "Îndeplinirea sau abținerea de la îndeplinirea în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii, dacă aceasta s-a soldat cu cauzarea daunelor drepturilor intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. ce depășesc un salariu mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul, faptei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite, funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani."	83. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impune dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.

	84. Potrivit pct.109 din Art. I al proiectului, se propune o nouă redacție la art.362 din Codul penal al Republicii Moldova după cum urmează: „Art.362. Trecerea ilegală a frontierei de stat Trecerea frontierei de stat a Republici Moldova prin eludarea sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia, însoțită de violență sau săvârșită cu aplicarea armei, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 8 ani". Analizând modificarea propusă, accentuăm că, în condițiile actuale, problemele răspunderii pentru trecerea ilegală a frontierei de stat din Republica Moldova devin din ce în ce mai relevante. Acest lucru se datorează faptului că, autoritățile constituționale ale Republicii Moldova încă nu are posibilitatea de a controla și supraveghea întreaga frontieră de stat (segmentul central, Transnistria), cât și a crizei migrațiunilor provocate de războiul izbucnit în Ucraina ca urmare a agresiunii militare săvârșite de către Federația Rusă. Aceste circumstanțe impun păstrarea răspunderii penale pentru trecerea ilegală a frontierei de stat. Un alt factor care generează necesitatea de a păstra răspunderea penală pentru trecerea ilegală a frontierei de stat este faptul că, Republica Moldova la data de 23 iunie 2022 a obținut statutul de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană. Astfel, în ipoteză, în viitorul apropiat Republica Moldova urmează să devină hotarul extern al Uniunii	84. Precizare. Redacția propusă se regăsește în proiectul supus avizării. Totodată, cu referire la formele agravante propuse, reținem că acestea nu respectă criteriile de calitate a legii, prin urmare nu pot fi reținute.
--	---	---

	Europene, ceea ce ar impune protejarea nu doar a frontierei Republicii Moldova ci și a statelor membre ale Uniunii Europene. Totodată, de criminalizarea trecerii ilegale a frontierei de stat ar putea duce la creșterea numărului cazurilor de folosire a Republicii Moldova ca țară de tranzit pentru migrația ilegală, traficul de ființe umane, contrabanda cu țigări și produse de tutun, alcool, traficul ilegal cu mijloace de transport în/din Republica Moldova, traficul cu droguri, traficul de arme și muniții, fapte ce prezintă amenințări la adresa securității frontaliere, a ordinii publice și securității naționale. Subsecvent, efectuând analiza riscurilor au rezultat următoarele riscuri și amenințări la adresa securității frontaliere a Republicii Moldova: 1) diversificarea tipologiei, cauzelor și efectelor acțiunilor infracționale, facilitată de recenta destabilizare a regiunii, de posibilitatea producerii de provocări în zona de frontieră și încercări de alterare a climatului intern din Republica Moldova, inclusiv prin acte teroriste. Eventualele efecte de „undă” ale conflictelor din proximitatea geografică a Republicii Moldova pot influența semnificativ securitatea frontalieră a țării; 2) nesoluționarea conflictului transnistrean menține o sursă deschisă de infracționalitate, conectată inclusiv la migrația ilegală și criminalitatea	
--	---	--

	transfrontalieră, cu efecte asupra climatului normal de ordine și securitate publică; 3) securizarea intensă de către Ucraina a segmentului central al frontierei moldo-ucrainene poate orienta către Republica Moldova activitatea infracțională specifică anterior zonei respective; 4) lărgirea ariei de acțiune a grupărilor internaționale de crimă organizată, prin prezența infractorilor cu specializări diverse și din zone geografice variate, precum și extinderea fraudelor asociate securității frontaliere, amplifică riscul dezvoltării faptelor ilegale ce pot afecta securitatea frontalieră; 5) degenerarea eventuală a situației social-politice și economice din țară, precum și din regiune, poate influența evenimentele din sfera securității frontaliere, a ordinii și securității publice și genera tendințe infracționale. În pofida faptului că, în ansamblu, migrația ilegală este în scădere, aceasta poate persista, totuși, la frontiera de stat atât prin punctele de trecere a frontierei, cât și la frontiera „verde”; 6) ca urmare a liberalizării regimului de vize pentru Republica Moldova cu statele UE și cu Turcia, se pot genera următoarele riscuri: a) dinamizarea fenomenului migrației, inclusiv a migrației ilegale, prin folosirea țării ca zonă de tranzit și platformă de trecere ilegală a frontierei cu acte false, precum și prin depășirea termenului legal de ședere în statele UE și Schengen. Categoria principală de risc o constituie, deopotrivă, cetățenii Republicii Moldova care doresc nu numai să	
--	---	--

	călătorească, dar să muncească sau să se stabilească în UE, precum și persoane din țările cu potențial migrator înalt; b) creșterea numărului de cazuri de solicitări false de azil în UE/Schengen ale cetățenilor moldoveni; c) creșterea numărului de refuzuri de intrare a cetățenilor moldoveni în spațiul UE, din cauza necunoașterii regulilor de circulație fără viză; 7) politica fiscală sau diferențele între Republica Moldova, UE și țările din regiune, cum este Ucraina, a cotelor accizelor și taxelor la multe produse de larg consum, dar, în special, la țigări și produse din tutun, influențează sau favorizează constituirea rețelelor de contrabandă și trafic bine organizate și deseori internaționalizate; 8) climatul fluid din regiune poate genera incidente la frontieră, încuraja acțiunile de trafic de ființe umane, droguri, arme de distrugere în masă, de tehnologii și materiale nucleare, arme și mijloace letale neconvenționale, infracțiuni vamale și poate realiza mediul prielnic pentru proliferarea criminalității locale, ceea ce prefigurează noi riscuri la adresa securității frontaliere; 9) tentative de mituire a unor oficiali cu funcții de conducere, dar și a personalului cu funcții de execuție care își desfășoară activitatea în posturi de unde pot sprijini săvârșirea de infracțiuni; 10) amplificarea și diversificarea actelor de corupție în rândul personalului autorităților din sistemul managementului integrat al frontierei de stat și	
--	---	--

	tergiversarea soluționării cazurilor constatate reprezintă, de asemenea, riscuri majore pentru securitatea frontalieră. În concluzie, reieșind din analizele efectuate, se indică relevanța majoră pentru Republica Moldova, a protecției penale a frontierelor de stat împotriva trecerii ilegale, iar incriminarea acestor fapte rămâne necesară. În plus, ținând cont și de faptul că Moldova are granițe cu așa state ca Ucraina și România, traficul în aceste zone fiind intens, se menține pericolul eludării normelor legale naționale și comunitare privind traficul de frontieră. Incriminarea infracțiunii de trecere frauduloasă a frontierei de stat își are rațiunea în continuare, mai ales în condițiile multiplicării fluxurilor migratorii și perfecționării metodelor de săvârșire ale acestei fapte. Subsidiar, considerăm că, în prevederile Codului penal ar fi oportun de a menține ca infracțiune fapta de trecere ilegală a frontierei de stat și de a introduce unele agravante suplimentare, după cum urmează: - trecerea ilegală a frontierei de stat pe direcția „intrare” în Republica Moldova a unui cetățean străin sau a unui apatrid a cărui intrare în Republica Moldova nu este evident permisă făptuitorului din motivele prevăzute de legislație; - trecerea ilegală a frontierei de stat săvârșite de un grup de persoane prin acord prealabil sau de un grup organizat;	
--	--	--

	- trecerea ilegală a frontierei de stat comisă în scopul sustragerii de la urmărire penală/tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse ori a unei măsuri educative/privative de libertate.	
	85. La punctul 105, textul pentru alineatul (1) este formulat confuz, creând premise pentru incertitudini la aplicarea în practică. Astfel, în vederea neadmiterii interpretării nefavorabile se propune reformularea dispoziției după cum urmează: „neînștiințarea cu bună-știință a autorităților statului despre pregătirea sau săvârșirea infracțiunii prevăzută la art.337-340, art.343”.	85. Precizare Art. 352² a constituit obiectul unei inițiative legislative a unor deputați, înregistrată în Parlament cu nr. 456 din 8 decembrie 2022, adoptat ulterior prin Legea nr. 9/2023. În contextul celor menționate, modificările vizate au fost excluse din prezentul proiect.
	86. La pct. 111, în contextul operărilor modificărilor propuse la art. 364, se impune și modificarea alin. (3) în sensul excluderii trimiterii la alin. (1) care, conform proiectului, se propune a fi abrogat.	86. Se acceptă.
	87. La punctul 113, divizarea infracțiunii prin trecerea acțiunilor prevăzute la alineatul (1) la categoria contravențiilor a creat ambiguități în formularea textului pentru alineatul (2) care, după conținut, contravine principiilor clarității și previzibilității legii penale. De altfel, dispoziția normei este în contradicție cu formele agravante prevăzute la litera c), cum ar fi: „vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății soldatului cu urmări grave”. Această situație va crea dificultăți la calificarea faptei și aplicarea în practică a legii penale. Prin urmare, se impune necesitatea de a amenda textul alineatului (2) astfel încât să fie în concordanță cu	87. Precizare. Punctul 113 a fost exclus din proiect, or în partea ce ține actele de violență săvârșite de către militari se atestă o dispoziționalitate injustă în raport cu componența de la art. 151 din Codul penal unde nu avem subiecți speciali.

	formele agravante, și anume: „Actele de violență săvârșite asupra militarului ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar”.	
	88. Suplimentar la proiect se propune modificarea Codului penal după cum urmează: La articolul 175, textul „determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice” se va substitui cu textul „recrutarea sau determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice sau favorizarea participării unui minor la asemenea spectacole,, ori, articolul 175 să fie expus în redacție nouă cu următorul cuprins: „Articolul 175. Acțiuni perverse (1) Acțiunile perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în faptul de a asista, în cunoștință de cauză, la spectacole pornografice care implică participarea victimei, se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 4 ani. (2) Acțiunile perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, recrutarea sau determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice, punerea la dispoziția victimei a	88. Se acceptă parțial. Cu referire la infracțiunile privind viața sexuală, reținem că pe platforma Ministerului Justiției a fost elaborat și promovat un alt proiect de lege, înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic 205/MJ/2022, care a parcurs două etape de avizare și se află în Parlament spre adoptare. În partea ce ține de completarea Codului penal cu o componentă nouă de infracțiune și anume furtul de identitate, aceasta a fost introdusă în proiect în redacția prezentată. În ceea ce privește modificările art. 290, menționăm că titlul articolului va avea următorul cuprins: „Purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori marcajului sau comercializarea ilegală a armelor și munițiilor, sustragerea lor” Subsecvent dispoziția alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori marcajului sau comercializarea ilegală a armelor și munițiilor interzise în circuitul civil

	materialelor cu caracter pornografic, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani. (3) Acțiunile prevăzute la alin.(2), săvârșite prin constrângerea unei persoane care nu a împlinit vârsta de 16 ani să participe la spectacole pornografice sau obținerea unui profit din această activitate ori exploatarea în altă manieră a unei victime în asemenea scopuri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de minori sau proxenetismului, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 12 ani." Astfel, vor fi transpuse prevederile articolului 21 din Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual, ratificată prin Legea nr.263/2011. Articolul 208¹ se recomandă a fi expus în următoarea redacție: „Articolul 208¹. Pornografia infantilă (1) Distribuirea, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, transmiterea, punerea la dispoziție, vinderea, procurarea, schimbarea, accesarea cu bună știință prin intermediul tehnologiilor informaționale ori comunicațiilor electronice, folosirea sau deținerea de pornografie infantilă, adică de imagini sau alte reprezentări ale unui sau mai mulți copii implicați în activități sexuale explicate, reale sau simulate, ori de imagini sau alte reprezentări ale organelor sexuale ale	sau supuse autorizării, precum și sustragerea acestora". La art. 106¹ alin. (1), după cifrele „332-335¹, se va completa cu textul„361 alin.(3), 362^{1”};
--	---	---

	unui copil, reprezentate de manieră lascivă sau obscenă, inclusiv în formă electronică, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, de la 3000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. (2) Producerea de pornografie infantilă, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, de la 4000 la 6000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate. (3) Minorul care a săvârșit fapta de producere, oferire, transmitere, punere la dispoziție, procurare, schimbare, accesare cu bună știință prin intermediul tehnologiilor informaționale ori comunicațiilor electronice, folosire sau deținere de pornografie infantilă nu este pasibil de răspundere penală dacă fapta a fost săvârșită de către minorul reprezentat în imaginile respective sau între minori cu consimțământul copilului reprezentat în imaginile respective. Așadar, prin substituirea textului existent cu cel propus în prezentul aviz vor fi transpuse prevederile articolului 20 din Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual, ratificată prin Legea nr.263/2011, care au fost omise în procesul de implementare a acesteia. Prin majorarea sancțiunii privative de libertate la alineatul (1), infracțiunea de pornografie infantilă se va	
--	---	--

	atribui la categoria celor grave și va exclude posibilitatea făptuitorului de a fi liberat de răspundere penală în baza articolului 55 din Codul penal cu tragerea la răspundere contravențională, prin care fapt nu sunt respectate angajamentele asumate de stat odată cu ratificarea Convenției „Lanzarote”, adică de aplicare a pedepsei penale pe cazurile de pornografie infantilă. Totodată, aceasta va permite organelor abilitate să documenteze cazurile de pornografie infantilă prin înfăptuirea activității speciale de investigații pe cazurile date. La formularea propunerii, a fost studiată practica statelor Uniunii Europene și anume: a) Codul penal al României care stabilește la art.374 pentru pornografie infantilă pedeapsa cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar în cazul comiterii cu utilizarea tehnologiilor informaționale - închisoare de la 2 la 7 ani. De menționat că, actualmente, infracțiunile de pornografie infantilă sunt comise anume prin utilizarea tehnologiilor informaționale; 2) Codul penal al Belgiei care incriminează pornografia infantilă în art.383-bis, cu stabilirea pedepsei cu închisoare pe termen de la 5 la 10 ani; 3) Codul penal al Italiei care incriminează producerea de pornografie infantilă într-un alineat separat din art.600-ter, față de alte acțiuni precum distribuirea, cu stabilirea pedepsei cu închisoare pe termen de la 6 la 12 ani;	
--	--	--

	4) Codul penal al Slovaciei care incriminează producerea de pornografie infantilă într-un articol separat (§ 368) de cel legat de păstrare, distribuire etc., cu stabilirea pedepsei cu închisoare pe termen de la 4 la 10 ani Se va menționa că practica similară de stabilire a pedepselor pentru pornografie infantilă la diferite alineate în funcție de gravitatea faptei este aplicată și în alte state precum: Bulgaria, Cehia, Franța, Finlanda, Grecia, Letonia, Polonia etc. Necesitatea comutării acțiunii de „producere” din alineatul unic într-un alineat nou (2) rezidă din conjunctura că fapta producerii pornografiei infantile are cea mai mare gravitate din lista celor incriminate și se propune a fi prevăzută într-un alt alineat ce presupune aplicarea unei pedepse mai aspre. Pentru excluderea necesității de repetare la alin.(2) a explicației noțiunii de „pornografie infantilă”, la alin.(1) se completează cu textul „pornografie infantilă, adică de” care scoate în evidență semnificația acestei noțiuni. Propunerea prin completarea articolului cu un alineat nou (3), conform căruia nu este pasibil de răspundere penală minorul care a săvârșit fapta de producere, oferire, transmitere, punere la dispoziție, procurare, schimbare, accesare cu bună știință prin intermediul tehnologiilor informaționale ori comunicațiilor electronice, folosire sau deținere de pornografie infantilă dacă fapta a fost săvârșită de către minorul reprezentat în imaginile respective sau între	
--	--	--

	minori cu consimțământul copilului reprezentat în imaginile respective, reiese din documentul de Opinie privind imaginile sexual sugestive sau explicite ale copiilor, generate, partajate sau recepționate de copii, care a fost adoptat de Comitetul Lanzarote la 06.06.2019 (publicat pe pagina web a Consiliului Europei: https://rm.coe.int/opinion-of-the-lanzarote-committee-on-child-sexually-suggestive-or-exp/168094e72c), care prevede situația pornografiei infantile produse sau care circulă între copii pentru propriul uz. De menționat, că răspunderea penală nu este exclusă pentru situația în care materialele de pornografie infantilă depășesc sfera de transmitere între acei minori, urmare faptelor de distribuire, difuzare, importare, exportare, precum și în cazul vinderii acesteia. Se va completa cu Articolul 260⁷ cu următorul cuprins: „Articolul 260⁷. Furt de identitate Acțiunea de colectare a datelor de identitate ale unei alte persoane și/sau a datelor confidențiale ce permit autentificarea utilizatorului într-o rețea sau sistem informatic, realizată în mod fraudulos prin intermediul sistemelor informatice sau comunicațiilor electronice, adică sistemelor și comunicațiilor care permit introducerea de date prin procedee manuale sau prin culegere automată de către sistem, stocarea acestora, prelucrarea lor și extragerea informației sau rezultatelor sub diverse forme, inclusiv în formă electronică, cu inducerea în eroare a utilizatorului sistemului informatic	
--	--	--

	datorită creării unei stări de aparență menite de a determina utilizatorul să furnizeze datele respective, se pedepsește amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau închisoare de până la 2 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate." Se precizează că Articolul 260⁷. Furt de identitate (numit și phishing) presupune „colectarea” datelor, indiferent dacă subiectul ulterior le „utilizează”, iar ulterior „utilizarea” acestora cade sub incidența Articolului 177¹. Uzurpare de identitate, prevăzut în proiect. Articolele „260⁵-260⁸” includ și articolul 260⁷ din proiect, care nu a fost inclus în proiectul transmis la avizare în redacția din luna august 2022, motiv pentru care se propune a fi expus în redacția menționată supra. La articolul 290: titlul articolului se recomandă a fi expus cu următorul cuprins: „Purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori marcajului sau comercializarea ilegală a armelor letale și neletale supuse autorizării și a munițiilor aferente, precum și sustragerea acestora”; alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori marcajului sau	
--	---	--

	comercializarea ilegală a armelor letale și neletale supuse autorizării și a munițiilor aferente, precum și sustragerea acestora". Propunerea rezidă din necesitatea implementării prevederilor Legii nr.130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, astfel încât să fie incriminată fapta de purtare, păstrare, procurare, fabricare, reparare, modificare a construcției ori marcajului sau comercializare ilegală a armelor letale și neletale supuse autorizării și a munițiilor aferente, precum și sustragerea acestora, în vederea aducerii în concordanță a dispoziției normei date cu reglementările Legii nr.130/2012. Modificarea titlului articolului 290 din Codul penal și conținutului alineatului (1) al articolului vizat este impusă de faptul că, la moment, în redacția actuală a Codului penal nu este prevăzută răspunderea penală pentru modificarea ilicită a construcției armelor în scopuri criminale. Respectiv, prin intermediul operării amendamentelor propuse, atât titlul art.290 din Codul penal, cât și alineatul (1) din articolul vizat vor avea următorul cuprins: „Purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori marcajului sau comercializarea ilegală a armelor letale și neletale supuse autorizării și a munițiilor aferente, precum și sustragerea acestora". În acest sens, persoana urmează să răspundă penal nu doar pentru săvârșirea faptelor prejudiciabile ce includ operațiuni ilegale cu arme cu țeava ghintuită, dar și pentru faptele ilegale comise cu arme cu țeava lisă (pistoale și	
--	--	--

	revolvere traumatice cu proiectile din cauciuc sau arme de vânătoare cu alice), precum și cu muniția aferentă. Armele de vânătoare constituie arme de foc, sunt arme letale supuse autorizării care fiind folosite la distanțe mici reprezintă un pericol mult mai sporit decât armele cu țeava ghintuită, pentru care este prevăzută răspundere penală în cazul efectuării operațiunilor ilegale cu acestea. La art. 106¹ "Confiscarea extinsă,, alin. (1) Cod penal, după numărul 280 se va completa cu numărul 281, iar textul 332-335¹ , se va completat cu numărul 362¹;	
	89. La Art. II. din proiect privind modificarea Codului contravențional: La punctul 6. Cu referire la completarea Codului contravențional cu art.61¹ Organizarea sau conducerea unei greve ilegale, precum și împiedicarea activității întreprinderii, instituției ori organizației în condițiile stării de urgență, de asediu și de război, menționăm că prevederi similare se regăsesc la art. 357 din Codul penal.	89. Precizare. Art. 357 din Codul penal urmează a fi abrogat.
	90. La punctul 7, textul propus contravine cerințelor de claritate și previzibilitate a unei norme incriminatorii prin utilizarea sintagmei „normele de conduită general acceptate într-o societate democratică”. Norma care limitează anumite drepturi sau sancționează anumite comportamente trebuie să facă trimitere expresă la acele comportamente pentru ca persoana să se informeze și să înțeleagă ce se permite și	90. Precizare. Textul criticat a fost preluat din Legea nr. 54/2010 cu privire la libertatea de exprimare și considerăm că relevă suficient de clar natura conduitei pe care subiecții de drept trebuie s-o respecte.

	ce se interzice, astfel încât să-și poată adapta conduita după rigorile legale. Operarea cu noțiuni ambiguii determină incertitudine din partea membrilor societății referitor la corectitudinea acțiunilor sale. Subsidiar, în redacția nouă la art. 69 Cod contravențional este exclusă sau a fost omisă prevederea comiterii contravenției „din motive de prejudecată”. În această ordine de idei, de către autor nu a fost argumentată necesitatea excluderii prevederii menționate.	
	91. La punctul 12, în vederea includerii tuturor formelor incriminate de articolul vizat, se propune formularea unui titlu generic pentru conducerea vehiculului în stare de ebrietate, și anume „Conducerea vehiculului în stare de ebrietate alcoolică sau în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare”. Totodată, este necesar de înlocuit în tot conținutul articolului textul „mijloc de transport” cu cuvântul „vehicul”. Pornind de la faptul că starea de ebrietate, implicit gradul acesteia, se stabilește cu ajutorul mijloacelor speciale în cadrul unei proceduri expres reglementate de lege, persoana care predă vehiculul nu cunoaște și nici nu poate să cunoască gradul de ebrietate al persoanei căreia îi transmite vehiculul. Este important de menționat că norma urmează să incrimineze acțiunea de transmitere cu bună-știință a vehiculului unei persoane care a consumat	91. Precizare. A se vedea pct. 32.

	băuturi alcoolice sau droguri. Gradul de ebrietate a persoanei nu este un element determinat în vederea realizării acțiunii, pentru consumarea contravenției fiind necesară doar constatarea faptului că a avut loc transmiterea vehiculului și că persoana căreia i s-a transmis vehiculul era în stare de ebrietate produsă de substanțele alcoolice sau droguri. Astfel la art. 233, din titlul articolului se propune excluderea cuvintelor "cu grad avansat", ori, potrivit alin. (1), norma urmează să sancționeze și cazurile de conducere a vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad minim.	
	92. La punctul 19, textul „crearea unei percepții eronate că o persoană care nu este executor judecătoresc ar putea exercita atribuții specifice acestuia” din articolul 319 alineatul (3) nu este expus într-un limbaj clar și fără orice echivoc și, prin urmare, se propune excluderea textului în scopul neadmiterii situațiilor lacunare în aplicarea legislației contravenționale sau penale. Autorul proiectului nu a argumentat necesitatea amendării acestui articol nefiind clar circumstanțele care ar crea astfel de situații prejudiciabile. Mai mult ca atât, aceste fapte, în funcție de intenția făptuitorului, urmează a fi calificate în baza normelor prevăzute de legea penală (falsificarea documentelor, escrocherie etc.)	92. Se acceptă. Prevederile de la alin. (3) cu înțeles echivoc urmează a fi excluse din proiect.
	93. Luând în considerare progresul tehnico-științific, în special dezvoltarea rapidă a comunicațiilor electronice, precum și în contextul implementării de către Ministerul Afacerilor Interne a soluțiilor digitale, inclusiv la compartimentul gestionării dosarului contravențional	93. Nu se acceptă. Modificarea Codului contravențional prin introducerea posibilității încheierii procesului-verbal cu privire la contravenție în format electronic nu ține de obiectul de reglementare a

	electronic, se propune modificarea articolelor 399, 400, 425, 440 și 442 din Codului contravențional și anume: articolul 399 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Agentul constatatator poate constata, examina și soluționa contravenții în format material sau electronic sau cu convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv semnarea electronică a acestora.”; (4) Modul de examinare a cauzelor contravenționale se aprobă de Guvern; la articolul 400: alineatul (1), după textul „de către poliție” se completează cu textul „în format material sau electronic sau cu convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv semnarea electronică a acestora.”; alineatul (5), după textul „227 se remite” și după textul „353 se remite” se completează cu textul „în format material sau electronic sau cu convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv semnate electronic”; la articolul 425: alineatul (2), se completează la sfârșit cu textul „care pot fi administrate, adică dobândite, prelucrate, păstrate și prezentate în format material sau electronic sau	prezentului proiect de lege. În sensul implementării Conceptului Sistemului informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 517/2022 elaborarea modificărilor la Codul contravențional urmează a fi realizată printr-un proiect de lege separat.
--	--	---

	cu convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv semnate electronic"; alineatul (5), se completează la sfârșit cu textul „fiind dobândite, prelucrate, păstrate și prezentate în format material sau electronic sau cu convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv semnate electronic"; la alineatul (6¹), textul „foto sau video" se substituie cu textul „electronice, foto sau video"; la alineatul (6²), textul „Copiile se realizează" se substituie cu textul „Copiile în format material sau electronic și convertirea documentației se realizează într-un format ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv semnătura electronică"; la alineatul (6³), în ambele cazuri, textul „foto sau video" se substituie cu textul „electronice, foto sau video"; articolul 440: se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Faptele contravenționale pot fi constatate, examinate și soluționate de către agentul constator în format material și/sau în format electronic, în modul prevăzut de Guvern."; alineatul (5), la sfârșit se completează cu textul „în format material sau în format electronic sau cu convertirea	
--	--	--

	documentației într-un format electronic ușor accesibil utilizatorilor, inclusiv și semnate electronic"; la articolul 442 alineatul (1), textul „Procesul-verbal cu privire la contravenție este un act" se substituie cu textul „Procesul-verbal cu privire la contravenție se realizează în format material sau în format electronic, respectiv se semnează olograf sau electronic și este un act" Modificările propuse se justifică prin schimbările social-economice din societate care impun ca statul să adopte o poziție potrivită pentru a răspunde corespunzător tuturor încercărilor la care este supus. Reglementarea procesului contravențional în format electronic va permite eficientizarea activității agentului constatatator și diminuarea riscului producerii greșelilor procesuale. În practică, agenții constatatatori vor fi dotați cu dispozitive electronice prin intermediul cărora se vor înregistra, constata, examina și soluționa cauzele contravenționale. Persoanele în privința cărora a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție vor avea opțiunea achitării amenzii pe loc, primind o dovadă confirmativă în acest sens.	
	94. Examinând, per ansamblu, prevederile Codului contravențional nr.218/2008 în partea ce se referă la eliberarea copiilor de pe actele procesuale se denotă faptul că acestea urmează să fie eliberate la cerere participanților procesului contravențional, în special persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional și victimei (art.384, 387, 443, 447¹, 451² etc.). Cât privește drepturile victimei în cadrul procesului	94. Se acceptă. Art. 387 alin. (2) lit. g) va avea următorul cuprins: „g) să i se elibereze, la solicitare scrisă sau verbală, <i>copii de pe alte materiale ale dosarului contravențional decât cele indicate la lit. f)</i> cu respectarea regimului informațiilor care constituie secret de stat, bancar, comercial, al

	contravențional se relevă că potrivit art.387 alin.(3) din codul precitat, aceasta are dreptul: „e¹) să ia cunoștință de toate procesele-verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea acestora sau includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal; e²) să ia cunoștință de materialele dosarului contravențional după încheierea acțiunilor agentului constatatator întreprinse în vederea constatării faptei contravenționale și după remiterea dosarului spre examinare și să noteze orice informații din dosar; f) să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal cu privire la contravenție, deciziile luate și hotărârile adoptate în cauza respectivă; g) să i se elibereze, la solicitare scrisă sau verbală, copii de pe alte materiale decât cele indicate la lit.e²), cu respectarea regimului informațiilor care constituie secret de stat, bancar, comercial, al informațiilor oficiale cu acces limitat sau al datelor cu caracter personal. Copiile se eliberează contra unei plăți stabilite de către Guvern, care nu va depăși cheltuielile suportate de către agentul constatatator sau de către instanța de judecată pentru eliberarea acestora.". Așadar, se denotă o discrepanță între reglementările literelor e²) la caz, textul „materialele dosarului contravențional" și g) în speță, textul „copii de pe alte materiale decât cele indicate la lit.e²)", prin care s-a creat o neclaritate referitor la categoriile actelor	informațiilor oficiale cu acces limitat sau al datelor cu caracter personal. Copiile se eliberează contra unei plăți stabilite de către Guvern, care nu va depăși cheltuielile suportate de către agentul constatatator sau de către instanța de judecată pentru eliberarea acestora.”
--	--	---

	procesuale a căror copii urmează să fie eliberare în mod gratuit și celor care urmează să fie eliberate contra cost în modul stabilit de Guvern. Cu atât mai mult, că la moment lipsește cadrul normativ ce ar reglementa eliberarea contra cost a fotocopiiilor de pe actele procesuale contravenționale de către agentul constatatator. Subsidiar, se notifică că redacția actuală a literei g) alineatul (3) din articolul 387 din Codul contravențional nr.2018/2008 a fost propusă prin proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 elaborat de Ministerul Justiției. În atare circumstanțe se propune efectuarea modificărilor de rigoare în vederea înlăturării lacunelor legislative privitor la eliberarea copiilor de pe actele procesuale de către agentul constatatator.	
	95. Suplimentar la proiect se propune modificarea articolului 333 și articolului 334 ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 după cum urmează: 1. La Articolul 333, în alin. (2), după cuvântul "neautentice" se completează cu cuvintele " nevalabile sau.." 2. Articolul 334 se completează cu alineatul (4), cu următorul cuprins:	95. Se acceptă parțial. În partea ce ține de modificarea art. 333 alin. (2) cu completarea dispoziției normei cu cuvintele „nevalabile sau” pentru specificarea documentelor care acordă dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova nu poate fi acceptată întrucât această modalitatea este acoperită de alin. (1) al aceluiași articol. Utilizarea noțiunii „nevalabil” așa cum se menționează și în argumentarea formulată de autorul propunerii presupune încălcarea termenului legal de ședere pe teritoriul

	"(4) Prezentarea intenționată de către persoana juridică a datelor neveridice autorității competente pentru străini pentru acordarea sau prelungirea dreptului de ședere în scop de muncă apatrizilor și/sau cetățenilor străini aflați provizoriu în Republica Moldova, se sancționează cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice". Argumentare: La art.333. În procesul de implementare a cadrului normativ, s-a constatat că frecvent străinii sunt depistați cu acte de identitate cu termen de valabilitate expirat și pentru o reglementare corectă a șederii acestora, este necesar a se stabili exact subiectul sancțiunii și completării prevederii cu sintagma respectivă. Propunerea de completare a art. 334 survine în scopul ajustării și corelări prevederilor Codului contravențional cu prevederile articolului 432 al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, în care, la alin. (7), este prevăzut că „Beneficiarul solicitant poartă răspundere, în conformitate cu prevederile Codului penal și cu ale Codului contravențional, pentru corectitudinea și autenticitatea datelor prezentate în demersul tipizat" , pe care îl depune la autoritatea competentă pentru străini în vederea obținerii dreptului de ședere în scop de muncă pentru lucrătorii străini.	Republicii Moldova și prin urmare expirarea valabilității documentelor ce acordă acest drept. Considerăm că pentru a nu admite dubla sancționare a persoanei pentru una și aceeași faptă (<i>non bis in idem</i>), propunerea formulată se regăsește deja la alin. (1) și prin urmare nu poate fi reținută. Art. 334 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Prezentarea intenționată de către beneficiarul solicitant a datelor neveridice autorității competente pentru străini pentru acordarea sau prelungirea dreptului de ședere în scop de muncă apatrizilor și/sau cetățenilor străini aflați provizoriu în Republica Moldova în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, se sancționează cu amendă de la 80 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice”
Universitatea de Stat din Moldova Facultatea de Drept	96. Argumentele aduse în Nota Informativă în vederea excluderii art.24 din Codul penal sunt: “Subsecvent, proiectul vizează abrogarea art. 24 în	96. Precizare. Norma de la art. 24 creează controverse în aplicarea practică a răspunderii penale a

	vederea admiterii posibilității de liberare a răspunderii penale a persoanelor care au săvârșit o infracțiune produsă de alcool sau de alte substanțe. Or, Capitolul VI din Codul penal prevede expres cazurile și condițiile care trebuie întrunite pentru ca persoana care a săvârșit o infracțiune să poată fi liberată de răspunderea penală. Mai mult ca atât, la individualizarea pedepsei, instanța urmează să țină cont de circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea, iar săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate este prevăzută expres în Codul penal ca fiind o circumstanță agravantă." Până acum legiuitorul a interzis liberarea de răspundere penală a persoanelor care au săvârșit o infracțiune produsă de alcool sau de alte substanțe, dacă erau întrunite condițiile prevăzute de articolele 54-60 din Codul penal al Republicii Moldova? Nu, nici până acum nu era interzisă liberarea de răspundere penală a persoanelor care au comis infracțiuni în stare de ebrietate, dacă erau întrunite condițiile stipulate în articolele 54-60 CP RM. Doar în cazul art. 59 CP RM persoana nu este liberată de răspundere penală dacă este dependentă de alcool sau droguri, dar nu dacă pur și simplu a comis infracțiunea în stare de ebrietate. Mai mult, într-adevăr săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate este prevăzută expres în Codul penal ca fiind o circumstanță agravantă la lit.(j)	persoanei. Pe de o parte unii practicieni consideră că norma art. 24 Cod Penal, este o normă cu caracter general și aceasta nu împiedică liberarea de răspundere penală. Pe de altă parte, se consideră că prin această normă restrictivă, se stipulează ca regulă că persoana aflată în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe, este îngrădită în dreptul de a beneficia de căile de liberare de răspundere penală, spre deosebire de alte persoane¹². În acest context, întru evitarea formării unei practici judiciare neunitare, considerăm oportun intervenția la nivel legislativ prin care art. 24 se abrogă.
--	--	--

¹² A se vedea practica judiciară privind refuzul de aplicare a art. 55 CP (Liberarea de răspundere/pedeapsă penală, pe motivul invocării prevederii art.24 CP pe dosarul nr. 1r-98/18; Inclusiv pe dosarul nr.1r-254, prin care Colegiul Penal al Curții de Apel, la pct. 10 al Deciziei menționează: "Conform art. 24 Codul penal, persoana care săvârșit o infracțiune în stare de ebrietate, produsă de alcool sau de alte substanțe nu este liberată de răspundere penală...Norma respectivă trebuie interpretată în sensul că interzice orice liberare de răspundere penală (inclusiv, liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională) în cazul comiterii unei infracțiuni de către făptuitorul care, la momentul comiterii infracțiunii era în stare de ebrietate..."

	art.77 CP RM, dar, în același timp este prevăzută și printre circumstanțele atenuante la lit. (i) art.76 CP RM. În această ordine de idei, dacă se exclude art.24 din Codul penal, de ce nu sunt modificate și lit. (i) art.76 și (j) art 77 CP RM?	
	97. La articolul 60: alineatul (1) litera a) textul „2 ani” se substituie cu textul „ 3 ani”. Potrivit autorilor Notei informative care însoțește Proiectul de modificare: „Această modificare ar avea un rezultat pozitiv asupra examinării altor cauze penale, în care deși sunt cercetate infracțiuni ușoare, investigațiile sunt complexe și necesită timp mai îndelungat (efectuarea expertizelor, contestarea de către învinuit a actului administrativ al SFS etc.). La fel termenul de prescripție de 2 ani, deseori este unul insuficient pentru tragerea la răspundere penală a făptuitorilor care au comis infracțiuni ușoare din motivul tergiversării examinării cauzei (la faza de urmărire penală și judecată - instanța de fond și Curtea de Apel) de către părțile în proces. În acest context, examinarea problematicii abordate prin prisma dreptului comparat, denotă faptul că, potrivit art. 154 alin. (1) lit. e) din noul Cod penal al României „Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt: e) 3 ani când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.”. Atrage atenție faptul că mărirea termenului de prescripție este argumentat prin: „tergiversarea examinării cauzei” și prevederile din Codul penal al României. Întrebarea este: dacă organele de drept nu-și exercită la timp obligațiile din varii motive, inclusiv acte	97. A se vedea pct 1 din prezentul tabel.

	de corupție, oare trebuie de agravat în acest mod situația tuturor celor care comit infracțiuni ușoare? Pe de o parte, autorii Proiectului exclud anumite fapte infracționale din Codul penal, dezincriminându-le, deși se regăsesc în această listă și infracțiuni mai puțin grave și grave, iar pe de altă parte, se extinde termenul de prescripție pentru infracțiunile ușoare. Cel puțin este alogică și neargumentată această propunere. Poate ar fi cazul să se intervină în alte acte normative ce reglementează activitatea organelor de drept care au obligația de a descoperi și pedepsi infractorii în termenii prevăzuți de lege. Mai mult, nu avem certitudinea că tergiversarea nu poate dura și 3 ani și mai mult, chiar.	
	98. Articolul 75 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: „ (2¹) La stabilirea pedepsei penale, instanța de judecată urmează să examineze prioritar și să motiveze corespunzător posibilitatea și oportunitatea reducerii pedepsei cu închisoarea și să extindă aplicarea pedepselor și măsurilor alternative. ”. Ideea acestei modificări este clară, doar că textul propriu-zis permite o altă interpretare. Sintagma " instanța de judecată urmează să examineze prioritar și să motiveze corespunzător posibilitatea și oportunitatea reducerii pedepsei cu închisoarea" parcă ar atenționa instanța de judecată, că dacă nu este motivată și oportună reducerea pedepsei cu închisoarea, atunci ea nu trebuie aplicată, pe când alineatul anterior (2) din același articol declară că dacă există pedepse alternative la închisoare, atunci, prioritar se aplică acestea, iar închisoare se aplică doar ca excepție.	98. Precizare. A se vedea pct. 3 din prezentul tabel.

	Modificarea propusă, includerea alin.(2¹), în general, nu este relevantă. În formula actuală este clar cum trebuie să procedeze instanța de judecată.	
	99. Se completează articolul 79¹ cu următorul cuprins: „Articolul 79¹. Aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală In cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani." Este bine că se intenționează amplasarea acestei prevederi, care este una de drept penal material, printre normele Codului penal (până acum s-a regăsit în Codul de procedură penală), însă, în viziunea noastră, sintagma: „beneficiază de reducerea ... limitelor de pedeapsă prevăzute de lege" naște întrebarea, dacă reducerea se face după individualizarea pedepsei de către instanța de judecată sau nu? Dacă da, atunci se pare că este clară ideea modificării propuse, dar dacă nu (pentru că prevederea propusă de legiuitor nu specifică clar care limite de pedeapsă trebuie reduse), atunci apare altă întrebare, care anume limite ale pedepsei trebuie reduse: limita minimă, maximă sau ambele?	99. Precizare. În conținutul normelor de la art. 79¹ și 80 urmează a se specifica expres că limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a Codului penal se reduc, în vederea evitării unor interpretări neuniforme la care se face referire în cuprinsul observației prezentate.

	Dacă, totuși, legiuitorul în Nota informativă care însoțește proiectul menționează că își propune să identifice prevederi care generează interpretări neuniforme, atunci această prevedere ca și următoarea propunere (11) sunt dintre cele care pot genera diverse interpretări, iar aceasta este o premiză a aplicării neuniforme a legii penale.	
	100. Articolul 80 va avea următorul cuprins: „Articolul 80. Aplicarea pedepsei în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției In cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare sau cu muncă neremunerată în folosul comunității, se reduc cu o treime, iar limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă, se reduc cu o pătrime. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.” În opinia noastră sintagma: "limitele de pedeapsă prevăzute de lege" ca și în situația de la pct.10 generează aceleași întrebări: care limite se reduc și când are loc această reducere propriu-zis. 101. La articolul 85 alineatul (1) textul „, care nu au mai fost condamnate ” se exclude. Deși suntem de acord cu modificarea propusă, nu este clar de ce legiuitorul a decis să modifice doar această normă. În același context, trebuia modificat și art. alin. (1) art. 84, dar și prevederile alin. (4) art.70 CP RM. Alin. (1) art. 84 CP RM prevede: „(1) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată,	100. A se vedea pct. 99 din prezentul tabel. 101. A se vedea pct. 7 și 8 din prezentul tabel.

	pronunțînd pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate - pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. " De ce în acest caz legiuitorul a decis să păstreze respectiva sintagmă, iar din art. 85 a exclus-o? Mai mult, potrivit alin. (4) art.70 CP RM: „(4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani pentru adulți, 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe - de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori." De aici de deducem trei posibilități de aplicare a pedepsei cu închisoare în cazul concursului de infracțiuni: 1. pentru adulți - maxim 25 ani; 2. pentru persoane care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani - maxim 20 ani; 3. pentru minori - maxim 12 ani și 6 luni; Și trei posibilități de aplicare a pedepsei cu închisoare în cazul cumulului de sentințe: 1. pentru adulți - maxim 30 ani; 2. pentru persoane care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani - maxim 25 ani; 3. pentru minori - maxim 15 ani,	
--	--	--

	iar în articolele 84 și 85 CP RM sunt specificate doar două categorii de persoane: 1. adulți; și 2. persoane care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani împreună cu minorii. Ar fi oportun ca legiuitorul să intervină cu modificări la aceste norme. 102. Articolul 106 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) În cazul săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (2), (4) și (6) și art. 266 de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiuni similare, mijlocul de transport utilizat la comiterea infracțiunii sau contravaloarea acestuia este supusă confiscării speciale”. Pentru a deveni aplicabilă această prevedere, nu-i clar dacă e suficient ca făptuitorul să comită doar una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (2), (4), (6) art. 264 CP RM și art. 266 CP RM sau este necesar ca una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (2), (4), (6) art. 264 CP RM să fie succedată de infracțiunea prevăzută la art. 266 CP RM. Din punct de vedere gramatical, conjuncția „și” ar presupune că una dintre infracțiunile înscrise la alin. (2), (4), (6) art. 264 CP RM trebuie să fie succedată de infracțiunea consemnată la art. 266 CP RM. În caz contrar, această prevedere nu ar fi funcțională. Totuși, din altă perspectivă, constatăm că infracțiunea prevăzută la alin. (2) art. 264 CP RM nu poate fi succedată de infracțiunea specificată la art. 266 CP RM. Un concurs forțat între aceste infracțiuni nu este cu putință. În atare situație este aplicabil doar alin. (2) art. 264 CP RM, nu și art. 266 CP RM. La această concluzie ne îndeamnă conținutul dispoziției normei de la art. 266 CP RM.	102. Se acceptă. Conjuncția „și” urmează a fi înlocuită cu conjuncția „sau”.
--	--	---

	Dacă intenția legiuitorului rezidă în punctarea unor situații alternative (norma proiectată urmând să fie aplicabilă indiferent de faptul dacă una dintre infracțiunile prevăzute la alin. (2), (4), (6) art. 264 CP RM este succedată de infracțiunea prevăzută la art. 266 CP RM), considerăm că conjuncția „și” trebuie înlocuită cu conjuncția „sau”. Înțelegem că, în mod firesc, art. 266 CP RM, în mod independent, nu poate fi reținut la încadrare. Această normă se aplică, de fiecare dată, în concurs cu una dintre normele înscrise la art. 264 CP RM. Totuși, drept excepție, art. 266 CP RM nu este funcțional în caz de săvârșire a infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 264 CP RM (inclusiv, în cazul săvârșirii infracțiunii în prezența circumstanței agravante consemnate la alin. (2) art. 264 CP RM). Prin urmare, în caz de săvârșire a infracțiunii prevăzute la alin. (2) art. 264 CP RM norma de la art. 266 CP RM nu poate fi reținută. Respectiv, această ipoteză nu este acoperită de norma proiectată, întrucât este folosită conjuncția „și” între alin. (2), (4), (6) art. 264 CP RM și art. 266 CP RM.	
	103. Se completează cu articolele 134²³ și 134²⁴ cu următorul cuprins: „Articolul 134²³. Entitate neconstituțională Prin entitate neconstituțională se înțelege structura creată pe teritoriul unui stat, în afara reglementărilor constituționale ale statului respectiv și nerecunoscută în conformitate cu prevederile internaționale.” 23. Se completează cu articolul 134²⁴ cu următorul cuprins: „Articolul 134²⁴. Structură informativă ilegală Prin structură informativă ilegală se înțelege orice structură creată în afara reglementărilor constituționale și legale ale statului, în scopul culegerii și prelucrării	103. A se vedea pct. 16 din prezentul tabel.

	informațiilor ce conțin secret de stat, altor informații ce pot fi folosite pentru comiterea unor acțiuni în dauna suveranității, independenței, inviolabilității teritoriale, securității de stat sau capacității de apărare a Republicii Moldova, precum și în scopul recrutării persoanelor cu scopul acordării sprijinului în astfel de acțiuni." În primul rând, semnalăm că părțile introductive din cele două puncte - „Se completează cu articolele 134²³ și 134²⁴ cu următorul cuprins: [...]" și, respectiv, „Se completează cu articolul 134²⁴ cu următorul cuprins: [...]" - se dublează una pe cealaltă. Referitor la conținutul definițiilor propuse, menționăm că acestea sunt vulnerabile sub aspectul clarității și previzibilității textului normativ. În ambele articole proiectate - 134²³ și 134²⁴ CP RM - este folosit termenul „structură". Din care dicționar a fost preluat acest termen? Este dificil de înțeles care este semnificația atribuită de către autorii Proiectului acestui termen. De exemplu, reprezintă oare „structură" (în sensul art. 134²³ și 134²⁴ CP RM) întreprinderea, organizația obștească, organizația sportivă, organizația culturală, organizația religioasă etc., creată în conformitate cu așa-numita „legislație" a așa-numitei „republici moldoveneștinistrene"? Cuprinde oare termenul „structură" doar înțelesul de așa-numită „autoritate" care acționează în afara câmpului constituționalității sau acest termen se referă la oricare subiect colectiv care acționează în afara câmpului constituționalității? Carența analizată trebuie înlăturată, deoarece contravine prevederii de la lit. a) alin. (1) art. 54 al Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative (în continuare - Legii nr. 100/2017): „Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor	
--	--	--

	reguli: [...] conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, [...]". O posibilă soluție ar fi substituirea termenului „structură” printr-un alt termen sau printr-o altă sintagmă (de exemplu: pseudoautoritate; pretinsă autoritate etc.). Nu doar termenul „structură” este susceptibil de interpretare extensivă defavorabilă. În art. 134²⁴ CP RM de aceeași carență suferă sintagma „altor informații ce pot fi folosite pentru comiterea unor acțiuni în dauna suveranității, independenței, inviolabilității teritoriale, securității de stat sau capacității de apărare a Republicii Moldova”. Care sunt criteriile în baza cărora se va stabili dacă „alte informații” pot fi folosite pentru comiterea acțiunilor sus-menționate sau nu? Intră oare sub incidența sintagmei analizate informațiile din mass-media, din rețelele de socializare, din bloguri etc. Întrucât asemenea întrebări nu pot fi evitate, considerăm că sintagma „altor informații ce pot fi folosite pentru comiterea unor acțiuni în dauna suveranității, independenței, inviolabilității teritoriale, securității de stat sau capacității de apărare a Republicii Moldova” contravine regulii fixate în alin. (2) art. 3 CP RM, dar și art. 7 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale. O posibilă soluție ar fi, după caz: 1) excluderea sintagmei „altor informații ce pot fi folosite pentru comiterea unor acțiuni în dauna suveranității, independenței, inviolabilității teritoriale, securității de stat sau capacității de apărare a Republicii Moldova” din art. 134²⁴ CP RM; 2) înlocuirea acestei sintagme prin alta, care nu ar fi susceptibilă de interpretare extensivă defavorabilă.	
--	---	--

	În alt context, semnalăm caracterul tautologic al sintagmei „scopul recrutării persoanelor cu scopul acordării sprijinului în astfel de acțiuni” din partea finală a art. 134²⁴ CP RM. În acest caz, este încălcată regula stabilită la lit. g) alin. (1) art. 54 al Legii nr. 100/2017: „Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: [...] se evită tautologiile juridice”. O posibilă soluție ar fi reformularea sintagmei examinate din „scopul recrutării persoanelor cu scopul acordării sprijinului în astfel de acțiuni” în „scopul recrutării persoanelor în vederea acordării sprijinului în astfel de acțiuni” sau în „scopul recrutării persoanelor pentru acordarea sprijinului în astfel de acțiuni”. Fără doar și poate, în circumstanțele actuale, este binevenită și utilă ideea pusă la baza adoptării art. 134²³ și 134²⁴ CP RM (care sunt de referință pentru art. 338¹ „Constituirea unei structuri informative ilegale” și art. 338² „Complotul împotriva Republicii Moldova” din Codul penal). Tocmai de aceea, ideea în cauză nu trebuie compromisă din start. Ea trebuie să fie realizată în cadrul Proiectului de o asemenea manieră, încât să nu lase nicio „breșă” de care ar putea profita cei care vor fi învinuiți / condamnați în baza art. 338¹ și 338² CP RM.	
	104. Nu este clar dacă art. 177¹ CP RM are un singur alineat sau mai multe. Dacă acest articol proiectat are un singur alineat, de ce atunci a fost necesară indicarea numărului de ordine a acestui alineat? În plus, pune în gardă includerea art. 177¹ și 177² în Capitolul V al părții speciale a Codului penal. Acest capitol este dedicat infracțiunilor contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățenilor. În Constituția Republicii Moldova, dreptul la	104. Nu se acceptă. Prin prisma normelor de incriminare puse în discuție, se atentează asupra identității persoanei care este complementată prin dreptul la viața privată prevăzut la art. 28 din Constituție. În acest sens, reținem că în literatura interpretativă a acestor noțiuni în Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice arată că

	identitate este specificat într-un singur context. Astfel, în alin. (2) art. 10 al Constituției Republicii Moldova se menționează despre „dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.” Desigur, nu această semnificație este atribuită de către autorii Proiectului termenului „identitate” din art. 177¹ și 177² CP RM. Drept urmare, nu este clar care drept constituțional al cetățenilor este violat în rezultatul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art.177¹ și 177² CP RM. Deja există un precedent de „sfidare” a obiectului juridic generic al infracțiunilor prevăzute în Capitolul V din partea specială a Codului penal. Ne referim la infracțiunile prevăzute la art. 176¹ CP RM, în al căror caz este imposibilă stabilirea derivației obiectului juridic special din obiectul juridic generic. Acestei probleme i-au fost consacrate două studii științifice. Ignorarea concepției de sistematizare a părții speciale a Codului penal, care se fundamentează pe includerea articolelor într-un anumit capitol în funcție de obiectul juridic generic al infracțiunii / infracțiunilor prevăzut(e) de acel articol, contravine principiului coerenței normelor juridice, consemnat la lit. d) alin. (1) art. 3 al Legii nr. 100/2017. O posibilă soluție ar consta în crearea unui nou capitol în partea specială a Codului penal al Republicii Moldova după modelul Capitolului VIII „Falsul în documente, falsificarea de monede, contrafacerea, fapte penale similare și uzurparea identității” din Codul penal al Republicii Cipriote. În acest nou capitol ar putea fi integrate nu doar art.177¹ și 177² CP RM, ci și art. 185 , 236, 237, 246² etc. din Codul penal al Republicii Moldova.	respectul vieții intime și private protejează un domeniu special al existenței și autonomiei umane care nu se extinde asupra sferei libertății și vieții private ale altor persoane și aduce mai multe aspecte esențiale pentru înțelegerea noțiunii de viață intimă și privată printre care se enumeră și identitatea. Astfel, în aceeași interpretare prin identitate se înțelege o sferă a existenței individuale, care presupune protejarea vieții, integrității fizice și psihice, libertatea conștiinței și gândirii și recunoașterea personalității juridice. Protejarea vieții private include și ocrotirea calităților individuale ale existenței umane, felul în care persoana se manifestă, identitatea ei (de exemplu, numele, etc.). În contextul celor expuse, nu considerăm oportună recomandarea formulată.
--	--	--

	105. Autorii Proiectului nu au prezentat niciun argument care ar justifica abrogarea art. 192 CP RM - pungășia.	105. A se vedea pct. 19 din prezentul tabel.
	106. În dispoziția normei de la art. 217⁵ apare necesitatea folosirii virgulei între noțiunile „droguri” și „etnobotanice”. În formula actuală se creează impresia că legiuitorul folosește o noțiune nouă „droguri etnobotanice”.	106. Se acceptă.
	107. Articolul 234 se abrogă. În Nota informativă la Proiect, găsim destule argumente care contrazic necesitatea unei astfel de abrogări: „Protecția mediului înconjurător constituie o prioritate națională, care vizează în mod direct nu doar condițiile de viață și sănătate a populației, dar și realizarea efectivă a intereselor economice și social-umane, or în perspectiva ulterioară anume statului îi va reveni misiunea dificilă de reparare a prejudiciului cauzat mediului, fapt care se va solda cu utilizarea unor surse financiare publice impunătoare. [...] Infracțiunile din categoria dată au un caracter latent pronunțat, astfel la incriminarea faptei este necesar de analizat nu doar urmarea periculoasă care s-a produs, ci și realizarea unei stări de pericol ca rezultat al săvârșirii faptei socialmente periculoase, prevăzută de legea penală, dar și legătura cauzală dintre acestea”. Pe de altă parte, în aceeași Notă informativă se menționează: „În contextul în care un set de norme de incriminare din Codul penal nu prezintă un pericol social sporit, iar scopul pedepsei poate fi asigurat prin prisma Codului contravențional, întrucât sancțiunile prevăzute pentru această faptă sunt prevăzute și pot fi aplicate inclusiv în baza Codului contravențional, considerăm oportun atribuirea acestora la categoria de contravenții. Or, umanizarea legislației penale și a justiției penale, și	107. Se acceptă. Pct. 66 se exclude din proiect.

	promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului se numără printre prioritățile-cheie ale reformelor din sectorul justiției din Republica Moldova. Astfel, unul dintre cele mai tradiționale instrumente pentru umanizarea legislației penale este reducerea asprimii sancțiunilor și menținerea proporționalității acestora în funcție de scopul urmărit și gravitatea infracțiunii. În acest sens, infracțiunile de la art. [...] 234 [...] din Codul penal urmează a fi comutate în norme de drept contravențional". Dintre toate articolele din Capitolul IX al părții speciale a Codului penal, autorii Proiectului au ales să abroge tocmai art. 234. Are Republica Moldova resurse piscicole inepuizabile sau poate țara noastră excelează în ceea ce privește diversitatea resurselor biologice acvatice? Autorii Proiectului nu au prezentat date statistice sau alt fel de date din care ar reieși un răspuns afirmativ la aceste întrebări. În ce ne privește, nu considerăm eficientă și suficientă aplicarea art. 114 din Codul contravențional în cazul faptei de îndeletnicire ilegală cu pescuitul, vânatul sau cu alte exploatări ale apelor. Răspunderea contravențională nu poate avea un efect preventiv și disuasiv împotriva comiterii unei asemenea fapte, mai ales în cazul în care această faptă se soldează cu daune semnificative. Art. 234 CP RM poate și trebuie să fie modificat, pentru a corespunde noilor realități sociale. Excluderea acestui articol din legea penală nu este soluția care s-ar înscrie în obiectivul de participare activă a Republicii Moldova la eforturile internaționale de protecție a mediului. În concluzie, nu considerăm oportună abrogarea art. 234 CP RM.	
--	--	--

	108. La articolul 241 alineatul (1) cuvântul „profit” se substituie cu cuvântul „venit”. Ar fi interesant să cunoaștem argumentele autorilor Proiectului în susținerea unei astfel de modificări. Însă, în mod regretabil, în Nota informativă la Proiect nu găsim nici măcar un singur argument de rigoare. Dacă autorii Proiectului nu pot sau nu vor să ne convingă că o asemenea remaniere este necesară societății, poate ar trebui să se renunțe la modificarea art. 241 CP RM? În orice caz, această omisiune a autorilor Proiectului încalcă următoarele prevederi din Legea nr. 100/2017: „Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr. 1, care va cuprinde cel puțin următoarele compartimente: [...] condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite” (lit. b) alin. (1) art. 30); „La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ” (alin. (4) art. 71).	108. Se acceptă. Pct. 68 din proiect se va exclude.
	109. Cu referire la art. 259 reținem că: În primul rând, în locul sintagmei „accesul ilegal la sistem informatic” ar trebui să se recurgă la sintagma „accesul ilegal la un sistem informatic”. În al doilea rând, în alin. (1) art. 259 CP RM se propune definirea noțiunii „sistem informatic” chiar în dispoziția acestui alineat: „sistem informatic, adică [...] dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea	109. Se acceptă. Noțiunea de „sistem informatic” urmează a fi definită în Capitolul XIII din cod, conform observațiilor prezentate. Cu referire la daunele considerabile, reținem că acestea au fost cuantificate în art. 126 din Codul penal. (a se vedea pct. 23 din proiect)

	unui program, prelucrarea automată a datelor". Prin aceasta se încalcă regula fixată la lit. d) alin. (1) art. 54 al Legii nr. 100/2017: „Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli [...] noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitându-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică [...]". Dacă autorii Proiectului doresc să definească noțiunea „sistem informatic" (ceea ce este salutar, întrucât va contribui la asigurarea clarității și previzibilității art. 259 CP RM), o pot face într-un articol din Capitolul XIII al părții speciale a Codului penal. De exemplu, în Codul penal al României , noțiunea de sistem informatic este definită nu în art. 360 „Accesul ilegal la un sistem informatic" din Capitolul VI „Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice" al părții speciale, ci în alin. (1) art. 181 din Titlul X „Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală" din partea generală. Altă problemă, de o importanță chiar mai mare, este includerea sintagmei „dacă aceste acțiuni au cauzat daune considerabile" în partea finală a alin. (1) art. 259 CP RM. Modificări similare sunt preconizate pentru alin. (1) art. 260², alin (1) art. 260³, alin. (1) art. 260⁴, alin. (1) art. 260⁶ și alin. (1) art. 261¹ CP RM. Din motive neclare, autorii Proiectului sunt selectivi și nu propun includerea sintagmei „dacă aceste acțiuni au cauzat daune considerabile" în partea finală a alin. (1)-(3) art. 260 CP RM. Aceasta deși în art. 260 CP RM, la lit. d) alin. (4) sunt specificate „daunele în proporții mari", iar la alin. (5) sunt consemnate „daunele în proporții deosebit de mari". Dincolo de această inconsecvență a autorilor Proiectului, altceva provoacă o nedumerire mai mare. Astfel, în Nota informativă la Proiect sunt prezentate	
--	--	--

	următoarele considerente: „Analiza cazurilor de accesare neautorizată/ilegală de la distanță a sistemelor informatice (calculatoare, telefoane mobile, ș.a.) denotă că victimele nu suferă daune materiale în proporții mari, dar li se cauzează daune considerabile, care potrivit art. 126 alin. (2) din Codul penal „Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, ...". Cum au stabilit autorii Proiectului că, în cazurile respective din practica judiciară, au fost cauzate daune considerabile? Există o confirmare juridică a unei astfel de constatări? Însă, mai regretabil este altceva. În fragmentul precitat din Nota informativă se face trimitere la alin. (2) art. 126 CP RM. Să nu știe oare autorii Proiectului că criteriile de stabilire a caracterului considerabil al daunei, stabilite în această normă, au fost supuse criticii în Adresa din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal (în continuare - Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 22/2017): „[...] Curtea a observat că legiuitorul a instituit la art. 126 alin. (2) din Codul penal criterii subiective de delimitare între daune „considerabile” și daune „esențiale”, care se apreciază doar în funcție de însemnătatea bunurilor pentru victimă și alte circumstanțe care influențează starea sa materială. Curtea a constatat că o reglementare expresă privind cuantumul daunelor „esențiale” și „considerabile”	
--	--	--

	a existat în redacția inițială a Codului penal, adoptat la 18 aprilie 2002, care însă a fost exclusă prin Legea nr. 211 din 29 martie 2003. Prin urmare, ținând cont de sarcina care revine legiuitorului de a reglementa gravitatea vătămării rezultate din comiterea unei fapte penale și valoarea pagubei, Curtea subliniază necesitatea stabilirii de către Parlament în legea penală a unui prag valoric al daunei considerabile și esențiale pentru excluderea estimărilor subiective". Sintagma „daune (în proporții) considerabile” reprezintă o regretabilă moștenire sovietică, la care nu se dorește să se renunțe după mai mult de 30 de ani de independență. Astfel, în pct. 17 dintr-o hotărâre a Plenului Judecătoriei Supreme a URSS din 1972 (sic!) se explică: „Atunci când se stabilește dacă sustragerea bunurilor din averea de stat sau obștească este de proporții [...] considerabile, trebuie să se ia în considerare, nu numai valoarea bunurilor sustrate, dar și numărul bunurilor sustrate (greutate, volum), precum și însemnătatea acestora pentru economie”. Nu este greu de observat că definiția din alin. (2) art. 126 CP RM constituie o „adaptare” a acestei explicații. Despre inadvertențele și abuzurile generate de sintagma „daune (în proporții) considerabile” s-a vorbit și continuă să se vorbească. Din păcate, aceste argumente sunt ignorate de către legiuitor. Criteriile, stabilite în alin. (2) art. 126 CP RM, reprezintă în continuare un teren propice pentru încălcarea regulii fixate în alin. (2) art. 3 CP RM, dar și a art. 7 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale. În afară de aceasta, sintagme de genul „daune (în proporții) considerabile” nu sunt sugerate în textul Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea	
--	---	--

	informatică (în continuare - a Convenției de la Budapesta). Poate este timpul ca această Convenție să înceapă a fi respectată de către Republica Moldova? Înțelegem intenția autorilor Proiectului de a trasa - în alin. (1) art. 259, alin. (1) art. 260², alin. (1) art. 260³, alin. (1) art. 260⁴, alin. (1) art. 260⁶ și alin. (1) art. 261¹ CP RM - o limită care ar permite delimitarea manifestărilor de ilicit penal de manifestările care nu posedă gradul suficient de pericol social pentru a fi considerate infracțiuni. Însă, în afară de sintagme de genul „daune (în proporții) considerabile”, chiar nu mai există alte căi de a asigura o astfel de delimitare? În cazul alin. (1) art. 327 și alin. (1) art. 328 CP RM, autorii Proiectului au identificat o cale mai reușită (deși nu lipsită de neajunsuri la care ne vom referi infra). Întrebarea este: de ce, în cazul alin. (1) art. 259, alin. (1) art. 260², alin. (1) art. 260³, alin. (1) art. 260⁴, alin. (1) art. 260⁶ și alin. (1) art. 261¹ CP RM, autorii Proiectului insistă pe o cale pe care au considerat-o greșită în cazul alin. (1) art. 327 și alin. (1) art. 328 CP RM? O posibilă soluție la problema, pe care am învederat-o, transpare chiar din art. 2 „Accesarea ilegală” al Convenției de la Budapesta: „Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului său intern, accesarea intenționată și fără drept a ansamblului ori a unei părți a unui sistem informatic. O parte poate condiționa o astfel de incriminare de comiterea încălcării respective prin violarea măsurilor de securitate, cu intenția de a obține date informatice ori cu altă intenție delictuală, sau de legătura dintre încălcarea respectivă și un sistem informatic conectat la alt sistem informatic (subl. ns.)”. Din criteriile propuse în propoziția subliniată poate fi ales	
--	---	--

	unul sau câteva care ar permite delimitarea manifestărilor de ilicit penal de manifestările care nu posedă gradul suficient de pericol social pentru a fi considerate infracțiuni. Dacă fapta nu va corespunde unui asemenea criteriu / unor asemenea criterii, poate fi stabilită răspunderea contravențională pentru manifestările care nu posedă gradul suficient de pericol social pentru a fi considerate infracțiuni.	
	110. Cu referire la art. 281 din proiect atragem atenția asupra faptului că sintagma „bună știință” se scrie fără cratimă. În alt registru, la lit. a) alin. (2) art. 281 CP RM este folosit textul „intereselor publice sau”. Aceasta deși în Nota informativă la Proiect se recurge la următoarele argumente împotriva utilizării unei asemenea sintagme: „Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 33 din 7 decembrie 2017, instanța de contencios constituțional a declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 327 [...] din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. În hotărârea sa, Curtea inter alia a statuat că legea penală în ansamblu, prin întregul său conținut, are drept scop protejarea interesului public, care se particularizează prin identificarea unor valori juridice concret determinate”. În context, este necesar să adăugăm că a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau”, utilizat nu doar în alin. (1) art. 327 CP RM și la lit. d) alin. (2) art. 361 CP RM (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 33 din 07.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit.d) din Codul penal), dar și în:	110. Se acceptă. Textul „intereselor publice sau” a fost exclus din cuprinsul prevederilor de la art. 281 alin. (2) lit. a), precum și din art. 352 alin. (1) și art. 362¹ alin. (3) lit. b).

	• alin. (1) art. 328 CP RM (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 22/2017); • alin. (1) art. 329 CP RM (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 24 din 17.10.2019 privind controlul constituționalității unor prevederi din articolele 189 alin. (3) lit. f), 307 alin. (2) lit. c), 327 alin. (2) lit. c), 329 alin. (1) și alin. (2) lit. b) și din articolul 1 335 alin. (11) din Codul penal (în continuare - Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 24/2019)); • alin. (1) art. 335 CP RM (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 39 din 21.12.2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 335 alin. (1) din Codul penal). Mai mult, în Adresa din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 24/2019, se explică în mod clar: „[...] eventualele daune materiale cauzate intereselor publice s-ar putea regăsi în categoria daunelor cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice de drept public, care gestionează un domeniu de interes public”. În afară de aceasta, în Adresa din Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 22/2017, instanța de contencios constituțional atenționează: „[...] având în vedere faptul că noțiunea „interes public” se regăsește în mai multe componente de infracțiuni și contravenții, și în acest sens urmează a fi efectuate modificările de rigoare, cu luarea în considerare a raționamentelor expuse în hotărârea Curții”. Deși prin Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 24/2019, textul „intereselor publice sau” din alin. (1) art. 329 CP RM a fost declarat	
--	---	--

	neconstituțional, în Proiect, în cazul alin. (1) art. 329 CP RM, se propune excluderea textului „intereselor publice sau”. Acest text nu se mai regăsește nici în variantele de Proiect ale alin. (1) art. 327 și ale alin. (1) art. 328 CP RM, precum și ale art. 312 și 313 din Codul contravențional. Totodată, nu este clar de ce în Proiect nu se propune excluderea aceluiași text din alin. (1) art. 352 și lit. b) alin. (3) art. 362¹ CP RM. Se așteaptă cumva ca instanța de contencios constituțional să se expună asupra neconstituționalității textului „intereselor publice sau” din aceste norme? Dacă aceasta este atitudinea, atunci în viitor trebuie să ne mai așteptăm la un proiect de genul celui de față? Din toate aceste considerente, recomandăm excluderea textului „intereselor publice sau” din varianta de Proiect a lit. a) alin. (2) art. 281 CP RM, precum și din alin. (1) art. 352 și lit. b) alin. (3) art. 362¹ CP RM.	
	111. Articolul 327: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) îndeplinirea sau abținerea de la îndeplinirea în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii, dacă aceasta s-a soldat cu vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății persoanei, sau cu cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ce depășesc un salariu mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani”; [...] ”	111. Se acceptă. Reieșind din cele expuse, menționăm că textul „un salariu mediu lunar pe economie prognozat” se substituie cu textul „10 salarii medii lunare pe economie prognozate”.

	Articolul 328 va avea următorul cuprins: „Articolul 328. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (1) Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta s-a soldat cu vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății persoanei, sau cu cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ce depășesc un salariu mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. [...]" Am remarcat mai sus că textul „intereselor publice sau" nu se mai regăsește în variantele de Proiect ale alin. (1) art. 327 și ale alin. (1) art. 328 CP RM. În variantele de Proiect ale acestor norme nu mai regăsim în genere textul „daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice". Desigur, aceasta este salutar. Care sunt însă alternativele propuse de autorii Proiectului? Referitor la prima alternativă - „vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății persoanei" - nu avem nicio obiecție. Cât privește cealaltă alternativă - „cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ce depășesc un salariu mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre	
--	--	--

	de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei" - poziția noastră este alta. Avem observații în legătură nu cu această formulare în ansamblu, ci referitor doar la cuantumul daunelor cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Or, numai pentru daunele cauzate de infracțiunile prevăzute la alin. (1) art. 327 și ale alin. (1) art. 328 CP RM, în Proiect se propune pragul valoric de un singur salariu mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Un prag valoric atât de redus nu poate corespunde gradului de pericol social al unei infracțiuni (chiar dacă vorbim despre abuzul de putere sau abuzul de serviciu și, respectiv, despre excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu). Autorii Proiectului nu invocă niciun argument de ce incriminarea tocmai a acestor fapte trebuie să implice măsuri atât de draconice. În parametrii anului 2022 (ținând cont de faptul că prin Hotărârea Guvernului nr. 458 din 29.12.2021, salariul mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2022, constituie 9900 de lei), cauzarea unor daune, de exemplu, de 9950 de lei ar intra sub incidența alin. (1) art. 327 și ale alin. (1) art. 328 CP RM. În aceste condiții, avem dreptul să ne întrebăm dacă variantele de Proiect ale alin. (1) art. 327 și ale alin. (1) art. 328 CP RM (în partea ce ține de cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice) sunt mai reușite decât variantele în vigoare ale acestor norme. De altfel, autorii Proiectului se contrazic, nesocotind propriile afirmații din Nota informativă la Proiect: „Pentru aceste considerente, Curtea a reiterat că legea penală are repercusiunile cele mai dure comparativ cu alte legi sancționatoare, ea incriminează faptele cele	
--	---	--

	mai prejudiciabile (subl. ns.), respectiv, norma penală trebuie să dispună de o claritate desăvârșită pentru toate elementele componenței infracțiunii în cazul normelor din partea specială a legii penale (HCCnr. 14 din 27 mai 2014, § 83). [...] Comisia de la Veneția a recomandat ca prevederile penale naționale cu privire la „abuzul în serviciu”, „abuz de putere” și expresii similare să fie interpretate în sens restrâns și aplicate cu un grad înalt de prudență, astfel încât să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă (subl. ns.), cum ar fi, spre exemplu, infracțiuni grave împotriva proceselor democratice naționale, încălcarea drepturilor fundamentale, subminarea imparțialității administrației publice ș.a.m.d.” Să înțelegem că daunele, ce depășesc un salariu mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, mărturisesc despre „natura gravă” a unei fapte? În consecință, în alin. (1) art. 327 și alin. (1) art. 328 CP RM, pragul valoric al daunelor, cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, trebuie ridicat până la, de exemplu, 5, 10 sau 15 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. În cazul daunelor care nu depășesc un asemenea prag valoric, ar urma să fie aplicată răspunderea în baza art. 312 sau 313 din Codul contravențional. O altă problemă, ce se referă la variantele de Proiect ale art. 327 și 328 CP RM, este că, în aceste articole, daunele cu caracter nepatrimonial sunt reduse exclusiv la prejudiciul cauzat sănătății sau vieții persoanei (vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății persoanei; vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; decesul unei persoane). Considerăm simplistă	
--	---	--

	această abordare. Într-un studiu relativ recent, în legătură cu omisiunea reflectării daunelor cu caracter nepatrimonial în art. 327 și 328 CP RM, s-a consemnat: „Pentru a se evita apariția unei lacune în legea penală, devine necesară reflectarea adecvată în textul normativ a ipotezei de producere a daunelor cu caracter nepatrimonial. Menționarea în legea penală doar a daunelor cu caracter patrimonial ar genera o lacună de care unii vor încerca să profite mala fide. În comparație cu daunele cu caracter patrimonial, cele cu caracter nepatrimonial pot lăsa urme chiar mai adânci în destinul unui om. De aceea, o asemenea lacună ar fi absolut inadmisibilă". În același studiu s-a argumentat că, în Codul penal, sintagma „daune considerabile drepturilor persoanei" ar putea fi substituită prin sintagma „suprimarea drepturilor sau libertăților fundamentale ale omului și cetățeanului", care este folosită în alin. (1) art. 54 al Constituției Republicii Moldova. Dacă autorii Proiectului pot propune o alternativă mai potrivită în locul sintagmei „suprimarea drepturilor sau libertăților fundamentale ale omului și cetățeanului", ar fi cazul să o facă.	
	112. În art. II al Proiectului, în care sunt propuse amendamente la Codul contravențional, atrag atenția următoarele puncte: 12. Articolul 233 va avea următorul cuprins: „Articolul. 233 Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe (1) Conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad minim sau în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare, se sancționează [...].	112. Precizare. A se vedea pct. 32 din prezentul tabel.

	(2) Conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare, se sancționează [...] La normele de la alin. (1) și (2) art. 233 Cod contravențional sesizăm un paralelism juridic. La concret, aceeași faptă exprimată în „conducerea vehiculului de către o persoană care se află în stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare” este prevăzută atât la alin. (1), cât și la alin. (2) art. 233 Cod contravențional. Același paralelism juridic identificăm în cazul normelor înscrise la alin. (3) și (4) art. 233 Cod contravențional (i.e. ipoteza predării cu bună știință a conducerii vehiculului către o persoană care se află în „stare de ebrietate produsă de droguri și/sau de alte substanțe cu efecte similare”).	
	113. Articolul 312 va avea următorul cuprins: Articolul 312. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes personal sau în interesul altor persoane, dacă aceasta a cauzat daune materiale, sau a îngreunat exercitarea atribuțiilor statului sau a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, se sancționează [...].” Norma de la art. 312 Cod contravențional este corespondentă celor de la art. 327 CP RM. De aceea, și conținutul acestor norme trebuie să fie unul în măsură să accentueze caracterul lor corespondent. În varianta de Proiect diferențiază conținutul acestor norme. Astfel, dacă în cazul art. 327 CP RM, din perspectiva redării faptei	113. Se acceptă. Articolul 312 alin. (1) din Codul Contravențional va avea următorul cuprins: „(1) Îndeplinirea sau neîndeplinirea în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii, dacă aceasta s-a soldat cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății persoanei, sau cu cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes personal sau în interesul altor persoane, dacă aceasta a cauzat daune materiale, sau a îngreunat exercitarea atribuțiilor statului sau a drepturilor și intereselor

	prejudiciabile, este propusă o nouă formulă a conținutului normei (i.e. îndeplinirea sau abținerea de la îndeplinirea în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii), atunci în cazul art. 312 Cod contravențional este uzitată vechea formulă (i.e. folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu). Considerăm că autorii Proiectului ar trebui să dea dovadă de uniformitate.	ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”
Ministerul Apărării	114. „Articolul 289⁴. Pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare, (1) Pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 60 la 240 de ore. (2) Aceleași acțiuni săvârșite: a) cu scopul culegerii informației de amplasare a imobilelor, depozitelor, tehnicii militare și a armamentului aflat în zonele militare restricționate sau a obiectivelor militare; b) prin pătrunderea în grup cu scopul capturării sau exercitării ilegale a controlului asupra zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare, însoțită de violență, de amenințarea cu aplicarea ei sau de o altă formă de intimidare; c) prin comiterea unui act de violență asupra unui militar care încearcă să împiedice pătrunderea neautorizată, dacă acest act poate periclita securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare;	114. Se acceptă parțial. Articolul 289⁴ va avea următorul cuprins: „Articolul 289⁴. Pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare (1) Pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 60 la 240 de ore. (2) Aceleași acțiuni săvârșite: a) cu scopul culegerii informației de amplasare a imobilelor, depozitelor, tehnicii militare și a armamentului aflat în zonele militare restricționate sau a obiectivelor militare; b) prin pătrunderea în grup cu scopul capturării sau exercitării ilegale a controlului asupra zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare, însoțită de violență, de amenințarea cu aplicarea ei sau de o altă formă de intimidare; c) prin comiterea unui act de violență asupra unui militar care încearcă să împiedice pătrunderea neautorizată, dacă acest act poate periclita

	d) prin comiterea unui act de violență asupra unui militar aflat în serviciul de zi/gardă/operativ, dacă acest act poate periclita securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare; e) prin distrugerea îngrădirilor care delimitează hotarele zonei militare restricționate sau cauzarea de daune îngrăditurilor care pot periclita securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare; f) prin distrugerea sau deteriorarea instalațiilor militare, sau perturbarea funcționării lor, dacă aceste acțiuni pot periclita securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare; g) prin plasarea sau o altă faptă care a condus la plasarea pe teritoriul zonei militare restricționate sau a obiectivului militar, prin orice metodă, a unui dispozitiv ori a unei substanțe capabile să distrugă sau să pericliteze securitatea zonei militare restricționate sau obiectivului militar; se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 12 ani. (3) Aceleași fapte care au provocat: a) vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; b) decesul unei persoane; c) alte urmări grave se pedepsesc cu închisoare de la 10 la 20 de ani. (4) Faptele prevăzute la alin.(1), (2) sau (3), săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 de ani sau cu detenție pe viață.” Această propunere rezultă din prevederile Legii nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor	securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare; d) prin comiterea unui act de violență asupra unui militar aflat în serviciul de zi/gardă/operativ, dacă acest act poate periclita securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare; e) prin distrugerea sau deteriorarea instalațiilor militare, sau perturbarea funcționării lor, dacă aceste acțiuni pot periclita securitatea zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare; f) prin plasarea sau o altă faptă care a condus la plasarea pe teritoriul zonei militare restricționate sau a obiectivului militar, prin orice metodă, a unui dispozitiv ori a unei substanțe capabile să distrugă sau să pericliteze securitatea zonei militare restricționate sau obiectivului militar; se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 12 ani. (3) Aceleași fapte care au provocat decesul unei persoane, se pedepsesc cu închisoare de la 10 la 20 de ani. (4) Faptele prevăzute la alin.(1), (2) sau (3), săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 de ani sau cu detenție pe viață.”
--	---	--

	militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova dar, precum din experiența negativă din statul vecin (Ucraina) care a arătat vulnerabilitatea legii penale în domeniul dat. Astfel, prin coroborarea prevederilor art.21 alin.(1) lit.b)-d) și ale art.24 alin.(4) al Legii nr.147/2017, militarii Armatei Naționale sunt autorizați să rețină, să legitimeze și să predea organelor de drept, de îndată, în cel mult 4 ore, persoanele imobilizate ca urmare a executării somațiilor sau a aplicării armei convenționale. Concomitent, legea penală nu prevede careva măsuri coercitive în scopul descurajării comiterii unor astfel de acțiuni periculoase în adresa obiectivelor militare.	
	115. La art.353 Cod penal, după cuvintele „mobilizați prin” se propune a fi completat cu cuvintele „refuz nemotivat”. Or, prin coroborarea prevederilor art.57 din Constituția Republicii Moldova și art.4 al Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, serviciul militar este o formă specială a serviciului public ce rezidă în îndeplinirea de către cetățeni a datoriei constituționale privind pregătirea pentru apărare și apărarea Patriei. Serviciul militar este obligatoriu pentru toți bărbații, cetățeni ai Republicii Moldova, însă la moment nu este prevăzută nici o sancțiune pentru refuzul de a îndeplini această obligațiune constituțională. Astfel, completarea art.353 Cod penal cu cuvintele „refuz nemotivat” este condiționată de faptul că în redacția actuală (art.353) este prevăzută pedeapsa penală doar pentru cetățenii care se eschivează prin automutilare, simularea unei boli, falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, însă refuzul	115. Se acceptă parțial. Reținem că prin proiect se propune ca art. 372 din Codul penal să fie transpus în legislația contravențională. Prin urmare, în contextul propunerii formulate, art. 373³ din Codul contravențional va avea următorul cuprins: „Articolul 373³. Refuzul sau eschivarea de la serviciul militar (1) Refuzul militarului sau a rezervistului de a îndeplini obligațiile serviciului militar sau de a participa la concentrare ori mobilizare, se sancționează cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 30 la 50 de ore. (2) Eschivarea militarului sau a rezervistului de la îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau de la concentrare ori mobilizare prin automutilare sau prin simularea unei boli, prin

	nemotivat de a îndeplini serviciul militar nu se regăsește în componența acestei infracțiuni, fapt pentru care recruții nu mai decurg la formele de eschivare prevăzute și își exprimă refuzul direct, fapt pentru care nu pot fi pedepsiți.	falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 50 la 60 de ore.”
	116. La Art. II al proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului contravențional): 1. La pct.22-25 din proiectul de lege, pentru contravențiile prevăzute la art.373¹-373⁴ Cod contravențional, sancțiunea propusă „muncă neremunerată în folosul comunității” contravine prevederilor art.37 alin.(7) din Codul contravențional, care prevede expres că „Munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract și persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani.”. În acest context, propunem menținerea prevederilor de la art.37 alin.(7) din Codul contravențional, raționamentul acesteia constând în imposibilitatea antrenării militarilor pe contract în alte activități, reieșind din statutul special al acestora și misiunea de bază ce rezidă în îndeplinirea obligației privind apărarea Patriei. Or, în anumite situații conform prevederilor art.14 alin.(5) al Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor „în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, a executării serviciului de luptă, de alarmă, a participării la exerciții și antrenamente militare, la alte acțiuni legate de asigurarea capacității de luptă și de mobilizare, timpul de serviciu a militarilor nu se limitează.” În acest sens, pentru contravențiile propuse la art.373¹-373⁴, considerăm oportună substituirea sancțiunii „munca neremunerată în folosul comunității” cu	116. Se acceptă parțial. Potrivit prevederilor Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, cetățenii incorporați în serviciul militar pot fi atât militari prin contract cât și militari în termen sau în termen redus. Astfel, în vederea unei aplicabilități echitabile a sancțiunii contravenționale considerăm oportun a prevedea în calitate de sancțiune atât amenda cât și munca neremunerată în folosul comunității.

	sanctiunea pecuniară „amendă”, cuantumul căreia poate fi calculat reieșind din prevederile art.34 alin(4) lit.c) Cod contravențional „muncă neremunerată în folosul comunității, calculându-se o oră de muncă pentru o unitate convențională” (spre exemplu: „de la 30 la 60 de ore” a se substitui cu „de la 30 la 60 unități convenționale”).	
	117. La pct.31 din proiect, textul „după cuvintele „prevăzute la art.” se completează cu cifra „56²”, iar” propunem a fi exclus. Raționamentul propunerii derivă din prevederile art.7 alin.(2) din Legea nr.156/2007 cu privire la organizarea serviciului civil (de alternativă), coroborate cu pct.9 din Regulamentul privind modul de organizare și executare a serviciului civil, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.865/2008, conform cărora „organizarea și îndeplinirea serviciului civil în cadrul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și în unitățile teritoriale autonome cu statut special revine reprezentanților serviciului civil, numiți de Centru după coordonarea candidaturilor cu conducătorul autorității administrației publice locale de nivelul al doilea”. Iar pct.10 al Regulamentului sus enunțat prevede că „controlul și organizarea îndeplinirii serviciului civil revine reprezentanților serviciului civil în cadrul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și în unitățile teritoriale autonome cu statut special.” Astfel, Ministerul Apărării nu deține competențe legale în vederea implementării politicii statului în domeniul serviciului civil, aceasta actualmente fiind realizată de autoritatea administrativă responsabilă din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, iar controlul și organizarea îndeplinirii serviciului civil ține	117. Se acceptă.

	de competența subdiviziunilor din cadrul administrației publice locale.	
	118. Adicional, la art.415 alin.(2) lit.a) și alin.(4) lit.b) al Codului contravențional, considerăm necesar înlocuirea cuvintelor „centrele” și respectiv „centrelor” cu „organele administrativ” și respectiv „organelor administrativ”. Această propunere este condiționată de actuala structura organizatorică a organelor administrativ-militare și repartizarea competenței teritoriale. Astfel, pe lângă centrele militare drept organe de evidență militară sunt constituite și activează secțiile administrativ-militare cu aceleași atribuții departamentale. Respectiv, redacția actuală a Codului contravențional nu oferă șefilor secțiilor administrativ-militare posibilitate de a examina contravențiile din domeniul evidenței militare, ceea ce în practică face imposibilă atragerea la răspundere contravențională a persoanelor în raza de competență a secțiilor administrativ-militare, respectiv permite eschivarea acestora de la serviciu militar în termen. Propunerea este în corespundere cu Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul-limită al organelor administrativ-militare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.77/2001.	118. Se acceptă.
Ministerul Mediului	119. În contextul examinării proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) (număr unic 533/MJ/2022), intervenim cu următoarele propuneri din partea generală create în vederea modificării CAP. IX partea Specială a Codului penal după cum urmează: 2. Se	119. Se acceptă parțial Articolul 228¹ va avea următorul cuprins: Articolul 228¹. Folosirea ilicită a subsolului (1) Folosirea ilicită și/sau exploatarea neautorizată a subsolului, adică extragerea și/sau sustragerea zăcămintelor de substanțe minerale utile și/sau a substanțelor minerale utile în lipsa actelor permissive, inclusiv prin încălcarea

	completează cu articolul 228' ce va avea următorul cuprins: „Articolul 228¹. Folosirea ilicită a subsolului (1) Folosirea ilicită și/sau exploatarea neautorizată a subsolului, adică extragerea și/sau însușirea zăcămintelor de substanțe minerale utile și/sau a substanțelor minerale utile în lipsa actelor permise, inclusiv prin încălcarea limitelor perimetrului minier, efectuarea lucrărilor contrar proiectelor tehnice coordonate și aprobate, schemelor tehnologice, planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectelor de recultivare a terenurilor și schimbare a destinației, cu încălcarea proiectului tehnic, încălcarea schemei tehnologice precum și depozitarea neautorizată a deșeurilor deasupra zăcămintelor de substanțe minerale utile și/sau a substanțelor minerale utile, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari mediului, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani. (2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri sau alunecări ale terenului; b) poluarea apelor subterane și subsolului; c) daune în proporții deosebit de mari mediului; d) decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate	limitelor perimetrului minier, efectuarea lucrărilor contrar proiectelor tehnice coordonate și aprobate, schemelor tehnologice, planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectelor de recultivare a terenurilor și schimbare a destinației, cu încălcarea proiectului tehnic, încălcarea schemei tehnologice, precum și depozitarea neautorizată a deșeurilor deasupra zăcămintelor de substanțe minerale utile și/sau a substanțelor minerale utile, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 800 la 1500 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri sau alunecări de proporții ale terenului; b) poluarea apelor subterane și ale subsolului; c) daune în proporții deosebit de mari; d) decesul din imprudență a unei persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale cu privarea de
--	--	--

	pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (3) Acțiunile prevăute la alin. (1) sau (2): a) săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală; b) soldate cu decesul a două sau mai multe persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.
	120. Articolul 126 se modifică după cum urmează: la alineatul (1), după cuvintele "valoarea bunurilor" se completează cu textul "sau resurse naturale" și după textul "distruse" se completează cu textul ", poluate". la alineatul (1¹), după cuvintele "valoarea bunurilor" se completează cu textul "sau resurse naturale" și după textul "distruse" se completează cu textul ", poluate". la alineatul (2), după cuvintele "însemnătatea bunurilor" se completează cu textul ", importanța resurselor naturale.	120. Nu se acceptă. În sensul Codului civil, bunurile sunt toate lucrurile susceptibile apropierei individuale sau colective, iar potrivit art. 471 din același cod bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, fac parte din bunurile domeniului public. În contextul celor enunțate, reținem că resursele naturale se includ în noțiunea de bunuri, prin urmare propunerea prezentată nu poate fi acceptată.
	121. Articolul 223:	121. Se acceptă parțial. Articolul 223 va avea următorul cuprins:

	Titlul articolului va avea următoarea formulare: „încălcarea cerințelor securității de mediu ” alineatul (1) va avea următorul conținut: „Încălcarea cerințelor securității de mediu la proiectarea, evaluarea, avizarea, amplasarea, construcția, reconstrucția, instalarea, lichidarea, demolarea sau punerea în exploatare, precum și la exploatarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor inclusiv celor periculoase, substanțelor și produselor chimice, radioactive, construcțiilor industriale, de transportare, hidrotehnice, agricole, științifice, locative, educaționale, culturale, sociale sau a altor obiective de către persoanele responsabile de respectarea lor dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari mediului., în sancțiunea alineatului (1), textul „la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „până la 3 ani”, textul „până la 5 ani” se substituie cu textul „până la 3 ani”, după cuvintele „cu lichidarea persoanei” se adaugă cuvântul „juridice”, sintagma „de la 650 la 950” se substituie cu sintagma „de la 1500 la 3000”, sintagma „de la 2 la 5 ani” se substituie cu sintagma ” de la 1 la 3 ani”, sintagma ” de la 2000 la 4000” se substituie cu sintagma ” de la 5000 la 7000”, după sintagma ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” o anumită activitate pentru o perioada de 5 ani” și mai departe după text. se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au fost de natură să provoace: a) depășirea nivelului radiației; b) daune integrității corporale sau a sănătății; c) pieirea animalelor; d) pieirea animalelor din cartea roșie;	„Articolul 223. Încălcarea cerințelor securității de mediu (1) Încălcarea cerințelor securității de mediu la proiectarea, evaluarea, avizarea, amplasarea, construcția, reconstrucția, instalarea, lichidarea, demolarea sau punerea în exploatare, precum și la exploatarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor inclusiv celor periculoase, substanțelor și produselor chimice, radioactive, construcțiilor industriale, de transportare, hidrotehnice, agricole, științifice, locative, educaționale, culturale, sociale sau a altor obiective de către persoanele responsabile de respectarea lor dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (2) Faptele prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat: a) depășirea nivelului radiației; b) vătămarea gravă sau medie a integrității corporale sau a sănătății;
--	---	--

	e) daune în arii naturale protejate de stat; f) daune în proporții deosebit de mari mediului. se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. ” se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	c) pieirea animalelor; d) daune în proporții deosebit de mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 9000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (3) Faptele prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat din imprudență decesul unei persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
	122. Se completează cu un articol nou, Articolul.223¹ ce va avea următorul cuprins:	122. Se acceptă parțial. Codul se va completa cu art. 223¹ cu următorul cuprins:

	Articolul 223¹. Neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de respectare a legislației cu privire la protecția mediului (1) Neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor și obligațiilor legale de către o persoană cu funcție de răspundere, persoană publică și/sau o persoană cu funcție de demnitate publică asupra respectării legislației cu privire la protecția mediului, dacă aceasta a cauzat: a) poluarea solului, apei, aerului, în proporții ce depășesc limitele admisibile; b) diminuarea prin contaminare și/sau depopulare biodiversității, și/sau secarea apelor, incendii; c) daune în proporții mari mediului; se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani. (2) Acțiunile prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri și/sau alunecări de teren; b) daune în proporții deosebit de mari mediului; c) decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.	„Articolul 223¹. Neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de respectare a legislației cu privire la protecția mediului (1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de răspundere, persoană publică sau o persoană cu funcție de demnitate publică, a atribuțiilor și obligațiilor legale de serviciu privind respectarea legislației cu privire la protecția mediului, dacă aceasta a cauzat: a) poluarea solului, apei, aerului, în proporții ce depășesc limitele admisibile; b) diminuarea prin contaminare a biodiversității; c) secarea apelor; d) incendii; a) daune în proporții mari; se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (2) Faptele prevăzute la alin. (1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri și/sau alunecări de teren; b) daune în proporții deosebit de mari; c) decesul din imprudență a unei persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de
--	--	--

	(3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
	123. Se modifică Articolul 224 ce va avea următorul cuprins: Titlul articolului va avea următoarea formulare: Articolul 224. „Încălcarea regulilor de gestionare a substanțelor și produselor chimice, a deșeurilor, inclusive celor periculoase și radioactive” alineatul (1) va avea următorul conținut: ”(1) Încălcarea regulilor stabilite ce țin de fabricarea, importul, exportul, stocarea, depozitarea, înhumarea, păstrarea, transportarea sau utilizarea, tratarea și valorificarea substanțelor și produselor chimice periculoase, a deșeurilor, inclusive celor periculoase (radiologice, bacteriologice sau toxice) dacă au fost de natură să pună în pericol viața, sănătatea sau să provoace daune în proporții mari mediului.” în sancțiunea alineatului (1) sintagma „de la 1000 la 2000” se substituie cu sintagma „de la 2500 la 5000”, sintagma „de la 2 la 5 ani” se substituie cu sintagma ” de la 1 la 3 ani”, sintagma ”de la 2000 la 4000” se substituie cu sintagma ” de la 5000 la 7000”, după sintagma ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” pentru o perioadă de 5 ani. ” se completează cu alineatul (1¹) ce va avea următorul conținut:	123. Se acceptă parțial. Articolul 224 va avea următorul cuprins: „Articolul 224. Încălcarea regulilor de gestionare a substanțelor și produselor chimice, a deșeurilor, inclusiv celor periculoase și radioactive (1) Încălcarea regulilor stabilite ce țin de fabricarea, importul, exportul, stocarea, depozitarea, înhumarea, păstrarea, transportarea sau utilizarea, tratarea și valorificarea substanțelor și produselor chimice periculoase, a deșeurilor, inclusiv celor periculoase (radiologice, bacteriologice sau toxice) dacă aceasta a pus în pericol viața sau sănătatea populației ori dacă a existat pericolul cauzării unor daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

	”(1¹) Încălcarea regulilor stabilite ce țin de colectarea, transportul, transportarea cantităților considerabile de deșeuri, valorificarea sau eliminarea de deșeuri inclusiv a celor periculoase, controlul acestor operațiuni și întreținerea ulterioară a spațiilor de eliminare și inclusiv acțiunile întreprinse de comercianți sau intermediari (gestionarea deșeurilor),dacă acestea au fost de natură să provoace: a) daune integrității corporale sau a sănătății; b) daune calității aerului, solului, apei ori animalelor sau plantelor; c) daune în proporții mari mediului; se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 5 ani.” alineatul (2) va avea următorul conținut: ”(2) Aceleași acțiuni prevăzute la aliniatele (1) și (1¹): a) săvârșite în zona stării de urgență sau în zona unei calamități naturale; b) în arie naturală protejată de stat; c) soldate cu poluarea mediului; d) soldate cu pieirea animalelor; e) dacă au cauzat daune în proporții deosebit de mari.” în sancțiunea alineatului (2) sintagma „de la 650 la 1150” se substituie cu sintagma „de la 1500 la 3000”, sintagma „până la 5 ani” sq substituie cu sintagma ” de la 1 la 3 ani”, sintagma ” de la 4000 la 6000” se substituie cu sintagma ” de la 5000 la 7000”, după sintagma ” o anumită	(2) Încălcarea regulilor stabilite ce țin de colectarea, transportarea cantităților considerabile de deșeuri, valorificarea sau eliminarea de deșeuri inclusiv a celor periculoase, controlul acestor operațiuni și întreținerea ulterioară a spațiilor de eliminare și inclusiv acțiunile întreprinse de comercianți sau intermediari (gestionarea deșeurilor), dacă a existat pericolul de a cauza a) vătămarea gravă sau medie a integrității corporale sau a sănătății; b) daune calității aerului, solului, apei; c) reducerea regnului animal și/sau vegetal; d) daune în proporții mari se pedepsește cu amendă în mărime de la 950 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (3) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2): a) săvîrșite în zona supusă regimului stării de urgență sau în zona unei calamități naturale; b) săvîrșită într-o arie naturală protejată de stat; c) soldate cu pieirea animalelor; d) care au cauzat daune în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește
--	---	---

	activitate” se completează cu sintagma ” pentru o perioada de 5 ani” și mai departe după text. alineatul (3) va avea următorul conținut: (3) Acțiunile prevăzute la aliniatele (1) și (l), care au provocat din imprudență: a) daune integrității corporale sau a sănătății; b) decesul unei sau mai multor persoane, ” în sancțiunea alineatului (3), textul „de la 3 la 7 ani” se substituie cu textul ” de la 6 la 10 ani, ” textul ” de la 6000 la 11000” se substituie cu textul ” 9000 la 12000”, după cuvintele ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” pentru o perioada de 7 ani ”, mai departe după text. aliniatul (4) se exclude. se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (4) Faptele prevăzute la aliniatele (1) sau (2), care au provocat din imprudență decesul unei persoane, se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.
	124. Articolul 225: alineatul (1) după cuvintele „de către o persoană cu funcție de răspundere” se completează cu sintagma „ , persoană publică și/sau o persoană cu funcție de demnitate publică”; cuvântul ”excesivă” se exclude. litera a) cuvintele „îmbolnăvire în masă a” se substituie cu cuvintele „daune integrității corporale sau a sănătății ”; litera b) cuvintele „ în masă a ” se exclud;	124. Se acceptă parțial. Articolul 225 va avea următorul cuprins: „Articolul 225. Tăinuirea de date sau prezentarea intenționată de date neautentice depre poluarea mediului (1) Tăinuirea datelor sau prezentarea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere, persoană publică sau o persoană cu funcție de demnitate publică ori de către o

	litera c) se abrogă; litera d), cuvintele „alte urmări grave” se substituie cu cuvintele „daune în proporții mari mediului”. în sancțiunea alineatului (1) sintagma „de la 650 la 1150” se substituie cu sintagma „de la 1500 la 3000”, sintagma „de la 3 la 7 ani” se substituie cu sintagma ” de la 1 la 3 ani”, sintagma ” de la 2000 la 4000” se substituie cu sintagma ” de la 5000 la 7000”, după sintagma ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani.” alineatul (2) după cuvintele „aceleași acțiuni soldate cu” se completează cu textul „daune în proporții deosebit de mari mediului sau”, și sintagma ” decesul a două sau mai multor persoane” se substituie cu sintagma ” a provocat decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane”. în sancțiunea alineatului (2), textul „de la 550 la 850” se substituie cu textul „de la 3000 la 5000”, textul „de la 3 la 7 ani” se substituie cu textul ” de la 6 la 10 ani, ” textul ” de la 4000 la 7000” se substituie cu textul ” 7000 la 10000”, după cuvintele ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” în sancțiunea alineatului (2), textul „de la 550 la 850” se substituie cu textul „de la 3000 la 5000”, textul „de la 3 la 7 ani” se substituie cu textul ” de la 6 la 10 ani, ” textul ” de la 4000 la 7000” se substituie cu textul ” 7000 la 10000”, după cuvintele ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:	persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, precum și de către o persoană juridică, a datelor neautentice despre avariile cu poluare excesivă a mediului, cu poluare radioactivă, chimică, bacteriologică sau cu alte urmări periculoase pentru viața sau sănătatea populației, precum și despre starea sănătății populației afectate de poluarea mediului, dacă aceasta a provocat din imprudență: a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor; se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (2) Aceleași acțiuni soldate cu daune în proporții deosebit de mari ori decesul din imprudență a unei persoane, se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
--	--	--

	„(3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	
	125. Articolul 226: în titlu articolului cuvântul „ecologice” se substituie cu cuvintele „de mediu”. alineatul (1) după cuvintele „ de către o persoană cu funcție de răspundere” se completează cu sintagma „ , persoană publică și/sau persoană cu funcție de demnitate publică”; litera a) va avea următorul conținut: „daune integrității corporale sau a sănătății; litera b) cuvintele „în masă a” se exclud; litera c) va avea următorul conținut: „daune în proporții mari mediului”; litera d) se exclude; în sancțiunea alineatului (1), textul „de la 550 la 850” se substituie cu textul „de la 1500 la 3000”, textul „de până la 5 ani” se substituie cu textul ” de la 1 la 3 ani, ” textul ” de la 2000 la 4000” se substituie cu textul ” 5000 la 7000”, după cuvintele ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ”pentru o perioadă de 5 ani.” alineatul (2) după textul „aceleași acțiuni soldate cu” se completează cu textul „daune în proporții deosebit de mari mediului ori”, și sintagma ” decesul a două sau mai multor persoane ” se substituie cu sintagma ” a provocat decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane ”.	125. Se acceptă parțial. Articolul 226 va avea următorul cuprins: „Articolul 226. Neîndeplinirea obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor de mediu (1) Eschivarea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de răspundere, persoană publică sau persoană cu funcție de demnitate publică ori de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală, precum și de către o persoană juridică, a obligațiilor de lichidare a consecințelor încălcărilor de mediu, dacă aceasta a provocat din imprudență: a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor; c) daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu

	în sancțiunea alineatului (2), textul „de la 550 la 850” se substituie cu textul „de la 3000 la 5000”, textul „de la 3 la 7 ani” se substituie cu textul ” de la 2 la 5 ani, ” textul ” de la 4000 la 7000” se substituie cu textul ” 7000 la 10000”, după cuvintele ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. ” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (2) Aceleași fapte soldate cu daune în proporții deosebit de mari ori decesul din imprudență a unei persoane se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
	126. Articolul 227: alineatul (1) va avea următorul conținut: „Poluarea chimică, fizică sau biologică a solului cu produse periculoase, inclusiv cele rezultate urmare a desfășurării activității economice, ori de altă natură, ca urmare a încălcării regulilor și normelor de gestionare a substanțelor chimice și produse chimice periculoase, deșeuri, produse biocid, stimulenți de creștere a plantelor și cu alte substanțe chimice periculoase, radioactive sau biologice în timpul transportării, utilizării sau păstrării lor, în cantități și/sau concentrații care au schimbat caracteristicile sau proprietățile solului și/sau au cauzat: a) daune integrității corporale sau a sănătății; b) daune mediului în proporții mari; c) daune producției agricole în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități	126. Se acceptă parțial. Dispoziția alin. (1) va avea următorul cuprins: „Poluarea chimică, fizică sau biologică a solului cu produse periculoase, inclusiv cele rezultate urmare a desfășurării activității economice, ori de altă natură, ca urmare a încălcării regulilor și normelor de gestionare a substanțelor chimice și produse chimice periculoase, deșeuri, produse biocid, stimulenți de creștere a plantelor și cu alte substanțe chimice periculoase, radioactive sau biologice în timpul transportării, utilizării sau păstrării lor, în cantități și/sau concentrații care au schimbat caracteristicile sau proprietățile solului și/sau au cauzat: a) daune sănătății populației;

	convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani. ” alineatul (2) va avea următorul cuprins: ”(2) Acțiunile prevăzute la alin. (1), dacă au fost săvârșite în zona stării de urgență sau în zona unei calamități naturale sau în teritoriul ariei naturale protejate de stat, soldate cu: a) daune în proporții deosebit de mari mediului; b) decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: ”(3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	b) daune mediului în proporții mari; c) daune producției agricole în proporții mari” În partea ce ține de celelalte propuneri înaintate, considerăm că textul din redacția proiectului de lege asigură într-o măsură suficientă criteriile de calitate a legii și nu va crea careva impedimente la calificarea infracțiunii.
	127. Se completează cu articolul 227¹ ce va avea următorul cuprins: ”Articolul 227¹. Exploatarea ilegală a solului	127. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impune dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr.

	(1) Exploatarea ilegală și/sau neconformă a solului, fără a respecta normele legale, manifestată prin compactare, decopertare, înmlăștinire sau amestecul fabricat sau natural ce contribuie la modificarea morfologică a solului, soldat cu diminuarea fertilității, dacă aceasta a cauzat: a) însușirea solului în cantități valoarea cărora este mai mare sau egală cu 250 unități convenționale; b) erodare, prăbușiri sau alunecări de teren; c) daune mediului valoarea cărora este mai mare sau egală cu 500 unități convenționale; se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate până la 2 ani ”. (2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu: a) daune în proporții mari mediului; b) daune integrității corporale sau a sănătății, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani. (3) Acțiunile prevăzute la alin.(1), soldate cu: a) daune în proporții deosebit de mari mediului; b) decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar	100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.
--	---	--

	persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (4) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	
	128. Se modifică Articolul 228, după cum urmează: alineatul (1) partea introductivă va avea următorul cuprins: „(1) Încălcarea cerințelor de protecție a subsolului, zăcămintelor de substanțe minerale utile, sau a altor resurse ale subsolului, precum și construcțiile subterane neautorizate, sau depozitarea neautorizată a deșeurilor pe terenurile cu zăcămintele de substanțe minerale utile, inclusiv deversarea substanțelor chimice periculoase în subsol, dacă acestea au cauzat daune în proporții mari mediului, ”; în sancțiunea alineatului (1) sintagma „de la 650 la 1150” se substituie cu sintagma „de la 1500 la 3000”, sintagma „de până la 5 ani” se substituie cu sintagma ” de la 1 la 3 ani”, sintagma ” de la 2000 la 4000” se substituie cu sintagma ” de la 5000 la 7000”, după sintagma ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani.”	128. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impun dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.

	se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: ”(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat: a) prăbușiri sau alunecări ale terenului; b) poluarea apelor subterane; c) daune în proporții deosebit de mari mediului; d) decesul din imprudență a unei sau mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	
	129. Articolul 229: alineatul (1) textul ”Infectarea sau altă impurificare ” se modifică cu ” poluarea”; alineatul (1) textul „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile regnului animal sau vegetal, resurselor piscicole, silviculturii, agriculturii sau sănătății populației ori a provocat decesul persoanei” se substituie	129. Se acceptă parțial. Art. 229 va avea următorul cuprins: „Articolul 229. Poluarea apei (1) Poluarea apelor de suprafață ori subterane cu ape uzate sau cu alte deșeuri ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor industriale, agricole, comunale și de altă natură, ce depășesc

	cu textul „ce depășesc parametrii microbiologici sau chimici, sau concentrațiile maximal admisibile de substanțepoluante”; în sancțiunea alineatului (1) sintagma „de la 650 la 1150” se substituie cu sintagma „de la 1000 la 2000”, sintagma ” de până la 5 ani” se substituie cu sintagma „ de până la 2 ani”. se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: ”(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1) dacă au fost de natură să provoace: a) daune integrității corporale sau a sănătății; b) pieirea animalelor; c) daune în proporții mari mediului, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoanajuridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 5 ani” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: ”(3) Aceleași acțiuni dacă erau de natură să cauzeze: a) daune în proporții deosebit de mari, b) decesul din imprudență a unei sau a mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate	parametrii microbiologici și chimici și/sau concentrațiile maximal admisibile de substanțe poluante, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (2) Faptele prevăzute la alin.(1) dacă au fost de natură să cauzeze: a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor; c) daune în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (3) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) care au cauzat: a) daune în proporții deosebit de mari, b) decesul din imprudență a unei persoane, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a
--	---	--

	pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
	130. Se completează cu articolul 229¹ cu următorul cuprins: ”Articolul 229¹. Bararea sau modificarea ilicită a cursului de apă (1) Bararea sau modificarea ilicită și/sau neautorizată a cursului de apă care curge în mod natural, dacă acestea au fost de natură să cauzeze: a) secarea în totalitate/parțială a unui sau mai multe corpuri de apă; b) micșorarea volumului de apă ce a afectat alimentarea cu apă a populației, adăparea animalelor și/sau irigare; c) reducerea regnului animal și/sau vegetal; d) daune în proporții mari mediului, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioada de 5 ani.	130. Se acceptă parțial. Art. 229¹ va avea următorul cuprins: „ Articolul 229¹. Bararea sau modificarea ilegală a cursului de apă (1) Bararea sau modificarea a cursului de apă care curge în mod natural, dacă aceasta au fost de natură să cauzeze: a) secarea în totalitate sau parțială a unui sau mai multe corpuri de apă; b) micșorarea volumului de apă ce a afectat alimentarea cu apă a populației, adăparea animalelor și/sau irigare; c) reducerea regnului animal și/sau vegetal; d) daune în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a

	(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au fost de natură să provoace: a) prăbușiri și/sau alunecări ale terenului; b) daune în proporții deosebit de mari; c) decesul din imprudență a unei sau a mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au fost de natură să provoace: a) prăbușiri și/sau alunecări ale terenului; b) decesul din imprudență a unei persoane; c) daune în proporții deosebit de mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale, cu privarea de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) care au cauzat din imprudență decesul unei persoane, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. ”
	131. Se completează cu articolul 229² cu următorul cuprins: „Articolul 229². Folosirea ilicită a apelor (1) Folosirea ilicită a apelor dacă aceasta a fost de natură să cauzeze daune în proporții mari mediului, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani.	131. Se acceptă parțial. Art. 229² va avea următorul cuprins: „ Articolul 229². Folosirea neautorizată a apei (1) Folosirea neautorizată a apelor dacă aceasta a fost de natură să cauzeze daune în proporții mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1150 la 1850 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de

	(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă au fost de natură să provoace: a) prăbușiri și/sau alunecări ale terenului; b) secarea în totalitate/parțială a unui sau mai multe corpuri de apă; c) daune în proporții deosebit de mari; d) decesul din imprudență a unei sau a mai multor persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice. (3) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. (2) Acțiunea prevăzută la alin.(1), dacă aceasta a provocat: a) prăbușiri și/sau alunecări ale terenului; b) secarea în totalitate sau parțială a unui sau mai multor corpuri de apă; c) decesul persoanei din imprudență; d) daune în proporții deosebit de mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale, cu privarea de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
	132. Se modifică Articolul 230, după cum urmează: titlul articolului va avea următorul conținut: „Articolul 230. Poluarea aerului atmosferic”; alineatul (1) după cuvintele „Poluarea aerului” se completează cu cuvântul „ atmosferic ”, cuvintele „cu depășirea” se substituie cu cuvintele „ca urmare a depășirii”;	132. Se acceptă parțial. Articolul 230 va avea următorul cuprins: „Articolul 230. Poluarea aerului atmosferic”; alineatul (1) după cuvintele „Poluarea aerului” se completează cu cuvântul „atmosferic”; cuvintele „cu depășirea” se substituie cu cuvintele „ca urmare a depășirii”;

	textul „normelor stabilite,” se substituie cu textul „emisiilor limitat admisibile și/sau concentrațiilor maximal admisibile,” după cuvântul „emisie” se introduce cuvintele „sau evacuării”, textul „regnului animal sau vegetal, sănătății populației ori a provocat decesul persoanei ” se exclude, în sancțiunea alineatului (1) sintagma de la „650 la 1150” se substituie cu sintagma de la „850 la 1500”, textul „închisoare până la 5 ani” se substituie cu textul „închisoare până la 2 ani”. articolul se completează cu alin.(2) cu următorul cuprins: ”(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat: a) pieirea animalelor; b) depopularea și sau contaminarea florei, faunei, a biodiversității, c) daune în proporții mari mediului; d) daune integrității corporale sau a sănătății, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani.” articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) soldate cu: (a) daune în proporții deosebit de mari; (b) decesul din imprudență a unei sau a mai multor persoane,	cuvintele „normelor stabilite,” se substituie cu textul „emisiilor limitat admisibile și/sau concentrațiilor maximal admisibile,” după cuvântul „emisie” se introduce cuvintele „sau evacuării”, iar sintagma „ori a provocat decesul persoanei” se exclude; în sancțiunea alineatului (1) textul „de la 650 la 1150” se substituie cu textul „de la 650 la 1500”, iar textul „închisoare până la 5 ani” se substituie cu textul „închisoare până la 2 ani”, se completează cu alin.(2) cu următorul cuprins: „(2) Faptele prevăzute la alin.(1), dacă acestea au provocat: a) pieirea animalelor; b) daune în proporții mari; c) depopularea și sau contaminarea florei, faunei, a biodiversității; d) daune sănătății populației, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Faptele prevăzute la alin.(1) soldate cu: a) daune în proporții deosebit de mari;
--	---	---

	se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	b) decesul din imprudență a unei persoane, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
	133. Se modifică Articolul 231, după cum urmează: în titlul articolului cuvântul „forestiere” se substituie cu cuvântul „silvice”; alineatul (1) va avea următorul cuprins: ”Tăierea, ruperea și/sau scoaterea din rădăcini a arborilor și arbuștilor din fondul forestier și a vegetațiilor din afara fondului forestier sau din spațiile verzi, precum și a vegetației forestiere din afara fondului forestier săvârșită de persoane cu funcție de răspundere, persoane publice, inclusiv de persoane responsabile de protecția și paza vegetației forestiere sau cu autorizarea de către acestea a recoltării de masă lemnoasă cu încălcarea legii și altor acte normative, care au cauzat daune în proporții ce depășesc 500 de unități convenționale,	133. Se acceptă parțial. Articolul se completează cu alin. (4) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în proporții deosebit de mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani.”

	se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate până la 2 ani ” se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2000 unități convenționale sau cu închisoare de 2 la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 8000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate de la 2 la 5 ani.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în proporții deosebit de mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani.” se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:	
--	---	--

	„(4) Tăierea ilegală a vegetației silvice din ariile naturale protejate de stat, dacă aceasta a provocat daune, valoarea cărora este mai mare sau egală cu 250 unități convenționale, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani.” se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 8 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani.”	
	134. Se completează cu articolul 231¹ cu următorul cuprins: „Articolul 231¹. Diminuarea suprafețelor fondului forestier și a vegetației forestiere din afara fondului forestier (1) Folosirea ilegală a terenului fondului forestier și a vegetației forestiere din afara fondului forestier prin ocuparea neautorizată, în întregime sau în parte, reducerea, fragmentarea, diminuarea a terenurilor din zonele suburbane și zonele verzi, inclusiv spațiile verzi,	134. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impun dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.

	zonele de protecție și zonele sanitare și fâșiile forestiere din terenurile fondului apelor, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (2) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	
	135. Articolul 232: în denumirea articolului cuvântul „forestiere” se substituie cu cuvântul „silvice”; alineatul (1) sintagma ”imprudente a ”se exclude, după cuvântul „deteriorarea” textul „în proporții mari” se substituie cu textul „în proporții ce depășesc 500 unități convenționale”; după cuvintele „masivelor forestiere” se completează cu textul „și/sau a sectoarelor silvice și a spațiilor verzi, zonelor de protecție și zonelor sanitare”, iar textul „în urma folosirii imprudente a focului sau a unor surse de pericol sporit” se exclude;	135. Se acceptă parțial O bună parte din propunerile formulate se regăsesc în versiunea proiectului de lege supus avizării. În acest context, suplimentar la modificările prevăzute în proiect, se vor reține următoarele propuneri: articolul se completează cu alin.(3) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale, sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități

	în sancțiunea alineatului (1) sintagma „de la 550 la 950” se substituie cu sintagma „de la 1000 la 2000”, sintagma ” de până la 3 ani” se substituie cu sintagma „de până la 2 ani”, după sintagma ” o anumită activitate” se completează cu sintagma ” până la 2 ani ”. se completează cu alin.(2) cu următorul cuprins: ”(2) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în proporții mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani”. se completează cu alin.(3) cu următorul cuprins: „(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale, sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” se completează cu alin.(4) cu următorul cuprins: „(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în arii naturale protejate de stat, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale, sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.” Articolul se completează cu alin.(4) cu următorul cuprins: „(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1) săvârșite în arii naturale protejate de stat, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale, sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”
--	--	---

	se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	
	136. Articolul 233 se modifică după cum urmează: în sancțiunea alineatului (1) sintagma „de la 550 la 850” se substituie cu sintagma „de la 1000 la 2000”, sintagma ” de până la 3 ani” se substituie cu sintagma „ de până la 2 ani ”. în sancțiunea alineatului (2) sintagma „de la 700 la 1000” se substituie cu sintagma „de la 2000 la 4000”, sintagma ” de la 3 la 5 ani” se substituie cu sintagma „ de la 1 la 3 ani ”. se completează cu alineatul (3) care va avea următorul conținut: „(3) Aceleași acțiuni prevăzute de alineatul (1) sau (2) care sunt de natură să provoace daune în proporții mari, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 5 ani”. Se completează cu alineatul (4) care va avea următorul conținut: „(4) Aceleași acțiuni prevăzute de alineatul (1) sau (2) care sunt de natură să provoace: a) daune în proporții	136. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impun dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.

	deosebit de mari; b) realizate în arie naturală protejată de stat; c) obiectul vânatului fiind fauna inclusă în Cartea Roșie, se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de 5 ani.” se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Aceleași acțiuni săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale și/sau cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9000 la 12000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 7 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”	
	137. Articolul 234 se abrogă. (se propune a fi transpus în Codul contravențional).	137. Precizare. Pct. 66 din proiect se exclude.
Uniunea Avocaților	138. <i>Cu privire la Art. I ce vizează modificarea Codului penal al Republicii Moldova:</i> Considerăm neargumentată modificarea propusă la art. 71 alin. (3) Cod penal, prin care se propune a exclude cuvintele „femeilor și”, ceea ce ar însemna că femeilor urmează să le fie aplicată pedeapsa cu detențiune pe viață. În acest sens, principiul egalității de gen presupune dreptul femeilor de a participa în aceleași condiții ca și bărbații la educație, la viața politică, socială, economică și culturală.	138. Nu se acceptă. În contextul raționamentelor expuse, ne raliem opiniei potrivit căreia exceptarea femeilor de la pedeapsa detențiunii pe viață constituie o reminiscență sovietică depășită de realitățile sociale. În susținerea celor menționate, aducem drept exemplu legislația unor țări europene precum Germania, Franța, Italia, România, care nu conțin asemenea prevederi. Mai mult ca atât,

	Prin urmare, expresia <i>discriminare față de femei</i> vizează orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are drept efect sau scop să compromită ori să anihileze recunoașterea, beneficiul și exercitarea de către femei, indiferent de starea lor matrimonială, pe baza egalității dintre bărbat și femeie, <i>a drepturilor omului și libertăților fundamentale</i>, în domeniile politic, economic, social, cultural și civil sau în orice alt domeniu. Deci, principiul egalității femeilor și bărbaților vizează anumite drepturi și nu executarea pedepsei, care este o obligatie, impusă prin sentința judecătorească. În același timp, norma în redacția actuală, nu încalcă principiul egalității tuturor în fața legii, or, femeile nu sunt scutite de răspundere penală. În același timp, având în vedere rolul femeii în societate, rolul de mamă, specificul organismului femeii, care diferă de cel al bărbatului, opinăm că este inuman a prevedea în lege posibilitatea aplicării pedepsei penale – detențiune pe viață - față de femei. Este important să amintim că această modificare are drept consecință reorganizarea sistemului penitenciar pentru a asigura condiții de executare a pedepsei – detențiune pe viață de către femei, ceea ce presupune cheltuieli suplimentare pentru bugetul de stat și impune completarea notei informative cu informațiile corespunzătoare privind sursa de cheltuieli suplimentare.	Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a emis la 12 septembrie 2018, un aviz consultativ, prin care a reținut că prevederea art. 71 alin. (3) Cod penal în partea ce ține de interdicția de a aplica detențiunea pe viață numai femeilor, ci nu bărbaților, este contrară standardelor privind nediscriminarea¹³.
--	--	---

¹³ <https://egalitate.md/wp-content/uploads/2016/04/Aviz-detentiunea-pe-viata-femei.pdf>

	139. La pct. 7 propunem excluderea cuvintelor „să extindă”, or instanța de judecată nu poate extinde aplicarea unor pedepse și măsuri alternative închisorii, decât în măsura în care acestea sunt permise de legea penală. În orice caz, rămâne valabilă obligația instanței de judecată să examineze prioritar și să motiveze posibilitatea și oportunitatea aplicării pedepselor și măsurilor alternative închisorii, ceea ce ni se pare rezonabil și în limitele a ceea ce poate face o instanță de judecată.	139. A se vedea pct. 3 din prezentul tabel.
	140. Propunem modificarea art. 79¹ din proiectul de lege și expunerea în următoarea redacție: „Articolul 79¹. Aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (1) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă. (2) În cazul în care persoana învinuită de săvârșirea infracțiunii excepțional de grave, a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pedeapsa detențiunea pe viață nu se aplică și se va	140. Precizare. Cu referire la modificările propuse la art. 79¹, reținem că acestea constituie obiectul unui alt proiect de lege înregistrat în Parlament cu nr. 472 din 14 decembrie 2022. În contextul celor menționate, modificările vizate au fost excluse din prezentul proiect.

	aplica pedeapsa închisorii sau altă pedeapsă alternativă prevăzută de sancțiunea aceleiași norme din Partea Specială a Codului. În acest caz, nu se aplică reducerea pedepsei în condițiile alin. (1) (3) Instanței de judecată îi revine sarcina calificării juridice a faptelor și nu este obligată să adopte calificarea dată de către procuror. (4) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, însă ca urmare a analizei probelor prezentate se ajunge la concluzia că făptuitorul nu este vinovat de cele imputate, persoana nu va fi trasă la răspundere penală, iar judecătorul nu va putea pronunța o sentință de condamnare. Simplul fapt al recunoașterii vinovăției și al dispunerii judecării cauzei conform articolului 364¹ din Codul de procedură penală nu echivalează cu pronunțarea unei sentințe de condamnare. Acest text de lege va fi în acord cu p. 22; 36 din Decizia de Inadmisibilitate a Curții Constituționale a Republicii Moldova din 8 mai 2018 (sesizarea nr. 48g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 364¹ din Codul de procedură penală (judecata în baza probelor administrate în faza de urmărire penală) din 08.05.2018).	
	141. La pct. 18 propunem substituirea cuvintelor „infracțiuni similare” cu cuvintele „infracțiunile menționate anterior”, or noțiunea de „infracțiuni similare” nu este una exactă și ar putea include un spectru mai larg de infracțiuni decât cele avute în vedere de autor.	141. Se acceptă.

	142. Redacția propusă a art. 80 în versiunea proiectului de lege, nu indică clar din care limite ale pedepsei (cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității, pedepsei cu amendă) se reduce pedeapsa: din limitele generale, sau din limitele speciale. Totodată, atragem atenția la faptul că, sancțiunile la toate normele din Partea Specială a Codului penal care prevăd răspunderea pentru infracțiunile excepțional de grave, prevăd pedeapsa alternativă cu închisoare de 20 de ani. Totodată, art. 70 alin. (2) Cod penal, prevede că închisoarea se stabilește pe un termen de la 3 luni la 20 de ani. Prin urmare, în cazul în care legea exclude aplicarea detențiunii pe viață (de exemplu, în cazul încheierii acordului de recunoașterea vinovăției), atunci pedeapsa cu detențiune pe viață nu se înlocuiește, dar, pur și simplu, nu se aplică și se aplică pedeapsa alternativă închisoare pe un termen de până la 20 de ani. Astfel, aplicarea pedepsei de 30 de ani, este contrară prevederilor art. 70 alin. (2) și art. 75 alin. (1), în conformitate cu care, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. Prin urmare se propune următoarea redacție a textului art. 80 Cod penal: „Articolul 80. Aplicarea pedepsei în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției (1) În cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă	142. A se vedea pct. 99 din prezentul tabel.
--	--	--

	prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod, în cazul pedepsei cu închisoare sau cu muncă neremunerată în folosul comunității, se reduc cu o treime, iar limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod, în cazul pedepsei cu amendă, se reduc cu o pătrime. (2) În cazul în care persoana pusă sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii excepțional de grave încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța de judecată acceptă acest acord, pedepsa detențiunea pe viață nu se aplică și se aplică pedeapsa închisorii sau altă pedeapsă prevăzută de sancțiunea aceleiași norme din Partea Specială a Codului. În acest caz, nu se aplică reducerea pedepsei în condițiile alin. (1).”.	
	143. La pct. 22 sugerăm excluderea cuvintelor „și nerecunoscută în conformitate cu prevederile internaționale”, or recunoașterea internațională de către un anumit stat sau de mai multe state depinde de factori politici, în timp ce constituționalitatea unei entități trebuie raportată la Constituția Republicii Moldova.	143. A se vedea pct. 16 din prezentul tabel
	144. La articolul 85 alineatul (1), din motive de consecvență, pe lângă modificarea propusă, se propune ca textul „persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani”, să fie substituit cu cuvântul „minorii”.	144. A se vedea pct. 20 din prezentul tabel.
	145. În proiect se propune următoarea redacție a alin. (4) la articolul 90, care va avea următorul cuprins: „(4) Persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave, excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la art.165, art.166¹ alin.(2) – (4), art.171, 206, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase,	145. Nu se acceptă. În partea ce ține de modificările propuse la alin. (1), menționăm că, prin prisma acestora s-ar largi considerabil spectrul persoanelor care ar putea beneficia de condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, ceea ce

	condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.” Considerăm irelevant a include în excepția de la aplicarea art. 90, fapta prevăzută la art. 165 Cod penal, or, sancțiunea acestei norme începând cu alin. (1) deja prevede pedeapsa cu închisoare de la 6 ani. Prin urmare pentru fapta prevăzută la art. 165 alin. (1) nu poate fi aplicat art. 90, în temeiul alin. (1). Se propune următoarele modificări a redacției art. 90 alin. (1) și alin. (4) Cod penal: La art. 90 alin. (1), textul <i>„cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență”</i>, se substituie cu textul: <i>„pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave”</i>. La articolul 90, alineatul (4) va avea următorul cuprins: <i>„(4) Persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave, excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la art.166¹ alin. (2) lit. a), d), e), g), alin. (4), art.171 alin. (2), (3); art. 206 alin. (2) lit. a), b) f), alin. (3), (4), precum și în cazul recidivei, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.”</i>. În același context, din motive de consecvență, propunem completarea art. 90 alineatul (6¹) cu următorul cuprins <i>„(6¹) În cazul condamnării minorului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, participarea la programul probațional este obligatorie.”</i>.	considerăm nejustificat, or pentru infracțiunile grave Codul penal prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 12 ani inclusiv. Cu referire la oportunitatea includerii art. 165 în dispoziția normei de la alin. (4), reținem că în ipoteza reducerii limitelor de pedeapsă în temeiul art. 364¹ din Codul de procedură penală, inculpatul ar fi eligibil pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, de aceea se impune inserarea acestei excepții.
--	---	--

	146. La pct. 26 referința la art. 158 alin. (3) lit. e) se va substitui cu referința la art. 158 alin. (3) lit. d), or cuvântul „copil” nu se regăsește în conținutul art. 158 alin. (3) lit. e), ci în cel al art. 158 alin. (3) lit. d) al Codului penal.	146. A se vedea pct. 20 din prezentul tabel.
	147. La pct. 27, reducerea limitelor maxime ale pedepselor pentru infracțiunea de trafic de ființe umane nu se poate fundamenta doar pe practica judiciară de individualizare a pedepselor și recomandările internaționale care instituie standarde minime cu privire la sancțiunile care urmează a fi aplicate („maxim <u>de cel puțin</u> 5 ani”). Recomandăm să se lase acest aspect în continuare la aprecierea instanțelor de judecată prin aplicarea de către acestea a regulilor de individualizare a pedepselor care se impun.	147. A se vedea raționamentele expuse la pct. 67 din prezentul tabel.
	148. În privința pct. 34, nota informativă nu conține argumente cu privire la abrogarea infracțiunii prevăzute la art. 192 Cod penal „Pungășia”. Considerăm că abrogarea unei infracțiuni necesită prezentarea unor argumente prin care să se demonstreze lipsa sau diminuarea semnificativă a pericolului social creat prin faptele incriminate la art. 192 Cod penal. În lipsa unor asemenea argumente, considerăm propunerea în cauză drept una pripită.	148. Se acceptă. Pct. 34 din proiect se va exclude.
	149. La pct. 41 propunem substituirea textului „Articolul 206¹ va avea următorul cuprins:” cu textul „Se completează cu articolul 206¹ cu următorul cuprins:”, or versiunea în vigoare a Codului penal nu conține Articolul 206¹.	149. Se acceptă.

	150. La pct. 49 remarcăm că există o inadvertență dintre titlul articolului și conținutul acestuia (partea dispozitivă). În acest sens, propunem completarea cu virgulă după cuvântul „droguri”.	150. Se acceptă.
	151. Cu privire la modificarea art. 223 Cod penal, având în vedere numărul mare de amendamente, propunem expunerea în redacție nouă a întregului articol.	151. Se acceptă.
	152. În privința articolului 227 alin. (1) Cod penal, atragem atenția că, în corespundere cu normele de tehnică legislativă, expunerea în redacție nouă a alineatului trebuie să includă și numerotarea acestuia.	152. Se acceptă.
	153. La pct. 57, dispozitivul art. 228 Cod penal se va numerota corespunzător, în condițiile în care articolul se completează cu un nou alineat. În același mod se va revizui și amendamentul propus la art. 230 al Codului penal.	153. Se acceptă.
	154. La art. 229 alin. (2) propunem substituirea cuvintelor „dacă au fost cauzate” cu cuvintele „care au cauzat”, astfel încât partea a doua a dispoziției, ce ține de componența materială a infracțiunii, să fie legată în mod direct, printr-o legătură causală directă cu fapta prejudiciabilă. În același mod se va revedea și alin. (3) prin substituirea cuvântului „dacă” cu cuvântul „care”.	154. Se acceptă.
	155. În privința art. 231, din punct de vedere al tehnicii legislative nu se poate spune că are loc completarea alineatului (1), ci este vorba despre modificarea acestuia. În consecință propunem expunerea întregului articol în redacție nouă. Totodată, propunem excluderea cuvintelor „sau cu autorizarea de către	155. Se acceptă. Cuvintele „sau cu autorizarea de către acestea a recoltării de masă lemnoasă cu încălcarea legii și a altor acte normative” se exclud.

	<i>acestea a recoltării de masă lemnoasă cu încălcarea legii și a altor acte normative”, or în caz contrar este încălcat principiul răspunderii personale pentru fapta proprie. În ipoteza dispoziției alineatului (1) ar rezulta că făptuitorul urmează să răspundă pentru tăierea, ruperea, scoaterea din rădăcini arborilor și altei vegetații silvice efectuate în temeiul unei autorizații emise de către o persoană cu funcție de răspundere, dacă această autorizație a fost emisă cu încălcarea legislației. În aceste condiții, făptuitorul nu poate da o apreciere prealabilă și nu poate ști dacă autorizarea a fost sau nu emisă în corespundere cu legislația, ceea ce poate duce la încălcarea principiului securității juridice și a standardului previzibilității legii penale și a consecințelor faptelor, pentru a satisface cerința „legalității” prevăzută de Constituția Republicii Moldova și standardele internaționale privind apărarea drepturilor omului. Acest standard impune normelor de drept să fie suficient de precise, întrucât să permită persoanei, inclusiv și cu o consultație specializată, să prevadă rezonabil consecințele ce pot deriva dintr-un anumit comportament în circumstanțele particulare ale cauzei sale (Khlaifia și alții c. Italiei [MC], § 92; Del Río Prada c. Spaniei [MC], § 125; Creangă c. României [MC], § 120; Medvedyev și alții c. Franței [MC], § 80).</i>	
	156. La pct. 65 remarcăm o greșală de tehnică legislativă în expunerea amendamentului operat la alin. (2) art. 232 Cod penal, deoarece în speță nu poate avea loc completarea articolului cu un nou alineat (2), ci, de fapt, modificarea celui existent.	156. Se acceptă.

	157. La art. 259 alin. (2) lit. f) propunem excluderea textului „alin. (1),” or acesta dublează dispoziția alin. (2) care face trimitere deja la acțiunea săvârșită la alin. (1) în circumstanțele agravante de la alin. (2). Cu privire la litera g), noțiunea de „informația protejată de lege” este una foarte largă, deoarece include și datele cu caracter personal și orice alte date în privința cărora legea permite instituirea unui regim de protecție, inclusiv prin intermediul unor convenții. În mare parte dispoziția de la litera g) este cuprinsă de dispoziția alineatului (1), deoarece sistemele informatice au la bază informații. În consecință, sugerăm specificarea exactă la litera g) a alin. (2) a categoriilor de informații protejate de lege care urmează să cadă sub incidența agravantei în cauză.	157. Se acceptă. La art. 259 alin.(2) lit. f) textul „alin. (1),” se exclude.
	158. Pct. 78 se va revizui din punct de vedere al tehnicii legislative.	158. Se acceptă.
	159. La pct. 83, propunem revizuirea numerotării articolului 260⁸, or acesta urmează după art. 260⁶. În același context, se va revizui și textul „260⁵ – 260⁸” de la pct. 76.	159. Se acceptă.
	160. La pct. 85 cuvintele „la final” propunem a fi excluse, or completarea unei dispoziții, conform regulilor de tehnică legislativă, presupune completarea la sfârșitul acesteia. Propunerea este valabilă și în privința pct. 90.	160. Se acceptă.
	161. La art. 281 alin. (2) lit. a) propunem excluderea cuvintelor „intereselor publice sau” or acestea nu corespund principiului securității juridice și legalității unei incriminări, or noțiunea dată nu este una clară și	161. Se acceptă. La art. 281 alin. (2) lit. a) cuvintele „intereselor publice sau” se exclude.

	previzibilă. În același context, propunem revizuirea lit. b) în privința textului „intereselor securității statului”.	
	162. Noțiunea de „aderare la o organizație criminală sau gruparea criminală organizată” necesită a fi definită în textul dispoziției alin. (3) art. 284, or există riscul unor interpretări echivoce la aplicarea și interpretarea acesteia de către instanțele de judecată, organele de urmărire penală, procurori, avocați și de către însăși făptuitorii.	162. Nu se acceptă. Aderarea presupune existența unui grup deja constituit, în care persoana își manifestă voința de a intra. Manifestarea voinței poate fi expresă (este cazul, de exemplu, a depunerii jurământului de credință obligatoriu în unele organizații criminale, sau o declarație orală sau scrisă), sau tacită (când rezultă din activitatea de membru de fapt al grupării). Or, în lipsa unor noțiuni, a căror definiție nu se regăsește în Codul penal, semantica cuvintelor se interpretează în sensul lor general oferit de dicționar, astfel conform dexului prin verbul „a adera” se înțelege „a se alătura unei acțiuni, ideologii etc.”.
	163. La pct. 90 considerăm inutilă completarea dispoziției art. 287 Cod penal cu textul propus, or în cazul constatării faptelor indicate la art. 349 Cod penal se vor aplica dispozițiile celei din urmă componente de infracțiune, conform alin. (2) art. 116 Cod penal.	163. Se acceptă.
	164. La art. 306 alin. (2) lit. b) textul „<i>b) soldată cu condamnarea persoanei,</i>” dublează dispoziția alineatului (1), în partea în care vizează tragerea cu bună-știință la răspundere penală a persoanei nevinovate, or potrivit art. 50 al Codului penal condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale <u>și a persoanelor care le-au săvârșit</u> se consideră a fi răspundere penală.	164. Precizare. Pct. 91 a fost exclus din proiect. (a se vedea pct. 34 din tabel)

	165. La art. 352² alin. (1) propunem excluderea cuvintelor „cu certitudine”, or nu este clară distincția dintre situația în care făptuitorul știe despre una numit fapt și situația în care făptuitorul știe <u>cu certitudine</u> despre acesta. În acest caz, considerăm necesar să se constate dacă persoana știe sau nu despre faptul dat, fără a se apela la anumite „grade de comparație” ale cunoașterii.	165. Se acceptă. A se vedea pct. 85 din prezentul tabel.
	166. Cu privire la abrogarea art. 363 al Codului penal, menționăm că, în conținutul notei informative nu există argumente în susținerea acesteia, or folosirea ilegală a însemnelor Crucii Roșii care au provocat urmări grave constituie un pericol social sporit, în condițiile în care persistă riscul unor acțiuni militare la frontiera statului. Persoanele trebuie să fie conștiente că utilizarea ilegală a însemnelor Crucii Roșii periclitează utilizarea acestor însemne și protecția oferită de acestea în condițiile unei necesități reale. Considerăm că este mult prea importantă protecția acestor însemne pentru salvarea vieților oamenilor atât pe timp de pace, cât și pe timp de război și alte situații excepționale, de asediu și stări de urgență.	166. Se acceptă.
	167. La pct. 111 propunem a se revedea noțiunea „<i>soldate cu urmări grave</i>”, or aceasta nu corespunde principiului securității juridice și nu este previzibilă. În același context se va revedea și textul „<i>daune în proporții considerabile intereselor de serviciu</i>”. În același context se va revizui și pct. 113.	167. Se acceptă.
	168. La pct. 113 considerăm oportun să fie examinată necesitatea păstrării lit. e) art. 368 Cod penal, în condițiile în care acțiunile de luptă ar putea în întregime	168. Nu se acceptă. Potrivit prevederilor art. 127, prin timp de război se înțelege intervalul de la data declarării

	să fie cuprinse de conținutul lit. d) al aceluiași articol („d) <i>săvârșite în timp de război;</i>”). În cazul în care nu pot exista acțiuni de luptă ale armatei naționale înafara unui război, atunci lit. e) art. 368 Cod penal este inutilă. În același sens se va revedea și pct. 115.	mobilizării sau a începerii operațiilor de război până la data trecerii armatei la starea de pace. Conform doctrinei, prin condiții de luptă se înțelege ambianța caracterizată prin ansamblul acțiunilor violente desfășurate în mod organizat între două grupări de forțe care urmăresc scopuri opuse, conținutul, amploarea, și intensitatea acțiunilor fiind determinate de scopurile confruntării, de esența sa social-politică, de caracterul și trăsăturile sale, precum și de cantitatea, dar mai ales calitatea luptătorilor, armamentului și tehnicii militare. Condiții de luptă se pot atesta atât pe timp de război, cât și pe timp de pace, prin urmare propunerea nu se acceptă.
	169. Cu privire la Art. II ce vizează modificarea Codului contravențional: În partea introductivă a Art. II textul „<i>cu modificările ulterioare,</i>” se va exclude, or acesta nu ține de indicarea sursei de publicare.	169. Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție	170. La art. I pct. 32 din proiect, privind completarea Codului penal cu art. 177² Prevederea de la alin. (1) poate crea confuzii la calificarea faptei, deoarece conține elemente asemănătoare cu cele din partea dispozitivă a altor articole, cum sunt: - escrocheria (art. 190 din Codul penal);	170. Nu se acceptă. Calificarea infracțiunilor în cazul concurenței normelor penale se efectuează în condițiile art.116-118 din Codul penal, or în cazul concurenței dintre o parte și un întreg, calificarea se efectuează în baza normei care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite. Subsecvent, ținem să menționăm că în vederea respectării principiului de neadmitere a

	- falsul în acte publice (art. 322 din Codul penal) - confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false (art. 361 din Codul penal) Recomandarea: Transferarea normei de la alin. (1) din art. 177² în Codul contravențional.	sanționării duble a aceleiași fapte pct. 31 de la art. I din proiect se va exclude. În acest context, reținem că „prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, prin înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare, portalurilor web, adreselor poștale electronice, numerelor de telefon, a cardurilor de acces sau a altor servicii ale societății informaționale, fapte care aduc atingere identității unor subiecți de date”, reprezintă sau include în sine „folosirea ilegală a datelor cu caracter personal ale unui subiect de date inclusiv folosirea unor indici, însemne sau procedee care emit și/sau simulează comportamentul unei alte persoane fizice.” Totodată, precizăm cu titlu de mențiune, Codul urmează a fi completat la art. 260⁷ cu următoarea componentă de infracțiune: falsul de identitate. Prin urmare, se urmărește incriminarea obținerii identității unei alte persoane în mod fraudulos prin intermediul sistemelor informatice sau de telecomunicație cu inducerea în eroare a utilizatorului sistemului informatic datorită creării unei stări de aparență menite a determina utilizatorul să furnizeze date personale în cadrul unei comunicări electronice, aceasta fiind una din modalitățile normative de realizarea a faptei prejudiciabile prevăzute la art. 177¹ (din redacția veche.
--	--	---

	171. La art. I pct. 73 din proiect privind abrogarea art. 256 din Codul penal. În prezent art. 256 din Codul penal este unica reglementare care permite atragerea la răspundere penală a perosanelor care prestează servicii publice (medici, profesori, etc.), pentru comiterea infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică. Prin urmare, abrogarea art. 256 din Codul vamal va exclude posibilitatea sancționării perosanelor care prestează servicii publice pentru comiterea actelor de corupție. Recomnadarea: Excluderea din proeict a normei de la art. I pct. 73.	171. Se acceptă.
	172. La art. I pct. 91 din proiect privind expunerea în redacție nouă a art. 306 din Codul penal. Redacția nouă a alin. (1) de la art. 306 din Codul penal poate afecta independența organului de urmărire penală și face vulnerabil ofițerul de urmărire penală. În formula actuală, ambiguitatea prevederii acordă posibilitatea interpretării subiective și dicreționare a acesteia, fiind posibilă uilizarea normei în sensul punerii presiunii pe reprezentanții organului de urmărire, iar ca rezultat, exodul în masă a cadrelor din sistemul de ocrotire a normelor de drept: ofițeri de investigații, ofițeri de urmărire penală și procurori. Recomandarea: Substituirea textului „bazate pe date reale rezultate din surse și mijloace procesuale privind comiterea, tentativa sau pregătirea unei infracțiuni și care nu” cu cuvântul „care”.	172. A se vedea pct. 34 din prezentul tabel.

	173. La art. I pct. 94 din proiect, privind expunerea în redacție nouă a art. 312 din Codul penal. Textul „dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul urmăririi penale” este eronat și nu va avea efectul scontat. Articolul 1 alin. (1) din Codul de procedură penală stabilește expres că „procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni”. La rândul său, art. 274 alin. (1) din Codul de procedură penală dispune că: „Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art.262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informînd despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.” Recomandarea: Excluderea din proiect a textului „dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul urmăririi penale”.	173. A se vedea pct. 36 din prezentul tabel.
	174. La art. I pct. 99 și 100 din proiect, privind expunerea în redacție nouă a alineatelor (1) de la art. 327 și 238 din Codul penal. Cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat este unul prea mic, deoarece cheltuielile efectuate în cadrul urmăririi penale și sancționării	174. Se acceptă.

	persoanelor culpabile sunt cu mult mai mari. Astfel, în unele cazuri, urmărirea penală durează ca urmare a efectuării expertizelor, comisiilor rogatorii, etc., iar încadrarea în Codul contravențional a acestei fapte, care provoacă un prejudiciu mic, ar permite sancționarea mult mai rapidă persoanei care a comis-o. Recomandarea: Substituirea textului „un salariu mediu lunar pe economie prognozat” cu textul „zece salarii medii lunare pe economie prognozate”.	
	175. La art. I pct. 111 din proiect, privind expunerea în redacție nouă a alin. (2) art. 364 și alineatul unic în redacție nouă a art.368 din Codul penal. Potrivit HCC nr. 24/2019, textul „soldate cu urmări grave” din art. 189 alin. (3), lit. f), art. 307 alin. (2) lit. c) și art. 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal, a fost declarant constituțional. În pct. 128 din hotărâre, Curtea a conchis că: „noțiunea de „urmări grave” conținută de articolele 189 alin. (3) lit. f), 307 alin. (2) lit. c), 329 alin. 92) lit. b) și 335 alin. (1¹) din Codul penal este formulată de o manieră imprecise și neclară și le conferă autorităților care o aplică o marjă excesivă de discreție. Prin urmare, această sintagmă nu îndeplinește standardul calității legii penale”. Recomandarea: Excluderea din proiect a: - normei de la lit. b) alin. (2) în redacție nouă art. 364 din Codul penal - normei de la lit. c) art. 368 în redacție nouă din Codul penal.	175. Se acceptă. Textul „soldate cu urmări grave” din conținutul normelor indicate se va exclude.

	180. Suplimentar prevederilor din proiect, considerăm oportună completarea art. 334 din Codul penal cu alin. (3¹) după formula utilizată la completarea art. 325 din Codul penal (art. I pct. 98 din proiect). La art. II pct. 14 din proiect, privind completarea Codului contravențional cu art. 265¹ Reglementările noului art. 265¹, practice, dublează prevederile art. 315 alin. (1) din Codul contravențional. Recomandarea: Revizuirea art. 351 alin. (1) din Codul contravențional în contextul preluării, după caz, de către acesta a reglementărilor din art. 265¹ cu care se propune completarea Codului contravențional și excluderea ultimului din proiect.	180. Se acceptă. Articolul 334 se completează cu alin. (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Acțiunile prevăzute la alin. (1), săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1850 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani.”
	181. La art. II pct. 16 din proiect, expunerea în redacție nouă a art. 312 din Codul contravențional. Norma urmează a fi concordată cu prevederea de la art. 327 din Codul penal expusă în redacție nouă nouă, cu mențiunea că fapta să nu întrunească elementele constitutive ale infracțiunii. În cazul rămânerii variantei actuale a prevederii, pentru constatarea contravenției va fi necesară stabilirea interesului personal sau altui interes, precum și cauzarea daunelor materiale. Totodată, în art. 327 din Codul penal, stabilirea interesului material, personal sau interesul unei terțe persoane, este prevăzută ca circumstanță agravantă. În același context, urmează a fi stabilită concordanța dintre prevederile art. 313 din Codul	181. Se acceptă. Articolul 312 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „Articolul 312. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu (1) Îndeplinirea sau abținerea de la îndeplinirea în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii, dacă aceasta s-a soldat cu cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a

	contravențional și cele de la art. 328 în redacție nouă din Codul penal. Concomitent, considerăm necesară completarea Codului contravențional cu un articol nou privind neglijența în serviciu, atunci când daunele cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice sunt în proporții mai mici decât cele prevăzute în art. 329 din Codul penal și fapta nu constituie infracțiune.	desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.” Subsidiar, Codul contravențional se va completa cu art. 312² cu următorul cuprins: „Articolul 312². Neglijența în serviciu Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta s-a soldat cu cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”.
Ministerul Finanțelor	182. La articolul I - Codul penal: 1) art. 91¹ din proiect - propunem să fie completat cu art. 252-253 din Codul penal;	182. Nu se acceptă. Propunerea înaintată nu este motivată astfel cum impune dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută.
	183. 2) art. 177¹ alin. (1) din proiect - propunem revizuirea acestuia, reieșind din faptul că datele cu caracter personal, prin prisma Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, se răsfrânge doar	183. Se acceptă.

	asupra persoanelor fizice, ori acestea nu sunt opozabile persoanelor juridice.	
	184. art. 241 alin. (2) lit. f) din proiect – propunem substituirea cuvântului „profit” cu cuvântul „venit”, având în vedere că autorul a propus substituirea acestor cuvinte în alin.(1) al articolului.	184. Precizare. Modificarea vizată a fost exclusă din proiect.
	185. Luând în considerare propunerile autorului proiectului de majorare a cuantumului sumelor maxime ale amenzilor aferent mai multor articole din Codul penal, inclusiv cuantumul sancțiunilor spre majorare, precum și din perspectiva propunerilor majorării cuantumului prejudiciului cauzat prin infracțiune, propunem modificarea cuantumului amenzilor la următoarele articole din Codul penal (în redacția actuală): - la art. 244 alin. (1) din Codul penal - substituirea cuantumului amenzii maxime ”de la 3500 la 5000 de unități convenționale” cu textul ”de la 3500 la 8000 de unități convenționale” pentru persoanele cu funcții de răspundere și, respectiv, textul ”de la 5000 la 8000 de unități convenționale” de substituit cu textul ”de la 5000 la 10000 de unități convenționale” pentru persoanele juridice; - la art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal - substituirea cuantumului amenzii maxime ”de la 5000 la 7000 de unități convenționale” cu cuantumul ”de la 7500 la 10000 de unități convenționale” pentru persoanele cu funcții de răspundere și, respectiv, textul „de la 10000 la 15000 de unități convenționale” de substituit cu textul ”de	185. Nu se acceptă. Luând în considerare că nu au fost expuse motivele și argumentele pentru care se dorește majorarea cuantumului amenzii pentru infracțiunile vizate, propunerile prezentate nu pot fi acceptate.

	la 10000 la 20000 de unități convenționale” pentru persoanele juridice; - la art. 244¹ alin. (1) din Codul penal, potrivit căruia „Evaziunea fiscală a persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător prin eschivarea de la prezentarea declarației cu privire la impozitul pe venit sau prin includerea în declarație a unor date denaturate, dacă suma impozitului pe venit care trebuia să fie achitat depășește 2500 de unități convenționale”, textul „dacă suma impozitului pe venit care trebuia să fie achitat depășește 2500 de unități convenționale” de substituit cu textul „care a condus la neachitarea impozitului în proporții mari”. Totodată, sintagma „de la 1350 la 2350 de unități convenționale” de substituit cu sintagma „de la 1350 la 5000 de unități convenționale”; - la art. 244¹ alin. (2) din Codul penal, textul „proporții deosebit de mari” de substituit cu textul „sumă de 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate”, precum și modificarea cuantumului amenzii maxime, astfel sintagma „de la 2350 la 3350 de unități convenționale” de substituit cu sintagma „de la 2350 la 8000 de unități convenționale”;	
	186. la art. 252 alin. (1) din Codul penal „Insolvabilitatea intenționată care a cauzat creditorului daune în proporții mari” și la art. 253 alin. (1) din Codul penal „Insolvabilitatea fictivă care a cauzat creditorului daune în proporții mari” din Codul penal, cuvântul ”creditorului” de substituit cu textul ”creditorilor de toate rangurile”.	186. Nu se acceptă. Sub incidența noțiunii de „creditor” cad toate clasele de creditori, prin urmare propunerea prezentată nu poate fi reținută.

	187. Având în vedere că Codul contravențional la art.312 și art.313 prevede posibilitatea tragerii persoanei la răspundere contravențională pentru asemenea contravenții, precum ”Abuzul de putere sau abuzul de serviciu” și ”Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu” (în calitate de sancțiune fiind inclusiv și privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate), se propune examinarea posibilității de a revedea în art.327 alin.(1) și art.328 alin.(1) din Codul penal (pct.99-100 din proiect) cuantumul minim al prejudiciului, cauzarea căruia poate avea ca efect tragerea persoanei la răspundere penală. Or, în opinia noastră, cel propus de autor pare a fi unul suficient de mic (un salariu mediu lunar pe economiei prognozat, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, actualmente constituind suma de 9 900 lei). Mai mult ca atât, menționăm că potrivit art.16 alin.(4) din Codul penal, infracțiuni grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 12 ani inclusiv. Astfel, având în vedere că la art.327 alin.(1)-(3) din Codul penal se prevede o pedeapsă cu închisoare pînă la 8 ani, iar în art.328 alin.(1) și (3) din proiect – pînă la 7 ani, se constată că infracțiunile respective fac parte din categoria celor grave.	187. A se vedea pct. 174 din prezentul tabel.
	188. La articolul II - Codul contravențional: La art.74 alin.(11) urmează a fi indicată corect denumirea ministerului, deoarece Ministerul Educației,	188. Se acceptă.

	Culturii și Cercetării a fost reorganizat în Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Culturii.	
	189. Reieșind din faptul modificării articolului 251 din Codul penal, legat de însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate, care au cauzat daune în proporții mari, apare necesitatea reglementării acțiunilor respective ca contravenție, din motivul generării unor daune care nu constituie proporții mari. Corespunzător, propunem completarea proiectului cu articolul 265² cu următorul cuprins: „Articolul 265² . Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate. Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate ori utilizarea lor în alte scopuri, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor, dacă aceasta nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 50 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 1500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”	189. Se acceptă. Codul contravențional se va completa cu art. 265¹ cu următorul cuprins: „Articolul 265¹. Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate. Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate ori utilizarea lor în alte scopuri, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor, dacă aceasta nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 1000 la 1500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.”
	190. La art. 400 din Codul contravențional, propunem completarea cu alineatul (1²) cu următorul cuprins: „(1²) Contravenția prevăzută la art. 265 se constată și se examinează de către poliție, dacă a fost depistată în procesul de transportare a valorilor materiale.”	190. Se acceptă.

	191. La art. 402 alin. (1) – după cifra „265” se completează cu cifra „265²”.	191. Se acceptă parțial. Articolul 402: se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Contravențiile prevăzute la art. 265¹ se constată de către Serviciul Fiscal de Stat.” se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Procesele-verbale cu privire la contravenția prevăzută la alin.(1¹) se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.”
	192. La pct. 15 din proiect, autorul propune completarea Codului contravențional cu un articol nou, art. 290¹. Obstrucționarea supravegherii bancare, care este atribuit în competența autorităților administrative din subordinea Ministerului Finanțelor (pct.29 din proiect, articolul 402 din Codul contravențional. Propunerea indicată urmează să fie revizuită, deoarece examinarea contravenției respective nu ține de competența acestor autorități.	192. Precizare Pct. 15 din proiect se exclude.
Administrația Națională a Penitenciarelor	193. La pct. 5 din proiect, referitor la modificarea art. 71 din Codul penal în sensul excluderii exceptării femeilor de la aplicarea pedepsei detențiunii pe viață, comunicăm dezacordul în privința acestei inițiative din următoarele considerente. În speță, se pretinde că persoanele condamnate de sex masculin se află într-o poziție similară cu femeile condamnate, cu toate acestea, excluderea persoanelor de	193. A se vedea pct. 138 din prezentul tabel.

	sex feminin de la aplicarea pedepsei detențiunii pe viață constituie o abordare echitabilă și nu presupune diferență de tratament, deoarece are la bază motive obiective. Considerăm că raționamentele prezentate în nota informativă la acest aspect nu sunt suficient de argumentate astfel încât să justifice înăsprirea pedepsei penale în privința femeilor. Deși, în principiu, actele relevante indică expres că toate ființele se nasc libere și egale în demnitate și drepturi, totuși sunt permise anumite forme de discriminare bazate pe obiective rezonabile și îndreptate spre atingerea scopului legitim urmărit. În acest sens, accentuăm faptul că CtEDO, în jurisprudența sa constantă, a statuat că nu orice diferență de tratament va constitui o încălcare a articolului 14 CEDO (<i>interzicerea discriminării</i>). Diferența de tratament este discriminatorie dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă – cu alte cuvinte, dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit pentru a fi realizat (c. <i>Konstantin Markin vs. Rusia</i> cererea nr. 30078/06, §125). Statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere în a evalua dacă și în ce măsură diferențierea în situații altminteri similare, justifică un tratament diferit (c. <i>Khamtokhu și Aksenchik vs. Rusia</i> cererile nr. 60367/08 și 961/11, §77). Întinderea marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe, de subiectul și de contextul cauzei (c. <i>Konstantin Markin vs. Rusia</i> cererea nr. 30078/06, §126).	
--	---	--

	Autoritățile naționale, ale căror sarcini sunt de a lua în considerare și interesele societății în ansamblu, ar trebui să beneficieze de o largă putere de apreciere atunci când sunt invitate să adopte hotărâri privind chestiunile sensibile, cum ar fi politica penală (c. <i>Khamtokhu și Aksenchik vs. Rusia</i> cererile nr. 60367/08 și 961/11, §85). De remarcat faptul că legiuitorul Republicii Moldova, urmând exemplul altor state (Rusia, Cehia, Belarus etc.), a instituit interdicția aplicării sancțiunii „detențiunea pe viață” în privința femeilor. O astfel de interdicție a fost considerată de CtEDO ca fiind una legitimă, luând în considerare marja largă de apreciere acordată statelor contractante cu privire la aspecte cum ar fi politica penală, având în vedere lipsa oricărui consens european privind condamnarea la pedeapsa cu închisoarea pe viață, în afară de poziția statelor cu privire la infractorii minori, care au fost exceptați de la închisoare pe viață în toate statele contractante, fără excepție (a se vedea c. <i>Khamtokhu și Aksenchik vs. Rusia</i>). Majoritatea cercetătorilor penaliști împărtășesc ideea că deținuții bărbați și femei sunt diferiți în majoritatea aspectelor, prin urmare și abordările penologice urmează să diferențieze astfel încât pedeapsa și/sau modul de executare a acesteia să corespundă necesităților individuale de a atinge scopul pedepsei penale. De asemenea, considerăm că adoptarea modificării propuse urma a fi bazată pe o analiză temeinică privind	
--	--	--

	situația femeilor în instituțiile penitenciare, fapt care lipsește în nota de fundamentare a proiectului. Potrivit datelor statistice ale sistemului administrației penitenciare, ponderea femeilor în instituțiile penitenciare este net inferioară bărbaților. Astfel, din numărul total de persoane private de libertate, înregistrat la 01.07.2022 (5388), doar 303 erau femei, ce constituie 5,62% din numărul total de condamnați. Același raționament se atestă și în cazul clasificării după gravitatea infracțiunii comise, fiind înregistrate următoarele date statistice: ☐ pentru infracțiuni ușoare execută pedeapsa 0 femei/189 bărbați; ☐ infracțiuni mai puțin grave execută pedeapsa 22 femei/1055 bărbați; ☐ pentru infracțiuni grave execută pedeapsa 85 femei/1716 bărbați; ☐ pentru infracțiuni deosebit de grave execută pedeapsa 119 femei/1353 bărbați; ☐ pentru infracțiuni excepțional execută pedeapsa 77 femei/735 bărbați. În funcție de durata pedepsei, se atestă faptul că ponderea cea mai mare atât în rândul femeilor, cât și al bărbaților este cuprinsă în intervalul de la 5 la 10 ani cu indicatorul de 142 în cazul femeilor și 1771 în cazul bărbaților. În timp ce pentru infracțiuni cu durata de la 15 ani la 20 de ani, sunt înregistrate 25 femei și 527 de	
--	--	--

	bărbați, iar pentru infracțiuni cu durata cuprinsă între 20 de ani la 21 de ani sunt 9 femei și 226 pentru bărbați. De menționat faptul că pedeapsa închisorii cu durata de peste 25 de ani este aplicată doar în cazul unei femei, iar în cazul bărbaților - 42. Reieșind din infracțiunea comisă, preponderent, condamnatele execută pedeapsa pentru: ☐ infracțiuni de omor intenționat (145, 147 Cod penal) - 72 cazuri; ☐ vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 151 Cod penal) - 15 cazuri; ☐ trafic de ființe umane (art. 165 Cod penal) - 33 de cazuri; ☐ traficul de copii (art. 206 Cod penal) - 33 de cazuri; ☐ infracțiuni contra patrimoniului (art. 186, 187, 190 Cod penal) - 83 de cazuri; ☐ activitatea ilegală privind circulația substanțelor narcotice - 30 de cazuri. Prin urmare, nu există niciun obiectiv rezonabil în lărgirea cercului persoanelor față de care poate fi aplicată pedeapsa detențiunii pe viață având în vedere că persoanele de sex feminin sunt în general mai puțin predispuse de a comite fapte infracționale.	
--	--	--

	Respectiv, considerăm că modificarea propusă la art. 71 din Codul penal nu are un caracter judicios și este disproporțională cu scopul urmărit. De remarcat faptul că pedeapsa detențiunii pe viață presupune condiții specifice de executare. În prezent, doar în cadrul Penitenciarului nr. 17 - Rezina a fost posibil de creat astfel de condiții. Luând în considerare propunerea de aplicare a acestei pedepse inclusiv în privința femeilor, sunt necesare intervenții majore în vederea creării condițiilor de detenție pentru categoria respectivă de persoane. Reieșind din criteriile individuale necesar a fi asigurate, accentuăm faptul că sistemul administrației penitenciare nu este pregătit pentru implementarea prevederii respective atât din punct de vedere logistic, material și financiar, cât și al resurselor umane.	
	194. La punctul 7 din proiect, considerăm necesară a fi revizuită norma propusă pentru completarea art. 75 din Codul penal în sensul accentuării, în principal, a necesității aprecierii aplicării de către instanța de judecată a măsurilor alternative în raport cu pedepsele privative de libertate și, ulterior, aplicarea reducerii pedepsei cu motivarea de rigoare ce se impune.	194. A se vedea pct. 3 din prezentul tabel.
	195. La pct. 17 : 1) în alineatul (2), textul „și cel puțin trei pătrimi”, de substituit cu textul „și cel puțin două treimi”. Menționăm faptul că norma propusă instituie condiții mai restrictive de aplicare, decât în cazul redacției actuale a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, conform art. 91 din Codul penal. Or, instituția liberării condiționate în cazul infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave prevede o fracție minimă de două treimi (art. 91	195. Se acceptă. Art. 92 alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă poate fi aplicată numai după ce condamnatul a executat efectiv cel puțin o treime din termenul de pedeapsă pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, jumătate din termenul de pedeapsă pentru o infracțiune

	alin. (4) Cod penal), în timp ce în cazul înlocuirii părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, acesta fracție ar fi de trei pătrimi din termenul de pedeapsă. Astfel, nu se justifică diferența de tratament în cazul celor două instituții de liberare de pedeapsă, or, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, prin esența sa presupune un efect mai favorabil față de subiectul aplicării, în raport cu înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, deoarece în cazul ultimei instituții, executarea nu se suspendă ci se stabilește o altă pedeapsa neprivativă de libertate. 2) La alineatul (3¹), 2.1) textul „fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă”, urmează a fi exclus. Menționăm faptul că aspectul zilelor privilegiate ca urmare a prestării muncii în privința persoanelor care execută pedeapsa detențiunii pe viață are deja o reglementare expresă. Astfel, potrivit art. 238 alin. (3) din Codul de executare, legiuitorul a statuat faptul că <i>compensarea privilegiată a zilelor de muncă nu se aplică în cazul condamnaților la detențiune pe viață</i>. Respectiv, norma propusă nu ar avea niciun efect juridic din moment ce această formă de compensare nu se aplică condamnaților la pedeapsa detențiunii pe viață; 2.2) de exclus cuvântul „efectiv”, din textul normei. În acest sens, accentuăm faptul că atât practica judiciară, cât și Curtea Constituțională s-au expus în sensul aprecierii ca fiind real executat orice termen de pedeapsă inclusiv redus în temeiul unui act juridic (ex: amnistie, grațiere, compensarea zilelor privilegiate prin muncă, compensarea prin reducerea pedepsei ca urmare a constatării condițiilor inumane și degradante). În aceste	gravă și cel puțin două treimi din termenul de pedeapsă pentru o infracțiune deosebit de gravă sau excepțional de gravă.” La alin. (3¹) al aceluiași articol, cuvântul „efectiv” și textul „fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă” se exclud.
--	--	--

	condiții, termenul „efectiv” nu produce niciun efect asupra aprecierii termenelor care se iau în considerare la aprecierea executării fracției de pedeapsă necesară pentru înlocuirea părții neexecutate de pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă.	
	196. Propunem operarea unor intervenții în articolul 91 din Codul penal, după cum urmează: 1) expunerea în redacție nouă a alineatului (4), cu următorul conținut: „(4) Liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată dacă condamnatul a executat: a) cel puțin o treime, din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave; b) cel puțin jumătate din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvârșirea unei grave; c) cel puțin două treimi din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, precum și din pedeapsa aplicată persoanei anterior liberate condiționat de pedeapsă înainte de termen, dacă liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a fost anulată în condițiile alin.(8).” Concomitent, alineatul (6) urmează a fi abrogat. 2) la alineatul (5), textul „fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă”, de exclus corespunzător raționamentelor expuse în pct. 2.1). 3) de exclus din textul normei cuvântul „efectiv” conform argumentelor indicate în pct. 2.2).	196. Se acceptă parțial. Propunerea înaintată privind modificarea alin. (4) și abrogarea alin. (6) nu este motivată astfel cum impune dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin urmare, nu poate fi reținută. La alineatul (5), textul „fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă” și cuvântul „efectiv” se vor exclude.
	197. În contextul prezentului proiect, considerăm oportună revizuirea prevederilor art. 103 din Codul penal, în special în partea ce ține de tratamentul medical forțat în timpul executării pedepsei (alin. 3). De remarcat faptul că, în practică, această normă nu este aplicabilă, or,	197. Precizare Măsurile de siguranță privind măsurile de constrângere cu caracter medical sunt sancțiuni de drept penal care, alături de pedepsele penale, completează categoria sancțiunilor penale

	corespunzător standardelor naționale și internaționale în domeniul respectării drepturilor omului, tratamentul medical se aplică doar cu consimțământul pacientului.	necesare prevenirii fenomenului infracțional, aplicabile ca urmare a evidențierii, cu prilejul comiterii unor infracțiuni, a anumitor împrejurări din realitatea socială, aflate în raport de cauzalitate cu infracțiunile săvârșite care, dacă nu sunt combătute, pot determina săvârșirea unor noi infracțiuni. Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a abordat implicațiile art. 8 în privința cazurilor care implică tratamente medicale forțate sau vătămări cauzate de un act medical (în afara aspectelor legate de sterilizare). În unele cazuri, organele Convenției au constatat că examenele medicale cu o importanță relativ minoră, indiferent dacă acestea sunt obligatorii [Acmanne și alții împotriva Belgiei, decizia Comisiei; Boffa și alții împotriva San Marino, decizia Comisiei; Salvetti împotriva Italiei (dec.)] sau au fost autorizate prin hotărâre judecătorească (X împotriva Austriei, decizia Comisiei; Peters împotriva Țărilor de Jos, decizia Comisiei) pot constitui o ingerință proporțională cu art. 8, chiar și în absența consimțământului pacientului.
	198. La pct. 18 din proiect, condiția „care anterior a fost condamnată pentru infracțiuni similare”, de substituit cu textul „care are antecedente penale pentru infracțiuni similare”. Existența condamnărilor anterioare nu presupune și acțiunea acestora la momentul comiterii noii infracțiuni, or acestea pot fi stinse în condițiile art. 111 sau 112 din Codul penal, respectiv nu mai produc efect juridic.	198. Nu se acceptă. Raționamentul modificării propuse rezidă în confiscarea mijlocului de transport sau contravaloarea acestuia, indiferent dacă antecedentele persoanei pentru infracțiunile menționate au fost stinse/anulate sau nu, prin urmare propunerea prezentată nu poate fi reținută.

	199. În sensul modificării propuse la pct. 19 din proiect, urmează a fi operate intervenții și la articolul 108 alineatul (5) din Codul penal, prin reglementarea aceluiași modificări și în cazul instituției grațierii.	199. Se acceptă.
	200. La pct. 97 1) modificarea propusă la art. 322 alin. (1), considerăm că urmează a fi revizuită în partea ce ține de forma de pedeapsă aplicabilă în favoarea pedepselor alternative, cu prioritate sau, după caz, păstrarea redacției actuale a normei respective. Menționăm faptul că prezenta normă a fost supusă examinării inclusiv în cadrul modificărilor operate prin Legea nr. 157/2018 pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002. Astfel, s-a ajuns la concluzia că situația reglementată în la art. 322 alin. (1) din Codul penal, presupune, în fapt, acțiunea de transmitere sau păstrare a substanțelor și obiectelor incluse în anexa nr. 7 la Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583/2006, altele decât celor care fac parte din categoria drogurilor, băuturilor alcoolice, etnobotanicelor sau a analogilor, după caz, a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive, or acestea din urmă au o reglementare separată în textul articolului în alineatul (3) și, respectiv, alineatul (5) în redacția actuală. Prin urmare, criminalizarea faptei de transmitere sau păstrare a obiectelor și substanțelor care nu sunt permise spre păstrare în instituția penitenciară, cum ar fi, spre exemplu, produsele alimentare ce necesită preparare termică, cărți de joc etc., este disproporțională cu gravitatea și pericolul social pe care l-ar putea produce acțiunile în cauză. Cu atât mai mult, nu este argumentată propunerea de majorare a limitelor de pedeapsă ce pot fi aplicate în cazul constatării unor asemenea fapte.	200. Se acceptă parțial. Articolul 322 va avea următorul cuprins: Articolul 322. Transmiterea ilegală a obiectelor sau substanțelor interzise persoanelor deținute în instituțiile penitenciare, deținerea sau folosirea pe teritoriul penitenciarului de către persoanele deținute a unor astfel de obiecte sau substanțe (1) Transmiterea tănuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a telefoanelor mobile, cartelelor SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță (radiotelefoane, stații radio, computere, tablete), subansamble sau accesoriile acestora se pedepsește cu amendă în mărime de la 600 la 800 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani. (2) Acțiunea prevăzută la alineatul (1), săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere sau cu folosirea situației de serviciu se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 1500 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de până la 3 ani. (3) Primirea sau folosirea în instituțiile penitenciare, de către persoanele deținute a

	2) În partea ce ține de propunerea formulată la alineatul (3), atragem atenția asupra faptului că deținerea persoanelor în instituțiile penitenciare din Republica Moldova, potrivit arhitecturii penitenciarelor, se asigură în spații comune (cu mici excepții individuale), în care se dețin mai mult de 4 persoane (în cazul celulelor de tip „barac”, numărul persoanelor cazate în același dormitor poate ajunge la 70 de persoane). Prin urmare, la etapa actuală, nu este oportună reglementarea unei asemenea componente de infracțiuni, reieșind din riscurile pe care le poate genera. Astfel, urmare a faptului deținerii în comun a mai multor persoane în același spațiu, identificarea subiectului infracțiunii va fi dificilă. Totodată, acest fapt va crea premisele majorării ratei de victimizare în rândul populației penitenciare. Respectiv, nu putem neglija riscul real care s-ar putea produce prin pedepsirea altor persoane decât făptuitorii nemijlociți ai acțiunilor de deținere a obiectelor și substanțelor interzise, după caz, folosirea ilegală a dispozitivelor de comunicare la distanță. Pe cale de consecință, incriminarea faptelor corespunzător textului propus va intensifica și mai mult fenomenul de subcultură în mediul penitenciar, iar păstrarea obiectelor interzise va fi pusă prin forță pe seama persoanelor vulnerabile. Această chestiune a constituit obiect de analiză în cadrul procesului de modificare a Codului penal în anul 2018, iar urmare a aprecierii riscurilor ce le presupune, s-a decis asupra inoportunității de criminalizare, până la crearea spațiilor individuale de deținere.	telefoanelor mobile, cartelelor SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță (radiotelefoane, stații radio, computere, tablete), subansamble sau accesoriile acestora se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani (4) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani. (5) Acțiunea prevăzută la alin.(4), săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere sau cu folosirea situației de serviciu, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. (6) Transmiterea tăinuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive se pedepsește cu închisoare de la 5 la 7 ani. (7) Acțiunea prevăzută la alin.(6), săvârșită de o persoană cu funcție de răspundere sau cu folosirea situației de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 6 la 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții
--	--	--

		sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani. (8) Producerea, transportarea și deținerea pe teritoriul instituțiilor penitenciare de către persoanele deținute a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive se pedepsește cu închisoare de la 6 la 8 ani. Prin prisma acestor modificări s-a urmărit menținerea răspunderii penale pentru fapta de transmitere tănuită de control nu asupra tuturor obiectelor care sunt interzise legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penale ci doar a obiectelor care prezintă pericol cum ar fi: telefoanele mobile, caretele SIM și alte dispozitive de comunicare la distanță pe care le-am încadrat în alineatul (1) al art.322 Cod penal; băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicilor sau a analogilor lor pe care le-am încadrat în alineatul (4) al art.322; a armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactive pe care le-a, încadrat în alineatul (6) al art. 322 Cod penal. Astfel, pentru fapta de transmitere tănuită de control persoanelor deținute a altor obiecte interzise de legislația privind executarea hotărârilor cu caracter penal cu excepția celor specificate în alineatul precedent, spre exemplu: bani, hârtii de valoare, produse alimentare, aparate de fotografiat, medicamente...ș.a., propunem a le încadra în Codul Contravențional (a se vedea art.II pct 23 din proiect), deoarece au un pericol social mai redus.
--	--	---

		S-a considerat oportun a menține în alineatul (1) din art. 322 Cod penal doar a telefoanelor mobile, cartelelor SIM și alte dispozitive de comunicare de la distanță, deoarece interesul persoanelor deținute în ceea ce privește introducerea și folosirea telefoanelor mobile în locurile de deținere poate fi determinat, între altele și de următorii factori: posibilitatea coordonării grupărilor criminale sub forma continuării activității infracționale, posibilitatea influențării proceselor penale aflate atât la organul de urmărire penală cât și în instanța de fond, posibilitatea coordonării unor acțiuni împotriva administrației penitenciare, asigurarea posibilității impunerii ca lideri informali în rândul deținuților. În majoritatea cazurilor telefoanele mobile introduse în penitenciare oferă o conexiune simplă către activitatea infracțională pe care a avut-o înainte de a fi privată de libertate.
	201. În contextul prezentului proiect, considerăm oportună revizuirea limitelor de pedeapsă în cazul infracțiunii prevăzute la art. 317 din Codul penal, în sensul majorării acesteia, reieșind din gravitatea faptei și pericolul social ce-l prezintă.	201. Nu se acceptă. În urma efectuării unui studiu de drept comparat cu privire la pedepsele prevăzute pentru evadarea din locurile de deținere, reținem că în statele europene precum România, Germania, Italia, Belgia etc. se regăsesc pedepse identice sau similare cu cele prevăzute de legislația noastră, prin urmare nu considerăm justificat majorarea acestora.
	202. De asemenea, solicităm luarea în considerare a proiectului pentru modificarea Codului penal, înaintat de	202. Nu se acceptă.

	Administrația Națională a Penitenciarelor prin scrisoarea nr. 4/3-309 din 31.01.2022 (se anexează), prin care s-a propus completarea Codului penal cu norme ce vizează protecția angajaților din cadrul sistemului administrației penitenciare. Potrivit proiectului menționat, s-a propus instituirea unui mecanismul juridic de sancționare a cazurilor de aplicare a formelor de violență, insultării sau calomnierii personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare, aflat în exercitarea atribuțiilor sau în legătură cu aceste atribuții. Astfel, vor fi introduse în sfera de reglementare juridică mecanisme și instrumente eficiente de sancționare a unor asemenea fapte, ce va asigura garantarea securității personalului penitenciar. 1. Articolul 321 se abrogă. 2. Codul penale se completează cu articolele 321¹ - 321⁴, cu următorul conținut: „Articolul 321¹. Insultarea personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare Insultarea personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestora, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare până la 1 an. Articolul 321². Calomnierea personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare	Ocrotirea activității normale a autorităților publice presupune, în primul rând, ocrotirea persoanelor care participă, direct sau indirect, la exercitarea funcțiilor autorităților publice. Orice atingere adusă libertății psihice, integrității corporale sănătății sau altor atribuții ale acestor persoane, pentru fapte îndeplinite în exercițiul funcției, constituie o manifestare a lipsei de respect față de autoritatea de stat ai cărei titulari sunt respectivele persoane. Pe cale de consecință, urmărind să asigure prestigiul autorității de stat și al persoanelor care o exercită direct sau indirect, categorie în care se include personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, Codul penal incriminează la art. 349 faptele de amenințare sau violență săvârșite asupra acestor persoane și considerăm impropriu completarea Codului penal cu componente noi de infracțiuni, odată ce Codul deja conține norme care protejează aceste relații sociale.
--	---	---

	Calomnierea personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestora, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare până la 1 an. Articolul 321³. Amenințarea sau violența asupra personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare (1) Folosirea constrângerii mintale față de personalul din cadrul sistemului administrației penitenciar, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții ori a rudelor apropiate lui, fie nimicirea bunurilor acestora, în scopul efectuării acțiunilor sau abținerii de la acestea în beneficiul făptuitorului sau al altor persoane, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 1500 unități convenționale sau cu închisoare de la 1 an la 3 ani. (2) Aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții ori a rudelor apropiate lui, fie nimicirea bunurilor acestora în scopurile prevăzute la alin. (1), se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 1750 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 7 ani.	
--	---	--

	(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) și (2) însoțite de: a) aplicarea violenței periculoase pentru viața sau sănătatea persoanelor menționate la alin.(1); b) distrugerea bunurilor prin mijloace periculoase pentru viața sau sănătatea mai multor persoane; c) daune materiale în proporții mari; d) alte urmări grave, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani. Articolul 321⁴. Acte de violență săvârșite împotriva personalului din cadrul sistemului administrației penitenciare (1) Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă a capacității de muncă, aplicată față de personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 3 ani. (2) Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, aplicată față de personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, care nu a provocat urmările prevăzute la alin. (3), dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă, se pedepsește cu închisoare de 7 la 10 ani. (3) Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, aplicată față de personalul din cadrul sistemului administrației penitenciare, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, care este periculoasă pentru viață ori care	
--	---	--

	a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente, se pedepsește cu închisoare de la 12 la 15 ani. (4) Acțiunile prevăzute la alin. (3), care au provocat decesul victimei, se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 ani. (5) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta comisă în condițiile alin. (1)-(4), în cazul vătămării rudelor apropiate, după caz a intervenirii decesului, dacă vătămarea este îndreptată în scopul efectuării acțiunilor sau abținerii de la acestea de către personalul sistemului administrației penitenciare în beneficiul făptuitorului sau al altor persoane.”	
Curtea de Apel Comrat	203. Urmează de menționat că în proiectul vizat să regăsim modificările anterior propuse, spre exemplu: cu titlu de inițierea legislativă, în Codul penal Republicii Moldova, prin scrisoarea nr. de ieșire 529 din 14.03.2022 s-au propus următoarele modificări. Art. 60 alin. (1) lit. a) în redacția curentă: Articolul 60. Prescripția tragerii la răspundere penală (1) Persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: a) 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare; Propunem, conținutul art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal în redacție nouă, după cum urmează:	203. Nu se acceptă. În vederea soluționării problemei expuse, s-a propus modificarea art. 60 alin. (4) din Codul penal în următoarea redacție: „(4) Prescripția se va întrerupe și în cazul în care, până la expirarea termenelor prevăzute la alin.(1), cauza penală va parveni în instanța de judecată pentru examinare în fond. Din momentul înregistrării cauzei penale în instanța de judecată, începe să curgă un nou termen de prescripție.”.”.

	(1) Persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: a) 3 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare; Motivare. Tergiversarea intenționată din partea participanților la proces, amânarea nemotivată a ședinței de judecată duce la expirarea termenului de prescripție, în instanța de fond cauza se examinează în termen stabilit de legislația în vigoare. Examinarea cauzei are loc în baza circumstanțelor, care sunt în dosar. În cazul, în care a fost atacată încheierea/sentința primei instanțe, dosarul parvine în instanța de apel deja în pragul expirării termenelor pentru tragere la răspundere contravențională/penală. Mărirea termenului de prescripție va permite examinarea cauzelor penale și contravenționale în ordin de recurs sau apel.	
	204. Cu titlu de excepție, cu privire la termenul rezonabil în Codul contravențional, Curtea de Apel Comrat vine cu următoarele propuneri: 1. Articolul 454. Termenul de judecare a cauzei contravenționale în redacția curentă: (1) Cauza contravențională se judecă în termen de 3 luni de la data intrării dosarului în instanță. (2) Dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu 15 zile. Se propune conținutul art. 454 aliniatele (1) și (2) Codul contravențional al RM în redacție nouă, după cum urmează: (3) Cauza contravențională se judecă în termen de 30 de zile de la data intrării dosarului în instanța de fond și în termen de 3 luni în instanța de recurs.	204. Nu se acceptă. În redacția actuală la art. 454 alin. (1) este prevăzut cauza contravențională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată, iar la alin. (2) este stipulat că dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu o lună. În contextul reglementărilor expuse supra, considerăm că instanțele de judecată, inclusiv instanța de recurs dispun de timp suficient pentru examinarea cauzelor.

	(4) Dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul sau completul de judecată, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu 3 luni de zile. Motivare. La examinarea cauzelor complexe, exprimate prin multitudinea circumstanțelor, care trebuie să fie analizate de către instanță, participanților la proces, care trebuie să fie audiați, dosarelor aflate pe rol, termenul de 30 de zile este unul insuficient pentru examinarea cauzelor contravenționale în instanța de recurs. Termenul propus, adică de 3 luni pentru prima instanță și instanța de recurs, va fi pus în aplicare doar la examinarea cauzelor complexe și va permite examinarea acestora cu o deosebită atenție pentru emiterea unor decizii legale, motivate și întemeiate, în rest cauzele urmând a fi examinate într-un termen rezonabil, independentă de complexitate. Totodată, modificarea termenului propus este legat și de modificarea termenului de prescripție pentru răspunderi contravenționale, de la 3 luni la 1 an.	
	205. . La Art. 473 alin. (2) Codul contravențional al RM în redacția curentă: ”(2) Decizia instanței de recurs se pronunță integral sau doar dispozitivul, urmând a fi redactată în cel mult 3 zile.” Propunem, conținutul art. 473 lin. (2) Codul contravențional al RM în redacție nouă, după cum urmează: ”(2) Decizia instanței de recurs se pronunță integral sau doar dispozitivul, urmând a fi redactată în cel mult 15 zile.” Motivare. Decizia instanței de apel urmează să fie legală, motivată și întemeiată, conform prevederilor legislației în vigoare (art. 462 alin. (1) Codul contravențional) și cerințelor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art. 45	205. Precizare. Propunerea se acceptă și se va regăsi în proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional) promovat de Ministerul Justiției. Prin urmare, art. 473 alin. (2) din Codul contravențional va avea următorul cuprins: „(2) Decizia instanței de recurs se pronunță integral sau doar dispozitivul, urmând a fi redactată în cel mult 15 zile.”

	Titlul I Drepturi și libertăți). Termenul de 3 zile este un termen insuficient pentru redactarea unei decizii legale, motivate și întemeiate. De aceea, se propune termenul de 15 zile.	
Judecătoria Criuleni	206. Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
Obiecțiile și propunerile prezentate în conformitate cu prevederile pct. 201 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărîrea nr. 610/2018		
Procuratura Generală	207. <u>La Art. I. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195)</u> La pct. 15 din proiect cu referire la articolul 90 alineatul (4) propunem textul „<i>art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3)</i>” a-1 substitui cu textul „<i>art. 171 alin. (2), art. 172 alin. (2)</i>”. Or, indicarea alineatului (3) al articolelor 171 și 172 este superflue având în vedere că faptele prevăzute la alineatul (3) al articolului 171 și alineatul (3) al art. 172 sunt excepțional de grave și respectiv deosebit de grave pentru care este valabilă regula generală că suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave.	207. Se acceptă. La art. 90 alin. (4) textul „art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3)” se va substitui cu textul „art. 171 alin. (2), art. 172 alin. (2)”.
	208. La pct.35 din proiect considerăm necesar a revedea sancțiunile stabilite la articolul 177¹ alineatul (2) din Codul penal. În acest sens, propunem a stabili limitele pedepsei sub formă de amendă în coroborare cu prevederile art. 64 alin.(3) din Codul penal care reglementează că amenda pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar art.74 alin.(1) din Codul penal reglementează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă	208. Se acceptă. Sancțiunea de la art. 177¹ alin. (1) va avea următorul cuprins: „se pedepsește cu amenda în mărime de la 500 la 2000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 6 luni până la 1 an, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de pînă la 5 ani.”.

	în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. Totodată, considerăm că diferența între limita inferioară și cea superioară a pedepsei închisorii, adică 6 luni și 5 ani este mare acordând judecătorilor o discreție prea largă la individualizarea și stabilirea pedepselor, fapt ce ar favoriza o practică neunitară în privința aplicării tratamentului sancționator. Totodată, intervalul foarte mare în care legea ar permite aplicarea pedepselor nu ar fi judicioasă nici din perspectiva caracterului imprevizibil al consecințelor prevăzute de lege pentru același tip de infracțiuni cu aceeași pericolozitate chiar și luând în considerație criteriile de individualizare a pedepsei (personalitatea infractorului, circumstanțele atenuante/ agravante ș.a). Mai mult, considerăm exagerat de mare și diferența dintre limitele maxime a pedepsei închisorii stabilite la alineatul (1) (1 an închisoare) și la alineatul (2) (5 ani închisoare) al articolului 177¹. Având în vedere cele expuse propunem în sancțiunea alineatului (2) al art. 177¹ cifra „5” a o substitui cu cifra „3”.	Sancțiunea de la rt. 177¹ alin. (2) va avea următorul cuprins: „se pedepsește cu amendă în mărime de la 2500 la 10000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 6 luni până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de până la 7 ani.”.
	209. La pct. 94. având în vedere că se propune abrogarea articolului 255 din Codul penal care reglementează fapta de <i>înșelare a clienților</i>, propunem comutarea acestei fapte în Codul Contravențional, luând în considerație că în proiectul prezentat aceasta nu se regăsește în Codul Contravențional.	209. Precizare. Reținem că norma de la art. 255 din Codul penal este inaplicabilă în practică și mai mult ca atât, în Codul contravențional se regăsesc deja unele prevederi care acoperă parțial infracțiunea de la art. 255, cum ar fi art. 274 din Codul contravențional.
	210. La pct. 135 din proiect în dispoziția alineatului (2) al art.308 urmează a se corecta eroarea materială și după textul „Arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu” urmează a fi introdus cuvântul	210. Se acceptă parțial. A se vedea formularea de la pct 220 din prezentul tabel.

	„ilegală". Or, infracțiunea specificată la alineatul (2) al art. 308 poate fi săvârșită doar când arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu este ilegală adică nu se respectă temeiurile, termenele, condițiile de aplicabilitate față de anumite persoane sau alte condiții esențiale stabilite de lege.	
	211. La pct.138 din proiect la art.314 alineatul (3) propunem cuvintele <i>aceeași acțiune</i> a le substitui cu textul <i>acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2)</i>", or formularea propusă este una vagă și ar putea genera interpretări nefiind clar despre care acțiune se are în vedere prevăzută doar la alineatul (2) sau la ambele alineate (alineatul (1) și (2)). În aceeași ordine de idei, Codul de procedură penală operează cu sintagma „Aceeași acțiune" când este formulată la alineatul (2) și anterior este doar un alineat, iar când se are în vedere acțiunile de la mai multe alineate ele sunt enumerate după următorul exemplu: „Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2)...".	211. Se acceptă. La art. 314 alin. (3) cuvintele „Aceeași acțiune” se vor substitui cu textul „Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2)”
	212. Totodată, suplimentar propunem următoarele modificări ale Codului Penal: 6.1. Se completează cu articolul 132² cu următorul cuprins: „Articolul 132³. Material pentru abuzul sexual al copilului Prin material privind abuzul sexual sexual al copilului se înțelege: a) orice material care prezintă vizual un copil, care este implicat într-un comportament sexual explicit, real sau simulat sau orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil cu scop sexual; b) orice material care prezintă vizual o persoană care pare a fi un copil implicat într-un comportament sexual	212. Precizare. În contextul în care racordarea cadrului național la Convenția de la Lanzarote necesită un studiu amplu și o analiză minuțioasă, inclusiv de drept comparat, promovarea modificărilor prezentate urmează a fi realizată prin intermediul unui alt proiect de lege, proces care va fi demarat pe platforma Ministerului Justiției. În acest sens, menționăm că propunerile prezentate vor fi examinate la etapa demarării procesului de promovare a proiectului respectiv.

	explicit, real sau simulat sau orice prezentare a organelor sexuale ale unei persoane care pare a fi. un copil cu scop sexual; c) orice material care deși nu reprezintă o persoană reală simulează, în mod credibil, un copil implicat într-un comportament sexual explicit sau organele sexuale ale unui copil cu scop sexual.” Argumentare: Ca urmare a dimensiunilor fenomenului pornografiei infantile, precum și având în vedere faptul că odată cu dezvoltarea tehnologiei acest fenomen tinde să aibă tot mai des un caracter transfrontalier, atât la nivel internațional, cât și la nivel european au fost elaborate diferite acte normative, preluate ulterior în legislația națională. Astfel, Protocolul Opțional la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, adoptat de Organizația Națiunilor Unite, definește în art. 2 lit. c) pornografia infantilă ca fiind orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal în scopuri sexuale. În continuare, la nivelul Uniunii Europene, prin <u>Decizia-cadru 2004/68/JAI a Consiliului din 22 decembrie 2003, privind combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile</u>, s-a arătat că „pornografie infantilă” înseamnă orice material pornografic reprezentând în mod vizual: (i) un copil care participă în mod real la un comportament sexual explicit sau se dedă la un asemenea comportament, inclusiv expunerea obscenă a părților genitale sau a regiunii pubiene a unui copil sau (ii) o persoană reală care pare a fi un copil și care participă sau	
--	--	--

	se dedă la comportamentul prevăzut la punctul (i) sau (iii) imagini realiste ale unui copil care nu există și care participă sau se dedă la comportamentul prevăzut la punctul (i). Decizia-cadru 2004/68/JAI a fost înlocuită <u>cu Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului 12</u>, prin care s-a arătat că „pornografie infantilă ” înseamnă: (i) orice material care prezintă vizual un copil care este implicat într-un comportament sexual explicit, real sau simulat; (ii) orice reprezentare a organelor genitale ale unui copil în principal cu scop sexual; (iii) orice material care prezintă vizual orice persoană care pare a fi un copil implicat într-un comportament sexual explicit, real sau simulat, sau orice prezentare a organelor sexuale ale unei persoane care pare a fi un copil, în principal cu scop sexual; sau (iv) imagini realiste ale unui copil implicat într-un comportament sexual explicit sau imagini realiste ale organelor sexuale ale unui copil, în principal cu scop sexual. Din analiza celor două definiții prezentate mai sus se poate observa că evoluția pornografiei infantile pe internet a obligat statele-membre ale Uniunii Europene să definească mai precis această conduită, pentru a putea combate cât mai eficient fenomenul. De altfel, în cadrul preambulului Directivei 2011/92/UE s-a arătat că <u>„pornografia infantilă include adesea imagini care dovedesc abuzurile sexuale asupra copiilor de către adulți.</u> Astfel, introducerea noțiunii <i>„Material privind abuzul sexual al copilului”</i> este dictată de alinierea legislației	
--	---	--

	naționale la recomandările forurilor internaționale specializate pe contracararea acestui fenomen¹⁴, care au recunoscut necesitatea revizuirii terminologiei în domeniul exploatării sexuale on-line a copiilor, în vederea eliminării termenului de „<i>pornografie infantilă</i>” din legislație Deși termenul „<i>pornografie infantilă</i>” este adesea utilizat în legislația națională, care a preluat denuminația din tratatele internaționale, studiile în domeniu recomandă înlocuirea termenului cu „<i>materiale privind abuzul sexual al copilului</i>” (în continuare <i>MASC</i>), deoarece descrie mai adecvat adevărata natură și amploare a imaginii explozive a abuzului față de victime-copii, pe care copiii nu le pot consimți niciodată.¹⁵ Utilizarea termenului de „<i>pornografie infantilă</i>” are potențialul de a califica materialul ca pe o formă acceptabilă din punct de vedere legal, fiindu-i atribuit un sub-gen acceptabil al pornografiei obișnuite/adulte, pe când <i>MASC-ul reprezintă dovezile fotografice sau video ale unui act criminal comis împotriva copiilor.</i> Astfel, schimbările în materie de terminologie sunt argumentate prin necesitatea de a delimita abuzul sexual asupra copiilor, ce presupune lipsa unui consimțământ al copilului de a se implica în acțiuni cu caracter sexual, de actele sexuale sau acțiunile cu caracter sexual consimțite. Termenul de „<i>porno grafie</i>” este utilizat pentru a defini materialele care reprezintă adulți implicați în acte sexuale	
--	---	--

¹⁴ Recomandările internaționale cuprinse în Ghidul de la Luxemburg - se propune utilizarea termenului de „materiale de abuz sexual asupra copiilor” în loc de „pornografie infantilă”;

¹⁵ Janis Wolak, și colab.. Posesorii de pornografie infantilă arestați în infracțiuni legate de internet: Constatări ale Studiului Național de Victimizare On-line Juvenile vii. n.l dosar la Centrul internațional pentru copii dispăruți și exploatați);

	consimțite distribuite (în mare parte) în mod legal către publicul larg, pentru plăcerea lor sexuală. Cât privește imaginile sau video-urile ce reprezintă abuzul sexual asupra unui copil, acestea implică copii care nu pot și nu ar consimți, fiind victime ale unei infracțiuni. Mai mult decât atât, <i>termenul de „pornografie infantilă” contribuie la normalizarea agresiunii sexuale a copiilor:</i> In consecință, pentru a alinia terminologia cu cea acceptată acum de comunitatea internațională de protecție a copilului, „material privind abuzul sexual al copilului” -MASC¹⁶ trebuie să ia locul noțiunii de „pornografiei infantile”. Necesitatea introducerii unei norme speciale la Capitolul XIII al Codului penal este dictată de utilizarea acestora la mai multe dispoziții din Partea Specială a Codului penal, inclusiv art. 175¹ și 208¹ a prezentului cod. In context, se propune a fi completată partea specială a Codului penal cu definiția infracțiunii discutate învedere la articolul 2 lit.(c) din Directiva nr.2011/92/UE Parlamentului European și a Consiliului Europei din 13.12.2022, care este armonizată cu prevederile Convenției de la Budapesta și Convenției de la Lanzarote. Mai mult, modificările menționate vor alinia legislația națională cu cea a Uniunii Europene, acțiune care va facilita cooperarea dintre organele de drept la combaterea infracțiunilor de această categorie.	
	213. La art. 175¹ în alineatul (1): cuvântul „inclusiv” se exclude; textul „a oricărei dintre infracțiunile privind viața sexuală” se substituie cu textul „prevăzute la 171-175, 208¹-208³”.	213. Se acceptă parțial. Ne raliem opiniei expuse la formularea recomandării de modificare a textului legii, potrivit căreia ademenirea minorilor în scopuri sexuale, în sensul Convenției de la Lanzarote,

¹⁶ în engleză CSAM - Child Sexual Abuse Material;

	Argumentare: Articolul 175¹ din Codul penal (cu modificările operate) „Ademenirea minorului în scopuri sexuale” — este introdus pentru a ajusta textul legii penale cu art.23 al Convenției de la Lanzarote. Ținând cont de studiile pe domeniu, dar și de comentariul explicativ al Convenției de la Lanzarote, care subliniază opinia că ademenirea minorilor în scopuri sexuale, în sensul dezvoltat de autorii actului internațional, a ținut cont de realizarea faptei anume cu utilizarea tehnologiilor informaționale. Faptele care se realizează în afara mediului cibernetic urmează a fi calificate ca pregătire sau, după caz, tentativă de infracțiune prevăzute la art. 171-172 din Codul penal.	presupune utilizarea tehnologiilor informaționale, însă textul legii propus de legiuitor lărgeste spectrul modalităților de realizare a faptei, astfel încât acesta corespunde cu imperativele actului internațional menționat, dar totodată incriminează și alte manifestări comportamentale în vederea ademenirii minorului în scopuri sexuale. Cu referire la substituirea textului „a oricărei dintre infracțiunile privind viața sexuală” cu textul „prevăzute la 171-175, 208¹”, reținem că această propunere urmează a fi inserată în proiect.
	214. Articolul 208¹ va avea următorul cuprins: „Articolul 208¹. Circulația materialelor privind abuzul sexual al copilului (1) <i>Accesarea cu bună știință prin intermediul tehnologiilor informaționale ori comunicațiilor electronice, distribuirea, difuzarea, importarea, exportarea, oferirea, transmiterea, punerea la dispoziție, procurarea, schimbarea, folosirea sau deținerea de materiale privind abuzul sexual al copilului,</i> <i>se pedepsește cu închisoare de la 1 la 6 ani, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mările de la 3000 la 5000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.</i> (2) <i>Producerea sau vinderea de materiale privind abuzul sexual al copilului,</i>	214. Precizare. A se vedea considerentele expuse la pct. 212 din prezentul tabel.

	<i>se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mările de la 5000 la 7000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> <i>(3) Aceleași acțiuni prevăzute la alin.(1) și (2) săvârșite:</i> <i>a) asupra persoanei care nu a atins vârsta de 14 ani;</i> <i>b) cu materiale care implică violență sau zoofilie;</i> <i>se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani¹⁷, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mările de la 7000 la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> <i>(4) Persoanele care au produs sau deținut materiale în care sunt înfățișați minori, care au împlinit vârsta de 16 ani, sunt liberați de răspundere penală în situația în care materialele respective sunt produse și deținute cu consimțământul minorilor și numai pentru uzul privat al persoanelor implicate, în măsura în care faptele nu au implicat nici o formă de abuz.”</i> Argumentare: Având în vedere argumentele expuse în pct.6.1. din prezentul aviz considerăm judicios a modifica denumirea infracțiunii prevăzute la art.208¹ din Codul penal. Totodată, propunem înăsprirea pedepselor dar și reliefaarea circumstanțelor agravante.	
--	--	--

Pct.13 din Directiva Parlamentului European și Consiliului UE din 13.12.2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarei sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului - Limitele maxime ale pedepsei cu închisoarea prevăzute în prezenta directivă pentru infracțiunile la care se referă ar trebui să se aplice cel puțin celor mai grave forme ale unor astfel de infracțiuni;

	în ce privește înăsprirea pedepselor se va pune în lumină repetat art.33 al Convenției de la Lanzarote - Prescripția, faptul că această crimă este o formă de exploatare sexuală a copiilor, fiind potrivit tratatelor internaționale de referință una din cele mai grave forme de exploatare a copiilor. Totodată, înăsprirea pedepselor va asigura realizarea investigațiilor efective, care, având în vedere clasificarea actuală a infracțiunii ca una mai puțin gravă, împiedică utilizarea instrumentarului măsurilor speciale de investigații prevăzut la Codul de procedură penală, care pot fi aplicate doar în cadrul infracțiunilor grave, excepțional de grave și deosebit de grave. Mai mult, redacția definiției infracțiunii propusă în proiect este o simbioză dintre textele art.9 al Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică (în continuare Convenția de la Budapesta) " și art.20 al Convenției Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale¹⁸ (în continuare Convenția de la Lanzarote). Subsecvent, metodele specificate sunt forme ale faptelor infracționale, care sunt pasibile de răspundere penală, învederate în Convenția de la Budapesta și Convenția de la Lanzarote. Circumstanțele agravante dezvoltate sunt cele recomandate de Directiva Parlamentului European și Consiliului UE din 13.12.2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului - Limitele maxime ale pedepsei cu închisoarea prevăzute în prezenta	
--	--	--

¹⁸ Adoptată la 25.10.2007 la Lanzarote, ratificată prin Legea nr.263 din 19.12.201 I;

	directivă pentru infracțiunile la care se referă ar trebui să se aplice cel puțin celor mai grave forme ale unor astfel de infracțiuni. Agravanta indicată la alin.(3) lit.b) din proiectul propus a fost formulată ținând cont de legislația comparativă, fiind prevăzută la §184 a din Codul penal al Republicii Federative Germania cu următorul text „diseminarea de materiale pornografice care înfățișează acte de violență sau zoofilie”. Excepția prevăzută la aliniatul 4 al art.208¹ în proiectul propus este prevăzută de alin.(3) art.8 din Directiva 2011/92/UE.	
	215. Se completează cu articolul art.208³ cu următorul cuprins: „Articolul 208³. Determinarea persoanei care nu a împlinit vârsta de 16 ani de a asista la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual (1) Determinarea persoanei care nu a împlinit vârsta de 16 ani, să asiste la acte sexuale sau la acțiuni cu caracter sexual sau punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic, dacă aceste fapte nu întrunesc elementele traficului de copii, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani. (2) Aceleași acțiune: a) săvârșită asupra unei persoane care se află în grija, sub ocrotirea, sub protecția, în educarea sau în tratamentul făptuitorului: b) săvârșite în privința unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani,;	215. Precizare. A se vedea considerentele expuse la pct. 212 din prezentul tabel.

	b) dacă actele sexuale sau acțiunile cu caracter sexual, la care asistă victima, implică violență sau zoofilie; se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 8 ani, cu privarea de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani. (3) Persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (I) nu este pasibilă de răspundere penală dacă este la un nivel apropiat de cel al victimei în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică.”. Argumentare: Norma penală care incriminează infracțiunea prevăzută la art.21 - <i>Infracțiunile legate de participarea unui copil la spectacole pornografice</i> și art.22 - <i>Coruperea minorilor</i> din Convenția de la Lanzarote a fost anterior (până la modificările intervenite prin Legea nr.316/2022) reflectată în art. 175 din Codul penal, în speță <i>...Acțiunile perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice, punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual, ...</i> ”. În literatura de specialitate a fost criticată redacția art. 175 din Codul penal (până la introducerea modificărilor prin adoptarea Legii	
--	---	--

	nr.316/2022 în vigoare la 09.01.2023, în special pentru ambiguitatea, care a fost generată de încercarea legislatorului de a ajusta norma națională la prevederile articolelor sus-indicate ale actelor internaționale. Mai mult, în efortul compilării a două infracțiuni din actul internațional, s-a creat o neclaritate în delimitarea faptei infracționale prevăzute de art. 175 din Codul penal de cele prevăzute la art. 171-173 din Codul penal. Pentru a face posibilă această delimitare, este important ca, la calificarea faptei în baza art. 175 din Codul penal, să se ateste lipsa constrângerii fizice sau psihice, ori a șantajului. Respectiv, în cadrul infracțiunii prevăzute de art. 175 din Codul penal, făptuitorul săvârșește infracțiunea utilizând abuzul față de victima-copil, care nu implică coerciție. Redacția actuală a art. 175 - a adus o doză de claritate și a rezonat cu criticile mediului academic, în prezent, infracțiunea fiind formulată, „<i>Acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani</i> - și anume - alin.(1) <i>Acțiunile cu caracter sexual consimțite, săvârșite cu bună știință cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani</i>". Astfel, legislatorul a clarificat că infracțiunea prevăzută de art. 175 din Codul penal este o faptă consimțită.	
--	--	--

	Totuși, sintagma <i>participare și asistare la spectacole pornografice</i>, fapte infracționale care au fost completate la articolul discutat odată cu ratificarea de către Republica Moldova a Convenției de la Lanzarote, nu sunt reflectate în alte norme modificate, inclusiv nici la art. 132/2 din Codul penal - <i>Acte sexuale sau acțiuni cu caracter sexual neconsimțite</i> -deoarece, deseori, abuzul și exploatarea copiilor, prin determinarea acestora să participe sau să asiste la spectacole pornografice, se realizează prin acțiuni de înșelate sau decepție a copiilor, coruperea acestora etc. La subiect, pentru a asigura calitatea normei penale prin caracter de previzibilitate și claritate, se propune introducerea unei componente de infracțiune noi, în Capitolul VII al Părții Speciale a Codului penal - infracțiuni contra familiei și minorilor - și anume la art.208³, consecutiv celeilalte infracțiuni, care a fost introdusă odată cu Convenția de la Lanzarote -<i>Recurgerea la prostituția practică de un copil</i>.	
Procuratura Anticorupție	215. Procuratura Anticorupție a examinat Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) (număr unic 53/MJ/2022), ca rezultat formulând următoarele obiecții și propuneri de îmbunătățire. Art. I Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 12.Articolul 84. (1¹) Se propune înlocuirea textului „termenul pedepsei definitive” cu textul „pedeapsa definitivă”.	215. Se acceptă. La art. 84 alin. (1¹) din proiect textul „termenul pedepsei definitive” se va substitui cu cuvintele „pedeapsa definitivă”.

	Propunerea de excludere a sintagmei de „termen” rezultă din dispozițiile art.62 alin.(4) din Codul penal, pentru pedeapsa cu amendă, care se aplică atât în calitate de pedeapsă principală cât și complementară. Mărimea acestei pedepse poate fi cuantificată și nu calculată în perioade de timp. Deși sintagma de „termen” ar fi rațională pentru celelalte categorii de pedepse de executare în timp, considerăm că formularea propusă le înglobează pe toate și astfel nu creează confuzii de aplicabilitate a normei în raport cu un anumit tip de pedeapsă.	
	216. 13.Articolul 85. (1) Se propune înlocuirea termenului „25” cu „20”. În ordinea dictată de dispozițiile art.85 din Codul penal, pentru aplicarea pedepsei în cazul unui cumul de sentințe, pentru persoanele majore termenul pedepsei definitive nu poate depăși 30 ani, astfel urmărind raționamentul logic-juridic general stabilit în dispozițiile art.70 alin.(3¹) din Codul penal prin care se indică că pentru persoanele „care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime”, se justifică ca termenul maxim de închisoare urmare a cumulului de sentințe pentru această categorie de subiecți să fie redus cu o treime din termenul de 30 de ani, or, acest raționament s-a păstrat pentru minori. Mai mult, pentru această categorie de subiecți 18-21 ani, în situații speciale instanța ar putea aplica limitele generale de aplicare a pedepsei.	216. Se acceptă. La art. 85 alin. (1) din proiect cifra „25” se va substitui cu cifra „20”.
	217. 22.Articolul 126. (2) Modul de operare în cazul infracțiunilor materiale, cuantificarea prejudiciului este specificată în limita proporțiilor prevăzută de prezenta normă generală	217. Precizare. Potrivit constatărilor Curții Constituționale în Hotărârea nr.22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale

	iar în cazul contravențiilor de art.18 din Codul contravențional. Respectiv, proporțiile prevăzute de legiuitor în textele de lege, sunt mici, considerabile, mari și deosebit de mari. În contextul constatărilor Curții Constituționale prin pct.97 din Hotărârea nr.22 din 27.06.2017, care plasează proporțiile considerabile între cele mici și mari, prin cuantificarea lor ce ar depăși 10 salarii medii, se creează o incertitudine pentru pragul valoric cuprins între proporțiile mici, adică peste 20% din quantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat și până la pragul valoric de 10 salarii medii lunare pe economie. Pe lângă faptul neclarității tipului nou de proporție, care nu este denumit și nici acoperit juridic, pentru quantumul cuprins între 20% din salariu mediu și 10 salarii medii, urmează a fi efectuat un exercițiu de apreciere dacă nu se creează probleme de aplicabilitate pentru infracțiunile materiale unde daunele cauzate în proporții considerabile constituie agravantă a dispoziției de incriminare și totodată dispun de corespondent în Codul contravențional. De exemplu, art.190 alin.(1) din Codul penal [escrocheria, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere sau menținere în eroare] și art.106 din Codul penal [cauzarea de daune materiale prin înșelăciune] ș.a., condiționează posibilități pentru estimări subiective.	articolului 328 alin. (1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), (par. 101-102) s-a stabilit necesitatea reglementării în legea penală a unui prag valoric al daunelor considerabile și esențiale pentru excluderea estimărilor subiective, astfel constatându-se că „[...] până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile, mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari [...]”. Reieșind din raționamentele expuse de Curtea Constituțională, reținem că legiuitorul este liber să decidă asupra pragului valoric al daunelor cauzate prin infracțiune, astfel încât sub incidența legii penale vor cădea anumite fapte care au adus urmări prejudiciabile ce depășesc plafonul de 10 salarii medii pe economie. Mai mult ca atât, în majoritatea normelor de incriminare producerea daunelor în proporții considerabile constituie agravante ale infracțiunii, prin urmare comiterea faptelor ilicite de către subiecții de drept nu va rămâne nepedepsită.
	218. 59.Articolul 217. (1) în sancțiunea alineatului (1) textul „200 la 400” se substituie cu textul „700 la 900”. (2) în sancțiunea alineatului (2) textul „400 la 700” se substituie cu textul „800 la 1 000” Prin modificarea quantumului sancțiunii amenzii în formula propusă, se aduce în concordanță cu	218. Se acceptă. La art. 217 în sancțiunea alineatului (1) textul „200 la 400” se va substitui cu textul „700 la 900”, iar în sancțiunea alineatului (2) textul „400 la 700” se va substitui cu textul „800 la 1 000”.

	reglementările generale de la art.64 alin.(3), art.75 alin.(1) din Codul penal și respectiv în situația examinării procesului penal în procedura prevăzută de art.364¹ din Codul de procedură penală. Totodată, în vederea ajustării sancțiunilor cu amendă sau muncă neremunerată din partea specială a legii penale la dispozițiile generale prevăzute art.64 alin.(3), 67 alin.(2), art.75 alin.(1) din Codul penal și respectiv în raport cu prevederile art.364¹ alin.(8) din Codul de procedură penală, urmează a fi revăzute și ajustate sancțiunile de la următoarele norme de incriminare: Art.155, 156, 157, 159 alin.(1), 160 alin.(1), (2), 161, 162, 163, 164¹, 173, 176¹ (3) și (5), 177 alin.(1) și (2), 178 (1) și (2), art.179 alin.(1) și (2), 180, 180¹ alin.(1) și (2), 180² alin.(1) și (2) 181 alin.(1), 182 alin.(1), 183 alin.(1), 184 alin.(1), 185, 186 alin.(1) și (2), 187 alin.(1), 190 alin.(1), 232 alin.(1), 233 alin.(1), 352¹. În același mod urmează a se proceda în raport cu celelalte articole din proiect, unde mărimea amenzii este stabilită mai puțin de 700 unități convenționale.	În partea ce ține de ajustarea sancțiunilor de la articolele numerotate în conținutul recomandării, menționăm că acest exercițiu presupune o evaluare sistemică a sancțiunilor întregului cod, motiv pentru care aceasta urmează a se realiza printr-o modificare ulterioară a Codului penal.
	219. 134.Articolul 307. Se propune abrogarea prezentului articol. Prezenta dispoziție de incriminare în construcția juridică redată de legiuitor, atât în varianta tip cât și agravată, creează situații de incertitudine în aplicarea acesteia și permite aprecierile subiective defavorabile ce pun în pericol independența magistraților. Existența modalității normative de incriminare condiționată de buna știință a pronunțării actului ilegal, presupune rea intenția subiectului, însoțită după caz de interesul personal sau al terțului, care la modul practic fiind demonstrată prin probe, ar constitui un comportament corupțional pasiv,	219. Precizare În urma consultărilor publice pe marginea proiectului supus avizării, desfășurate la 30 noiembrie 2022, în cadrul cărora s-a discutat inclusiv cu privire la oportunitatea de a abroga art. 307 din Codul penal, s-a convenit asupra îmbunătățirii normei în vederea evitării aplicării acesteia într-un mod arbitrar.

	care poate fi pedepsit în conformitate cu prevederile art.324 din Codul penal. Această normă de incriminare este una cu dedicație pentru „judecător” așa cum este indicat în dispoziția aliniatului (1) de către legiuitor. Or, atare abordare legislativă nu este aplicabilă altor subiecți cu funcție de demnitate publică sau persoane publice, care în exercițiul funcțiunii emit acte contrar legii. Valorile sociale protejate de prezentul articol, urmare a abrogării lui, urmează în continuare a fi protejate de legea penală prin modalitățile normative incriminatorii prevăzute de art.327-329 din Codul penal, până în prezent aceste fiind norme generale în raport cu art.307 din Cod. Potrivit Raportului Comisiei Internaționale a Juriștilor (ICJ), se constată că există îngrijorări de existența infracțiunii de „pronunțare a unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii”, în articolul 307 al Codului penal și de utilizarea acesteia drept mijloc de presiune asupra judecătorilor. Totodată, ICJ îndeamnă autoritățile moldovenești să excludă infracțiunea prevăzută de articolul 307 din Codul penal. La fel, potrivit recomandărilor din Raportul nr.2 Ruperea cercului vicios: regândirea cadrului instituțional anticorupție în Republica Moldova din noiembrie 2022, se recomandă ca „Parlamentul ar trebui să abroge articolul 307 din Codul Penal, care se referă la pronunțarea cu bună știință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii” (3 luni). [p.11, pct.4]	
	220. 135.Articolul 308. (2) După sintagma „domiciliu” se completează cu textul „cu încălcarea normelor legale imperative”.	220. Se acceptă La art. 308 alin. (2) după cuvântul domiciliul se va completa cu textul „cu încălcarea normelor legale imperative”.

	Considerăm că s-a omis a se indica în dispoziția alin.(2) condiția ilegalității, căci de altfel norma urmează să fie aplicabilă pentru toate situațiile de arestare a persoanei.	
	221. 136.Articolul 312. (1) textul „de până la 300” a se înlocui cu textul „de până la 800”. (2) textul „200 la 800” se substituie cu textul „800 la 1 000”. Se rețin explicațiile făcute pentru pct.59.	221. Precizare Un asemenea quantum al amenzii și anume de pînă la 300 unități convenționale (alin. (1)), respectiv de la 200 la 800 unități convenționale (alin. (2)), nu se regăsește nici în redacția actuală, nici în conținutul proiectului transmis spre avizare repetată.
	222. 143.Articolul 324.(3) lit. b) Noțiunea de „extorcare” este utilizată în Codul penal, ca modalitate de realizare a elementului material al unor infracțiuni. Astfel, art.181² alin.(3) pedepsește „Extorcarea sau obținerea prin extorcare a donațiilor pentru partidele politice, pentru fondurile electorale și/sau fondurile destinate grupurilor de inițiativă”, art.217⁴ alin.(1) pedepsește „Sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor”, art.245¹⁰ alin.(1) pedepsește „Colectarea de informații care constituie secret comercial sau bancar prin sustragerea de informații, inclusiv folosirea mijloacelor tehnice speciale, extorcare sau amenințarea cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei”, art.324 alin.(2) pedepsește coruperea pasivă „cu extorcare de bunuri sau servicii”, iar art.333 alin.(2) pedepsește luarea de mită „cu extorcarea mitei”. Noțiunea nu este definită în Codul penal, apreciem că modalitatea de săvârșire a infracțiunilor enumerate prin extorcare se poate suprapune cu infracțiunile de violență sau de șantaj (infracțiunea de amenințare nu este incriminată), cu consecința unei duble incriminări. Recomandăm definirea expresă a acestei noțiuni în Codul	222. Precizare Plenul Curții Supreme de Justiție prin Hotărârea sa nr.11 din 22.12.2014 a făcut claritate la acest subiect, reținând următoarele: „Extorcarea ca modalitate normativă a faptei prejudiciabile în contextul variantei agravate de la art.324 alin.(2) lit. c) CP, se poate realiza prin una din următoarele modalități faptice: - punerea victimei în situația care o determină să-i transmită coruptului remunerația ilicită, pentru a preîntîmpina producerea efectelor nefaste pentru interesele legitime sau ilegite ale victimei (de exemplu, crearea de obstacole de către examiner/examinatori, în cadrul probei practice a examenului pentru obținerea permisului de conducere, bunăoară, prin punerea la dispoziție a unui autovehicul, ce dispune de o cutie de viteză defectată, prin aceasta, reducând la minimum posibilitatea obținerii permisului de conducere.); - amenințarea cu lezarea intereselor legitime sau ilegite ale victimei (nu lezarea efectivă), în

	penal și reevaluarea utilizării sale în conținutul normativ al unor infracțiuni.	cazul în care aceasta nu-i transmite coruptului remunerația ilicită (de exemplu, pretinderea de către colaboratorul de poliție a obiectului remunerației ilicite însoțită de amenințarea conducătorului mijlocului de transport cu întocmirea procesului-verbal de constatare a contravenției de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatarea mijlocului de transport); - nesatisfacerea solicitării victimei, astfel încât aceasta este nevoită să transmită remunerația ilicită către corupt, pentru a evita lezarea unor interese legitime sau ilegite ale victimei (de exemplu, omisiunea de a repartiza spre expertizare comisiei de experți pe ramuri științifice din cadrul Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare a dosarului și tezei de doctor pentru obținerea gradului științific, invocându-se artificial motive de imposibilitate de examinare a rezultatelor științifice obținute de către pretendentul la grad științific: numărul impunător de teze aflate în expertizare; redactarea necorespunzătoare a unor acte incluse în dosarul depus de către pretendentul la grad științific etc.)”. În contextul celor expuse nu considerăm oportun operarea a careva modificări din cele sugerate, totodată luând în considerare și practica uniformă sub acest aspect.
	223. 146.Articolul 327. (1) Sintagma „legii” se substituie cu textul „actului normativ”.	223. Nu se acceptă. Prin încălcarea legii, organele judiciare au în vedere, pe lângă prescripțiile normative ale legii, și încălcarea anumitor obligații prevăzute prin

	(2) lit. b1) se completează cu textul „, dacă fapta nu constituie sustragere, corupere pasivă sau trafic de influență”. O critică pe care o abordăm aici, ține de logica operării din textele „art.327-329 și altele” în mod diferențiat cuantumul prejudiciului, în unele articole conform proporțiilor prevăzute în art.126 din Codul penal, în alte dispoziții normative în salarii medii lunare pe economie. Orientăm autor la folosirea proporțiilor prevăzute în partea generală a Codului penal și uniformizarea logicii legislative. Este greu de imaginat că legea definită în sens restrâns la care face referire propunerea legiuitorului „cu încălcarea legii” s-ar putea să acopere vreodată actele pe care fiecare funcționar public ar trebui să le îndeplinească în funcție de domeniul în care activează. În aceste condiții este posibil ca neîndeplinirea sau îndeplinirea în alte condiții decât cele prevăzute de lege, a unor atribuții menționate în fișa postului, în hotărâri sau regulamente etc., de natură să conducă la crearea de pagube sau vătămarea intereselor unor persoane, să rămână în afara ilicitului penal, deși ele nu reprezintă doar simple abateri disciplinare. Variantă propusă „actului normativ” este sugerată de Legea 100/2017 cu privire la actele normative. Considerăm că este imperioasă stabilirea în dispoziția de la lit. b¹) alin. (2) art.327 din Codul penal a unei mențiuni prin care s-ar preveni confundarea faptei, incriminate la această normă, cu infracțiunile de sustragere, de corupere pasivă și de trafic de influență. Ca model de inspirație poate fi propus art.228 „Abuzul în serviciu” din Codul penal al Republicii Lituania. Alineatul 1 al acestui articol prevede: „Funcționarul public sau o persoană echivalentă acestuia care abuzează de funcția sa	hotărâri ale Guvernului; încălcarea anumitor ordine. Or, printr-o accepțiune lato sensu, prin lege se are în vedere inclusiv o reglementare secundară emisă de Guvern, de altă autoritate a administrației publice centrale sau locale care vine să detalieze o lege propriu-zisă. Cu referire la modificările propuse la alin. (2), reținem că acestea nu pot fi reținute, or în literatura de specialitate s-a acordat nu puțină atenție delimitării infracțiunii de abuz de serviciu de infracțiunile de corupere pasivă, trafic de influență, diferite forme ale sustragerilor. Prin urmare, chiar dacă delimitarea acestor infracțiuni este dificilă, întrucât multe din elementele constitutive ale acestora coincid, totodată aceste infracțiuni se deosebesc prin câteva aspecte analizate de doctrina dreptului penal.
--	--	---

	oficială sau își depășește atribuțiile, în cazul în care aceasta aduce daune majore statului, unei organizații publice internaționale, unei persoane juridice sau fizice se pedepsește Mai importantă este prevederea din alin.2 art.228 „Abuzul în serviciu” din Codul penal al Republicii Lituania: „Persoana care săvârșește fapta prevăzută la alineatul (1) al prezentului articol în vederea obținerii unui câștig material sau de altă natură, în absența caracteristicilor luării de mită, este pedepsită	
	224. 147.Articolul 328. (1) Sintagma „lege” se substituie cu textul „act normativ”. Se rețin explicațiile din pct.146.	224. Nu se acceptă. A se vedea raționamentele expuse la pct. 223 din prezentul tabel.
	225. 153.Articolul 335. (1) Textul „cu încălcarea legislației” se substituie cu textul „în mod defectuos”. După textul „interesul terților” se completează cu textul „dacă fapta nu constituie sustragere, luare de mită sau trafic de influență”. Observăm concluzionări practic similare inclusiv sub aspect comparat cu Decizia nr.405 din 15.06.2016, emisă de către Curtea Constituțională a României cu referire la excepția de neconstituționalitate a art.297 alin.(1) din Codul penal și prin care s-a constatat că prevederile articolului menționat sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”, concluzionări, la care anterior a făcut referire autoarea Georgina Bodoroncea, în lucrarea sa. Prin trimitere la Decizia nr.75 din 21.05.2019 de inadmisibilitate a sesizării nr.94g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 335	225. Nu se acceptă. Prin prisma argumentelor formulate nu poate fi desprinsă necesitatea operării modificărilor prezentate. Totodată rămând valabile raționamentele expuse la pct. 223 din prezentul tabel.

	alin.(1) din Codul penal (abuzul de serviciu în domeniul privat), observăm că pe bună dreptate și într-o manieră argumentată și obiectivă judecătorii constituționali au schimbat abordarea indicând că „spre deosebire de atribuțiile de serviciu ale persoanei publice, care pot fi stabilite de către legislator prin legi organice, în cazul atribuțiilor persoanelor care gestionează sau lucrează pentru entități private ar fi, practic, imposibilă enumerarea prin lege, având în vedere multitudinea obiectelor de activitate care pot fi desfășurate de aceste entități.”. Se rețin aici și explicațiile făcute în pct.146.	
Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale	226. Apreciind importanța proiectului menționat ne exprimăm pe această cale susținerea proiectului în cauză per ansamblu. Totodată, în temeiul art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, formulăm în limitele competențelor instituționale următoarea propunere: La componența prevăzută de articolul 362¹ din Codul penal - <i>organizarea migrației ilegale</i>, recomandăm ca propunerea de completare a alineatului (2) al art. 362¹ din Codul penal cu textul "<i>cu folosirea situației de serviciu</i>" să fie introdusă la alineatul 3 al aceluiași articol cu lit. a¹). O atare abordare se impune reieșind din pericolul social al faptelor comise de persoanele publice, or acestea sunt mult mai grave, având un impact mai mare raportat la faptele ilicite de săvârșite de două sau mi multe persoane în sensul alin. (2) lit. c) Cod penal. Un alt argument pentru includerea acestei prevederi la alin. (3) al aceluiași articol, este faptul că în prezent procurorii nu pot utiliza măsurile speciale de investigații la instrumentarea acestei categorii infracțiuni comise cu implicarea persoanelor publice.	226. Nu se acceptă. În urma unei analize sistemice a agravantelor din Codul penal, s-a constatat că la toate infracțiunile care prevăd în calitate de agravantă comiterea faptei de către o persoană publică sau cu funcție de demnitate publică, regimul sancționator este mai blând în raport cu comiterea faptei de către un grup criminal organizat. Pe cale de consecință, în vederea unei abordări consecvente, propunerea prezentată nu poate fi reținută.

	Precizăm că, urmare și în contextul evenimentelor din proximitatea frontierei Republicii Moldova, au fost stabilite numeroase cazuri de implicare a polițiștilor de frontieră în cazuri de organizare a migrației ilegale (22 persoane).	
Administrația Națională a Penitenciarelor	227. Administrația Națională a Penitenciarelor a examinat proiectul definitiv de <i>lege pentru modificarea unor acte normative</i> ce vizează Codul penal și Codul contravențional și reiterează necesitatea revizuirii modificărilor propuse la art. 322 din Codul penal. În context, reiterăm obiecțiile expuse inițial, cu referire la propunerile de modificare pentru alineatul (3) și (8) și în acest sens, atragem atenția asupra faptului că, plasarea persoanelor în instituțiile penitenciare din Republica Moldova, potrivit arhitecturii penitenciarelor, se asigură în spații comune (cu mici excepții individuale), în care se dețin mai mult de 4 persoane (în cazul celulelor de tip „barac”, numărul persoanelor cazate în același dormitor poate ajunge la 70 de persoane). Astfel, urmare a faptului deținerii în comun a mai multor persoane în același spațiu, identificarea subiectului infracțiunii va fi dificilă. Totodată, acest fapt va crea premisele majorării ratei de victimizare în rândul populației penitenciare. Respectiv, nu putem neglija riscul real care s-ar putea produce prin pedepsirea altor persoane decât făptuitorii nemijlociți ai acțiunilor de primire sau folosire, telefoanelor mobile, cartelelor SIM și altor dispozitive de comunicare la distanță, după caz, producerea sau păstrarea armelor, substanțelor explozive, toxice, incendiare sau radioactiveobiectelor și substanțelor interzise. Pe cale de consecință, incriminarea faptelor corespunzător textului propus va intensifica și mai mult fenomenul de subcultură	227. Precizare. Considerăm strict necesar păstrarea alin. (3) și (5) de la art. 322, or tolerarea conduitei prevăzute în conținutul celor două alineate în cadrul unei instituții penitenciare este inacceptabilă. Împărtășim opinia expusă, potrivit căreia spațiile comune de deținere vor îngreuna depistarea persoanelor care folosesc sau păstrează efectiv obiecte interzise, dar totodată este în spiritul legii procesual penale ca organul de urmărire penală să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

	în mediul penitenciar, iar păstrarea obiectelor interzise va fi pusă prin forță pe seama persoanelor vulnerabile.	
Inspectoratul Național de Probațiune	228. Inspectoratul Național de Probațiune a primit spre avizare repetat Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) și propunem la articolul 85 alin. (1 ¹) (modificare Cod Penal al RM) cuvintele " <i>pe un termen nelimitat</i> " să se substituie cu sintagma " <i>pe un termen de 10-20 ani</i> " deoarece îngrădirea scoaterii subiectului probațiunii din evidență va birocratiza activitatea biroului prin aglomerarea arhivei și se înlătură prevenirea recidivei.	228. Precizare. Propunerea de la art. 85 alin. (1 ¹) vine în concordanță cu prevederile art. 73 alin. (2) în conformitate cu care privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate poate fi limitată la un anumit teritoriu sau la o anumită perioadă a anului și se stabilește pe un termen de până la 5 ani sau pe un termen nelimitat.
Centrul de Resurse Juridice din Moldova	229. Suplimentar opiniei nr. 22/22 din iunie 2022 și opiniei nr. 37/22 din octombrie 2022, CRJM reiterează propunerile de modificare prezentate anterior. În special, considerarea următoarelor propuneri: Revizuirea sancțiunilor menite să asigure secretul urmăririi penale. Modificarea va permite responsabilizarea și prevenirea pe viitor a situațiilor în care materialele confidențiale ale cauzelor sunt expuse publicității, pentru a prejudicia ancheta penală. Formularea normei este ajustată la modificările propuse de CRJM în procedura penală, care exclud caracterul absolut al confidențialității urmăririi penale.	229. Precizare. Sancțiunile de la art. 315 au fost modificate în vederea înlăturării pedepsei cu amendă sau cu închisoare.
	230. Introducerea răspunderii penale a învinuitului, inculpatului și condamnatului pentru declarații false. Nu există un drept de a minți în justiție. Dreptul de a nu se auto-incrimina se referă doar la dreptul de a păstra tăcerea și de a nu fi constrâns de a depune declarații împotriva persoanelor apropiate. El nu oferă dreptul acuzatului de a minți. Această măsură are menirea de a curma abuzurile din procedura penală.	230. Nu se acceptă. Dreptul de a nu se autoincrimina, ca element al dreptului la un proces echitabil, atât în sens material cât și procedural, se constituie ca un drept uman fundamnetal, cu o bază constituțională și în dreptul internațional al drepturilor omului. În acest sens, dreptul la tăcere al învinuitului, inculpatului implică și

		dreptul de a nu contribui la propria incriminare, de a nu colabora autoritățile, în vederea producerii de probe în procesul penal. Subsecvent, reținem că potrivit art. 66 alin. (4) din Codul de procedură penală învinuitul, inculpatul nu poartă răspundere pentru declarațiile sale cu excepția cazului în care a făcut declarații false sub jurământ în acest caz învinuitul, inculpatul va răspunde în temeiul art. 352 ¹ din Codul penal.
	231. Decriminalizarea infracțiunii de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate (art. 2641 CP) prin atragerea la răspundere contravențională a făptuitorilor. Actualmente, 25% din toate dosarele aflate în judecată sunt din această categorie. Acest lucru va contribui la optimizarea volumului de muncă al judecătorilor și procurorilor, iar combatere efectivă a conducerii în stare de ebrietate va putea fi asigurată dacă se vor introduce sancțiuni mai dure în Codul contravențional.	231. Precizare. Deși în versiunea inițială a proiectului se regăseau modificări prin care se urmărea decriminalizarea infracțiunii de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate, în urma consultărilor publice pe marginea proiectului supus avizării, desfășurate la 30 noiembrie 2022, s-a renunțat la transpunerea în Codul contravențional a conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe. În acest context, menționăm că Ministerul Afacerilor Interne și unii reprezentanți ai corpului de judecători și-au manifestat dezacordul față de această modificare, luând în considerare inclusiv și creșterea ratei de accidente rutiere din ultima perioadă.
	232. Înăsprirea sancțiunii pentru refuzul sau eschivarea martorului sau a părții vătămate de a face declarații. Propunem introducerea pedepsei cu închisoarea pentru această infracțiune, mai ales în contextul în care acest comportament poate fi determinat de acuzați avuți,	232. Se acceptă. Sancțiunea de la art. 313 va avea următorul cuprins:

	care ar fi gata sa achite pentru martor amenda prevăzută de lege. Sancțiunea ar trebui racordată la sancțiunile prevăzute de art. 312 Cod penal.	„se pedepsește cu amendă în mărime de pînă la 850 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani”.
	233. Includerea unor noi norme pentru a sancționa coruperea activă. Propunem introducerea în art. 325 CP a unei norme similare din art. 324 CP pentru a acoperi situațiile infracționale, de exemplu: mita în proporții mici, or în prezent, coruperea activa în proporții mici este sancționată mult mai dur decât coruperea pasivă.	233. Precizare. În conținutul art. 325 alin. (1) este incriminată săvârșirea coruperii active în proporții de pînă la 100 unități convenționale.
	234. Clarificarea noțiunii abuzului și excesului de putere: Propunem clarificarea și definirea mai clară a abuzului si excesului de putere, atât în codul penal cât și în codul contravențional, utilizând o formulare similară componentei de infracțiune depășirea atribuțiilor de serviciu în redacție nouă. Această clarificare vine inclusiv în contextul jurisprudenței recente a Curții Constituționale.	234. Precizare. Dispoziția art. 327 alin. (1) va avea următorul cuprins: „Îndeplinirea sau neîndeplinirea intenționată, în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii, săvârșită din interes material, din alt interes personal sau în interesul unei terțe persoane, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,”
	235. Introducerea caracterului executoriu imediat al sentinței primei instanțe: Propunem includerea posibilității de aplicare a pedepsei de închisoare cu executare după sentința judecătoreiei. Această modificare soluționează vidul creat în urma hotărârii Curții Constituționale nr. 3 cu privire la interpretarea art. 25 din Constituție (care sugerează ca mandat de arest nu se mai eliberează după emiterea hotărârii primei instanțe), dar si riscul eschivării persoanelor condamnate în primă instanță, situații atestate anterior, inclusiv în dosare de rezonanță. Alternativ, poate fi introdus dreptul judecătorului primei instanțe de a suspenda punerea în executare a pedepsei cu închisoare în situații excepționale.	235. Precizare. Propunerea formulată nu ține de obiectul de reglementare al prezentului proiect de lege, or modificarea propusă ține de materia procesual-penală, iar oportunitatea operării amendamentului repsectiv urmează a fi examinată în cadrul procesului de promovare a proiectului de lege pentru modificarea Codului de procedură penală.

	236. Excluderea componentei de contravenție calomnia. Propunem excluderea componentei de contravenție calomnia deoarece această normă nu este una eficientă, iar eventualele situații care anterior erau investigate în contextul acestei componente contravenționale să fie examinate prin prisma situațiilor de defăimare, reglementată prin Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.	236. Nu se acceptă. În contextul în care calomnia constituie infracțiune în legislația mai multor țări, inclusiv state membre UE (ex. Germania, Lituania, Belgia etc.) considerăm regăsirea acesteia în Codul contravențional a fi una justificată, prin urmare propunerea prezentată nu poate fi acceptată. Subsidiar, considerăm calomnia prezintă semnele distinctive ale unei contravenții și reieșind din contextul regional actual, excluderea acesteia din Codul contravențional ar fi o intervenție prematură.
	237. Clarificarea art. 307 (pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii), precum și extinderea aplicării acestuia și față de procurori. Propunem reformularea prevederii, astfel încât aceasta să menționeze la general - act de dispoziție, ceea ce va cuprinde toate actele prin care s-a luat o decizie importantă.	237. Precizare. În proiectul de lege supus avizării a fost incriminată pronunțarea ilegală de către judecător atât a hotărârilor, sentințelor, deciziilor, încheierilor cât și a ordonanțelor. Cu referire la extinderea aplicării acestei infracțiuni și față de procurori, reținem că Codul penal prevede răspunderea penală pentru procuror în cazul tragerii cu bună-știință la răspundere penală a unei persoane nevinovate. Prin urmare, în calitate de subiect al infracțiunii prevăzute la art. 306, numai procurorul poate fi subiect, în condițiile în care potrivit prevederilor Codului de procedură penală procurorul este cel care pune sub învinuire învinuitul. Totodată, ținând cont de ierarhia procesuală din sistemul procuraturii și în lipsa atribuirii procurorilor statutului de magistrat, propunerea de modificare nu poate fi reținută.

Curtea de Apel Bălți	238. Cu referire la solicitarea Dvs., parvenită în adresa instanței la data de 28 aprilie 2023, cu privire la avizarea repetată a Proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative, (Codul Penal și Codul Contravențional), înregistrat la Cancelaria de Stat cu număr unic 533/MJ/2023, Vă aducem la cunoștință următoarele: Proiectul Legii pentru modificarea Codului Penal și Codul Contravențional a fost studiat de către judecătorii colegiului penal la ședința operativă, în urma căruia intervenim cu următoarele propuneri repetate pentru susținerea și implementarea unor propuneri de îmbunătățire a cadrului legal, și anume: - <u>Includerea modificărilor la art. 264¹ Cod Penal, și anume completarea sancțiunii la alin. 1-3 din art. 264¹ cu noțiunea de „sau cu închisoare de până la 3 luni”.</u> - <u>La fel intervenim cu propunerea de a exclude sintagma „cu citarea părților” de la alin. 1 art. 471 din Codul Contravențional, fiind incluse modificările în redacție nouă: „Recursul se judecă de un complet din 3 judecători”.</u> Condițiile ce au impus necesitatea includerii modificărilor propuse la art. 264¹ Cod Penal și finalitățile urmărite: În cadrul Curții de Apel Bălți în luna octombrie 2022 a fost organizată o ședință de lucru la care au participat reprezentanți ai Biroului de Probațiune din circumscripția de activitate a Curții de Apel Bălți, ai Inspectoratului Național de Probațiune, ai Camerei Teritoriale a executorilor Judecătorești Nord. În cadrul acesteia au fost discutate subiecte de ordin comun: dificultățile întâmpinate de executorii judecătorești la executarea sancțiunilor contravenționale, impedimentele întâlnite de către consilierii de probațiune	238. Nu se acceptă. Conform prevederilor art. 70 din Codul penal, închisoarea se stabilește pe un termen de la 3 luni la 20 de ani, prin urmare propunerea prezentată nu poate fi reținută. Cu privire la modificările la Codul contravențional, reținem că acestea se regăsesc într-un alt proiect de lege pentru modificarea Codului de procedură penală și a Codului Contravențional promovat de Ministerul Justiției, înregistrat cu nr. unic 68/MJ/2023.
------------------------------------	---	---

	la executarea pedepselor penale non privative de libertate, măsurile întreprinse de executorii judecătorești cu privire la executarea operativă a documentelor executorii și modalitatea de executare silită. Demersurile Biroului de Probațiune prin care se solicită înlocuirea părții neexecutate a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității cu închisoarea, a persoanelor condamnate în baza art. 264/1 alin. 1)-3) CP, sunt respinse de către instanțele de fond și respectiv și de către instanța de recurs, din considerentul că în baza art. 264/1 prevede sancțiunea - muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport și nicidecum articolul în cauză nu prevede sancțiunea cu închisoare. În conformitate cu prevederile art. 469 alin. (1) pct. 8) CPP, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume: înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare (art.67 din CP). În cazul în care condamnatul se eschivează cu rea voință sau refuză să execute munca neremunerată în folosul comunității, organul de probațiune înaintează în instanța de judecată un demers referitor la înlocuirea muncii neremunerate cu închisoare, în baza normelor prevăzute de pct. 32 a Regulamentului cu privire la modul de executare a pedepsei penale sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității aprobat prin HGnr. 1643 din 31.12.2013. Potrivit pct. 33 din același Regulament, se consideră eschivare cu rea voință de la executarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată: - neaprezentarea, la citarea serviciului de executare, a	
--	--	--

	condamnatului de două sau mai multe ori timp de o jumătate din termenul stabilit al pedepsei; - încălcarea de către condamnat a disciplinei muncii de două sau mai multe ori timp de o jumătate din termenul stabilit al pedepsei (sosirea la locul de muncă cu întârziere sau părăsirea acestuia înainte de termen, neexecutarea sau executarea intenționat eronată a dispozițiilor și indicațiilor persoanei responsabile de executarea lucrărilor etc); - neprezentarea condamnatului la muncă fără motive întemeiate de două sau mai multe ori timp de o jumătate din termenul stabilit al pedepsei. Drept rezultat, atât instanța de fond, cât și instanța de recurs, sunt puse în situația de a refuza demersul de înlocuirea părții neexecutate a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității cu închisoarea, <u>din considerentul că legislația nu prevede aplicarea pedepsei cu închisoarea.</u> În cazul în care, vor fi introduse modificările propuse, de acestea vor beneficia organele statului, prin executarea hotărârilor judecătorești, or, scopul final al justiției este echitatea socială. Includerea modificărilor propuse la Codul Contravențional rezidă din următorii factori: - Procedura de examinare a cauzelor contravenționale în ordine de recurs nu necesită prezența participanților la proces, instanța având la bază cauza contravențională, astfel prezența părților în ședință pentru a se expune asupra recursului nu este necesară, poziția acestora poate fi prezentată instanței în scris până la data examinării recursului. în cazul în care instanța va considera necesară administrarea de noi probe suplimentare, instanța va putea dispune citarea părților în ședință de judecată. Totodată, va fi exclusă	
--	--	--

	posibilitatea părților de a formula cereri de amânare a examinării cauzei diminuând astfel numărul de cauze încetate în legătură cu expirarea termenului de prescripție ca urmare fiind diminuat scopul pedepsei și știrbit principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale care are drept scop restabilirea echității sociale precum și prevenirea săvârșirii de noi contravenții. -în cazul excluderii prezenței părților în procesul contravențional, atât a contravenientului cât și a agentului constatat, va diminua considerabil costurile suportate de instanță în cazul citării cu aviz de recepție și totodată agenții constatați vor putea fi antrenați în alte activități decât în cele de prezentare în ședința instanței de recurs. În contextul includerii modificărilor propuse la alin. 1 Cod Contravențional, urmează de exclus prevederile alin. 2 din art. 471, care prevede: <i>Reprezentarea la ședință a părților legal citate nu împiedică judecarea recursului</i>". Alin. 3 din art. 471 Cod Contravențional care prevede: „<i>Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs</i>” ca urmare a modificărilor propuse va fi alin. 2 al art. 471 CCo. În contextul aspectelor enunțate supra, accentuăm faptul că modificările legislative operate în Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova încă în anul 2012, precum și în Codul Administrativ ce țin de examinarea recursului împotriva încheierilor, fără participarea dreptului în procedură scrisă a servit drept model pentru înaintarea propunerii de modificare a cadrului normativ. Modificările operate în Codul de Procedură Civilă au avut drept scop micșorarea termenului aflării cauzelor pe rol	
--	---	--

	precum și diminuarea cheltuielilor de judecată, fără a fi atins dreptul la justiție prevăzut de art. 6 CEDO a participanților la proces.	
Serviciul de Informații și Securitate	239. La pct. 23 cu privire la completarea Codului penal cu art. 132² Mijloace de plată fără numerar, remarcăm că definirea noțiunilor - „mijloc de plată fără numerar”, „instrument de plată fără numerar” , „instrument de plată electronică” și „monedă virtuală” nu se regăsesc în legislația extra-penală a Republicii Moldova. Prin urmare, considerăm necesară și oportună definirea noțiunilor enunțate și în legislația extra-penală a Republicii Moldova, în corespundere cu cadrul normativ existent și, avizarea acestora în corespundere cu prevederile art. 32 alin. (2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, de către Banca Națională a Moldovei, după care preluarea acestor noțiuni și în Codul penal al Republicii Moldova. Astfel, apreciem prematură introducerea noțiunilor nominalizate în legea penală a Republicii Moldova (redacția art. 132²) în contextul în care, utilizarea acestora nu este reglementată în legislația națională, ceea ce va genera riscul nulității obiectului infracțiunilor legate de utilizarea mijloacelor de plată fără numerar.	239. Precizare. A se vedea pct. 15 din prezentul tabel.
	240. La pct. 35, la alin. (1) și (2) din art. 177¹, în scopul evitării unor interpretări neunivoce, propunem completarea, după cuvântul „Prezentarea”, cu cuvântul „ilegală”. Raționamentul propunerii rezidă din faptul că, organele de ocrotire a normelor de drept, în condițiile legii, au dreptul utiliza identități ce codifică identitatea reală și apartenența la structurile de forță.	240. Se acceptă. La art. 177 alin. (1) și (2) după cuvântul „Prezentarea” se completează cu cuvântul „ilegală”.
	241. Cu referire la pct. 59 considerăm necesară excluderea acestuia, întrucât umanizează nejustificat răspunderea pentru infracțiunile legate de circulația și	241. Precizare Printre valorile esențiale recunoscute de dreptul penal național, prezumate a fi lezate în cazul

	consumul de droguri. De asemenea, nici Nota informativă nu conține vreun argument plauzibil care ar justifica necesitatea excluderii/reducerii semnificative a pedepsei cu închisoarea pentru formele agravante ale infracțiunii prevăzute de art.217 Cod penal al Republicii Moldova.	aplicării măsurilor privative de libertate și pedepselor în privința persoanelor care consumă droguri, este și principiul umanismului, care presupune următoarele: „Întreaga reglementare juridică are menirea să apere, în mod prioritar, persoana ca valoarea supremă a societății, drepturile și libertățile acesteia. Legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante”. Deși pe parcursul ultimilor ani s-au operat mai multe modificări de lege cu privire la reglementarea drogurilor, substanțelor stupefiante și psihotrope, a proporțiilor substanțelor interzise pentru care survine răspunderea penală, precum și a pedepselor aplicabile, Republica Moldova rămâne a fi în continuare o țară în care pedepsele aplicate persoanelor legate de consumul și alte acțiuni adiacente drogurilor (păstrare, transportare, prelucrare etc) sunt considerate a fi aspre, ce include deseori, și privațiunea de libertate a persoanei. Prin urmare, subiecții suspectați de comiterea infracțiunilor, care consumă droguri, de regulă sunt afectați de o maladie și trebuie abordați cu mare atenție, prin prisma faptului că ei sunt pacienți ce au nevoie și beneficiază de condiții de tratament și reabilitare, și nu întotdeauna de pedepse privative de libertate, și izolare de societate.
--	---	--

		În contextul celor expuse, considerăm judicios operarea modificărilor propuse în proiect.
	242. La pct. 116, considerăm că prevederile propuse pentru art.281 alin. (2) lit. b) „care au cauzat daune intereselor securității statului” nu corespund criteriilor de claritate, calitate și previzibilitate a legii penale, astfel, existând riscul interpretării extensive și echivoce a acestei prevederi, precum și riscul ridicării unui număr mare de excepții de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în cauzele penale privind infracțiunile care vor conține această circumstanță agravantă. Având în vedere cele menționate, considerăm necesară și oportună, fie excluderea circumstanței „care au cauzat daune intereselor securității statului” din proiectul avizului, fie explicarea acesteia în normele Părții Generale a Codului penal al Republicii Moldova, similar prevederilor art. 126 din Codul nominalizat, care definește daunele considerabile și daunele esențiale. În acest sens, urmează a fi stabilite cel puțin niște criterii obiective în baza cărora să se stabilească că anumite daune sunt „cauzate intereselor securității statului”. De asemenea, agravantele propuse pentru alin. (2) art. 281 nu acoperă juridic și nu incriminează cele mai grave urmări prejudiciabile ce pot rezulta în urma comiterii infracțiunii prevăzute la art. 281 din Codul penal. Prin urmare, propunem completarea articolului cu două circumstanțe agravante noi, cu renumerotarea în continuare a acestora, cu următorul conținut: „e) care au vizat instituții de învățământ, medicale, instanțe de judecată, autorități publice, gări, autogări sau aeroporturi;	242. Se acceptă parțial. În conținutul agravantei prevăzute la art. 281 alin. (2) lit. b) se regăsește textul „care au cauzat daune securității statului”, or în conformitate cu art. 1 din Legea securității statului nr. 618/1995, prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte. Mai mult ca atât, la art. 337, 338¹, 338³ din Codul penal se regăsește sintagma „în dauna securității de stat”. În acest context, considerăm că norma criticată este suficient de previzibilă și nu generează suspiciuni de neconstituționalitate. Cu referire la completarea art. 281 cu noi agravante, reținem că alin. (2) urmează a fi completat cu lit. e) cu următorul cuprins: „e) săvârșite la indicația unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților acestora”. În partea ce ține de agravanta „care au vizat instituții de învățământ, medicale, instanțe de judecată, autorități publice, gări, autogări sau

	f) săvârșite la indicația unui stat străin, unei organizații străine, unei entități anticonstituționale sau reprezentanților lor". Necesitatea completării propuse se impune datorită săvârșirii, în ultima perioadă, a unui număr mare de infracțiuni prevăzute la art. 281 Cod penal care vizează instituțiile publice și infrastructura critică, periclitând activitatea/funcționalitatea acestora și având repercusiuni asupra unui număr mare de oameni. De asemenea, se atestă faptul că infracțiunea respectivă este utilizată de către state străine sau entități anticonstituționale ca unul din mecanismele războiului hibrid, corespunzător impunându-se necesitatea sancționării mai dure a unor fapte realizate la indicația unei forțe ostile Republicii Moldova.	aeroporturi”, menționăm că alin. (1) prevede un regim sancționator suficient de aspru, astfel încât nu se impune agravarea pedepsei pentru situația propusă.
	243. La pct. 122, propunem completarea alin. (4) cu sintagma „sau la indicația unui stat străin sau unei entități anticonstituționale". Pătrunderea neautorizată pe teritoriul zonelor militare restricționate sau a obiectivelor militare la indicația unui stat străin sau unei entități anticonstituționale constitui o acțiune premergătoare declanșării unor acțiuni ostile contra statului. Corespunzător, pătrunderea neautorizată pentru distrugerea sau luarea acestor teritorii/obiective sub control la indicația mieii forțe străine constituie o faptă deosebit de gravă și urmează a fi sancționată corespunzător.	243. Se acceptă. Articolul 289⁴ alin. (4) se va completa cu textul „sau la indicația unui stat străin sau unei entități anticonstituționale”.
	244. La pct. 135, la articolul 308 alineatul (2) propunem substituirea cuvântului „săvârșită" prin cuvântul „aplicată" deoarece judecătorul aplică o măsură preventivă în baza unei hotărâri judecătorești în condițiile legii (art. 6 pct. 4 CPP)).	244. Se acceptă. La art. 308 alin. (2) cuvântul „săvârșită” se va substitui cu cuvântul „aplicată”.

	245. Totodată, în scopul aducerii în concordanță cu prevederile Adresei din Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 1 octombrie 2018, precum și a oferi o reglementare penală corespunzătoare valorilor sociale legate de protecția secretului de stat, intervenim cu următoarele propuneri de modificare a Codului penal. 1) Propunem reformularea pct. 155, ce vizează excluderea circumstanței agravante prevăzute art. 344 alin. (2) din Codul penal. Astfel, reieșind din raționamentele menționate supra, propunem expunerea articolului 344 alin. (2) într-o redacție nouă, cu următorul cuprins: „(2) Aceeași faptă soldată cu: a) publicarea documentului ce conține informații atribuite la secret de stat sau aducerea la cunoștința publicului larg a informației atribuite la secret de stat; b) obținerea informațiilor atribuite la secret de stat de către un stat străin, o organizație străină, o entitate anticonstituțională sau reprezentanților lor; c) deconspirarea persoanelor care acordă sprijin confidențial organelor de drept; d) cauzarea daunelor în proporții mari, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”	245. Se acceptă parțial. Art. 344 alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Aceeași faptă soldată cu: a) publicarea documentului ce conține informații atribuite la secret de stat; b) obținerea informațiilor atribuite la secret de stat de către un stat străin, o organizație străină, o entitate anticonstituțională sau reprezentanților lor; c) deconspirarea persoanelor care acordă sprijin confidențial organelor de drept; d) cauzarea daunelor în proporții mari, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”
	246. Modificarea propusă la pct. 156 din proiect, ce vizează substituirea textului „și a cauzat urmări grave” cu textul „și a cauzat daune intereselor securității statului” la art. 345 Cod penal, va avea drept rezultat introducerea unei norme imprevizibile și neclare. Astfel, modificarea propusă urmează a fi exclusă, din considerentele enunțate la pct. 1, subpct. 4) din prezentul aviz.	246. Se acceptă parțial. Art. 345 va avea următorul cuprins: „Articolul 345. Pierderea documentelor ce conțin informații atribuite la secret de stat Pierderea documentelor ce conțin informații atribuite la secret de stat, precum și a obiectelor datele despre care constituie secret de stat, de către o persoană căreia aceste documente

	Consecvent, propunem expunerea articolului 345 într-o redacție nouă, cu următorul cuprins: „Articolul 345. Pierderea informațiilor atribuite la secret de stat Pierderea documentelor ce conțin informații atribuite la secret de stat, precum și a obiectelor datele despre care constituie secret de stat, de către o persoană căreia aceste documente sau obiecte i-au fost încredințate, ca rezultat al încălcării normelor de protecție a secretului de stat, dacă aceasta a condus la: a) publicarea documentului ce conține informații atribuite la secret de stat sau aducerea la cunoștința publicului larg a informației atribuite la secret de stat; b) obținerea informațiilor atribuite la secret de stat de către un stat străin, o organizație străină, o entitate anticonstituțională sau reprezentanților lor; c) deconspirarea persoanelor care acordă sprijin confidențial organelor de drept; d) cauzarea daunelor în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 4 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”	sau obiecte i-au fost încredințate, ca rezultat al încălcării normelor de protecție a secretului de stat, dacă aceasta a condus la: a) publicarea documentului ce conține informații atribuite la secret de stat sau aducerea la cunoștința publicului larg a informației atribuite la secret de stat; b) obținerea informațiilor atribuite la secret de stat de către un stat străin, o organizație străină, o entitate anticonstituțională sau reprezentanților lor; c) deconspirarea persoanelor care acordă sprijin confidențial organelor de drept; d) cauzarea daunelor în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.””
	247. Propunem completarea proiectului cu un punct nou ce va viza completarea art. 360 din Codul penal cu alineatul (3), cu următorul conținut: „ (3) Sustragerea, tănuirea, degradarea sau distrugerea documentelor care conțin informații atribuite la secret de stat, sau a obiectelor datele despre care constituie secret de stat, dacă această faptă a fost săvârșită din interes material sau din alte motive josnice, dacă nu	247. Nu se acceptă. Limita de demarcare dintre infracțiunea propusă la alin. (3) și trădarea de Patrie, spionaj sau culegerea neautorizată de informații este practic inexistentă, fapt care va conduce la o eventuală dublare a normelor de drept penal.

	constituie trădare de Patrie, spionaj sau culegere neautorizată de informații se pedepsește cu amendă în mărime de până la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 6 ani. "	
	248. În același context, la Art. II, privind modificarea Codului contravențional, propunem completarea proiectului cu un punct nou, cu renumerotarea în continuare a acestora, cu următorul conținut: La art. 365¹ alin. (4) sintagma „soldate cu urmări grave” se substituie cu sintagma „soldate cu pierderea documentelor care conțin informații atribuite la secret de stat, sau a obiectelor datele despre care constituie secret de stat ”.	248. Se acceptă. La art. 365¹ alin. (4) sintagma „soldate cu urmări grave” se va substitui cu sintagma „soldate cu pierderea documentelor care conțin informații atribuite la secret de stat, sau a obiectelor datele despre care constituie secret de stat”.
Curtea de Apel Chișinău	249. Cu referire la scrisoarea nr. 03/3525 din 28 aprilie 2023, cu privire la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional), <u>număr unic 533/MJ/2022</u>, Curtea de Apel Chișinău comunică că, susține proiectul Legii supra cu unele sugestii privind completarea proiectului Legii și anume, revizuirea prevederilor legale prevăzute de art. 471 Cod contravențional, în concret, se propune examinarea cauzelor contravenționale în ordine de recurs în lipsa părților participante la proces iar în susținerea acestei poziții Vă comunicăm că, instanța de recurs judecă recursul în limitele temeiurilor invocate în recurs cu privire la legalitatea și temeinicia hotărârii emise de instanța de fond. Or, instanța de recurs examinează cauza în limitele recursului declarat, cu privire la persoana care a declarat recursul și în baza probelor administrate la	249. Precizare Cu privire la modificările la Codul contravențional, reținem că acestea se regăsesc într-un alt proiect de lege pentru modificarea Codului de procedură penală și a Codului Contravențional promovat de Ministerul Justiției, înregistrat cu nr. unic 68/MJ/2023.

	dosar. Poziția invocată de recurent se verifică de instanța de recurs potrivit recursului declarat de acesta iar poziția intimatului se verifică potrivit referinței depuse, de aceea, în opinia Curții de Apel Chișinău, prezența lor în ședința de judecată nu este necesară. Analogic procedura în ordine de recurs în materie civilă are loc fără participarea părților iar procedura în materie penală în fața Curții Supreme de Justiție la fel are loc fără participarea părților. Menționăm că instanța de recurs pe cauzele contravenționale este ultima instanță iar potrivit Legislației altor state, și anume Grecia, Franța, Irlanda, Estonia, SUA, Danemarca permite instanței judecătorești superioare, să organizeze în formă exclusiv scrisă procesul de examinare a cauzei fără utilizarea ședințelor cu participarea directă a părților. În același fel, procesul în fața Curții Europene pentru Drepturile Omului are loc în formă scrisă și doar la necesitate și la decizia judecătorilor se organizează audieri a părților. Considerăm că, promovarea modificărilor propuse supra, va asigura un mecanism mai eficient de uniformizare a practicii judiciare, și nu mai puțin important, se va economisi timp și resurse atât pentru instanță cât și pentru părțile la proces.	
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	250. Prin prezenta, cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 533/MJ/2022, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) comunică că urmare intrării în vigoare la data de 09.10.2022 a prevederilor Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (în continuare – Legea nr. 230/2022), în scopul aducerii în concordanță a legislației cu prevederile acesteia, precum și având în vedere că la acea etapă de către Ministerul Justiției era	250. Nu se acceptă. Modificările propuse de autor constituie o redare fidelă a prevederilor din noua Lege nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, ceea ce nu se subscie în condițiile de incriminare a unor infracțiuni în Codul penal. La incriminarea unor fapte infracționale și la stabilirea unor pedepse, legiuitorul urmează să țină cont de realitățile sociale, de gravitatea faptei și de urmările prejudiciabile.

	promovat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional), prin scrisoarea nr. 2327 din 16.11.2022, AGEPI a expediat propuneri de amendamente la Codul penal, Codul de procedură penală și Codul contravențional însoțite de argumentele corespunzătoare pentru a fi promovate pe platforma acestuia. În context, examinând componentele de infracțiuni și de contravenții ce țin de încălcările din domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe în varianta propusă în proiectul de act normativ, reieșind din limitele competențelor funcționale, înaintăm următoarele propuneri/observații: La art. I, amendamente propuse la Codul penal: Referitor la redacția art. 185¹ din Codul penal: 1. La alin. (1), pentru a reglementa în ansamblu încălcarea drepturilor morale ale autorului și interpretului, ținând cont de faptul că formularea propusă conține unele noțiuni improprii legislației din domeniul dreptului de autor (de ex. autorat, coautorat), se propune următoarea formulare a părții dispozitive: „(1) Însușirea, în întregime sau în parte, fără drept a calității de autor, coautor sau interpret a operei sau a unui obiect al drepturilor conexe unui alt autor sau interpret și publicarea acesteia ca fiind o creație proprie, orice denaturare, schimonosire sau orice alte atingeri aduse operei, interpretării sau execuției cu excepția utilizărilor în scopuri de caricatură, parodiare sau pastişă, care prejudiciază onoarea sau reputația autorului fie interpretului, precum și încălcarea dreptului la nume”. La dispoziția alin. (2), pentru asigurarea clarității acțiunilor pasibile de răspundere penală, urmează a se reglementa separat faptele în acest sens ce vizează dreptul de autor și drepturile conexe, cu enumerarea drepturilor în	Noua redacție a art. 185¹ cuprinde încălcările de natură penală, în a căror grad de pericol social se înscrie obligația statului de a proteja valorile sociale de la art. 2 din cod. În acest, sens nu putem fi de acord cu propunerea de a condiționa răspunderea penală pentru însușirea dreptului de autor a unei opere de valoarea prejudiciului adus. Prevederi similare sunt și în legislația altor state, cum este România, Gemrnai, Estonia, Lituania, etc. De asemenea, nu putem fi de acord cu includerea termenului de „scară comercială” or acesta este unul impropriu Codului penal. Potrivit Legii nr. 230/2022 <i>act întreprins la scară comercială</i> este actul care <u>are ca scop obținerea unui avantaj economic sau comercial direct ori indirect</u>. Prin utilizarea la art. 185¹ alin. (2) din proiect a sintagmei „dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari” sau a sintagmei „în scopul obținerii profitului” se reflectă caracterul intențional și se înțelege interesul material urmărit de făpturitor.
--	---	---

	conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2022, după cum urmează: ”(2) Fapta persoanei comisă la scară comercială, care a cauzat daune în proporții mari și care fără acordul autorului sau titularului dreptului de autor, titularului drepturilor conexe săvârșește una din următoarele acțiuni: a) reproducerea, distribuirea, închirierea (cu excepția operelor de arhitectură și a operelor de artă aplicată), împrumutul, comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, radiodifuzarea, retransmisia, retransmiterea prin cablu a operei, importul exemplarelor operei în vederea distribuirii, inclusiv al exemplarelor confecționate cu consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor, precum și realizarea de opere derivate; b) fixarea, reproducerea, distribuirea, închirierea, împrumutul, importul, radiodifuzarea sau comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, retransmiterea prin cablu și retransmisia interpretărilor, execuțiilor, fixărilor audiovizuale, fonogramelor, videogramelor, emisiunilor și serviciilor de programe de radiodifuziune sau de televiziune”. Suplimentar, de menționat că, referitor la conceptul de “scară comercială”, în sensul Legii nr. 230/2022, act întreprins la scară comercială este actul care are ca scop obținerea unui avantaj economic sau comercial direct ori indirect. Actul consumatorului final care acționează cu bunăcredință nu se consideră act întreprins la scară comercială.	
	251. Cu referire la art. 185⁴ din Codul penal: 2. În titlul articolului, precum și în tot cuprinsul proiectului, cuvintele ”drepturile de autor”, ”drepturilor de autor”, se vor substitui cu cuvintele ”dreptul de autor”, respectiv, ”dreptului de autor”, deoarece Legea nr. 230/2022 nu utilizează acest concept de plural decât doar în cazul celor conexe. Ținând cont de faptul că art. 61 și	251. Se acceptă parțial Noțiunea de „drepturilor de autor” și „drepturile de autor” a fost substituită cu noțiunea de „drept de autor”. Suplimentar, a se vedea argumentele de la pct. 250 din tabel.

	art. 120 din Legea nr. 230/2022 reglementează acțiunile interzise cu referire la obligațiile privind informațiile referitoare la gestionarea drepturilor și încălcarea prevederilor referitoare la măsurile tehnice de protecție și la informațiile referitoare la gestionarea drepturilor, redacția alin. (1) și (2) se propune a se expune, după cum urmează: ”(1) Fapta persoanei comisă la scară comercială, fără acordul autorului sau titularului de drepturi, care a cauzat daune în proporții mari și care a fost săvârșită prin una din următoarele acțiuni: a) eliminarea sau modificarea oricăror informații referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic; b) distribuirea, importul în scopul distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea publică sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate din care au fost eliminate sau modificate fără permisiune informațiile referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic, dacă persoana știe sau are motive rezonabile să știe că, făcând acest lucru, provoacă, permite, facilitează sau ascunde încălcarea unui drept de autor sau a oricăror alte drepturi conexe prevăzute de lege, sau a dreptului sui generis al producătorului bazei de date; c) eliminarea sau modificarea de pe exemplarele de opere sau obiecte ale drepturilor conexe a simbolurilor și semnelor de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, indicate de titularul drepturilor respective sau a informației privind administrarea dreptului de autor și a drepturilor conexe sau a mijloacelor tehnice de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe; se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita	
--	--	--

	o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani. (2) Fabricarea, importul, distribuirea, vânzarea, închirierea, publicitatea în scopul vânzării sau al închirierii ori posesiunea în scopuri comerciale a dispozitivelor, a produselor sau a componentelor, ori furnizarea de servicii care: a) fac obiectul unei promoții, publicități sau vânzări în scopul nerespectării; b) au doar un scop comercial sau o utilizare limitată în afara nerespectării; sau c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite și a facilita nerespectarea oricăror măsuri tehnice eficiente, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.” Totodată, se propune completarea art. 185⁴ din Codul penal cu un alineat cu următorul cuprins și cu ulterioara renumerotare a alineatelor: ”(3) Difuzarea exemplarelor de fonograme, opere audiovizuale, programe pentru calculator sau baze de date electronice, fără marcaje de control și fără deținerea contractului cu titularul de drepturi, comisă la scară comercială, care a cauzat daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani.” Această propunere se justifică prin faptul că prevederile Legii nr. 1459/2002 cu privire la difuzarea de opere și	
--	---	--

	fonograme interzic expres difuzarea exemplarelor de opere și fonograme, fără aplicarea marcajelor de control.	
	252. 3. Suplimentar, se consideră judicioasă completarea Codului penal cu un nou articol care să prevadă răspunderea penală pentru încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, după cum urmează: ”Articolul X. Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe Încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, săvârșită în proporții mari, manifestată prin: a) nerepartizarea și neachitarea de către organizația de gestiune colectivă în termenul stabilit de legislație a remunerațiilor datorate titularilor de drepturi și altor organizații de gestiune colectivă; b) reținerea comisionului de gestiune într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 unități până la 1350 convenționale cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 unități.” Menționăm că, potrivit Legii nr. 230/2022, exercitarea gestiunii colective presupune reguli clar reglementate. Astfel, pornind de la rolul și misiunea organizațiilor de gestiune colectivă, regulile de gestiune colectivă astfel stabilite au drept scop asigurarea unor standarde înalte de administrare, gestiune financiară, transparență și raportare, iar încălcarea acestora urmează să fie sancționată. Răspunderea penală pentru încălcarea acestor reguli se impune având în vedere că unul din efectele de bază ale nerespectării regulilor de repartizare și achitare în termenul stabilit de lege a remunerației,	252. Nu se acceptă A se vedea argumentele de la pct. 250 din prezentul tabel. În ceea ce privește încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, menționăm că din caracterul încălcărilor, acestea poartă un caracter civil și pot fi remediate prin intermediul unui proces civil. Potrivit art. 109 din Legea nr. 230/2022 încălcarea drepturilor recunoscute și protejate prin prezenta lege atrage răspundere civilă, contravențională sau penală, după caz. În considerentele de adoptare a Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă cu care a fost armonizată legislația națională, la pct. 50 se menționează că „Statele membre ar trebui să ia măsuri pentru ca autoritățile competente să aibă puterea de a impune sancțiuni sau măsuri atunci când dispozițiile legislației naționale de punere în aplicare a prezentei directive nu sunt respectate. <u>Directiva nu prevede tipuri specifice de sancțiuni sau măsuri, atât timp cât acestea sunt eficace, proporționale și disuasive.</u>” Iar potrivit art. 110 alin. (1) coroborat cu alin. (2) lit. b) sunt îndreptățite să solicite aplicarea

	lipsește titularul de drepturi de dreptul de a beneficia de remunerație pentru utilizarea operelor sale și a altor obiecte protejate. În ceea ce privește comisionul de gestiune, reținerea acestuia într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, la fel, diminuează suma remunerațiilor colectate și care sunt destinate titularilor de drepturi pentru utilizarea operelor lor și a altor obiecte protejate.	măsurilor, a procedurilor și a mijloacelor de reparare stabilite de lege autorii, titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe sau autoritățile abilitate cu protecția drepturilor acestora; organizațiile de gestiune colectivă a dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe. În aceste condiții reiterăm și art. 103 alin. (10) din Legea nr. 230/2022 potrivit căruia neîndeplinirea sau nerespectarea obligațiilor, a condițiilor sau a criteriilor prevăzute în prezentul articol de către organizația de gestiune colectivă desemnată colector are drept consecință revocarea deciziei de desemnare a colectorului, precum și răspunderea contravențională, <u>civilă sau penală, după caz.</u> Mai mult, art. 98 alin. (6) din legea cadru stabilește quantumul comisionului de gestiune colectivă, iar la lit. c) din același articol se menționează că „Comisionul se stabilește de organizația de gestiune colectivă pe bază contractuală, cu respectarea tratamentului egal, în conformitate cu prevederile art. 94 lit. j).” Din aceste motive deducem un caracter civil al încălcărilor în cazul colectării comisionului de gestiune colectivă în alt quantum decât cel stabilit de art. 68, or pe cale civilă pot fi înaintate pretenții de reparare a prejudiciului material în acest caz prin restituirea banilor achitați în plus. În acest sens, și mecanismul de soluționare este unul mai simplu, decât în cadrul unui dosar penal. În aceste circumstanțe considerăm că prevederile propuse nu pot fi acceptate.
--	--	---

	253. La art. II, amendamente propuse la Codul contravențional: 4. Similar celor invocate în raport cu amendamentele propuse la art. 185¹ din Codul penal, redacția art. 96 din Codul contravențional (pct. 12) se propune să se reglementeze, după cum urmează: „(1) Însușirea, în întregime sau în parte, fără drept a calității de autor, coautor sau interpret a operei sau a unui obiect al drepturilor conexe unui alt autor sau interpret și prezentarea acesteia ca fiind o creație proprie, orice denaturare, schimonosire sau orice alte atingeri aduse operei, interpretării sau execuției cu excepția utilizărilor în scopuri de caricatură, parodiere sau pastişă, care prejudiciază onoarea sau reputația autorului fie interpretului, precum și încălcarea dreptului la nume, dacă acestea nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (2) Încălcarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe, dacă aceasta nu constituie infracțiune, săvârșită prin: a) reproducerea, distribuirea, închirierea (cu excepția operelor de arhitectură și a operelor de artă aplicată), împrumutul, comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului, radiodifuzarea, retransmisia, retransmiterea prin cablu a operei, importul exemplarelor operei în vederea distribuirii, inclusiv al exemplarelor confecționate cu consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor, precum și realizarea de opere derivate; b) fixarea, reproducerea, distribuirea, închirierea, împrumutul, importul, radiodifuzarea sau comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului,	253. Nu se acceptă A se vedea argumentele de la pct. 250 din prezentul tabel.
--	--	--

	retransmiterea prin cablu și retransmisia interpretărilor, execuțiilor, fixărilor audiovizuale, fonogramelor, videogramelor, emisiunilor și serviciilor de programe de radiodifuziune sau de televiziune, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (3) Difuzarea exemplarelor de fonograme, opere audiovizuale, programe pentru calculator sau baze de date electronice, fără marcaje de control și fără deținerea contractului cu titularul de drepturi, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiuni, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (4) Aplicarea necorespunzătoare a marcajelor de control, pe alte titluri și suporturi materiale decât cele specificate în anexele la cererea de eliberare a marcajelor de control, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (5) Falsificarea, producerea, distrugerea, utilizarea sau comercializarea ilicită a marcajelor de control, dacă aceasta nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 60 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 210 aplicată persoanei juridice. (6) Distrugerea originalului operei științifice, literare, de artă plastică, de sculptură, de arhitectură, a	
--	---	--

	manuscrisului sau a variantei definitive a originalului fonogramei sau al operei audiovizuale, inclusiv în forma copiei standard, se sancționează cu amendă de la 72 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”	
	254. Suplimentar, de menționat că, redacția propusă la alin. (2) de la art. 96 din proiect nu reglementează complet acțiunile cu referire la obligațiile privind informațiile referitoare la gestionarea drepturilor și încălcarea prevederilor referitoare la măsurile tehnice de protecție și la informațiile referitoare la gestionarea drepturilor. Respectiv, se consideră oportun a se completa Codul contravențional cu un articol separat, cu următorul cuprins: „Articolul X. Încălcarea măsurilor tehnice și a informațiilor referitoare la gestionarea drepturilor (1) Fapta persoanei, care fără acordul autorului sau titularului de drepturi, dacă aceasta nu constituie infracțiune, săvârșită prin una dintre următoarele acțiuni: a) eliminarea sau modificarea oricăror informații referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic; b) distribuirea, importul în scopul distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea publică sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate din care au fost eliminate sau modificate fără permisiune informațiile referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic, dacă persoana știe sau are motive rezonabile să știe că, făcând acest lucru, provoacă, permite, facilitează sau ascunde încălcarea unui drept de autor sau a oricăror alte drepturi conexe prevăzute de lege, sau a dreptului sui generis al producătorului bazei de date;	254. Nu se acceptă A se vedea argumentele de la pct. 252.

	c) eliminarea sau modificarea de pe exemplarele de opere sau obiecte ale drepturilor conexe a simbolurilor și semnelor de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, indicate de titularul drepturilor respective sau a informației privind administrarea dreptului de autor și a drepturilor conexe sau a mijloacelor tehnice de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (2) Fabricarea, importul, distribuirea, vânzarea, închirierea, publicitatea în scopul vânzării sau al închirierii ori posesiunea în scopuri comerciale a dispozitivelor, a produselor sau a componentelor, ori furnizarea de servicii, dacă acestea nu constituie infracțiune, care: a) fac obiectul unei promoții, publicități sau vânzări în scopul nerespectării; b) au doar un scop comercial sau o utilizare limitată în afara nerespectării; sau c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite și a facilita nerespectarea oricăror măsuri tehnice eficiente, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.	
	255. În ceea ce privește art. 96¹ alin. (2) (pct. 13), cuvintele “organizației de gestiune colectivă” se vor completa cu cuvintele “structurilor comune de colectare”, având în vedere că potrivit art. 4 alin. (1) lit. k), art. 104 alin. (7) și art. 106 din Legea nr. 230/2022, AGEPI	255. Se acceptă parțial „Articolul 96¹ alin. (2) va avea următorul cuprins: (2) Refuzul neîntemeiat de a prezenta informațiile sau documentele solicitate de

	efectuează controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă și a structurilor comune de colectare. Suplimentar, având în vedere argumentele expuse supra în raport cu propunerea de reglementare a răspunderii penale pentru încălcarea regulilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, se propune completarea art. 96¹ cu trei alineate cu următorul cuprins: „(z) Nerepartizarea și neachitarea de către organizația de gestiune colectivă în termenul stabilit de legislație a remunerațiilor datorate titularilor de drepturi și altor organizații de gestiune colectivă, dacă faptele nu constituie infracțiuni, se sancționează cu amendă de la 70 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 260 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice. (x) Reținerea comisionului de gestiune într-un alt quantum decât cel stabilit de lege, dacă fapta nu constituie infracțiune, se sancționează cu amendă de la 70 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 260 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice. (y) Neprezentarea informației necesară pentru a asigura plata sumelor datorate în cazul dreptului de suită, de către vânzătorii, cumpărătorii sau intermediarii, comercianții de opere de artă, inclusiv organizatorii de licitații, saloanele, galeriile de artă, magazinele către titularul dreptului de suită fie organizației de gestiune colectivă, se sancționează cu amendă de la 10 la 40 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă	Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în procesul efectuării controlului activității organizației de gestiune colectivă <i>sau a structurilor comune de colectare</i> ori prezentarea informațiilor incomplete, se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.” A se vedea argumentele de la pct. 252 din tabel.
--	---	--

	de la 60 la 120 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”	
	256. Reieșind din prevederile art. 62 alin. (3) din Legea nr. 230/2022, un furnizor de servicii online de partajare de conținut trebuie să obțină un acord de utilizare din partea autorilor, interpreților, producătorilor de fonograme și videograme, precum și a organizațiilor de radiodifuziune și televiziune sau să încheie un contract de licență pentru a comunica public sau a pune la dispoziția publicului opere sau alte obiecte protejate. Astfel, titularii de drepturi trebuie să aibă posibilitatea de a aplica măsuri atunci când furnizorul de servicii online de partajare de conținut întreprinde careva acțiuni neautorizate de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului a operelor protejate prin drept de autor. Prin urmare, se consideră necesară completarea art. 250² cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Actele neautorizate de comunicare publică ale furnizorului de servicii online de partajare de conținut, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor protejate prin drept de autor sau a altor obiecte protejate, în lipsa acordului de utilizare din partea autorilor, interpreților, producătorilor de fonograme și videograme, precum și a organizațiilor de radiodifuziune și televiziune, fie în lipsa contractului de licență, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”	256. Nu se acceptă A se vedea argumentele de la pct. 250 din prezentul tabel. Art. 62 alin. (3) din Legea nr. 230/2022 stabilește necesitatea încheierii unui <u>contract</u> în vederea obținerii acordului de utilizare din partea autorilor, interpreților, producătorilor de fonograme și videograme, precum și a organizațiilor de radiodifuziune și televiziune sau să încheie un contract de licență pentru a comunica public sau a pune la dispoziția publicului opere sau alte obiecte protejate. În acest sens suntem în prezența unor raporturi civile și nu în sfera dreptului contravențional.
	257. Prevederile art. 71 alin. (11), 72 alin. (6) și art. 105 alin. (2) din Legea nr. 230/2022 prevede expres anumite obligații pentru utilizatorii de opere și alte obiecte	257. Nu se acceptă A se vedea argumentele de la pct. 250 din prezentul tabel.

	protejate prin dreptul de autor, precum și răspunderea contravențională pentru nerespectarea acestor obligații. Prin urmare, este judicioasă reglementarea răspunderii contravenționale pentru nerespectarea obligațiilor de către utilizatorii de opere și obiecte ale drepturilor conexe. Astfel, se propune completarea art. II din proiect cu un articol separat cu următorul cuprins: „Articolul X. Încălcarea obligațiilor de către utilizatorii de opere și obiecte ale drepturilor conexe (1) Neachitarea în termen sau achitarea necorespunzătoare a remunerației compensatorii pentru copia privată sau pentru reprografiere organizației de gestiune colectivă desemnate cu acest drept de către importatorii și producătorii de echipamente și suporturi materiale ce pot fi utilizate pentru efectuarea unor reproduceri sau realizarea de copii, se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 210 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice. (2) Neprezentarea în termenul astfel stabilit organizației de gestiune colectivă de către utilizatorii de opere și obiecte ale drepturilor conexe a raportului de utilizare a operelor și a obiectelor drepturilor conexe sau prezentarea datelor eronate sau incomplete se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 210 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”	
	258. În scopul asigurării implementării corespunzătoare a prevederilor Cap. IV și VIII din Legea nr. 230/2022, se propune completarea Codului contravențional cu noi contravenții, după cum urmează:	258. Nu se acceptă Încălcarea regulilor de utilizare a bazelor de date se cuprinde în noua componentă de infracțiune de la art. 185¹ alin. (2) lit. a).

	„Articolul X. Încălcarea drepturilor autorului și producătorului bazei de date (1) Fapta persoanei care fără acordul autorului bazei de date săvârșește una din următoarele acțiuni: a) reproducerea permanentă sau provizorie, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă; b) traducerea, adaptarea, dispunerea și orice altă transformare; c) distribuirea sub orice formă a bazei de date sau a copiilor acesteia; d) comunicarea publică; e) reproducerea, distribuirea, comunicarea, expunerea sau reprezentarea publică a rezultatelor actelor prevăzute la lit. b) se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (2) Extragerea și/sau reutilizarea repetată și sistematică a unor părți nesubstanțiale din conținutul unei baze de date, însoțită de acte contrare unei exploatare legale a acelei baze de date sau acte care prejudiciază nejustificat interesele legitime ale producătorului bazei de date, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.” „Articolul X. Încălcarea drepturilor autorului unui program pentru calculator Fapta persoanei care fără acordul autorului unui program pentru calculator săvârșește una din următoarele acțiuni: a) reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin	Totodată a se vedea argumentele de la pct. 250 din prezentul tabel. Încălcarea drepturilor de autor în cazul programelor de calculator se cuprinde în noua componentă de infracțiune de la art. 185¹ alin. (2).
--	---	--

	orice mijloc și sub orice formă, cu excepția utilizărilor necesare pentru a permite utilizatorului legal al unui program pentru calculator să utilizeze programul în conformitate cu destinația acestuia, inclusiv pentru a corecta erorile; b) traducerea, adaptarea, dispunerea și orice altă transformare a programului pentru calculator și reproducerea rezultatelor acestor acte, fără a aduce atingere drepturilor persoanei care transformă programul pentru calculator, cu excepția utilizărilor necesare pentru a permite utilizatorului legal al unui program pentru calculator să utilizeze programul în conformitate cu destinația acestuia, inclusiv pentru a corecta erorile; c) orice formă de distribuire, inclusiv închirierea originalului sau a copiilor unui program pentru calculator, se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”	
	259. Suplimentar, la art. II, la pct. 39, în ceea ce privește propunerea de completare a Codului contravențional cu art. 423¹², în sensul atribuirii AGEPI a calității de agent constatatator pentru contravențiile de la art. 96, 961 , 99-104, se consideră nejustificată o atare propunere, din considerentele ce urmează. Statutul și activitatea AGEPI sunt reglementate atât de Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, cât și de legile speciale ce reglementează procedura de examinare a cererilor de înregistrare/brevetare/înscriere a obiectelor de proprietate intelectuală. Respectiv, potrivit legilor speciale din domeniul de competență, AGEPI nu are prerogative de a soluționa cauzele contravenționale din domeniu. Mai	259. Nu se acceptă Odată cu adoptarea Legii nr. 230/2022 și modificarea impusă la Codul contravențional este necesar a stabili competența AGEPI de constatare a încălcărilor în domeniul protecției dreptului de autor și a drepturilor conexe. Faptul că AGEPI la moment nu are dreptul de a constata contravențiile nu reprezintă o problemă de a acorda această competență prin prezentul proiect de lege. AGEPI este autoritatea cea mai pregătită să intervină cu sancțiuni în cazul depistării unei încălcări. Faptul că MAI este competent să efectueze urmărirea penală sub conducerea procurorului în cazul infracțiunilor

	mult, contravenția de la art. 104 din Codul contravențional “Distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor străine” nicidecum nu se subscrie misiunii AGEPI, cea de a asigura promovarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe. Totodată, sub aspect instituțional, AGEPI nu are nici capacitatea de a asigura realizarea unei atare competențe, deoarece nu dispune de angajați în acest sens și nici în perspectivă nu se prevede majorarea efectivului limită a instituției. În prezent, potrivit art. 400 alin. (1) din Codul contravențional, contravențiile prevăzute la art. 96, 99-103 se constată și se examinează de către poliție. Astfel, în cadrul Inspectoratului General al Poliției (Inspectoratul național de investigații) din subordinea Ministerului Afacerilor Interne se regăsește o subdiviziune cu atribuții de a constata și examina contravențiile de la articolele menționate, respectiv, angajații acesteia au fost și sunt instruiți în domeniul proprietății intelectuale și dețin abilitățile necesare de a-și exercita și în continuare aceste competențe. Mai mult, de rând cu alte autorități publice, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne face parte din lista autorităților cu atribuții în domeniul respectării drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova. Astfel, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 721/2020 cu privire la Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală, acesta este parte a acestei platforme interinstituționale. Concomitent, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne face parte din componența Observatorului respectării drepturilor de proprietate intelectuală, creat în	de la art. 185¹ și 185⁴ și acest lucru ar justifica și păstrarea competenței MAI la examinarea contravențiilor nu este un argument convingător. Or, MAI este organ de urmărire penală cu competențe generale potrivit Codului de procedură penală. AGEPI urmează să identifice persoanele responsabile din instituție și să le numească printr-un ordin special de abilitare cu dreptul de a constata contravențiile. Mai mult, competență de a aplica sancțiuni va fi instanța de judecată și nu AGEPI. Menționăm că soluții similare se stabilesc și în cazul altor autorități prevăzute de Codul contravențional.
--	--	---

	cadrul AGEPI în scopul asigurării schimburilor de informații dintre autoritățile responsabile de monitorizarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, întru prevenirea și înlăturarea carențelor depistate în sistemul de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală, astfel, prezentând datele relevante procesului de aplicare a mecanismelor de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală. Prin urmare, având în vedere cele enunțate, se consideră judicioasă menținerea competenței de constatare și examinare a contravențiilor de la art. 96, 961 , 99-103 de către poliție și atribuirea în competența acesteia și a contravențiilor propuse prin prezentul aviz. Totodată, acest raționament se justifică și prin faptul că urmare amendamentelor operate în redacția Legii nr. 83/2023 pentru modificarea unor acte normative (în vigoare din data de 02.08.2023) la art. 270 alin. (1) punctul 2), prin care a fost abrogată lit. c) ce prevedea competența procurorului la exercitarea urmăririi penale pentru infracțiunile prevăzute la art. 185¹ – 185³ din Codul penal (componențe de infracțiuni din domeniul proprietății intelectuale), conform art. 266 din Codul de procedură penală, competența de urmărire penală în cazul infracțiunilor de la articolele menționate (art. 185¹ – 185³) îi va reveni organului de urmărire penală a Ministerului Afacerilor Interne	
Ministerul Apărării	260. I. La Art. I al proiectului de lege (modificarea Codului penal): Cu referire la art. 353 Cod penal, reiterăm propunerea ca după cuvintele „mobilizați prin” să fie completat cu cuvintele „refuz nemotivat”, cu argumentele expuse în avizul nr.11/1132 din 24.08.2022.	260. Precizare. Prin prisma normei introduse la art. 373³ se urmărește transpunerea în Codul contravențional a art. 372 din Codul penal.

	Suplimentar, comunicăm că, propunerea expusă de autor în sinteza obiecțiilor și propunerilor privind transpunerea prevederilor art.353 Cod penal în legislația contravențională, precum și redacția propusă a art.373³ Cod contravențional, nu caracterizează elementele esențiale ale faptei prejudiciabile. Astfel, din prevederile art.7 din Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, rezultă trei categorii de subiecți care cad sub incidența infracțiunilor militare – recruții, militarii și rezerviștii. Respectiv, sub incidența prevederilor art.353 Cod penal (în redacția actuală) cad recruții și rezerviștii – cetățeni care se eschivează de la serviciul militar în termen, de la serviciul militar cu termen redus sau de la serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați. Acest articol nefiind aplicabil cetățenilor care deja dețin statut de militar prin contract, în termen, cu termen redus sau ca rezerviști concentrați sau mobilizați. Concomitent, reieșind din prevederile proiectului de lege propus spre examinare, acesta menține art.353 Cod penal. Cu referire la redacția propusă a art.373³ Cod contravențional (pct.26 de la Art.II al proiectului de lege), aceasta se impune a fi revizuită deoarece scopul urmărit constă în pedepsirea faptei ilicite din domeniul evidenței militare prin refuz sau eschivare de la îndeplinirea serviciului militar în termen, serviciului militar cu termen redus sau serviciului militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați. Totodată, faptele ilicite din domeniul evidenței militare sus-enunțate nu pot fi aplicate în privința cetățenilor care deja dețin statut de militar prin contract, în termen, cu termen redus sau ca rezerviști concentrați sau mobilizați. Respectiv, partea descriptivă a contravenției se propune a fi expusă în următoarea redacție:	Subsecvent, se propune introducerea în Codul contravențional a unui articol 56³ cu următorul cuprins: „Articolul 56³. Refuzul sau eschivarea de la serviciul militar în termen, serviciul militar cu termen redus sau serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați (1) Refuzul neîntemeiat de a îndeplini obligațiile serviciului militar în termen, serviciul militar cu termen redus sau serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați, se sancționează cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 30 la 50 de ore. (2) Eschivarea de la serviciul militar în termen, de la serviciul militar cu termen redus sau de la serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați prin automutilare, simularea unei boli, falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 50 la 60 de ore”.
--	---	---

	„(1) Refuzul neîntemeiat de a îndeplini serviciul militar în termen, serviciul militar cu termen redus sau serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați,” „(2) Eschivarea de la serviciul militar în termen, de la serviciul militar cu termen redus sau de la serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați prin automutilare, simularea unei boli, falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune.”.	
	261. La art.374 alin.(1), art. 376 alin.(1) și art.381 alin.(1) din Codul penal, în calitate de pedeapsă penală este prevăzută „munca neremunerată în folosul comunității”. Concomitent, art.67 alin.(4) din Codul penal care prevede că „munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract”. Însă subiecți ai infracțiunilor menționate pot fi atât militarii în termen, cu termen redus, cât și militarii prin contract. Astfel, reieșind din practica, dificultățile și impedimentele întâmpinate la punerea în aplicare a pedepsei penale „munca neremunerată în folosul comunității” în privința militarilor prin contract, propunem extinderea utilizării sancțiunilor penale alternative, prin completarea sancțiunii penale de la art.374 alin.(1), art. 376 alin.(1) și art.381 alin.(1) din Codul penal cu textul „sau cu închisoare de până la 1an”. Raționamentul propunerii constă și în imposibilitatea antrenării militarilor pe contract în alte activități, reieșind din statutul special al acestora și misiunea de bază ce rezidă în îndeplinirea obligației privind apărarea Patriei. Or, în anumite situații conform prevederilor art.14 alin.(5) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor „în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, a executării serviciului de luptă, de alarmă, a participării la exerciții și antrenamente militare, la alte acțiuni legate de	261. Se acceptă. Sanctiunea art. 374 alin. (1), art. 376 alin. (1), art. 381 alin. (1) urmează a fi completată cu pedeapsa cu închisoare, în conformitate cu propunerea prezentată.

	asigurarea capacității de luptă și de mobilizare, timpul de serviciu a militarilor nu se limitează.”	
	262. La Art. II al proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului contravențional): 1. La pct.24-25 din proiectul de lege, contravențiile de la art.373¹ -373² Cod contravențional, se propun a fi excluse deoarece reieșind din subiecții contravențiilor (militar prin contract, în termen, cu termen redus sau ca rezerviști concentrați sau mobilizați), precum și reieșind din acțiunile sau inacțiunile expuse în partea descriptivă, care în esență constituie încălcări de disciplină militară, în privința acestora fiind aplicabil Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr.52/2007. Complementar, menținerea contravențiilor de la art.373¹ -373² , ar crea impedimente la determinarea autorității competente să soluționeze aceste cauzele contravenționale. Astfel, prin prisma modificărilor propuse a fi operate la art.415 Cod contravențional (pct.34 din proiectul de lege), prin extinderea competențelor Ministerului Apărării la soluționarea cauzelor contravenționale prevăzute la art.373¹ - 373³ , ar crea premise ca subordonații să fie trași la răspundere contravențională de către comandanții acestora, iar obiectivitatea și temeinicia declanșării răspunderii contravenționale să fie viciată de subiectivism și raporturile de subordonare. Or, din altă perspectivă, s-ar crea riscuri de favoritism în protejarea subalternilor de răspundere contravențională. Or, după cum am menționat,	262. Nu se acceptă. Refuzul militarului de a executa ordinul primit constituie o încălcare a ordinii și disciplinei militare, care poate avea reperecursiuni grave asupra capacității de luptă a unității sau formațiunii din care acesta face parte. Subordonarea și ierarhia militară sunt principiile care stau la baza ordinii și disciplinei în Forțele Armate, prin urmare faptele respective prezintă un anumit grad de pericol social care nu poate fi ignorat și neincriminat. Aceleași argumente rămân valabile și pentru insultarea militarului, astfel încât obiecția prezentată nu poate fi reținută.

	contravențiile enumerate reprezintă și încălcări ale disciplinei militare pentru care militarii sunt pasibili de răspundere disciplinară. În acest caz, ar rezulta ca subordonaților să le fie aplicată de către șefi atât răspunderea disciplinară, cât și cea contravențională, condiția în care procesul contravențional să fie desfășurat în lipsă de obiectivitate. Totodată, menționăm că Capitolul XX din Codul contravențional determină contravențiile în domeniul evidenței militare, pe când reieșind din partea descriptivă și a subiecților contravențiilor propuse a fi instituite la art.373¹ -373², acestea constituie în esență contravenții în domeniul îndeplinirii serviciului militar. Corespunzător, prin prisma propunerii enunțate, art.373³ propus, se impune a fi renumerotat în art.373¹.	
	263. În tot cuprinsul pct.34 din proiectul de lege, textul „art. 371-373³ ” urmează a fi substituit cu textul „art. 371-373¹ ”.	
Ministerul Mediului	264. Cu referire la solicitarea examinării repetate a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) înregistrat la Cancelaria de Stat (număr unic 533/MJ/2022), Ministerul reiterează obiecția reflectată în avizul prezentat anterior cu nr. 13/1-05/2086 din 30.08.2022.	264. Precizare. Prevederile infracțiunilor de mediu propuse în proiect au fost ajustate prin prisma recomandărilor de modificare din prima avizare și în conformitate cu practica altor state.
Judecătoria Comrat	265. În ceea ce privește hotărâre a Guvernului privind Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 533/MJ/2022) judecătoria Comrat vine cu propunerea în ceea ce privește aplicarea termenului de prescripție la infracțiunile ușoare a adăuga: pentru	265. Precizare În contextul în care prin proiect se urmărește majorarea termenului de prescripție pentru infracțiunile ușoare de la 2 la 3 ani, precum și instituirea instituției întreruperii termenului de prescripție odată cu sesizarea instanței, propunerea înaintată nu se justifică.

	infrațiunile pe art.264¹ CP RM a stabili în termen de 5 ani.	
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	266. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 533/MJ 2022 și, reieșind din competențele funcționale menționează: Potrivit pct. 35 din proiectul remis spre avizare, Codul penal se completează cu art. 177¹ „Falsul de identitate”. În acest sens, este necesar a specifica că în ordinea art. 15 din Codul penal, gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Consecvent, art.126 din Codul penal „Proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale”, statuează: (1) Se consideră proporții mari valoarea bunurilor dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. (1¹) Se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o	266. Precizare Ținem să precizăm că infracțiunea prevăzută la art. 177¹ este una formală, or reținerea acesteia nu este condiționată de survenirea anumitor consecințe sau daunelor materiale. Criteriul de delimitare între norma din Codul contravențional și cea din penal îl constituie scopul special și anume inducerea sau menținerea în eroare în vederea producerii unei consecințe juridice. Prin urmare, fapta ilicită prevăzută la art. 177¹ este susceptibilă să producă consecințe juridice, dacă aceasta a dat naștere, a modificat sau a stins raporturi juridice, creând în acest mod drepturi și obligații. Sintetizând cele expuse, reținem că distincția celor două norme se realizează sub aspectul laturii subiective, prin urmare nu pot fi reținute argumentele prezentate. Mai mult ca atât, printr-o analiză minuțioasă a laturii obiective, excludem posibilitatea unui conflict de norme. Cu referire la modificările de la art. 259 și 260, reținem că caracterul formal al infracțiunilor derivă din prevederile Convenției de la Budapesta ratificată de Parlamentul Republicii Moldova la 2 februarie 2009.

	persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. (2) Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Pornind de la prevederile prenotate, pentru pornirea urmăririi penale o condiție esențială este survenirea urmărilor prejudiciabile sub formă de daune în proporții mari sau deosebit de mari, care la rândul lor se majorează de la an la an, în funcție de salariul mediu lunar pe economie prognozat, stabilit prin Hotărârea de Guvern în vigoare la data săvârșirii faptei. Analiza noii infracțiuni „Falsul de identitate”, care urmează a fi introdusă în Codul penal nu denotă că victimele au suferit daune materiale în proporții mari sau deosebit de mari, dar este condiționată doar de acțiunea de a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice, norme care au un caracter general și interpretabil de la caz la caz. Din aceste considerente, fapta penală care se intenționează a fi incriminată, în redacția expusă, ar putea crea conflict de norme cu fapta contravențională statuată la art.74¹ Cod contravențional, în corespundere cu care nerespectarea condițiilor de bază pentru prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (5), se sancționează	
--	---	--

	cu amendă de la 60 la 90 de unități contravenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 180 unități contravenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 300 de unități contravenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an. În acest sens, necesită de menționat că, frecvent sunt comise fapte de folosire ilegală a datelor cu caracter personal ale unui subiect de date, fără consimțământul titularului, care are drept scop de a produce consecințe, fie fapte, prin prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, în special prin înregistrarea și/sau utilizarea conturilor de utilizatori pe platformele de socializare, portalurilor web, adreselor poștale electronice, numerelor de telefon, a cardurilor de acces sau a altor servicii ale societății informaționale, pentru a induce sau a menține în eroare în scopul producerii unei consecințe juridice-fapte, care în lipsa unui prejudiciu bine determinat, pot fi calificate, inclusiv, și prin prisma normei contravenționale, prevăzută la art. 74¹ alin. (1) Cod contravențional. Astfel, există riscul ca o faptă de prelucrare ilegală de date cu caracter personal să fie catalogată drept infracțiune și/sau contravenție în baza unor criterii arbitrar și discreționare de către cei care au competența aplicării legii penale și contravenționale. Rezumând, conchidem că noile fapte penale sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară raportat la fapta contravențională și va oferi autorităților care urmează să le aplice o marjă excesivă de discreție, ordine în care, considerăm oportun operarea modificărilor în conținutul art. 177¹ din proiect din perspectiva daunelor	
--	--	--

	cauzate, astfel cadrul normativ va oferi posibilitatea investigării eficiente a acestor categorii de infracțiuni și nu va crea conflicte cu fapta contravențională. Raționamentele expuse supra sunt valabile și în raport cu infracțiunile prevăzute la art. 259 și art. 260 din proiectul de modificare a Codului penal. În alți termeni, norma penală trebuie să dispună de o claritate desăvârșită pentru toate elementele componente infracțiunii în cazul normelor din partea specială a legii penale, iar la caz, ne referim la semnul laturii obiective-urmare prejudiciabilă și anume: ”cauzarea daunelor în proporții considerabile drepturilor și intereselor fundamentale ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice”.	
Ministerul Finanțelor	267. Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional), înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 533/MJ/2022, parvenit repetat spre examinare și avizare prin scrisoarea Ministerului Justiției nr.03/3525 din 28.04.2023, și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. În urma examinării proiectului, se atestă faptul că o parte din propunerile înaintate de către Ministerul Finanțelor nu s-au regăsit în conținutul acestuia, motiv din care reiterăm despre susținerea în continuare a propunerilor formulate prin avizul nr.04-03/710/1130 din 18.08.2023.	267. Precizare. Menționăm că propunerile prezentate prin avizul nr.04-03/710/1130 din 18.08.2022 au fost inserate în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect. Motivele și argumentele formulate în vederea acceptării sau respingerii acestora pot fi observate la pct. 182-192 din prezentul tabel.
Curtea Supremă de Justiție	268. Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
Curtea de Apel Cahul	269. Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	

Constatările raportului de expertiză anticorupție ELO23/8739 din 22.05.2023

Centrul Național Anticorupție	269. La art.I pct.4 din proiect „La articolul 60: [...] alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) În cazul infracțiunii continue termenul de prescripție curge de la data încetării activității infracționale sau datorită survenirii unui eveniment care împiedică această activitate. În cazul infracțiunii prelungite termenul de prescripție curge de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.”; [...]” Obiecții: Potrivit art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, la elaborarea textului proiectului de act normativ <i>„conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc”</i>. Din conținutul prevederii analizate nu poate fi dedus momentul din care urmează să curgă termenul de prescripție în cazul survenirii unui eveniment care împiedică activitate infracțională în cadrul infracțiunii continue. Este evident că se are în vedere data la care survine evenimentul care împiedică activitate infracțională, însă acest fapt nu este prevăzut expres, ceea ce oferă loc pentru apariția interpretărilor subiective și eronate și, prin urmare, riscul aprecierii și aplicării diferențiate a legii penale în dependență și situație și interese. Recomandări: Substituirea textului „datorită” cu textul „de la data”.	269. Se acceptă. La art. 60 alin. (2) cuvântul „datorită” se va substitui cu cuvintele „de la data”.
	270. La art.I pct.21 din proiect „La articolul 126: [...] (2) Se consideră proporții considerabile sau esențiale valoarea bunurilor sustrate,	270. Precizare. Considerăm că o astfel de cuantificare a daunelor în proporții considerabile va contribui la o mai

	dobândite, primite, fabricate, distruse, poluate, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.”; Obiecții: Suntem de părere că cuantumul proporțiilor considerabile sau esențiale, stabilit în proiect, este nejustificat. Astfel, prin Hotărârea nr.936/2022 Guvernul a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023 – în mărime de 11700 lei. Rezultă că proporțiile considerabile sau esențiale ale valorii bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, poluate, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, valorii pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane vor fi încadrate între sumele de 117 000 și 234 000 lei (mai mare de 10 și mai mică de 20 salarii medii lunare pe economie prognozate). Aceste valori reprezintă echivalentul sumelor de aproximativ 6 000 și, respectiv, 12 000 euro. Totodată, luând în considerare că art.18 alin.(2) din Codul contravențional nu stabilește un prag valoric pentru proporțiile considerabile sau esențiale ale daunei cauzate, marja valorică într. e proporțiile considerabile din Codul contravențional și proporțiile considerabile sau esențiale propuse în proiect (> 117000 lei), într-o măsură oarecare este lăsată în umbră, adică nu va fi reglementată expres de lege. Prin urmare, este incertă modalitatea și corectitudinea aprecierii, de către instanța de judecată, a valorii, cantității și însemnătății pentru victimă a bunurilor	bună diferențiere a răspunderii penale. Mai concret, nu va exista o trecere bruscă de la proporțiile mici la proporțiile mari. Totodată, nu va exista o marjă prea largă de discreție pentru cei care aplică legea penală, marjă care ar genera coruptibilitate și abuzuri. Totodată, apreciem ca fiind irelevant exemplul prezentat, privind comiterea unui furt. Or, la alin. (1) la infracțiunea de furt este prevăzută și pedeapsa cu închisoarea de până la 2 ani, iar în temeiul art. 7 din Codul penal, individualizarea răspundrii penale se realizează în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite. Subsecvent, cu privire la „profitul” infractorului și atractivitatea de a mai comite asemenea infracțiuni, menționăm că făptuitorul urmează a fi depozat de bunul infracțiunii care constituie corp delict sau va fi obligat să repare prejudiciul cauzat pe latură civilă, în dependență de circumstanțele cauzei. Mai mult ca atât, practic în toate normele de incriminare din Codul penal, producerea daunelor în proporții considerabile constituie agravante ale infracțiunii, prin urmare comiterea faptelor ilicite de către subiecții de drept nu va rămâne nepedepsită.
--	---	--

	sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, poluate etc. în sensul determinării gradului prejudiciului cauzat acesteia, ceea ce poate avea ca efect nerespectarea principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale (art.7 din Codul penal). În asemenea condiții, suntem de părere că persoanele vor fi lipsite de posibilitatea valorificării corespunzătoare a dreptului la apărare, prin ce va fi încălcat principiul umanismului stabilit la art.4 din Codul penal, potrivit căruia <i>„întreaga reglementare juridică are menirea să apere, în mod prioritar, persoana ca valoare supremă a societății, drepturile și libertățile acesteia”</i>. Concomitent, se creează premise pentru aplicarea sancțiunilor disproporționate infractorilor, în raport cu gradul prejudiciului cauzat prin acțiunile acestora. Mai mult ca atât, riscă să nu fie realizat scopul legii penale și anume prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, deoarece activitate infracțională riscă să devină atractivă. Spre exemplu, dacă persoana fură 115 000 lei, sancțiunea penală pecuniară stabilită la art.186 alin.(1) din Codul penal pentru furt fiind amendă în mărime până la 650 unități convenționale, echivalentul bănesc al căreia este de 32 500 lei. Rezultă că infractorul are un „<i>venit brut</i>” în sumă de 82 500 lei. Concomitent, în formula actuală a normei de la art.186 alin.(2) din Codul penal, sancțiunea pecuniară pentru furtul cu cauzarea de daune în proporții considerabile este de la 650 la 1350 unități convenționale, adică de la 32 500 până la 67500 lei. Chiar și în acest caz infractorul va avea un profit de cel puțin 47500 lei, în cazul în care va fi prins și sancționat.	
--	--	--

	Generalizând cele expuse supra, considerăm că reglementarea unui prag valoric mare pentru proporțiile considerabile sau esențiale în Codul penal riscă să nu asigure coraportul dintre fapta prejudiciabilă și pedeapsa penală și, în consecință, să submineze scopul legii penale stabilit la art.2 din Codul penal – prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Recomandări: Redactarea normei prin prisma micșorării pragului valoric al daunelor în proporții considerabile sau esențiale (spre exemplu: 3 salarii medii lunare pe economie prognozate).	
	271. La art.I pct.75 din proiect „Articolul 229 va avea următorul cuprins: [...] (2) Faptele prevăzute la alin.(1) dacă au creat pericolul de a cauza: a) daune sănătății populației; b) pieirea animalelor; c) daune în proporții mari, [...]” Obiecții: Articolul 14 alin.(1) din Codul penal definește infracțiunea ca fiind fapta (acțiunea sau inacțiunea) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Rezultă că, persoana urmează să fie pedepsită pentru o faptă în urma căreia a survenit un prejudiciu moral sau material. Adică, persoanei nu i se poate imputa ca circumstanță agravantă și aceasta nu poate fi pedepsită mai aspru pentru comiterea unei fapte ilegale care ar fi putut avea urmări prejudiciabile care ar fi putut să se producă, însă nu s-au produs. Totodată, rămâne neclară modalitatea probării urmărilor prejudiciabile în cadrul procesului penal sau judiciar, în lipsa producerii acestora.	271. Nu se acceptă. Infracțiunile de mediu sunt infracțiuni specifice, iar la calificarea infracțiunilor este obligatorie stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, care nu întotdeauna pot fi evaluate, deoarece efectele se produc, de regulă, în timp. În acest sens, prin atribuirea acestora, un caracter formal-material fapta prejudiciabilă se exprimă în acțiunea sau inacțiunea de punere în pericol a sănătății populației, regnului animal sau vegetal etc. Prin urmare, pericolul de contaminare/poluare a mediului trebuie să fie unul real nu imaginar. Pentru consumarea infracțiunilor vizate, nu este suficientă săvârșirea acțiunii sau inacțiunii prevăzute de latura obiectivă, dar este necesar să apară un pericol real. Astfel, reieșind din importanța protecției mediului, pe termen lung, considerăm maniera în care au fost operate modificările pentru a proteja această categorie de relații sociale, a fi una justificată și în

	Textul ambiguu acordă normei o valoare mai mult declarativă decât practică. Obiecția este valabilă și pentru pct.76, 77 și 126 din proiect prin care se completează Codul penal cu art.229¹ și 229², și se modifică art.296. Recomandări: 1) La pct.75 din proiect, substituirea textului „au creat pericolul de a cauza” cu textul „au cauzat”. 2) La pct.76 din proiect, substituirea textelor „a existat pericolul de a cauza” cu textele „au cauzat”. 3) La pct.77 din proiect, substituirea textului „a existat pericolul de a cauza” cu textul „au cauzat”. 4) La pct.126 din proiect, substituirea textului „a existat pericolul cauzării unor” cu textul „a cauzat”.	corespundere cu principiile normelor de drept penal.
	272. La art.I pct.146 din proiect „Articolul 327: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Îndeplinirea sau neîndeplinirea în exercițiul funcției, de către o persoana publică, a unei acțiuni cu încălcarea legii, dacă aceasta s-a soldat cu cauzarea daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ce depășesc 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1150 la 1850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. la alineatul (2) în dispoziție, cuvintele „Aceeși acțiune” se substituie cu cuvintele „Aceeși faptă”;	272. Se acceptă parțial. Cu referire la sintagma „cu încălcarea legii” a se vedea raționamentele expuse la pct. 223 din prezentul tabel. La art. 327 și 328 textul „ce depășesc 20 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” se va substitui cu textul „în proporții mari”, și respectiv textul „ce depășesc 40 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” se va substitui cu textul „în proporții deosebit de mari”.

	lit. b¹⁾) va avea următorul cuprins: „b¹⁾) săvârșită din interes material, din alt interes personal sau în interesul unei terțe persoane; litera c) textul „soldată cu urmări grave” se substituie cu textul „soldată cu daune ce depășesc 20 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei;” alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Faptele prevăzute la alin.(1)-(3) care au cauzat daune ce depășesc 40 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.” Obiecții: Atribuțiile de funcție și normele comportamentale ale persoanelor publice, sunt stabilite în mare parte în actele normative ale Guvernului și cele departamentele, și mai puțin în legi. Prin urmare, utilizarea în textul normei de la alin.(1) a noțiunii de „lege” riscă să ducă la apariția interpretărilor eronate, părtinitoare, având ca efect dificultatea tragerii la răspundere a persoanei publice pentru comiterea faptei ilegale. Suplimentar, menționăm că potrivit art.54 alin.(1) lit. d) din Legea nr.100/2017, la elaborarea textului proiectului de act normativ „noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitându-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni”.	
--	--	--

	În contextul în care art.126 din Codul penal reglementează clar cuantificarea proporțiilor deosebit de mari, proporțiilor mari, daunelor considerabile și daunelor esențiale, este lipsită de claritate necesitatea specificării suplimentare în articole a mărimii sumelor care se consideră a fi respectivele proporții și daune. În plus, în proiect sunt utilizate în paralel atât noțiunile de „proporțiile deosebit de mari”, „proporții mari” și „daune considerabile și daune esențiale”, cât și evaluarea acestora în salarii medii lunare pe economie prognozate. Obiecția este valabilă și pentru pct.147 din proiect privind expunerea în redacție nouă a art.328 din Codul penal. Recomandări: 1) La modificările propuse pentru art.327 din Codul penal: a) alin.(1) – substituirea textului „încălcarea legii” cu textul „încălcarea actelor normative”, precum și substituirea textului „daunelor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ce depășesc 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” cu textul „daunelor în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”; b) alin.(2) lit.c) – substituirea textului „ce depășesc 20 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” cu textul „în proporții mari”; c) alin.(4) – substituirea textului „ce depășesc 40 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin	
--	--	--

	hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” cu textul „în proporții deosebit de mari”; 2) La redacția nouă a art.328 din Codul penal: a) alin.(1) – substituirea textului „acordate prin lege” cu textul „acordate prin acte normative”; b) alin.(4) lit.c) – substituirea textului „ce depășesc 20 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” cu textul „în proporții mari”; c) la alin.(5) – substituirea textului „ce depășesc 40 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilit prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” cu textul „în proporții deosebit de mari”.	
	273. La art.I pct.148 din proiect „Articolul 329: dispoziția alineatului (1) va avea următorul cuprins: „(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică, contrar legii, a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,” [...]” Obiecții: În contextul normei de la art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, consemnăm caracterul echivoc al prevederii analizate. Îndeplinirea corectă a obligațiilor de serviciu, conform reglementărilor din actele normative de diferite nivele, este o condiție pentru buna desfășurare a activității de serviciu, iar încălcarea acestora pune în pericol activitatea firească a entității publice. Neglijența în serviciu se realizează printr-o acțiune în cazul îndeplinirii necorespunzătoare a unui act	273. Se acceptă. La art. 329 dispoziția alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu, prevăzute de lege, ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,”.

	sau printr-o infracțiune în cazul neîndeplinirii unui act reglementat în actele normative și care urma să fie îndeplinit. Astfel, textul „contrar legii,” nu-și are rostul în conținutul prevederii, iar prezența acestuia exclude din oficiu caracterul ilegal al faptei comise, oferind normei un sens eronat. Recomandări: Excluderea din proiect a textului „contrar legii”.	
--	--	--

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU